

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ మార్చి నెల 2-వ తేది సోమవారము
(శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, ఫాల్గుణమాస శుద్ధ సప్తమి 2.)

No. 279
సంచిక ౨౭౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవాచిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు వాందియ్యున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోనముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిద నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాముపుపోట్ల బాపును,
పార్శవు మెప్పుల బారోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును కరదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
దేశములలో కూడ వాడునున్నారు.

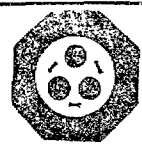
క-నిడబ్బీలో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

మహర్షిదేవేంద్ర నాథ థాటార్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గంధకర్త - పద్మపాటి రామకృష్ణ గారు)

ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ తగినది. 214 పేజీలు } ధర రు 2 8 0
నిండుక్యాలికోబైందు థెడర్ కైలుకాగెములు } పోస్టభిర్దులు ప్రత్యేకము.
తపాలపెట్టె నెం 212, ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి మద్రాసు.

బలహీనము, కీకల బలహీనము

రక్త హావి

1228

మొదలగు వాటికి.

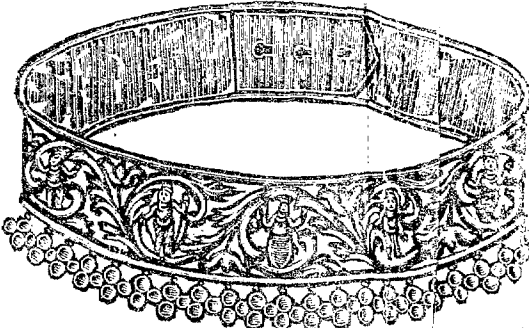
Deschiens' syrup

పిర్రును ఉపయోగించుము.

ఇది, అకొగ్యమును, ఇలము, విద్యుత్కావము, 30,000 వైద్యులు ఒక్కొక్కరియొక్కయు. చప్పిచ్చు, తాపిష్
అను మార్కును, గమనించుము. ఎక్కడను చచ్చును.

To be had of all Chemists (Wholesale) & T. HARI & Co., Broadway, Madras.

అలస్యము చేయక ఒక దఫా మా ప్రదర్శన శాలకు వచ్చి పరిశీలింపుము. 1824

నాగవత్తులు

ఇవి 6 సవరములు మొదలు 14 సవరములకు
అ నెక మో సవరముల నవనాగరికమునకు తగినట్లు
తయారుచేయబడును. పాలికాపరక అంగుళము
మొదలు ముప్పాతిక అంగుళము వేదల్యవరకు
చేయవచ్చును. వీటికి తయగునహా మజారి ర్పు 25
లుమొదలు ర్పు 80 లు వరకు గలదు. పువ్వరా
గములు, పట్టెకెంపులు, నత్తములు మొదలగునవి
చేర్చినవాటికి ప్రత్యేకముగా సాము యియ్యవలెను అన్ని రకపు
లో సిద్ధముగానున్నవి. ఒకసారి వచ్చి ఒక చిన్న రుపునుమావద్ద తీసిన మానవ్యకము మీకు తెలియును.
రాచి తవిచిత్రపు 172 ఫుటల క్యాలటాగు - కి ర్పు 1. టెలిఫోను నెం. 802 తంబిలిసము "ఉమ్మిడియార్"
బ్లూడి రామయ్య కెట్టి, గురుస్వామి కెట్టి పెంపెని, నగవత్తులు, 25, చైనాబజారుకోడు, మద్రాసు

వెల్లింగుటన్ సినిమా

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు 958

28-2-25 శనివారమునండి 8-8-25 శుక్రవారమువరకు
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నం 3-15 గంటల మాటనీగలదు.

"నో డి ఛెన్సు" విల్ గ్రాఫ్స్

విల్లియం డెన్కెన్, ఎడ్మండు బాన్ పన్ అత్యద్భుతచర్యలు,
సాహసోత్సములు, నింతలు చూడతగినవి.
4 వ న్యూసీరీస్ ది నెడర్ ల్యాండ్స్ మాడ చూపబడును.

సిటీ మోటారుపాఠశాల మద్రాసు

టెలిఫోను నెంబరు 148

ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారిచే మోటారు బండిని
సదుపువిధానము, మెకానిజమ్, మొదలగునవి నేర్పబడును.

మరియు మోటారుబండ్లు మరమతులు, రంగులు వేయుట
వగైరా అన్ని పనులును చేయబడును.

యోగ్యతాపత్రములు మంచినిపుణులైన ఆటో ఇంజనీ
ర్ల చే ఇయ్యబడును.

అన్ని విధములైన ధరలు సరసముగా యుండును. వివర
ములు తెలియగోరువా రీక్రిందిలిసమునకు వ్రాసుట యును.

మేనేజరు,

సిటీ ట్రాక్సిక్ కంపెనీ, 1736

2/3 అంపర్స్ వీధి, జి.టి. మద్రాసు.

(బాడ్మెన్ కడనుటిబిడి)

రత్న పురుష లేహ్యం

శుక్లవస్త్రమును పొగొట్టి బలము గల యొక యుగళు
లేహ్యం. ఏకాదశముచే సంధించును. శుక్లవస్త్రమునకు శనికల
నని అనేకులు కొనియాడినారు. ఈ లేహ్యం బల్ల చే నొయ్యల
వచ్చినవస్తు. మూత్రరోగములు కూడా వచ్చును. వచ్చి రు
3-4-0 లు.

(మహాద్రాక్షాది చూర్ణము) శుభము మొదలగు శ్రీల
సమస్త రోగములను పోగొట్టి సంతానము కలుగజేయును. నెల
రోజుల మందు రు 4 లు.
పట్టాభిరామ వైద్యశాల (రాయవరం) గోదావరిజిల్లా

శ్రీ లక్ష్మీ నరసింహ స్వామీశ్వర రావుగారు

వృత్త రాజ సామంతుల సభ-భీమవరం

15.2-25 సం॥ తేదీని మా భీమవరం గ్రామమునందు గురువారమున సత్సవనాడ సోమేశ్వరరావు, రాజమహేంద్రవరపురాష్ట్రపులకు దామెల్ల రామారావు, భీమవరం తాలూకా పాలకోడేటి గ్రామ కాపురములకు వేగేశన ముప్పరాజుగార్లు అకాలమరణములను గురించి భవిష్యదీపాటి మూర్తినా రాయణ, పద్మల సాగరం యం. యల్. సి. గార్ల యాజమాన్యము క్రింద సామంతుల సభ జరుపబడి యీ విధముగా కార్యక్రమము జరుపబడినది. ఉండి అమరయ్యగారు ప్రాధికారము గావించిరి.

శ్రీయత బులును సామంతుల గారు (కాకినాడ) యధావిధిగా సభాధ్యక్షులుగా వెన్నుకొనబడిరి. దళనంతరము అధ్యక్షుని ప్రారంభోపన్యాసము గావించ బడినది. శ్రీ. లక్ష్మీ నరసింహ స్వామీశ్వరరావుగారి పవిత్రజీవితమును గురించి పద్మల సాగరంగారు విపులముగా నొక గంటకాల మువ్వనంబిరి. విమృశ ప్రతిపాటి నాగభూషణంగారు నంహారి అమ్మి రాజుగారు పద్యములను వ్రాసి చదివిరి.

మొట్టొక్కసారాయణగారు పీఠవారి జీవితములూ న్యాయాను రక్షింపించి నుదాహరణ రూపముగా విశదీకరించిరి.

అల్లూరి వీరరాఘవరావుగారు సామంతుల తీర్మానము నుపపాదించిరి. సభ్యులందరు నేకగ్రీవముగా నామోదించిరి.

భవిష్యదీపాటి మూర్తినా రాయణగారు వారి అపారమిత ప్రేమకు మూడముగా వారి శ్రేణులనుండి కన్నీరు వెల్లువలై పార, పద్మలసాగరం స్వార్థక చిహ్నముగా ఆయిలు పెయిం టింగును తయారుచేయించి గురువారము దేవాలయములలో (సోమేశ్వరస్వామివారి యాలయములలో) నుంచెదరని తెలుపుచూ, ఇంతకు నెక్కువగా జేసి నైననుచేసిన బాగుండునని సభాసదులకు విన్నవించగా దరిమిలను ప్రత్యేకసభ గావించి యాలోచించుటకు తీర్మానించిరి.

రాజమహేంద్రవరం కాపురముల దామెల్ల రామారావుగారు అకాలమరణమును గూర్చి అల్లూరి వీరరాఘవరావుగారు సామంతుల తీర్మానము నుపపాదించగా సభ వా రైకృతముతో నామోదించిరి.

చందూరి రామమూర్తిశర్మగారు, పాలకోడేటి కాపురములకు వేగేశన ముప్పరాజుగారు అసహాయోద్యమ ప్రచారములు చేసిన దోషమును గురించికెప్పి వార్షికాకాలమరణమును గురించి సామంతుల తీర్మానము నుపపాదించగా సభ వా రేకగ్రీవముగా నంగీకరించిరి.

దళనంతరము అధ్యక్షులు, శ్రీ శ్రీ శేషల యాత్మశాంతి కొరకు ప్రార్థన తీర్మానము నుపపాదించగా నంగీకరించి తదర్థం ప్రార్థన సలిపిరి. అంతట ప్రశాంతితో సభ ముగిసెను.

సామంతుల తీర్మానము

గురువారము (భీమవరము నానుకొనియున్న) గ్రామవాస్తవ్యులును, గురుభియు, కార్యదీక్షాపరతంత్రులును, దయా సముద్రులును, అసహాయోద్యమమున ప్రశాంతిచిత్తులై శ్రీకృష్ణ జన్మస్థానము నలంకరించిన యోగియునగు సత్సవనాడ సోమేశ్వరరావు పంతులుగారు నడివయస్సున స్వర్గస్థులైనందున, రాజమహేంద్రవరంవాస్తవ్యులును, చిత్రలేఖనా నైపుణ్యవిశారదులును, ఆంధ్రదేశమునకు మిగుల ఖ్యాతిదేనున్న వ్యక్తియునగు దామెల్ల రామారావుపంతులుగారు చింతితయునగు దివమున శేగించునకున్నూ, భీమవరం తాలూకా పాలకోడేటి వాస్తవ్యులును, అసహాయోద్యమప్రచారములు, ప్రశాంత చిత్తులును నగు వేగేశన ముప్పరాజుగారు వీరస్వర్గము నలంకరించినందు కున్నూ వారివారి యాత్మలకు భగవంతుడు శాంతినిచ్చి, కుటుంబములవారికి కుటుంబము భరించుటకు ధైర్యము నిచ్చుగాతయని కోరుచు భీమవర వాస్తవ్యులు తమ సామంతులని వారి కుటుంబముల కందవేయుచున్నారు.

చందూరి రామమూర్తిశర్మ

ఆత్మహత్య

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 27:—మొనూరు రాజకుటుంబమునకు చెందిన రాకొమరడగు మన్యాకులుగారు బేహోలాయందు ఆత్మహత్య గావించికొనిరి. వారి కొకసతియు పిల్లలును గలరు. (అ. వె.)

సారస్వతము-వార్తాపత్రికలు

1923-24 సంవత్సరపు చెన్నరాజధాని పరిపాలనాసర్వస్వ నివేదికమునందు "సారస్వతము-వార్తాపత్రికలు" అను అధ్యాయమును ఈదిగువ ప్రకటించుచున్నాము.

పబ్లికు లైబ్రరీలు

కానిమెరపబ్లికులైబ్రరీ ప్రేక్షకులసంఖ్య నిరుటికన్న 2968 అధికమయ్యెను. మొత్తముమీద ఈసంవత్సరము 28988 ప్రేక్షకులు లైబ్రరీకి వెళ్లియుండిరి. 89881 గ్రంథములు చదువబడినవి. కడచినసంవత్సరము 89266 గ్రంథములు చదువబడినవి. ఈసంవత్సరము 809 గ్రంథములు కొత్తవి లైబ్రరీయందు చేర్చబడినవి. ఇందు 77 గ్రంథములు ఉచితముగ ఇవ్వబడినవి. మిగిలినవన్నిటిని అధికారులు కొనిరి. కాద్యుద్ధంబు విధానము ఈ సంవత్సరముకూడ అమలునందుండెను. లైబ్రరీకివచ్చు పక్షపత్రికలు, ప్రభుత్వప్రకటనలు, పార్లమెంటురినితేడికములు పబ్లికలు తయారుచేయబడినవి.

యూనివర్సిటీ లైబ్రరీయందు పాఠకులసంఖ్య కడచిన సంవత్సరముకన్న అధికముగనుండెను. కడచినసంవత్సరపు సంఖ్య 14467 ఈసంవత్సరపు సంఖ్య 15088 సంవత్సరమున 21805 గ్రంథములు చదువబడినవి.

ప్రాచ్యలిఖిత భాండారము

ఈసంవత్సరము 147 ప్రాచీనలిఖితగ్రంథములు ఈ భాండారమునందు చేర్చబడినవి. అధికసౌకర్యములు లేనందున ప్రాచీనలిఖితగ్రంథములను సంపాదించుటకై ఎవ్వరును పర్యటన మొనర్చలేదు. కొంతమంది తమవద్దనున్న లిఖితపుస్తకములను అమ్ముటకై అంగీకరించిరి గాని వారు అధికముగనిధి చెప్పుటచే గ్రంథాలయాధికారులు ఆగ్రంథములను కొనకపోయిరి. ప్రకటనకాళివారి పనిగూడ తృప్తికరముగ నుండెను. బ్రహ్మసిద్ధి యనుగ్రంథమున మూప్యాతికభాగము అచ్చయ్యెను. ఈ పుస్తకభాండారముయొక్క ప్రయోజకత్వము క్షీణించలేదు. ఈ సంవత్సరమున 8947 మంది పాఠకులు 6252 గ్రంథములను పరిశీలించిరి.

మద్రాసు రికార్డు ఆఫీసు

సెక్రెటరీయటు కార్యాలయములు మరింతరకారాల్లలయములనుండి ఈఆఫీసుకు వచ్చిన రికార్డులుకాక ఇండియా ప్రభుత్వమువారి వద్ద నుండి చెన్నపురి ప్రభుత్వమునకు సంబంధించిన రికార్డులు 1200 గ్రంథములు చేర్చబడినవి. వీటిలో కొన్ని ముద్రితములు, కొన్ని వ్రాయబడినవి. పోస్టుసెంటు బార్డిరికార్డుల ప్రకటనను ఈ సంవత్సరముకూడ కొనసాగెను. 1702 సంవత్సరపు పబ్లికులైబ్రరీ అందుకన్న లేవన, 1700-01, 1702 సంవత్సరముల పోస్టుసెంటుబార్డిరికార్డులయందలి బాబులు ఈసంవత్సరము ప్రకటించబడినవి. 1702-08 సంవత్సరములందు ఇంగ్లాండునుండి పంపబడిన ప్రభుత్వలేఖలు 1702-10 సంవత్సరములందు ఇంగ్లాండునకు పంపబడిన ప్రభుత్వ లేఖలప్రకటన కార్యము చాలవరకుముగిసెను. ఆనందరంగప్పగారి దినచర్యపుస్తకము 9 వ సంవత్సరము (నవంబరు 1754 మొదలు డిసెంబరు 1755 వరకు) ప్రకటన ప్రయత్నములు ప్రారంభమయ్యెను. పోలీసువారికి సంబంధించిన బారామసాలు రికార్డులు ప్రకటించబడినవి. జనవరిలో చెన్నపురియందు భారతచరిత్ర రికార్డుల కవిమనవారి యాజమాన్యమున జరిగిన ప్రదర్శనమునకు కొన్ని లిఖితపుస్తకములు, పత్రములను, పీటలను రికార్డు ఆఫీసునుండి పంపబడియి.

వార్తాపత్రికలు

1923 సంవత్సరపు ఆఖరున రాష్ట్రమునందు 810 వార్తలను ప్రకటించుపత్రికలుండెను. 1922 సంవత్సరము ఆఖరున 277 పత్రికలుమాత్రమే యుండెను. ఈసంవత్సరమున కొత్తగా 105 పత్రికలు ప్రారంభమయ్యెను. 76 వార్తాపత్రికలు అంతరించెను. మొత్తముమీద సంవత్సరమున ప్రకటించబడిన 886 పత్రికలలో 118 పత్రికలు చెన్నపురియందు ప్రకటించబడినవి. 152 పత్రికలు జిల్లాలయందును మిగిలిన స్వదేశ సంస్థానములందును ప్రకటించబడినవి. ఆంగ్లదినపత్రికలలో హిందూ మద్రాసు మెయిలు, డెయిలీమిక్సప్రెస్సు, న్యూఇండియా, జ్యోతిసు, స్వరాజ్యపత్రికలు ముఖ్యమైనవి. డెయిలీమిక్సప్రెస్సు స్వరాజ్యపత్రికల చందాదారులసంఖ్య అధికమయ్యెను. న్యూఇండియా జ్యోతిసుపత్రికల చందాదారులసంఖ్య తగ్గినది. అరవపత్రికలలో స్వదేశమిత్రులు, ఆనందబోధినిపత్రికలు ముఖ్యమైనవి. ఆనందబోధిని పత్రిక కరుణ 20 వేల మంది చందాదారులున్నారు. తెలుగుపత్రికలలో ఆంధ్రపత్రిక చందాదారులసంఖ్య తగ్గెను. నిమ్మజాతుల ఉద్ధరమునకై పాటుపడుచున్నందు, మినన్ న్యూస్ పేపర్, వైకుంఠపత్రికల చందాదారులసంఖ్య అధికమయ్యెను. ఇతరదేశభాషపత్రికలలో మళయాళనారమ (మళయాళము) వృత్తాంతపత్రిక (కన్నడము) సహిప (ఉరుడు) పత్రికలు ముఖ్యమైనవి. పత్రి

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 27:—రాజాపుమధ్యరాష్ట్రపట్టణ నిర్మాణసభ్యులందు ప్రాముఖ్యమైన తీర్మానములను ప్రతిపాదించుటకు సువేంద్రరావుగారు నోటీసు యిచ్చిరి. అదనపు జాబితామీదనుగున హాజరైకొనిరి. అవసరమైతే తొలగించబడియు, వారాస్థానమున నుండుటకు ప్రజలవిశ్వాసము నేరలేదని యొకతీర్మానమును, చట్టనిర్మాణ సభయొక్క తీర్మానము విరుద్ధముగ ప్రభుత్వము ప్రచారము సలుపుచే అపరాధతీర్మానమును రాసువేంద్రరావుగారు ప్రతిపాదించెదందుతీర్మానములను అంగీకరింపబడినవి. (అ. వె.)

పుస్తకములు

ఈసంవత్సరము 8587 పుస్తకములు రిజిస్టరు చేయబడినవి. కడచిన సంవత్సరము 8025 పుస్తకములు రిజిస్టరు అయ్యెను.

కడచినసంవత్సరము 785 పత్రికలు ప్రకటించబడినవి. ఈసంవత్సరము వీటి సంఖ్య 817 కు పెచ్చెను. ఆంగ్ల గ్రంథముల సంఖ్యవీటి సంవత్సరము 900. ఈ సంవత్సరము 1108 దేశభాష గ్రంథములుకూడ అధికమయ్యెను. 2467 పుస్తకములు కడచినసంవత్సరము ప్రకటించబడినవి. ఈ సంవత్సరము. ఈ గ్రంథముల సంఖ్య 2766 హిందుస్థాని కొంకణి పుస్తకములసంఖ్య తగ్గెను. ఆసామునందలి కొండబాటిలవారు మాట్లాడుచున్న గ్రంథములు ఈ సంవత్సరమే మొదట ప్రకటించబడినవి. మొత్తముమీద 1584 మతవిషయక గ్రంథములు ప్రకటించబడినవి. చెన్నపురియందు 1916 గ్రంథములు ప్రకటించబడినవి. వృష్ణాజిల్లాలో ఇతర జిల్లాలకన్న ఎక్కువ గ్రంథములు ప్రకటించబడినవి. ప్రకటించబడిన గ్రంథముల సంఖ్య 888. మూడు కడపటిస్థానమునందున్నది. ఈ జిల్లాలో మూడు పుస్తకములు మాత్రమే ప్రకటించబడినవి.

వ్యవస్థాపకాసనసభ సమావేశము

రాసువేంద్రరావుగారి తీర్మానములు

రాసువేంద్రరావుగారి తీర్మానములు

మొత్త దేవుని కుమారుడే

వృనములు దొరికినవి

మొత్తదేవుని కుమారుడనుటకు గట్టినిదర్శనములు దొరికినవి. ఇనిస్టిట్యూట్ గ్రంథరూపమున ప్రకటించెదను. వానిని చదివివీరకు బొత్తుగా నమ్మకములేగివారుగూడ పూర్తిగా నిశ్చలుగుదురు అని యొకవన్ని పాపినిగారు ప్రకటించి.

చెన్నపురి జైలు

కాశీలో జేదీ మొదలు 29వ తేదీవరకును

రోజులు జరిగినవి.

ద్రవిడ రామనాథమండలములోని కలయాణ్కోయలు గ్రామమున పండిత కాశీశ్వర దీక్షితులుగారు యజమానుడయ్యజమును చేసినవారు. మధురమండలవాస్తవ్యుడగు పద్మావతిదీక్షితుగారు అధ్యక్షుడు అనగా యజ్ఞమును నివారు. వీరికిద్దరికిని శ్రౌతిసామ్రాములందు గొప్పపాండిత్యముభవమునగుటకు నుండుటచే యజ్ఞము చాలరాణింపమంది పండితులవచ్చిరి. కాశీమహారాజు వారు చాలములను చేసి చాలశ్రద్ధబూనిరి. వారు యజ్ఞమునకు రామున పోయిరిగాని వారి దివాను కలనలు వింధ్యేశ్వరీ గారిని పంపిరి అని ఒకరు వ్రాసిరి.

1922 మద్రాసు సిటీ కౌన్సిల్ రెవెన్యూ శాసనపు సవరణ బిల్లు

చెన్నై పురపాలకసభయందు 1922 మద్రాసు సిటీ కౌన్సిల్
రెవెన్యూ శాసనపు సవరణ బిల్లు నోకదానిని శాసనసభకు
యల్. సి. గురుస్వామిగారు ప్రవేశపెట్టెదరు.

కారణోద్దేశ్యములు

ఇదివరకు చెన్నై ప్రకారము ఒక భూమినిగాని యిం
టినిగాని కవులు బుచ్చుకొన్నపుడు అందు వేయబడిన చెట్లకు
పప్పు, యితరమరమ్మతులు అభివృద్ధిపనులు జేయించినందుకు కవు
లు దారునకు ముజరా యేమియును లేకుండెను. ఇప్పుడు బాడుగకు
దీనినిగానియు భూము లొకప్పుడు వాపయోగములు గావించి
డి పీరల ప్రయత్నములచేతనే ఉడయోగార్లు ములైనటుల అంద
రకును దెలియును. అందుచేత భూస్వామి బాడుగకున్నవానిని
వెడలగొట్టునపుడు అందుజేసిన అభివృద్ధి పనులకుగాను ముజరా
ను బొందవలసిన హక్కుగలదు.

ఇప్పుడు దాచరణలో నున్న చెట్లను ప్రకారము భూమి
బాడుగను తగ్గించుటకు కొద్దికు దరఖాస్తుజేసికొనుటకు బాడుగ
యొన్నవానికి హక్కులేదుగాని అద్దె యొక్కించుటకుమాత్రము
భూస్వామికి హక్కుగలదు. భూములపట్ల వానిభరణు పెరిగిన
పుడు పెంచుడెను. ఇప్పుడు భూములధరలు తగ్గుటచేత అంత
యెక్కువపట్లను బాడుగకున్నవారు భరింపజాలరు. కాబట్టి
అద్దె తగ్గించుమని కొద్దికు దరఖాస్తుజేయుటకు బాడుగయొన్న
వారికి యీసేక్షను నందేర్పాటు చేయబడుచున్నది.

సిటీ సెషన్స్ కోర్టులో 1922 లో నెం 464, 465 కేసుల
లో భూమియొక్క ధరను నిర్ణయించుటయందు మ్యునిసిపాలిటీ
కోర్టు, డెయిలీజీ మరమ్మతులను జేసినదానినిబట్టి తక్కువ
యబడెను. భూమి సేవ్యులను ఆక్రమింపక భూమి నుంచినయెడ
ల మ్యునిసిపాలిటీవారు యీ అభివృద్ధి కార్యములను జేసియుండ
నివారే. కాబట్టి న్యాయప్రకార మిలాభములు బాడుగయొ
న్నవానికి పోవలయును. సిటీ మ్యునిసిపాలిటీ జేసిన అభివృద్ధి
నులకై యెక్కువబాడుగను అద్దెనున్నవాని నియమములు మా
త్రము న్యాయముగాదు.

సెక్షన్ 9 లో 'భూమి' యనుపదమును సరిగా నిర్వచిం
పక పోవుటవలన చాలదావాలు బడుచుండెను. 1922 ఆర్.
సి. నెం 6 లో సెక్షన్ 9, వెంటుబుబ్బారావు న్యాయమూర్తు
లు సెక్షన్ 9 బ్రస్తు భూములకు వర్తింపదను అభిప్రాయమును
వెల్లడించిరి. ఈతీర్పును పులుబెంచిలో కొట్టివేసిరి. ఇప్పుడు
వివరించిన ప్రకారము పులుబెంచిలో ననుసరించి అంచేమి
యును సంశయము లేకుండ జేయబడెను.

భూమి అయ్యకమును గూర్చి ఉత్తర విచ్చుటకు కొద్ది
కు మందు దరఖాస్తుజేయుటకు బాడుగదారునకు హక్కులేదు.
ఇందువలన కష్టముగల్గెను. భూస్వామి యెక్కువధరవచ్చునని
నమ్మకమున్నప్పుడే బాడుగయొన్నవారిని వెళ్లగొట్టుటకు య
త్నముజేయును. తెంబులు యిష్టముచచ్చినపుడు భూమి నమ్మకు
కు కొద్దికు దరఖాస్తుజేసికొనుటకు సెక్షన్ 9-ఎ అధికారము
నీయగలరున్నది. 9-బి ప్రకారము బ్రస్తు ఆ స్తీలను విక్రయిం
చుట కేర్పాటుజేయబడినది.

10 వ సెక్షన్ ను శేర్వకపోవుచేతగూడ దావాలు జరు
గుచుండెను. 1922 సి. ఆర్. సి. నెం 21 లోను 147-149లో
ను పులుబెంచి తీర్పులో ఆర్డర్ 9 వ సెక్షన్, ఆర్డర్ 1 వ సెక్షన్
వచ్చినపుడు వెడలగొట్టు నుత్తరపులు డిక్రీలుగాబడి ఆచరణలో
వెట్టుకున్నయెడల అట్టిచారిత్రముమై వర్తింనును. 10 వ సెక్షన్
లో 9 వ సెక్షన్ గూడ జేయుటవలన సందేహములను దీర్చి నుద్దే
శింపబడినది.

మధ్యపరగణా శాసనసభ ఎన్నిక

లిబరలు వాదుల జయము

అక్టోబరు 27:— లిబరలు వాదియగు బి. జె
డేవ్ ముఖో, స్వరాజ్యవాదియగు షేషుగార్లు అమరావతి
జిల్లా యందలి ఎన్నిక కర్తవ్యముగనిల్పిరి. లిబరలు అభ్యర్థి పోటీ
యందు జయమొందెను. స్వరాజ్యవాది ఓడిపోయెను.

ఒడలు

14వ తేదీ బొంబాయి యుత్తరములలో కయజరిపించు
పీఠ మార్చెన్ని పట్టణము 27 వ తారీఖున జేరెను. ప్రయాణి
కుడే లండనుకు శీవారము నాను చేరుచురు. ఉత్తరము లాదివా
రము ప్రాంతకాలమున నందజేయుదురు.

వంగ దేశీయ పర్యటనం సమావేశము

“భారతాభ్యుదయ మాంగ్ల సామ్రాజ్యముం
దొక భాగముగ నుండిన నేగాని గలుగ

దని యధ్యక్షుడు పలుకుట

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 27:— సభయందు గతసంవత్సరిక
నివేదిక జరుపుదు, నింతవఱకు సభాభ్యుదయం గుండిన సర్
విలియమ్ క్రిగారు పెద్దరైల్వేలలో నోకటి ప్రభుత్వమువారి
యధీనమునందుట సంతాపకరమునది. ఇది గొప్ప పాపము. అ
లోకజ్ఞానముపై రాజకీయ తంత్రములు గెలుపొందినవి. ఇత
రదేశములలో ప్రభుత్వాధీనమున నడువఁబడు రైల్వేలు నష్టదా
యకములుగ నున్నవో జూడక యీయేర్పాటుజేసిరి. ప్రభు
దీనములందు లాభదాయకముగనే గాన్పించును. వీలన రైల్వే
యాదాయ వ్యయపట్టికను, మొత్తపుపట్టికనుండి విడదీయుటవ
లన కొలదికాల మట్టి లాభముగలుగును. కాలక్రమమున నిలువ
సరకులలోను మొదలగువాటిలోను తగ్గుదలగురించి, నష్టమును
జూపునది.

పిమ్మట విదేశీపురపమును హిందూదేశమునందు పెట్టు
బడియుండు విషయములు చాలప్రశ్నలు సమాధానము జెప్పవ
లసిన పున్నవి. కొన్ని ప్రశ్న లాధిక కాత్రుజ్ఞులకేగాని, మన
బోటివ ర్తకులకు ఎఱుకఁబడవు. కాని విదేశీధనమును పెట్టు
బడి యుండుట కడ్డుటపెట్టు నెటుల లాభకరముగ నుండునో
యూహించరాకున్నది. భారతదేశముందు పరిశ్రమాభివృద్ధి గా
వలసినచో యెంత పెట్టుబడి వచ్చినను రానియ్యవలసినదే. దానివ
లన ప్రజలకు పనిగూడ కల్పింపబడును. అభివృద్ధి గోరుదేశ మే
దైనను, స్వయంపూర్ణముగ నుండలేదు. గడ్డితోట్టిలోని కుక్క
వలె జేసినయెడల, ప్రతిచర్య లావిదేశీయవార వలంబించినయె
డల వర్తకమున కాత్మహత్య సంభవించును. ముమ్మలను విదేశీ
యులుగా భావించి- బాతీయవాదులు మహాపరాధమును గావించు
చున్నారట. ఆర్థికముగగాని, వ్యవహారరీతిగగాని, నైతిక
సావికా విషయములగాని గమనించి బూనినయెడల హిందూ
దేశ మభివృద్ధి నొందవలసినది, యాంగ్ల సామ్రాజ్యము దొక
భాగమై యుండితీరవలయును. పెట్టుబడి రూపముగగాని,
బుద్ధిమంతు లచ్చటనుండి యిచ్చటకువచ్చిగాని, మరేవిధముగ
గాని రెండుదేశములకు సంబంధ ముండితీరవలయును. కాలక్ర
మమున యూరపియనులం దనధికారులు, రాష్ట్రీయ కేంద్ర
ప్రభుత్వము లందు విశేష శ్రద్ధ దీసికొ
నవలయును. స్వయముగ నాకు రాజకీయములనీ యసహ్యము.
వర్తకులందఱు నటులేగాని, స్వలాభమును, భారతాభివృద్ధియు
నపేక్షించి పాల్గొనకతప్పదు.

కొన్ని నెలలక్రింద, యుక్తా నోక వారపత్రిక, కాసన
సభలోని మా వర్తకసంఘపు ప్రతినిధులపై నిందాగర్భముగ
మాటల నుపయోగించెను. దానిని సరిగజెలికొనజాలక మరి
యొక విధముగ వర్తకులజేసికొంటిని. పిమ్మట దాని సరియగు
యధ్యక్ష నాకుజూపఁబడినది. మేముంతటి వాక్యములకులొన
గుటకు గారణము తెలియదు. మాలో నెవ్వరును దుర్గుణులులే
రు. కాని కాసనసభలో మేము వట్టి ముగ్గులవలెనేయుండు
ముకాని మా యొక్క సామర్థ్యము మాత్రము ప్రబలముగనే
యున్నది. ప్రస్తుతము విప్లవోద్యమ ప్రాబల్యము తగ్గినది. కా
వున నీ సభ్యులందఱును రాష్ట్రమునందలి రాజకీయములందెక్కుడు
శ్రద్ధబూసవలయుననియు దానివలన వంగదేశాభివృద్ధియొగాక
కలకత్తాలోని వర్తకముగూడ యభివృద్ధినిొందును.

స్వధర్మ ప్రకాశిని:— ఇయ్యది మతవిష

యములకు ప్రకటించు మాసపత్రిక. సంపాదకులు శ్రీ డి. కో
టేశ్వరశర్మకాశ్మీరి, కనుపర్తి మార్కండేయ శర్మగారు. ఈ
పత్రిక 12 వ సంవత్సర మాసపంపగా కృతజ్ఞతతో నందుకొంటి
మి. ఇందు శ్రీమార్కండేయశర్మగారిచేత ఆంధ్రీకరింపబడిన
పాండవ గీత లోని గ్రంథము చేర్పబడినది. ఉత్తర భువనీధాంత మను వ్యాసము మిగుల పరిశోధనముజేసి
వ్రాసినట్లు గాన్పించును. అన్నపూర్ణయను నవలభాగము కలదు.
ఈపత్రిక యీసంవత్సర సంవత్సరమునిండి ప్రథమసంపుటయు
పూర్తియైనది. తదుముల భరత్ ప్రాముల నిజరూపమును వెల్లడి
జేయును బిర్లాశ్రమధర్మములను గాపాడు నీ పత్రిక ప్రాప్తా
హమిసంకుట ఆర్థులధర్మమై యున్నది. సంపాదకులు ఇక
ముందు వైత్రసంచికనుండియు చిన్న చిన్న విషయమును ఒకటి
రెండు సంచికలలో పూర్తియగువానిని ప్రకటించుమని వ్రాసిన
దంతయు సమజముగనున్నది. ఈపత్రికకు చందా సం॥ నకు
2 రూపాయలు. ఎలయువారు మదరాసు కీల్డును పుండాన
మునుందుండు మా నెఱుఁగారికి వ్రాసికొనవలయును.

మద్రాసు శాసనసభ

బడ్జెటు సమావేశము

సోమవారమునాటి కార్యక్రమము

మద్రాసు శాసనసభ బడ్జెటు సమావేశము ఫోర్టు పెంటు
బార్ని గజెటునందలి కొన్నిలు భవనమున మార్చి నెల 2 వ తేదీ
సోమవారము ఉదయం ప్రారంభమగును. ప్రశ్నోత్తరములు జర
గిన పిమ్మట ఆర్థికసంఘమువారి నివేదికములను, నిబంధనల
ననుసరించి శాసనసభవారికి తెలిపవలసిన ప్రభుత్వపు టుత్తర
పులను కార్యదర్శి ప్రకటించెదరు.

పిమ్మట గౌరవనీయులగు ఆర్థికసభ్యులు 1925-26 సంవ
త్సరపు బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టెదరు.

ప్రభుత్వోద్యోగములలో సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము

గవర్నరు పెంటు సభ్యులలో లోయరు అప్పరు గ్రేడుల
యందు నూటికి 40 ఉద్యోగములు బ్రాహ్మణేతరులకు,
నూటికి 10 నిమ్మజాతులకు, నూటికి 15 మహమ్మదీయులకు
నూటికి 10 క్రైస్తవులకు నూటికి 10 బ్రాహ్మణులకు మిగిలి
నవి ఇతర సంఘములకు ప్రత్యేకింపవలయునని సభవారు ప్రభు
త్వమువారిని కోరుచున్నారను తీర్మానమును దాక్కున నటేజీ
మొదటిగా రుపపాదించెదరు. ఈ తీర్మానమునకు 5 సవరణలు
పంపబడినవి. ఈవిషయమై ఇంతకుపూర్వము ప్రకటించబడిన
ప్రభుత్వపు టుత్తరపులవల్ల ఎటిఫలితము లేర్పడెనో పరిశీలించి
భావికార్యక్రమమువిషయమై ఎలహోదించుటకు ఒక ఉపసంఘము
నియమింపవలయు నని రామలింగంశెట్టి గా రొక సవరణ
నుపపాదించెదరు.

ప్రభుత్వోద్యోగములందు వివిధసంఘముల ప్రాతినిధ్య
ము ఆ సంఘములందలి విద్యావంతులసంఖ్య ననుసరించి యుండ
వలయుననియు, నిమ్మజాతులవిషయమున కనీస ఆర్థులు
గలవారికి ఉద్యోగము లివ్వవలయునని సల్దానా, శ్రీనివాసను
గార్లు సవరణల నుపపాదించెదరు.

ప్రభుత్వోద్యోగములందు వివిధసంఘములవారి కెట్టిప్రో
తినిధ్య ముండవలయునో పరిశీలించి తగుసలహా నిమ్మట కొకసం
ఘమును నియమింపవలయునని వెంటట రుపపాద్యుంగార్లు ఉప
పాదించెదరు. ఈవిర్పాటు సభ్యును ప్రతిష్ఠకు భంగము కలుగని
విధమున అమలునం దుంచవలయునని రంగనాథంమొదలిగారు
సవరణ నుపపాదించెదరు.

ప్రభుత్వోద్యోగులు - లంచగొండితనము

సబ్జిక్షేటు గవర్నరు పెంటు ఉద్యోగులయందలంచ
ములు పుచ్చుకొనుట మున్నగు దుర్వ్యాపారము లొనర్చు
నవో పరిశీలించి వాటిని అంత మొందించుటకై తగుసలహా
నొసగుటకు ఒకసంఘమును నియమింపవలయు నని కోటిశెట్టిగా
రొక తీర్మాన ముపపాదించెదరు.

అకాలి నాయకుడగు హర్నాంసింగుగారు

ఆంధ్రదేశపు పర్యటనము

ఆంధ్రదేశపు పర్యటనము ముగించి అకాలీనాయకుడ
గు హర్నాంసింగుగారు నిన్నటిదినము చెన్నై పురికి వచ్చిరి. అకా
లిఖైదీల కుటుంబముల పోషణార్థమై స్థాపింపబడిన నిధికి వీరు
ఆంధ్రదేశమున 2725 రూప్యముల విరాళములను వసూలుచేయు
గలిగిరి. కాశ్మీరీనిధికి లక్షరూప్యములు విరాళమును హర్నాంసిం
గుగారి మిత్రులు ఇతరదేశములనుండి సంపాదించుచు. ధనము
వైవస్యవడ్డీకారాగృహమున మరణించిన అసహాయోద్యమపుఖైదీ
ల భార్యల ఉపయోగార్థమై వినియోగింపబడును. వీరు ఆంధ్ర
దేశమున పర్యటనమొనర్చిన సందర్భమున ఈక్రిందిపనులను చే
యగలిగిరి. వీరుబాచరుల ఆగ్రంథాలయములు స్థాపించెను. 200
మంది పురుషులు చాల్సరు పొగాకుత్రాగుట మానివై చెరువుప్ర
తిపగైకొనిరి. తమకుమార్తెలకు వివాహసముచులుండు కట్టు
ముగ రాటములనిచ్చుటకు 500 మంది ఆంగీకరించిరి. అకాలీ,
మస్లిం, సిక్కుమతములగురించియు విశేష వివాహముగురించి
యు, మద్యపాన, నిషేధముగురించియు 60 ఉపన్యాసము లియ్య
బడెను. సోమవారమునాడు తమిళనాడు పర్యటనమును బారు
ప్రారంభించెదరు.

ఆర్థికపత్రికముపై సర్ప

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 27:— పెంటు శాసనసభ సమావేశ
మందు ఆర్థికపత్రికముపై తిరిగి చర్చ ప్రారంభమగునది నిన్నటి
కంటే పలుగా సభయందు జేయబడుచు. చర్చించుట కిక ఏయంశమును
లేదు. బాతీయని రాష్ట్రాశాఖల కధికముగ ధనస్రవహానమును చేయ
వలసినదని 12 సభ్యులు ప్రసంగించిరి. ప్రతిసభ్యుడును మొత్తము
తీర్మానమును రద్దుచేయువలయునని నొక్కిబెట్టిరి. రెండుగురు
త్రై విదన నియమింపసంఖ్యగల సభ్యులు సమావేశమగునై తేజ
పులు సోమవారమువరకును చర్చనిల్పి వేయుటెను. (ఆం. ప్రెస్.)

స్వరాజ్యపార్టీ భావికార్యక్రమము

దేశబంధు సి. ఆర్. దామగారి స్టేటుమెంటు

“ప్రభుత్వవిధానమందు మార్పుగావించువరకును మేము ఉద్యోగములను అంగీకరింపజాలము. అంతయుకాక ప్రకృతమందుగల ప్రభుత్వవిధానమందు మార్పుగావించువరకు సుస్థిరమైనగాని అస్థిరమైనగాని మంత్రీవర్గమును నిర్మించుటకు మాశక్తి సామర్థ్యములలోను జాపకుండ మేము ప్రతిఘటించెదము”

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 27:—వంగళాసనసభలో స్వరాజ్య సంఘముయొక్క స్థితినిగూర్చి చిత్తరంజనదామగారి కీర్తిదియంతములను చెబుచున్నాడు.

“వంగదేశమందలి స్వరాజ్యపక్షమువారి భావికమని కనుగూర్చి కొంత దుర్భ్రములు వొడచున్నవి. కాని వారికార్య విధానమందుగాని, మాత్రములందుగాని యెట్టిమార్పునందజబోదని యుద్ఘాటించుచున్నాను. మేముద్యోగములను స్వీకరింపము మరెవరికీగాని యెట్టిప్రయత్నములందు సహాయమునజేయము. పైగా, ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిధానము మారువలెను. ప్రజలను, ప్రభుత్వమునకు, వ్యాయము సమాధానము కుదురు వలెను, ప్రభుత్వమువారిపూర్వముందు భేదముగలిగి, ప్రజలకు స్వపరిపాలనము : వచ్చువలెను, నెట్టి మంత్రులనియామకమునుగాని శక్తిపంచనలేకుండ నెదుర్కొందుము. ఇక సభలో నితరపక్షమువారిలో, స్వాభిమానమున్నయే వారుగాని, యీ రాష్ట్రమున దేశీయపక్షమున, కాసనసభ్యు లిద్దరతోసహా, బహిరంగముగ తన యమాత్యత్వమును వ్యాయములందు ప్రసవములకునె పిలువేకుండ కఠినముగ నిర్బంధింపబడిన సమయముందు, మంత్రులపదవులను స్వీకరించుటగాని, వారి సేర్పాటులకు సహాయపడుటగాని యెట్లు బుద్ధిపూర్వకముగ జేతుకో యీ హింసజాలకున్నాను. [అ. (పె.)]

శ్రీ శ్రీ దామెర్ల రామారావుగారి స్థారకసభ

రాజమహేంద్రవరమున చిత్రకళాసాహిత్యాలను

స్థాపించుటకు తీర్మానింపబడుట

(స్వ కీ య వి లే ఖ రి)

మహాస్థితి చిత్రకారుడగు దామెర్ల రామారావుగారి స్థారకసభ రాజమహేంద్రవరమున గత 27 సాయంత్రము హిందూసమాజపు భవనమున జరిగెను. వ్యాయవాదప్రముఖులగు బి. యల్. నరసింహమూర్తిగారు అధ్యక్షత వహించిరి. శ్రీయుతులు వ్యాపతి సుబ్బారావు గారు, ప్రిన్సిపాలు స్థాతముగారు, ఇతర ప్రముఖుల నేటలుసభకువచ్చియుండిరి. రామారావుగారి మరణమునకు చింతిల్లుకువారి కుటుంబమునకు సానుభూతి తెలుపుచు తీర్మానములు గావించబడిన. కీ. శ్రీ. రామారావుగారి జ్ఞాపకార్థమై రాజమహేంద్రవరమున ఒక చిత్రకళాపాఠశాలను స్థాపించుటకు మాడ తీర్మానింపబడిన. ఇందులకై పలువురు ప్రముఖులతో కూడిన ఉపసంఘముకంటి నియమింపబడిన. ప్రముఖులు, చిత్రకారులు అధికారులు అనేకులు సభకు రాజాలనందుకు చింతిల్లు సానుభూతి తెలుపుతంతివారల నంపిరి. గోదావరి కాంగ్రెసు సంఘమువారు ఆదినమేదేవరయ్యయందు సమావేశమై రామారావుగారి మరణమువల్ల భారత చిత్రకళాభివృద్ధికి గొప్ప నష్టము కలిగినది తీర్మానించి అతిర్మానమును తంతివారా ఈసభవారికి తెలిపిరి. అమితోత్సాహము ప్రబలెను. (తంతివార)

శిశువారము

అలహాబాదు, ఫిబ్రవరి 27:—నేడు శిశువారము ప్రారంభించుచునొక సభ జేసిరి. సభయందు సర్ గ్రంథుడు మియర్సగారు, సేజుబాదుగు సమ్రాగారు, సులేమాకాగారు నుపస్థింపిరి. ప్రయత్నములు చాల బాగుగా నున్నవి.

సంయుక్త రాష్ట్రములందలి యాంగ్లో హైందవులు, హిందూదేశీయు గావురముగా నేగ్గులుకొనిన యూరపియములు గలసి సభజేసి వేదకంటి సంవత్సరమున్న యధ్యక్షుని, నుపాధ్యక్షుని యెన్నుకొనిరి. లండనులో వీరిప్రతినిధిసంఘమునందలి విశ్వాసమును వెల్లెబ్బుచు పార్లమెంటులో వారు గావించు విశిష్ట కంగీకారము నూచించిరి.

ఆంధ్రపరిశోధక విశ్వవిద్యాలయము

ఆంధ్రభారతీర్థ

నూతననియామకములు

రిజిస్ట్రారు వి. ఎస్. కర్న బి. ఏ., బి.టి. గారు మాట్లాడుచున్నార:—

విశ్వవిద్యాలయపు చాన్సిలరు శ్రీ శ్రీ శ్రీ విజయనగర మహారాజులంగారు విదేశసంచారార్థమై ఏప్రియలు నెలలో విజయనగరమును వదిలి వెళ్లుచున్నారు. అందులకుగాను, శ్రీ మహారాజులుంగారు, తాము మరల స్వదేశమునకు వచ్చునంత వరకు, సంస్థానపు దివానుగా రగు శ్రీ ఏ.యారి నరసింహము పంతులు ఎం. ఏ. గారిని, తమ స్థానమున, విశ్వవిద్యాలయపు కార్యములన్నిటిని చూచుటకుగాను ప్రొచాన్సిలరుగా నియమించుచు ఉత్తరవులను ప్రకటించి యున్నారు.

రాజాపు వేసంగికాలపు నెలవులలో, విశ్వవిద్యాలయమువారు జరుపజోవు ఆంధ్రపరిశోధకమహాసభయు, విశ్వవిద్యాలయపు సంస్థాపక మహాత్మ్యములను, తాము దేశమున లేకున్నను, నిర్విఘ్నముగా జరుగుటకు అన్ని ఏర్పాట్లను శ్రీ మహారాజులుంగారు చేసియున్నారు.

శ్రీమహారాజులుంగారి సోదరులును, కాశీపరగణాధిపతులునగు, శ్రీయువరాజులుంగారు, విశ్వవిద్యాలయమువారి ఆదర్శములు నిర్విఘ్నముగా జరుగుటకుగాను, విజయనగరమునకు సమీపమున 25 ఎకరముల సారవంతమైన భూమిని విశ్వవిద్యాలయమువారికి చి్చిరిన ప్రకటించుటకు ఎంతయు సంతసించుచున్నాము. శ్రీయువరాజులుంగారి చి్చిన యీనూతన ప్రదేశమున విశ్వవిద్యాలయముతరపున నొక గురుకులమును నిర్మించుటకు తగిన ఏర్పాట్లు జరుగుచున్నవి.

వేసవి నెలవులలోనె, విశ్వవిద్యాలయము పక్షమున, విశ్వవిద్యాలయపు పండితులు, ఆంధ్రమండలములలోని ముఖ్య ప్రదేశములలో, సంచారవిద్యాలయములను నిర్వహించుటకు తగిన ఏర్పాట్లు చేయబడినవి.

మార్చి 15, 16 తేదీలలో మదరాసు నగరమున విశ్వవిద్యాలయపు శిష్టసభవారు సమావేశమై ఈవిషయములన్నిటిని నిర్వహించుటకు తగిన విధానములను నిర్ణయింతురు.

దర్శాదాయముల చట్టము

స్థార మహామండలిసభవారి ఆక్షేపణ

ఈసభవారి సమావేశము తిరుపతిలో ఈనెల 16 వ తేదీ శ్రీ కంకరాచార్యస్వామివారి మఠమున జరిగెను. అసభ్యుల డిక్రిండితీర్మాన మామోడింపబడిన.

“ధర్మప్రతిష్ఠాపకుల ఉద్దేశ్యములకు విరుద్ధమునిధమున ధర్మాదాయములను వ్యయపరచుటకు ఈచట్టము అవకాశమొసగుచున్నది. ధర్మనిధులనుండి జీతములుపుచ్చుకొని పనిచేయు బోధకులకు అత్యధికమగు అధికారము లియ్యబడినది. హైకోర్టువారి తీర్పులు ఎన్నియోతరములక్రిందట ప్రభుత్వమువారి సన్నదులు నిష్ప్రయోజనము లగును. దేవాలయముల పరిపాలనమునకై ఏర్పడు సంఘములకు ప్రభుత్వమువారికి పన్నుకట్టువారు మునిసిపలు పన్నుకట్టువారు వోలరులగు నున్నారు. కాని విశేషధనము ధర్మముగ నొసగువారికి ప్రత్యేకప్రాముఖ్యమేమియు లేదు. స్థానికసాంప్రదాయముల గుర్తెగినవారికిమాడ ప్రత్యేకస్థానములేదు. మతస్వాతంత్ర్యమును అంగీకరించు 1858 సంవత్సరపు ప్రకటనకు ఈచట్టము విరుద్ధముగ నున్నను, ఈచట్టమువల్ల ధర్మాదాయములు దుర్వినియోగమునకు అవకాశమేర్పడుచున్నది. వ్యాయము ధర్మమునకుబదులు అజ్ఞానము ప్రత్యేక అభిమానము ప్రబలును. గవర్నమెంటువారి సన్నదులు చింపికాకితము లగును. కావున ఈచట్టమును నిరాకరింపవలయునని ఇండియానుక్రిగారిని సార్వభౌముని ఈసభవారు బ్రాధించుచున్నారు.

“స్టేటుమను”వార్త నరిగారు.

నాగపురము, ఫిబ్రవరి 27:— మధ్యరాష్ట్రములలోని స్వరాజ్యవాదులు మంత్రపదవుల నంగీకరించుటకు నిశ్చయించిరను స్టేటుమనుప్రచురణమున దెలిపాత్రము సత్యములేదని అసోసియేటెడ్సుప్రెసిడెంట్ రాజుశేంద్రరావుగారు తెలిపిరి.

బొంబాయి శాసనసభ

కోర్టుఫీజులపరణాచట్టము

అసభికారనభ్యుల ప్రతిరోధము

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 27:—రెండు గంటలన్నర తీవ్రముగ చర్చ జరిగినపిదప మొదటిసారి ఆర్థికసభ్యునిచే ప్రవేశపెట్టబడిన కోర్టుఫీజుల అట్ట సవరణచట్టముపై చర్చ నిల్పివేయబడినది. ఇదివరకే కృషీనలులు దుర్భరముగ పన్నుభారముచే క్రుంగి కృశించుచుండుటచే అసభికారసభ్యు లీచట్టమునెడ నిశ్చయముగ ప్రతిరోధమును జూపిరి. ఈచట్టముపై యింకను చర్చ మార్చి 16-న తేదీయందు జరుగును. రేపటివరకును సభ నిల్పివేయబడినది. రేపు గాంటులకొరకు డిమాండు చేయబడును.

స్టాపుఆర్డరు సవరణచట్టము

బొంబాయి శాసనసభయందు నేడు ప్రభుత్వము అపయమొందెను. స్టాపుఆర్డరు సవరణ చట్టముయొక్క ప్రథమక్షేపానంతరమున సభ్యులు త్రోసివేసిరి. నలునదివాల్లు వోల్లు చట్టమునకు ప్రతిపూలముగను 48 వోల్లు అనుకూలముగను వేయబడిన. సభయందు దుర్భయపక్షములందుండి తీవ్రప్రసంగములు జడలెను. అసభికారులు చట్టమును ద్రోసివేయవలయు ననియు, స్వరాజ్యవాదులు ప్రతిష్టంభనవిధాన మవలంబించు చున్నారు కాన వారు చెప్పినట్లు నడువవలదని మంత్రి పక్షమువారిని హెచ్చరించుచు ప్రభుత్వమునుగూర్చి ప్రసంగించెను. పిమ్మట రేయకుశిర్డు త్రాగుటకు సభ నిల్పివేయబడినది.

పంజాబులో స్థానికస్వపరిపాలక సంఘములు

కధ్యక్షుల నిర్ణయము

లాహోరు, ఫిబ్రవరి 27:—స్థానికస్వపరిపాలన సంఘముల (డిస్ట్రిక్టుబోర్డు) కధ్యక్షుల నెన్నుకొనుటనుగూర్చి ప్రభుత్వమువారు మంత్రుల నిశ్చయమును తెలియజేసిరి. జిల్లాసంఘములధ్యక్షుల నెన్నుకొనుచో నాతర డెనధికారుడే యయి యుండవలయును. అట్టితర డిక్రూటీ కమీషనరు (ఒక యుద్యోగి)సభయందుసభ్యుడుగైన నుండజనదు. మూడువంతులెన్నుకొనబడిన సభ్యులుగల యేసంఘముగాని, యధ్యక్షునియొజనమునకై ప్రత్యేకముగ సభగావించుకొని, యాసభ యసభికారసభ్యుని యధ్యక్షతక్రింద జరుగబడియుండి, యాసభయందు సభికారసభ్యులలో నూటి కరువదివంతునకుఁ దక్కువగాకుండ యసభికారసభ్యుడే యుండవలెనని కోరునెడల, వారికోరికను ప్రభుత్వమువారు రాలోచించెదరు. విషయసందర్భము లేవియు నడ్డులేనియెడల, డెప్యూటీకమీషనరునుదీసివేసి, చట్టములోని 18 వ యంశము ననుసరించి యధ్యక్షునియొన్నిక కనుజ్ఞ యియ్యబడును.

క్రొత్తబొగ్గుగనులు

ఆర్కాదు ఫిబ్రవరి 27:—కొన్ని నెలలనుండి కామసముద్రమునద్ద బొగ్గుగను బున్నవో యని మైసూరు ప్రభుత్వమువారు హుబల్లను చానిచే బరీక్షింపించుచుండిరి. ఆర్కాదుకు 8, లేక 9 మైళ్లదూరమందు రైలుమారు వారింగుపేటమీదుగా 18 మైళ్లదూరములోను, బొగ్గు వొరకెను. దానికి వలయు ప్రభుత్వప్రయత్నములజేయుట కార్కాదులోని బంగారుగనులవారు ప్రభుత్వమువారి కోరిక ననుసరించి, చేయుదురు. దీనివల్ల కోలారు బంగారు గనులవారు, దక్షిణయిండియా రైల్వేవారు తమబొగ్గు కగ్గరలో డెప్పుకొనులాభమును బొందును. దీనివల్ల మైసూరు ప్రభుత్వమువారికి చాలాభము.

పోస్టుఉద్యోగుల రాయబారము

దిహినచంద్రపాలుగారి తీర్మానము ననుసరించి పోస్టు ఉద్యోగుల (క్రింది తరగతి) పక్షమున 9 మంది గల రాయబారమును సం దర్శించుటకు ప్రభుత్వసభ్యుడంగీకరించెను. చెన్నపురి రాజధాని పోస్టుమెను యూనియనువారు యావద్భారత పోస్టు రైల్వేమెనులసభ్యును యూనియనుకు చేరియుండక జోయినను మిగుల ముఖ్యమైనదగుటచే ఈసంఘపురాయబారమును చూచుటకు కూడ అంగీకరింపవలయునని ప్రభుత్వ సభ్యునికోరుచు, అందుకు వీలగు లేదని తెలుపవేమచు ప్రెసిడెన్సి పోస్టుమెనుల యూనియనువారు పోస్టు టెలిగ్రాఫుల డైరెక్టురు వేసరణగారికి, సర్ బి. యల్. మిత్రిగారికి, డాక్టరు జీలానిగారికి యావద్భారత పోస్టుమెనుల యూనియను కార్యదర్శిని తంతివార్తలు పంపిరి.

భారత ఆయుష్షయవత్తము - 1925 - 26

3 కొట్ల 24 లక్షలు నిలవ

ఆదాయము

బడ్జెటు ఆంచనా 133 కొట్ల 68 లక్షలు

ఖర్చు

బడ్జెటు ఆంచనా 130 కొట్ల 44 లక్షలు

రాష్ట్రములకప్పుములు తగ్గింపబడెను

చెన్నరాజధానికి 126 లక్షలు తగ్గెను

బెంగాలు మూడేండ్లదాకా యేమీ చెల్లింపనక్కరలేదు

అవకాలమీదను ధాన్యముమీదను దిగుమతిపన్ను నూటికి 2½ ను దీసివేయుటకును, మరమగ్గములం దుపయోగించుసామగ్రిపై పన్నును నూటికి 15 నుండి 2½ కు తగ్గించుటకును, పెట్రోలుమీద యిక్కడ తయారుజేసినను దిగుమతిజేసినను పన్నును గాలనుకు 4 అణాలు చెల్లింపవలసి యుండునట్లును సూచన లిందుగలవు.

పరిశోధనలకై కొంతనిధి పునరుద్ధరింపబడెను.
పన్నులలోగాని టారిఫులలోగాని మార్పులులేవు.

బడ్జెటు ప్రవేశబెట్టుట

సాయంత్రము 5.10 గంటలకు సర్ జేసీలు బ్లాక్కుగా రు బడ్జెటును ప్రవేశబెట్టుటకు లేచిరి. సభయంతయు నిండియుండెను. గ్యాలరీలు క్రెక్కిరిసి యుండెను. బ్లాక్కుగారు లేచునదికి అన్ని మూలలనుండియు హర్షములు చెలరేగెను. బడ్జెటు యుద్ధంత మంతయును సభవారు సావధాన చిత్తులై వినిరి. దీమాండులను ప్రతిపాదించు యేర్పాటులలో మార్పులు గావించబడెననియు వేర్వేరు కాఖలకు దీమాండులు 13 కిందలిభరింపబడెననియు, ఇట్లు ప్రతికాఖి దీమాండును ప్రత్యేకము జేయుటవలన తప్పరిపాలనా విమర్శనమునకు వీలగుననియు ఆర్థికసభ్యుడు జెప్పినపుడు అందరముఖమునను మందహాసము వికసించెను. నైనికవ్యయమునందు చాల తగ్గింపబడెనని, చెప్పి యిందులకు ప్రధానసేనానికి వందనముల దెప్పినపుడు మరల హర్షము ప్రబలెను. విద్యాపరిశోధనలు మున్నగువానికి ధనమును ప్రత్యేకించినటుల ప్రకటించినపుడు 'వినుదు, వినుదు' అను శేకలు ప్రబలెను. ఈసంవత్సరమునకును వచ్చే సం॥ మునకును మిగిలిన డబ్బు మొత్తములను దెబ్బపరికి ప్రబల హర్షము ప్రబలెను. ఈసంవత్సరమున బెటినుండి ఋణముమీదును చెప్పినపుడు మరియొక హర్షము చెలరేగెను. సర్ జేసీలు యీ మిగిలిన డబ్బును పరిష్కరించు మార్గమును జెప్పటను మొదలుబెట్టునదికి బడ్జెటులో రస ముప్పొంగుచున్నది. రాష్ట్రీయకప్పములను ముందు తగ్గించి క్రమేణ అసలే తీసుండ జేయుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరిని జెప్పినదికి సభవారుందరూ అత్యంతహర్షపూరితులైరి. ఇంకను మూడు సం॥ ములు బెంగాలుకప్పము జెల్లింపనక్కరలేదని జెప్పినపుడు బెంగాలు సభ్యులు హర్షాంబుధి నోలలాడిరి. మద్రాసు సం॥ రాష్ట్రములు, పంజాబు, బర్మాలు కప్పములు తగ్గింపబడినటుల ప్రకటించబడినపుడు బాంబాయి సభ్యులు బాంబాయి మాటయేమికి యనిరి. క్రిందటి వత్సరపు అసెంబ్లీకిని, సర్ మాల్కం హాయిలికిని, రిటెంచి మెంటు కమిటీజేసిన అద్భుతకార్యములకును ఆర్థికసభ్యుడు కృతజ్ఞతను దెప్పినపుడు ప్రత్యేక హర్షము చెలుపబడెను. ఆర్థికసభ్యుడు చాలభాగము పుస్తకమును జూడకుండనే ఉపన్యాసమునంతను ఒకటి ముప్పాతికగంటలపేర్చు జెప్పి హుర్నొగ్గుపడవ ప్రబలినహర్ష మింతింతసరారు. ఈబడ్జెటును ప్రవేశబెట్టుట కందరును అంగీకరించిరి. ఒక్కరుమాత్రము (పరిపాలకుగ నుండిరి. అంతట సభ ఆపుదల జేయబడెను. మరల మార్చి 8 వ తేదీ సమావేశమగును. అప్పుడు బడ్జెటుపై ఘర్ష ప్రారంభమగును.

సారాంశము

ఫిల్లీ, ఫిబ్ర 28:—భారతకాసన సభయందు సర్ జేసీలు బ్లాక్కుగారును, స్టేటుకాన్సిలులో మాక్వాటర్నగారును సేద సాయంత్రము ఆయవ్యయ పత్రమును ప్రకటించిరి. అందు డబ్బు మిగిలినటుల చెలుపబడెను.

రయిల్వే ఆర్థికమును వేరుజేయుట కల్గును, పోస్టు టెలి గ్రాఫుకాఖ లెక్కలను వాణిజ్యరీత్యా యేర్పాటు జేయుటచేతను ఆర్థికవ్యవహారములందు కొన్ని అభివృద్ధి కార్యములు జరిగినటుల ఆర్థికసభ్యుడు జెప్పెను. పోస్టు టెలిగ్రాఫు కాఖలను యీ సంవత్సరము మాడు లక్షలును, వచ్చేసంవత్సరము ఒక లక్షయును నష్టము వచ్చునటుల జూపబడెను.

1923-24 లెక్కలనుజూడ రివెన్యూ ఎస్టిమేటు 206 లక్షలుగానుండ 289 లక్షలు ధర్మము జూపబడెను. నైనిక వ్యయ మునందు మాడున్నర కొట్లు అదాగల్గుటచేత ఆయ్యది అక్కొంటింగునందు మార్పులు జేయుట దుపయోగింపబడెను. ఇందువలన నికముందు ఆర్థికస్థితికి చాలలాభకరముగ నుండగలదు. నైనికవ్యయమును తగ్గించుటలో ప్రధాన సేనాని జేసిన సహకారమును సహాయమును ఆర్థికమంత్రి ప్రత్యేకముగ కొని యాడెను. (హర్షము)

1924-25

1924-25 సంవత్సరములో ఇన్కోంటాక్సు, ఉప్పుపన్ను నల్లముందుపై పన్నులవలన అనుకొన్నదానికి తక్కువ అదాను వచ్చెను. రయిల్వేలుగానుండ 215 లక్షలు నిలవజేయగల్గిరి. గత వత్సరమువలెనే ఈ సంవత్సరముగూడ మారకము 16½ పెన్నులు గానుండ 17½ పెన్నులుండునని తలంచు చున్నారు. ఇందులకు ఆయన నష్టము లొందరవడుచున్నాడని నిందించిరి. అన్నిటికన్న ముఖ్యము. మొత్తం నైనికవ్యయము 892 లక్షలు తగ్గెను. అన్ని మార్పులను జేయగా నీసంవత్సరము 18 లక్షలకు బదులు 4 కొట్లు మిగెలెను. ఆయన అంతట భారతదేశ ఋణమును గూర్చి చెప్పుచు రైల్వేల సెక్యూరిటీపైనగాని రాష్ట్రీయ ఋణముల నిధినుండిగాని రయిల్వేయుణమును రాష్ట్రముల ఋణమును రాబట్టవచ్చునని చెప్పుచు భారతదేశదాయమునుండి యాయనక్కరలేక జోతబ్బునని తలంచునట్లుల జెప్పిరి.

1925-26

1925-26 బడ్జెటునుగూర్చి చెప్పుచు ఆయన ప్రథమమున మారకమునుగూర్చి చెప్పిరి. ఇప్పటికి ఆర్థసంవత్సరము నుండి మారకం 18 పెన్నుల దాదాపులో నుండుటవలన 18 పెన్నులుండునటుల దీసికొనవచ్చునని చెప్పిరి. ఈసందర్భమున వాయ్ మారక విధానమును విమర్శించువారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ప్రభుత్వము భారత వత్సరమును సప్తచరుదులకై ప్రయత్నము జేయో, చున్నారను సూచనను ఖండించిరి.

పిదప బడ్జెటు ఆంశముల చెప్పుచు నైనికవ్యయము 1925-26 సం॥ మునకు 56½ కొట్లుండునటుల ఆంచనాజేసిరి. ఇందుకొన్ని అసాధారణాంశముల దీసిజేసినయెడల మొత్తము 55 కొట్లేయగును. 1920-21 నుండియు యీ ఖర్చు తగ్గించుచుండినను 1926-27 లో యింకను నైనికవ్యయము తగ్గింపవచ్చునను నాశగలదని వీరు జెప్పిరి. పరిశోధనాలయములవంటి లాభకర కార్యములకై యొక్కన మొత్తముల సేర్పాటు జేయగల్గినందులకు ఆర్థికసభ్యుడు సంతోషమును దెప్పెను.

సర్ జేసీలు బ్లాక్కుగారు రెంటు టారిఫులో జేసినకొద్ది కొద్ది మార్పులను దెప్పి వానివలన ఆర్థికముగ సెక్కున మార్పు లేదుయు గలగవని దెప్పిరి. మోటారుస్పీరిటుపై పన్ను గాలనుకు 4 అణాలు తగ్గింపబడును. ధాన్యముమీదకు జపకృణావ్యయముల మీదను దిగుమతిపన్ను తీసివేయబడును. విద్యుచ్ఛక్తి పన్నుములం దుపయోగించు పనిమట్లుపై పన్ను నూటికి 1½ తగ్గింపబడును. ఈసంవత్సరము మొత్తము అదానుము 133 కొట్ల 68 లక్షలు వచ్చి ఖర్చు 180 కొట్ల 44 లక్షలుకాగా 1925-26 లో 5 కొట్ల 24 లక్షలు మిగులునని ఆంచనా జేసిరి. (హర్షము) ఈమిగిలిన డబ్బును విభజించి యింను 2 కొట్ల 68 లక్షలు వినుడు మిలిగినదేయని దెప్పి దానిని డెవలప్మెంటు నిబంధనల ప్రకారము రాష్ట్రీయ కప్పములను తగ్గించుట దుపయోగింప జచ్చునని జెప్పిరి. ఇందువలన మద్రాసుకు 136 లక్షలును, సం॥ రాష్ట్రములకు 56 లక్షలును, పంజాబుకు 61 లక్షలును, బర్మాకు 7 లక్షలును రాష్ట్రీయకప్పములు తగ్గును. (హర్షము) ఈమిగిలిన డబ్బులో బెంగాలు 68 లక్షలును జేరలేదు. కాని యావికయమై జాగ్రత్తగా వాలోచించి యింకను మాడు సంవత్సరములు చెల్లింపకుండుట కు త్రుత విజయపడెను. (హర్షము) ఈదబ్బు మిగిలినది కరింపబడిన పిదప సీమాచనల అసెంబ్లీ అంగీకరించునటుల హా

తీర్మానము నుపపాదించినది ఆయన వాదనము తేనెను. పోస్టు లులేకుండా తగ్గించుటగూర్చి చెప్పుచు రాష్ట్రీయకృషిమండలి నిర్ణయించి, మిగిలిన డబ్బును భారత ప్రభుత్వము విధించి పన్నులను తగ్గించుటగాని పిలువదని ఆయన చెప్పెను. పోస్టులు కాఖిలానే యేమైన డబ్బు మిగిలిన యెడల ఆలేట్లను తగ్గించవలె గను. పోస్టులు కాఖిలు పన్ను తగ్గించువానిపై భారమువేసి విరాళములు కేర్పరచు. ఇచ్చి పుచ్చుకొనుటలో స్థితిగతులు బాగుండుననియు, భారతప్రభుత్వము 1925-26 లో ఇండియాలోనే 12 కోట్ల ఋణము జేయుననియు తెలిసింది ఋణము చెప్పుట లేదనియు ఆయన తెప్పెను.

ముగింపు

ఆర్థికసభ్యుడు ముగించుచు ప్రథమ భారత కాననభివృద్ధి ప్రయత్నములను, సర్ మాల్గుం హాయితిగారిని, ప్రశంసించుచు రిటైరింగ్ మెంటు కమిటీ జేసిన సహాయమును గొనియాడి, పన్నులు బాగుగ విధించి ఖర్చు తగ్గించుటకు వీలై రాష్ట్రము లోని సంస్కరణ ప్రభుత్వము పనిజేయు వారి నూతన మగు నాశ్రమ గల్పించి, నూత్న భారతనిర్మాణమున కుత్సాహము గలుగజేసిరిని జెప్పిరి. పరిశీలులు చక్కగనున్నను, రాష్ట్రీయ కృషిమండలి తగ్గించి, కేంద్ర ప్రభుత్వ పన్నులను తగ్గించుటలో గల కార్యభారమును దెలియకుండ నుండవలెను. ఇంతవరకు సంక్షిప్త జెందియుండవచ్చును గాని అప్పుడే యంతపనిజేసితిమని గర్వించుటకు గాని మన ప్రయత్నములందు మనకపడుటకుగాని పిలువదు. 'పనిజేసి, తరువాత ఆశించెదమా, అను సద్వచనమునే యింకను నేడు భారతదేశమున కొనగగలము. (స్పీచ్ ముగింపు.)

కాంగ్రెస్ ద్వైతములు

సర్ జేసీలు బ్లాకలుగారు వైవాన్సు బిల్లును ప్రవేశపెట్టుచు తత్కాల బోధకముల సీక్రిందివిధముగ జెప్పిరి. ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టుటలో నుద్దేశ్యము 1925 ఏప్రిల్ 1 తో ఆంధ్ర రిండు 1924 భారత ఆర్థిక కానననిబంధనలు పనిజేయుటలు జేయుటకును, బారిఫుక్లాజులు 2, 4, 7 ల కొన్ని స్వల్ప సవరణల నాచరణలో జెట్టుటకును, ఉప్పుపన్ను, పోస్టేజి, ఇంకా కొంతాన్ను తేల్చునున్న 1926 కాననము విధించిన నూపరటాన్ను నున్న యీ సంగతి గూడ నుంచుటకును, 6 వ క్లాజులో 1926 నున్న 31 వరకును పేపరు కరెన్సీ రిజిస్ట్రులో భాగమును నెట్టూరిటిలపై వడ్డీని రెవిన్యూకు లెక్క గట్టుటకునై యున్నది. క్లాజులు 8, 5, బారిఫుక్లాజు స్వల్పసవరణజేయ నుద్దేశించబడినవి. ఈమార్పులు రెవిన్యూకు యొక్క ముఖ్యమైనవి గావు అని యేజుగా-(1) ఆర్థిక విచారణసంఘపు సలహా ప్రకారము భాగ్యముల మీదను పన్నుభాగ్యముల మీదను నూటికి రిక్త దిగుబడి పన్ను లొంగింపబడినది. సామాన్యముగ కాలము బాగున్నప్పుడు యీ పన్నులు దిగుమతి యుండనే యుండదు. కలెవు న్నప్పుడు యీ పన్నులు దిగుమతి యుండనే యుండదు. కలెవు లొకటలో పన్నేయుండదు. (2) ప్రస్తుతము మోటారు స్పిరిట్ లొకటలో పన్నేయుండదు. (3) ఆంధ్రములో తయారైన మోటారుస్పిరిట్ ను చౌకజేయుటకై యీదేశములో తయారైన మోటారుస్పిరిట్ ను పన్ను గాల్గలను 4 ఆంధ్రము తగ్గించుటకును దిగుమతి జేయబడిన దానిపైగూడ గాల్గలను 4 ఆంధ్రము కట్టవచ్చునన్న మూత్రము విధించుటకును తీరాన్నింపబడినది. (4) జే మగ్గుములగాని మరమగ్గుములగాని భాగము లంగ నుపయోగించు అనుగొట్టుములు మున్నగువానిపై యొక్కవ లేదు పన్ను విధింపబడుచున్నది. ఇయ్యవి ముఖ్యముగ మరమగ్గుములలోనే ఉపయోగింపబడును. ఇతర వస్తువులలోకాటు పనిపై గూడ నూటికి 22½ చొ|| విధించుటలు పెట్టాల్గును సవరింపబడు ఉద్దేశించబడినది.

సంపూర్ణోపన్యాసము

1925-26 సంవత్సరపు బాదాయ వ్యయపట్టికను సభ యెదుటనుంచుచు నార్థికసభ్యుడు సర్ జేసీలు బ్లాకలుగా రిట్లుజెప్పిరి. సభ్యులవర్గంలా. నిరుటి వత్సరమును జరిగినమార్పు ననుసరించి, యీపట్టికను మార్చి 1-వ తేదికి మార్చుగ, ఫిబ్రవరి యాఖరుతేదిని తమ యెదుట నుంచుటవలన చొక్కచిత్తు తటస్థించుచున్నది. ఈ సంవత్సరమును, వచ్చేది సంవత్సరమును వచ్చేది సంవత్సరమును ఫిబ్రవరి యాఖరుతేది కనివార మగుచున్నది. కావున వార

మంతయు శ్రవణి, విశ్రాంతి గోరుతేలి మిమ్ములను చాలరాత్రివఱకుంచవలసి వచ్చుచున్నది. కాని యీమార్పు సభ్యులందఱకును సంతోష దాయకముగనే యున్నదిగాన, ఇట్లు జరుగుచున్నందులకు ప్రత్యేకముగ కృతజ్ఞతలు నమస్కరించుచున్నాము.

రైల్వేపట్టికను సాధారణపట్టికనుండి విడదీయుట

ఈ సంవత్సరమునుండి యంతకంటె ముఖ్యమగు మార్పు కటి జేయబడినది. నిరుదాదాయవ్యయపట్టిక (బ్రవేశపెట్టునపుడు నాచేరొక్కవంటి, గతించిన సెప్టెంబరులో సంగీత రింపండినట్టి రైల్వే జమాఖర్చుపట్టికను విడదీయుటవలన భారమిశ్రాంతి దినములనుండి జరుగుచున్న ఖర్చులనుబట్టియే గ్రహించవచ్చును. కేంద్రప్రభుత్వానికి విధానమందలి యీముఖ్యమగు పరిణామమునుగూర్చి యూరకుండలేను. ఈవిడదీయుటవలన గలుగు రైల్వేపరిపాలనా సంబంధమగుగాని, వ్యవహార సంబంధమగుగాని, ప్రజోపయోగసంబంధమగుగాని, భారత ప్రభుత్వ సంబంధమగుగాని, కేంద్ర ప్రభుత్వానికి విషయ విమర్శనము దీక్షాసనసభా సంబంధమగుగాని, తదితరములగు లాభములకుగాని నాకట్టి సంతోషమునులేదు. అనతికాలమునందే భారతీయు లీదేశమునం దిట్టిరైల్వేలులవలన బొందదగినన్ని, స్వల్పవ్యయముపై రాకపోకలు జరుగుట, యొక్క వనుకరముగ ప్రయాణముల జేయుటమొదలగులాభములన్నిటిని, దేశీయార్థికాభివృద్ధిలోకాటు బొందుదురను ప్రబల విశ్వాసము నాకుం గలదు. కాని ప్రస్తుతము సాధారణ పట్టికయం దాపట్టికను గూడ జతజేయుటవలన గలుగు క్లిష్టసమస్యలన్నియు, రైల్వే యాదాయ వ్యయములంగూర్చిన ప్రశ్నలు, కాలమునుబట్టి యాదాయమందలి హెచ్చుతగ్గులంగూర్చిన ప్రశ్నలు, మొదలగునవిన్నియు, సీపట్టికయం దుండకపోవుటవలన, కొంతకేసు మనకుం దగ్గినది. పన్నులనిచ్చుకానికి తనభారమందు కొంతతగ్గుచున్నదను సంతోషమును, ప్రభుత్వమువారి కార్థికసంరక్షణ సమస్యా పరిష్కారమందు నిత్యముం బడుచున్న పరిశ్రమ తగ్గి, చిత్తులను బాట్రొలినది.

కాని, యొక్క సప్తకరముగ విషయమునాశ్రమ మి తో మనవిజేసిందలకు క్షమింతురుగాక. ఆర్థికసభ్యుడు పట్టికమీద తనయుపన్యాసమును, వారముదినములకు పూర్వమే తయారుజేసి, వివిధ ప్రాంతములకుం బంపవలసియుండెను. మొన్నను మియెదుటనుంచిన రైల్వేపట్టికపై జర్పించు, సాధారణ పట్టికగూడ సంబంధించినయంతయు లీవారముదినములందు చర్చింపబడినది. వాటికన్నిటికిని సమాధానముం జెప్పబడు పిలువక పోయినది. కావున వెనుక నేను మనవిజేసినట్లు రైల్వేపట్టికను సెప్టెంబరునెలలోనే జెల్లకపోవుట వలన కష్టమిప్పుడు బాగుగా గనుపడెదని.

జమాఖర్చులందు వర్తకపుపద్ధతి

ఈవిషయమునుండి, ఇట్టిదయెందులకు తంతి, తపాలకచ్చేరులలోని జమాఖర్చులందు వ్యవహారపుమతలను నవలంబించుట యనువిషయమునుగూర్చి చర్చించిన బాగుండును. నేనిప్పుడు తమ యెదుట నుంచబోవు 1925-26 జమాఖర్చు పట్టికలో నాఖర్చులు తొలిసారికి వర్తకపులవలె జాబితా మియెదుట నుంచబడును. ఈజాబితాను తయారుజేయుటలో నున్నశ్రమ, యిట్టి లెక్కలందు శోక్యమున్నవారికివక్క యితరులకు జెలియదు ఈలెక్కలందు దయారుజేయుటలో తంతి, తపాలకచ్చేరులలో యిటుల పడిన శ్రమకు చాల ఋణపడియున్నాము. జమాఖర్చుల వద్ద తిని మార్పునపుడు మొదటిసారి కొంతవఱకు కష్టముగను, తప్పలుగనుకూడ యుండవచ్చును. జాబితాపట్టి తయారుజేయునపుడు కొన్ని సంధిగములుగూడ గానవచ్చును. మొన్నజనవరి వరకుగూడ, కొన్నివిషయములం దెట్టినిశ్చయమును జేయలేకపోతిమి. పట్టి తయారుజేయుటయందు, నేయేఖర్చులు జేసికొండ రావలెనో దానిని నిశ్చయించుటయందు సంతకం గొన్ని లేలేనే లేదు. కాన నొక్కొక్కయెడ, నాయా విషయములు ప్రస్తుతమునకు జేసిన యేర్పాటులే యిది తెలియదగినవి.

కాని, మార్పులుం గావింపబడునో, యామూలముల మూత్ర మిచ్చుట జెలుపుటకు సాధ్యముగనున్నది. హిందూదేశముందు తంతి, తపాలసంస్థలు తర్ర ప్రత్యుత్తరములు తొంకలలో జరుగుటకు పిలువగలిగిండుట కేర్పడినవి. వాటిశ్రమకు ప్రతిగ, భిక్షలవ్వను, మనితర్రు రుసుములవల్లను, మొదలగు వాటివల్ల నాదాయము వచ్చుచున్నది. పీటికతోడు, భారత దేశమందును, బర్మాదందునుగూడ సీసంధిలో సంబంధములే నట్టి కొన్నిప్రాముఖ్యమగు పనులగూడ సీయూక్తిగియులెనే తనే జేయించుచున్నాడు. నేనింగ్గుబాటి వ్యవహారము, పోస్టాఫీసుకేసు సరిఫీకేటులు, విదేశములనుండి పోస్టుద్యారా వచ్చిన

వాటిపై బన్నులు వసూలుచేయుట, వైశ్యముయొక్క తంతి, తపాల సామానులను ఖాయిదాజేయుట మొదలగుపనులను జేయును. ఇంతవఱకు తంతి, తపాలసంస్థలందు జమాఖర్చులు కొక్కముమీదనే జరుగుచుండెను. 1924-25 వఱకుగూడ వాటి జమాఖర్చుల పట్టికయం దెట్టిసామును, వైసవివరించిన పనులకు దీసికొనలేదు. 1925-26 వత్సరములందు, వైసవివరించిన పనులు జేసినందులకు ప్రత్యేకముగ మొత్తము ఖర్చులనుండి 24½ లక్షలు తగ్గించి, తంతి తపాలావ్యోగియులకు జమచేయబడును. కొక్కము వద్దలి నవలంబించునపు దావనిని నిగ్రహించుటకు వ్యయమందు పెటుబడిపై వడ్డీగాని (ఎచ్చటనో కొన్నిటిలో దక్క) తరుగుదలకుగాని, యెట్టియేర్పాటులను జేయలేదు. వైగానిరుదు వారికి యొప్పజెప్పినపెన్నుల కాఖయందుకూడ ఖర్చుల నంచనాజేసి యాధనముకు ప్రత్యేకించిరిగాని నిజము గానను ఖర్చులంతకంటె హెచ్చుగానుండును. క్రొత్తపద్ధతి ననుసరించి 1925-26 పెన్నుల ఖర్చుక్రింద యిచ్చిన 40 లక్షలకు బదులు, 50 లక్ష లీయబడినవి. ఆకాఖను తరుగుదలను సర్దుటకు, 32 లక్షలను జాగ్రత్త జేయుటకుగూడ నూచనజేయబడినది. ఆకాఖలనుండి వచ్చు నీకరాదాయమునుండి యుపయోగించుటకు పిలువదనట్టి పెట్టుబడి (బ్లావ్ కేపిటల్) యాస్తులపయం గూడ వడ్డీనిచ్చుటకు ప్రస్తుతము 66 లక్షల రూపాయలు వేటుజేయబడును. ఈఖర్చులన్నియు న్యాయముగనే వ్యాపారములయిన నొప్పకొనవలసినవే. బ్లావ్ కేపిటల్ మొత్తము, రెవెన్యూ, జమాఖర్చుల ననుసరించి, తరుగుదలను లెక్కజూచి, ప్రస్తుతము నిర్ణయింపబడినది. ఈవిషయము పూర్తిగా విమర్శింపబడుచున్నది. ఇదివఱకు జమాఖర్చులన్నియుం బరీక్షింపబడి, యెచ్చపెచ్చల లోటులున్నవో యవియెల్లను సర్దుబాటు జేయుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. అట్లుబ్లావ్ కేపిటల్మీద వడ్డీనిచ్చుటచే గలిగిన తగులుబడియు, కొన్ని సంవత్సరములలోపల తరుగుదల మొత్తమునుగూడ కాఖవారు న్యాయముగ కోరవలసినమొత్తమే. ఈఖర్చు లాయాకాఖలనుండి యిచ్చుకొన బడవలసినవే. కాని ప్రస్తుత మివిషయము నిశ్చయమగువఱకు ప్రభుత్వమువారి రప్పనిచ్చుట కంగీకరించిరి. ఆ సాముపై వడ్డీనిగూడ ప్రభుత్వమువారి కిచ్చుకొందురు. పెన్నుల మొత్తముగూడ సరియగులెక్కలు తయారుగువఱకు నజ్జాయింపు మొత్తముగనే యూహింపవలయును.

ఈసంవత్సరపు జమాఖర్చులు నిరుటిజమాఖర్చులు సరిపాల్పజాతుటకు పిలుగునటుల నిరుటిలెక్కలనుగూడ సీసంవత్సరపు జాబితావలెనే దయారుచేయబడినది. ఈసంవత్సరము నాయంచనా ప్రకారము తంతి తపాలకచ్చేరులయొక్క మొత్తపు టాదాయము 10 కోట్ల 41 లక్షలను మొత్తపు ఖర్చులు 9 కోట్ల 76 లక్షలు నగుటచే నీకరములభవ 55 లక్షలు. అదేపద్ధతి నాలోచించి చూచినయెడల 1924-25 లోని మొత్తపు టాదాయము 10.07 కోట్లను ఖర్చులు 9 కోట్ల 44 లక్షలగుటచే లాభము 63 లక్షలుండవలసినది. వడ్డీఖర్చులు మొదలగుఖర్చులకు రిలక్షలు పోయినది. ప్రస్తుతము నేనుచూచించిన యంకెలను గూర్చిగాని వాటిసారాంశములను గూర్చిగాని నొక్కజెప్పుటలేదు. నూత్నాంశములన్నిటిని నిలకడమీద చర్చించి నిశ్చయింపవలసినదే. ఈసంవత్సరమంతయు పనిజేసినమీద ఖర్చులుతగ్గులవలన గాని యాదాయము హెచ్చుటవలన గాని స్వల్పలాభము గనుంచవచ్చును. ఇదివఱకొకప్పటివలె నాసంస్థ యిప్పుడు నష్టముమీద పనిచేయుటలేదు. వర్తమాభివృద్ధిలోకాటు నీయభివృద్ధిగూడ నొకవత్సరమందు గనబడవచ్చును. ఈసంస్థయొక్క ప్రధానకాఖలందు తంతి, తపాల, టెలిఫోను మొదలగువాటియందు యేదోకాఖకంతధనమునే యే ఖర్చుల కీ, యవలెనో యదియెల్లను జూపుటకు బ్రయత్నము సలుపబడినది. కాని యీసభవారు, సరిగా లెక్కజేసి చూచినపిమ్మట జేయబడిన యంకెలేయను దుర్బ్రమకుమాత్రము లోనుగావలదని దృఢముగా జెప్పుచున్నాను. సంస్థయొక్క వివిధ కాఖలను చాల దగ్గరసంబంధము లున్నవగుటచే నిర్ణయించి తెగులెంపుగా యే కాఖకంతెంతయగునో జెప్పటకు పిలువదు. ఒక కాఖలో నాదాయము హెచ్చినయెడల నదిరెండవదానియందు కొంత తగ్గువలను తప్పక జూపును. టెలిఫోనువల్ల నాదాయము హెచ్చినయెడల, కార్డులపై నాదాయమును, దూరపు టెలిఫోనులకు చో తంతులవలన యాదాయమును తగ్గును. తంతి, తపాలకచ్చేరులోని ప్రధానోక్తిగి యంచనా ప్రకారము 1925-26 సం||లో నాదాయవ్యయము లిట్లున్నవి. తపాలకచ్చేరి సంవత్సరమందు 29 లక్షల రూపాయలు లాభమునీయవచ్చును. తంతులవలన 28 లక్షల నష్టమును, టెలిఫోనులవలన 4 లక్షలును నష్టము రావ

చును. ఈయంకెలు, ఆశాఖలందుంచిన పెట్టుబడిపై నీయవలసిన వడ్డీ మొత్తములను బట్టి యంత తక్కువగానుండెను. తపాలకచ్చేరి పెట్టుబడికి 8 లక్షలును, తండ్రి పెట్టుబడికి 48 లక్షలును, టెలిఫోను పెట్టుబడికి 9 లక్షలును వడ్డీయగును.

గ్రాంటుల డిమాండులో మార్పులు

ఈసంవత్సరపు జమాఖర్చులను గూర్చి జర్నలింగమున కొక్కకాళు కగు ఖర్చులను పంచుటలో జేసిన మార్పులంగూర్చి యొకెంతక జెప్పవలసియున్నది. ఆమార్పుల కీసభవా రామోదించు తురని యెంచుచున్నాను. ఈవిషయమున యచ్చన్నపు ఖర్చులను విమర్శించు సంఘము (పబ్లిక్ ట్రాస్టీస్) అక్టోబరుల సంఘము) వారి సలహాచాలము కనుసరింపబడినది. రాష్ట్రీయ కష్టములందు, హైకమిషనరు కగు ఖర్చులనుండి కరెన్సీ స్టోర్సుకగు ఖర్చులు మొదలగునవి చాలవఱకును తగ్గించుటయందు వారి సలహా లంగీకరింపబడినవి. ఈతగ్గించుటయందు వారి సలహాల కంటె సెక్రెటరీగానే జేసితిమి. ఇతర కారణములబట్టి, హైకమిషనరునుండి యన్నిరకముల భాండారములను (స్టోర్సు) ఖాయిదా జేయుటగు ఖర్చునుగూడ దీసివేసి, యాయాశాఖలకే గలిపితిమి. నిరుడు ప్రభుత్వమువారి భాండారములకు చెప్పించిన విదేశపు సరకులపై బన్ను జేయుట, స్వదేశపు సామానుల నభివృద్ధి జేయుటజేయని యీసభవారికి జ్ఞాపక ముండవచ్చును. దానికై, యాయాశాఖలు విదేశపు సరకులకును, స్వదేశపు సరకులకును ఖరీదు తేడా లాలోచించుచున్నది, విదేశపువస్తువులపై జేయుకుంకమును గూడ మనకును దుంచుకొనుటవిధి. అట్టి యొక భాండారముల ఖాయిదాకగు ఖర్చుక యంతముక్రింద, పన్నుమరియొకయంతముక్రిందజేర్చుటవలనుపడదు. అటులాక వేళ ఖర్చులను దీనిలోనుండి దానిలోనికి మార్చవలసియెడల మరల నీసభవారియనుజ్ఞ లేనిదే జరుగుటవలనుపడదు. ఈ విషయములను భాండారముల ఖరీదు, పన్నులఖర్చు, అన్నియు నొక్కరివద్దనేయుండి వారు బాగుగా నాలోచించుటకును, స్వదేశపు సామానులను విరివిగా కొనుటకును వీలుపడును. ఈఖర్చులందు, పబ్లిక్ అక్టోబరుల సంఘమువారు, నీ సభవారునుగూడ ప్రాముఖ్యముగ నెంచునట్టి మరియొక యేర్పాటుగూడ జేయబడినది. ఖర్చుల వివరముగూడ హెచ్చినది. ఈవారముందు చర్చించుచున్న రయల్త్యలలో సంబంధించిన గ్రాంటులను బట్టియే గానుండ, నిరుడిసభవారు నూచించునటుల ప్రభుత్వనిర్వహణపు ఖర్చులని యొకముగ గానుండ విడివిడిగానే యేకాఖలకెంత ఖర్చునో వివరించి జేయునటులవలను గూడ పట్టికలో ఖర్చు జాబితాయంతములు హెచ్చయినవి. ప్రభుత్వనిర్వహణపు ఖర్చులను మొత్తము 18 యంతములక్రింద విడదీయబడినది. దీనివలన సభ్యులకు విమర్శకు, పరిశీలకు సౌకర్యము లెక్కువయగును.

1923-24 సం॥ యొక్కజమాఖర్చులు

తండ్రి, తపాలావిషయముల యార్థికస్థితి మామూలుగానే యుండునని యూహించుచున్నాను. 1923-24 సరియగు స్థితి యొట్టులుండెనో, జూడవలసిన సమయము వచ్చినది. ఒకసంవత్సరముక్రిందటనే నూచించినపట్టిక కొంచెమెచ్చుతగ్గుగ సరిగనున్నదని యాతెక్కలే సాక్ష్యము లిచ్చుచున్నవి. రెండవమారు తయారయినపట్టిక 38 లక్షల మొదటిదానికంటె తరుగును జూపినను, మొత్తముమీద నాదాయాధిక్యము గలిగిన యంతకే వచ్చినవి. ప్రభుత్వపు ఖర్చులను దగ్గించుట కేర్పడిన సంఘము (రిటైనింగ్మెంటు కమిటీ) నూచనల నమలులో పెట్టుటకు ప్రయత్నించుటచేతను, వారి సలహాలు పట్టిక దయారుజేయుటకు కొద్దికొజాలు మాత్రమే ముందువచ్చుటచేతను 1923-24 సం॥ పట్టికల దయారుజేయుటలో కొంతకష్టమగలిగినది. 1923-24 లోని రెండవపట్టికనుబట్టి యాదాయము 131 కోట్ల 96 లక్షలును, ఖర్చులు 129 కోట్ల 90 లక్షలు నగుటచే 2 కోట్ల 6 లక్షల రూపాయలు వచ్చినవి. ఈలాభము, విరోధి నానలను వశపఱచుకొనుటవలన గలిగిన లాభముతో గలిపియే యయియున్నది. సరియగు లెక్కలప్రకారము 133 కోట్ల 17 లక్షల యాదాయము, 130 కోట్ల 78 లక్షల ఖర్చులను 2 కోట్ల 39 లక్షల లాభము వచ్చెను.

ఈయంకెలు సంవత్సరముక్రిందటి రెండవ పట్టికలోని లెక్కలతో గొంతసమాధానము జెప్పక సరిపోల్చి జూచుటకు వీలుగనుండదు. రెండవపట్టికలో నూచించబడిన 59 కోట్ల 74 లక్షల పైనికవ్యయమును, సరియగు లెక్కలప్రకారము 56 కోట్ల 28 లక్షలకు తగ్గింపబడినది. 351 లక్షలలోని యీ 66 లక్షల రూపాయల లాభము నాంగ్లదేశములో ననవసరమగు నుద్యోగులను దీసివేయుటవలనను, పైనిక భాండారమును తగ్గించుటవలనను

గలిగినది. మిగత లాభ మంతయు, భారతదేశ పైన్యాధిపతి జాగ్రత్తగా తన పైనికవ్యయమును, తత్సలహాకర్తవ్యని యాలోచన జేసి యన్నివిధముల ఖర్చులు తగ్గించుటవలన గలిగినది. పైన్యాధిపతి యిట్టి మహాకార్యమును జేసినందుల కెంతయు నభినందింపబడదగినవారు. చాలకష్టమగు కార్యము; కొండఱచే నిండలకు గూడ పాత్రుడు గావలసినవచ్చును. అట్టిపని జేయువాడు, పైన్యాధిపతి యగునెడల. మరింత కష్టము.

1923-24 లో నిజముగా పైనికవ్యయము తక్కువగా జూపబడినది. ఏలన లొక్కము 56 కోట్ల 28 లక్షల యయినను 51 కోట్లు ఖరీదుల సామానుల నుపయోగించి, యాసామానులను ముఖల భాండారమున కేర్పరచు. అదియును కష్టముగా జేర్పవలసివచ్చె. ఈసామానులు తగ్గుటవలన, ఖర్చులను తగ్గించుట కేర్పడిన సంఘమువారు నూచించిన తగ్గుటల యగుటవలన మనకార్థిక కముగ లాభమే. కాని 1923-24 లో పైనికవ్యయము మాత్రము 56 కోట్ల 28 లక్షలు లొక్కము, మూడుకోట్లు సామానుగలపి మొత్తము 59 కోట్ల 28 లక్షలని గ్రహించి, మరియు నీసంవత్సరపు ఖర్చులతో సరిపోల్చవలయును. కాని 1923-24 లోనే ప్రభుత్వమున సంఘమువారి సలహాల ననుసరించి, ఖర్చులు తగ్గింపబడుచు ఖర్చుల యంచనా చాల కష్టములు గలిగించె నని గ్రహించుచు గాక. గత సంవత్సరము గలిగిన కష్టములన్నియు దైవకృపవలన మంచికే గలిగి ఖర్చులు తగ్గినవి. కాని పైనిక వ్యయమును సరిగా లెక్కలుజేసియంచనాజేసి, యనవసరముగ సెక్రెటరీ ఖర్చులు జూపకుండునటుల ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. 1925-26 లో నేనుమీయెడుట నుంచబోవు పైనికవ్యయమును సరిగ క్రేస్తగా జూచివేయబడిన లెక్కలే.

పైనిక వ్యయములో 8 కోట్లతగ్గుటవలనను, క్రిందటి సంవత్సర (1924 మార్చిలో) ముప్పుపన్ను హెచ్చుగానుండుటవలన వచ్చినలాభమున్నప్పటికి 1924 లో నికరాదాయ వ్యయపట్టికయందు సంవత్సరగారమున నేను ప్రవేశపెట్టిన యాదాయవ్యయపట్టికలోని లాభముకంటె హెచ్చుగాలేదు. ఏలన ముందుకు లాభించు రెండుప్రాముఖ్యముల పద్ధతులపై జమాఖర్చులలో మార్పులుజేయబడినవి. అవేవనమొదటిది 1923-24 లోని యాదాయములో 1923-లో వచ్చినయవ్వనకు వట్టుము (డిస్కంట్టు) క్రింద 32 లక్షల రూపాయలను దీసివేసితిమి. ఇదిమనము కొన్నిసంవత్సరములలో చేయుటకంగీకరించితిమి. ఏలునుబట్టి యిప్పుడేచేయబడినది. రెండవదియు మరింత ముఖ్యమగునదియు, నేదన పెర్మిట్ యాప్రభుత్వమువారు మనకిన్యవలసిన యవ్వన, యుద్ధమునకు పూర్వపుది తరువాతదియగుగూడ గలపి యిదివఱకున్న యసామతుకాతా (సస్పెన్సు అక్టోబరు) నుండితగ్గించి, సంవత్సరపు టాదాయములో జేర్చితిమి. ఈపద్ధతి యాంగ్లప్రభుత్వము వారుగూడ నవలంబించుచున్నారు. అనామతు కాతానుండి దీసివైచి, యాదాయములో ఖర్చుక్రింద హిందూదేశములోవలెనే వ్రాయుచున్నారు. చితాఅవర్ణా సాంప్రదాయముల ననుసరించి, యిట్టిపెద్ద మొత్తము లసామతులో నుండుట యాచార విరుద్ధము. ఖర్చులందగ్గించు సంఘమువారు ప్రత్యేకముగ దీనివిషయమును నూచించిరి. సాధ్యమయినంతవఱకు అసామతులనే దీసి వేయవలెనని జూచుచుంటిమి. ఈ లోపు గ 1923-24 లోని వన్నియు, నాదాయములో ఖర్చులక్రింద వ్రాసితిమి. ఇట్లు వ్రాయబడుటచే పర్మిట్ యాప్రభుత్వమువారు మనకిన్యవలసిన భాగ్యతయొకటి యనుమానములేదు. తద్విషయమై యాప్రభుత్వముతో రాయబారములు సలుపుచునేయుంటిమి. గత పదిసంవత్సరముల జమాఖర్చులశాశితాలను జూపుచు నొక పత్రముగూడ దీనితో బంపబడుచున్నది. 1923-24 లో నిదివఱకు జెప్పినటులే జమాఖర్చు పట్టికలో 239 లక్షలలాభమును నూచించుచున్నది.

1924-25 సం॥ సింహావలోకనము

వర్తకాభివృద్ధి గలుగునని మేమునుకొనినటుల 1922-23, 1923-24 లలో గలుగకపోయినను, 1924-25 లో మాత్రము గలిగెను. సంవత్సరముదలి ముఖ్యవిషయ మేమన సెక్రెటరీ దిగునుటులు రెంటియందునుగూడ విశేషాభివృద్ధి జూపెను.

1924-25 మొదటిపది నెలలందును భాగ్యము, సవరణములు లందు యెగునుటులు విశేషముగా గనబడినవి. తేయాశుఖరీదు వృద్ధిజొందుచున్నది. సంవత్సరముచెగుమతి యిదివఱకెన్నడును జరుగనంతవలసిగినది. ప్రతివర్తకము భారాభమున నభివృద్ధి కొందకపోయినను, క్రమభివృద్ధిమాత్ర మెగునుటులలో గనపించుచున్నది. 1924 లోని యాఖరునెలలలో హిందూదేశమునుండి యెగుమరియగు నార, తేయాశు, గోధుమల మొదలగువాటిలో ఖరీదు హెచ్చినది. ప్రతిమాత్రముదగ్గి, బజారులోనికి వచ్చుట

యందే మందమువహించినది. ప్రతివర్తకముయంద భివృద్ధి గన్నటులేదు. కాని యాయేటియనుకూలమును పంట, దేశమందే దానిసెక్రెటరీగా గోరుటవలనను, ప్రస్తుతమున్న యూమందము త్వరలోనే బోవునని యూహించుటకు వీలుగలుగక జేయుచున్నవి. వర్తకాభివృద్ధి, నముద్రముమీద వచ్చినసరకుల మీద వసూలుజేయువన్నున, మనమీపన్నువలన మొత్తపు టాదాయము 46 కోట్ల 2లక్షలని యంచనాజేయబడినది. నికరాదాయము 45 కోట్ల 2లక్షలనుకొనబడినది. ప్రస్తుతము లెక్కలవలన మొత్తము 48 కోట్ల 74లక్షలు వచ్చెననియు, ననగా 272 లక్షల హెచ్చువచ్చినట్లు లేలుచున్నది. పోగాకు, అగ్గిపెట్టెలు, యంత్రములు వీటిపై బన్నువలని యాదాయము తగ్గును. కాని యిరములన్నిటిలోను హెచ్చుదాయమే వచ్చెను. వస్త్రములు, పంచదార వీటిదిగుమతులవలన 210 లక్షలు 1924-25 లో వచ్చునటులంచనాజేయబడినది. ఇనుము, ఉక్కుగాక మిగిలిన లోహములందు, ఎగుమతిపన్నులందు గూడ నాదాయాధిక్యము జూపును. గలించిన జూనుమాసమందు వేసినరక్షణకుంకముల వలన 225 లక్షలదాదాయమాహించబడినది. ఇందు 110లక్షలయదాదాయము హెచ్చుగావచ్చునని గ్రహింపబడును.

ప్రీవీకౌన్సిలు తీర్పు

కాని యీ పన్నులవలన వచ్చిన యాదాయాధిక్యము వలని లాభమునకు బదులు, గుణహా (రిఫండు) ల సెక్రెటరీగా నిచ్చుకొనవలసినవచ్చుటచే, బాగుగా నగుపించలేదు. మామూలు గుణహా మొత్తమంచనాకంటె 18 లక్షలు వేయవలసినవచ్చెను. ఇందుల కాష్టము ప్రభుత్వమువారి యెగుమతి, దిగుమతులు హెచ్చగుట వలనగలిగినది. అసాధారణపు గుణహా మొత్తము (ఎట్రైన్) ఆర్డినరీ రిఫండు, లో చాల హెచ్చగుటవలన మరింత కష్టము సంభవించెను. నిరుడు, ప్రభుత్వమువారు నడుపు రైళ్ళకు చెప్పించిన సామాను ప్రభుత్వము సామానుక్రిందనే వచ్చునని, బొంబాయి ప్రధాన వ్యాయస్థాపమువారి నిర్ణయముపై ప్రీవీకౌన్సిలువారి యెదుట మనము పునర్విమర్శకుఁడెచ్చితిమని నే జెప్పినదానికి ప్రీవీకౌన్సిలువారు బొంబాయి తీర్పునే ఖాయపఱచుటచే గుణహాల సెక్రెటరీగా పన్నులందిచ్చుకొనవలసి వచ్చెను. ఈ మొత్తము నుమారు 2 కోట్లని యెంచబడి, విరోధి నావలనవచ్చిన మొత్తములో సంతోసామ్మ వేటుపఱచియుంచితిమి. ఈ నడుమలెక్కలప్రకార మీ మొత్తము 2 కోట్ల 80 లక్షలయినది. ఇది కష్టము న్నవారికి గుణహాగా జనుకట్టువలసి వచ్చెను. ఈ కారణములవల్ల నిజముగ సెక్రెటరీ దిగుమతులు వల్ల పన్నురాబడి 44 కోట్ల 76 లక్షలనగా మొదట, భేసిక యంచనాకంటె 26 లక్షలు తక్కువయెనది (ప్రీవీకౌన్సిలువారి తీర్పుపై రైల్వేపట్టిక ప్రవేశపెట్టినపుడు యిచ్చచాల జరిగినది) దీని విషయ మొకొంక దెచ్చిన బాగుండును, మొత్తముమీద వారి తీర్పువలన నష్టమేమియులేదు. ఏలన కష్టముల్లోని నష్టము రైల్వేలలో గూడినది. మొత్తము 2 కోట్ల 80 లక్షలలోను, రైల్వేలయొక్క భాండారము పెట్టుబడి 1 కోటి 55 లక్షలు. ఇది పెట్టుబడిలో లాభము క్రిందవచ్చును. మిగత 125 లక్షలు ఖర్చుబడినసామాను. ఇది రైల్వేకు ఖర్చులలో లాభమగును. ఈ మొత్తమంతయు రైల్వేలో లాభములు హెచ్చుజేయును. కావుననే యాదాయ మార్గములందు పనిజేయు కంపెనీలకు లాభములు పంచిపెట్టబడినవి. ఈ యాఖరు మొత్తము మాత్రమే భారతప్రభుత్వాదాయములో, సేదోయొక విధముగ నష్టముగా గన్పించుచున్నది. లాభములో నాయా మార్గములయొక్క కంపెనీలయొక్కవాటాగా, వారు పెట్టినపెట్టుబడినిబట్టి వచ్చినది. వారుంచినపెట్టుబడి కొద్ది మాత్రమేగనుక వారికి 15 లక్షల లాభమువచ్చినది. మిగిలిన 110 లక్షలును రైల్వేలోని హెచ్చుదాయమునకుఁజేరును. ఈ హెచ్చు 2 కోట్లకు మించినదిగనుక 78 లక్షలు రైల్వే రిజర్వు (కదపకానిమొత్తము) ఘండుగాను, 37 లక్షలు ప్రభుత్వమున కివ్వవలసిన కష్టముగాను దీసివేయబడినవి. ఎటులైనను మనయాదాయమునకు గొప్పనష్టమేవచ్చెను. కష్టము పన్నులో 208 లక్షలు నష్టమునకు రైల్వేలనుండి 37 లక్షలు మాత్రమేవచ్చినది. ఈనష్టమును పూర్తిజేయుటకు విరోధి నావలనుండివచ్చిన లాభముములో సేర్పాటుజేయబడినది. ఈ విరోధి నావలనుండి రావలసిన మొత్తము 4 కోట్ల 69 లక్షలకు, కొంచెమెచ్చుగానే యెంచబడినది. 1923-24 లో నాదాయములకు 241 లక్షలు జనువేయబడినది. 25 లక్షల, నావలో బ్రయాణముజేసి, నష్టము పొందినవారికి గుణహా నిచ్చుటకు గాను వేయబడినది. అసామ్మ నిరుడుగాక యీ 1925-26 పట్టికలో సేర్పాటు గావించబడినది. ఈసంవత్సరములో నసాధారణపు

జమ (ఎక్స్‌క్లూజివ్ రిసీట్) క్రింద, ప్రీవీకాన్సిలువారి తీర్పు ననుసరించి, కష్టహల్స్ 255 లక్షలు తేర్చబడును. 1925-26 లో నిదివరకు పేరుబడిన 25 లక్షలుగాక, విశోధనావ లను పాడుగాకుండు జాబులకు ఖర్చులక్రింద 18 లక్షలు గూడ నగును. దీనితో జమాఖర్చులు పూర్తయినని నాన మృకము.

ఆదాయముమీది నన్నులు

ఆదాయములమీది నన్నులలో మనము ప్రధమస్థ యం దుంటిమని నిరూపిం జేపెయ్యవలసి. 1924-25 లో మనకు దానివలన జమ 18 కోట్లు 22 లక్షల రూపాయలు. అఖరు అం చనాప్రకారము 175 లక్షలు తగ్గెను. ఆదాయపునన్నుల జమాఖ ర్చులు నిరుటి (1923-24) లక్షలనుబట్టియే నిర్ణయింపవలసి వచ్చినది, సభచా రెజులనుబట్టిగాక. 1923-24 లోని 18 కో ట్లును, చాల ప్రాంతాల్లోగూడ క్రిగలినమొత్తమే యయియు న్నది. 1924-25 లో బాకీలంతగ తేకపోవుటవలన, జమగూడ తగ్గియున్నది. మున్నందు వర్తకాభివృద్ధి వలనను, దానిని వసూలుజేయు విధానముదలి సౌకర్యములు గలుగజేయుటచే త నియాదాయ మభివృద్ధి జేయవలసి దోచుచున్నది.

అదనపునన్ను (నూపరుటాక్సు)

ఈయన ప్రస్తుతము వలనవచ్చు నాదాయమునకు గలుగుచున్న నష్టముగూర్చి యొకండుక యిప్పుడే జేపెదను. హిందూజాతీ యందు ధనాధ్యులుకొందఱి తన్ను నేదియే నొకవిధముగ నెకజే యవలయునని యెంచుచున్నారు. ఈపన్ను నెకజేయుటగాను దొంగకంపెనీలు చాల బయలుదేలుచున్నవి. అట్లయినచో యేవ్వ కిమీదనుబడదు. దానివలన పన్నునిచ్చుబాధ్యత పోవును. అట్టిదొకటి బొంబాయిలో లేచెను. దానివలన నొకవ్యక్తివలన ప్రభుత్వమునకు రావలసిన 50,000 రూపాయలు పోవు ననుభ యముగలిగినది. ఇట్టి యపహృష్టపనులను రూపుమాపుటకు ప్ర భుత్వమువారు విశేషప్రయత్నములు సుజపవలయును. ఈధ నాధ్యులుజేయు బూటకము, బీదవారికి చాలబాధకరము. ఇట్టిలోటులను పూర్తి జేయుటకు, ఆదాయపునన్ను చట్టమును మార్పుటకు ప్రభుత్వము ప్రయత్నించుచున్నది. ఆవిషయ మున నిపుడవారు సహాయముజేసి, పూర్తిగ నాదాయపునన్ను వ్యవస్థాపింపవలయు జేయుదురనియు, దీనిపై వచ్చునాదాయము సరియగు నాదాయమగునటులఁ జూతురనియు, మనిషియొక్క తా మా తు ను బట్టి యి వ్వ గ లి గి న ం త ప ను న్ని న్ను న నూ లు జే యు న ట్టి యీ క మ వును భంగపఱచురనియు నూహించుచున్నాను.

ఉత్పత్తి

ఈ యాదాయము క్రింద 905 లక్షలని జేసినయంచనా కంపె 181 లక్షలు తగ్గనని యూహింపబడుచున్నది. 1923-24 రెండవ పట్టికలోని యంచనా మొత్తముకంటె వచ్చిన యాదా యముగూడ సరిగ నంతయే. పన్నులు తగ్గుటతోడనే, సరుకె క్కువ విడుదలయగునని మన మూహించి యంచనాజేసితిమి. కాని మనమునుకొనిన దానికంటె పడుతున్నదిగా విడుదలయో రెను. దానివలన 1924 మార్చిలో ననుకొనిన దానికంటె 181 లక్షలు హెచ్చుగావచ్చెను. 1924-25 లో నంతవఱకాదాయ ముగూడ తగ్గెను.

నల్ల మండు

నల్లమందునుండి మన మనుకొనినదానికంటె నాదా యము తగ్గినది. దీనివలనవచ్చు నాదాయమంతయు, విదేశముల కాంగ్లపాప్రాజ్యములోని భాగములతోఁ గలిపి సరఫరాజేయు టవలననే నిచ్చుచున్నది. దీనితోడు 3000 పెట్టు కలకత్తాలో జేలవు జేయుటవలనగూడ కొంతతగ్గుచున్నది. ఈపెట్టెలు, మనము పంపని ప్రభుత్వములకు వర్తకులు బంపుదురు. అప్రభు త్వమువారు, వారిదేశములో నల్ల మందుదిగుమతియగుటకు ప్రత్యే కముగ ననుమతినిచ్చురు. అట్టి యనుమతిలేనిదే యెంత మాత్రము బంపుటకు వలసగాదు. ఈనడుమ నంతర్జాతీయసంఘమున జరి గిన చర్చనుబట్టి యీ యాదాయమందు కొంచెము నిశ్చయమే ర్పడినది. గత నవంబరునుండి యంతగా ఖర్చుగూడలేదు. ఫిబ్ర వరి నెలలో నసలేయవచ్చునని దీనివలన 65 కోట్ల లక్షలయూదాయ ముదగ్గినది. ఇకముందుగూడ తగ్గుననుటకు సంభేదములు లేక పోలేను.

ఈ విషయమై మొత్తపుటంచనాల కంటె నికరాదా యముల లెక్కలు జూపినయెడల కొంత బాగుగా తెలియును.

	రూపాయలు
1921-22 లో	127 లక్షలు
1922-23 లో	192 "
23-24 లో	166 "

1924-25 లో నికరాదాయము 225 లక్షలుండునని యూహించితిమి. రెండవపట్టికననుసరించి మొత్తము 888 లక్షల లో 237 లక్షలు ఖర్చులుపోను, 181 లక్షల నికరాదాయముం డునని యెంచబడినది. 65 కోట్ల లక్షల యమ్మకము తగ్గుటయే గాక 28 కోట్ల లక్షల పండించుటలో గూడ నెక్కువ ఖర్చులయ్యెను. 1925-26 లో పండించువారల కూలి తగ్గుట మొదలగు వాటి వలన ఖర్చులలో 57 లక్షలు తగ్గునని యూహించబడుచున్నది. పండించు భూమినికూడ తగ్గించవలసి వచ్చెను. వీలన ఖాయి దాజేసిన సరకు మొత్తము హెచ్చగుటవలనను, క్రమముగా నమ్మకము క్షీణించుటవలనను యిట్లు జేయుట తప్పనిపరియా రెను. దీనివలనను, నల్లమందు జమా ఖర్చులలో నాకొరిగింగు (కుకూరెగాని మజల తగులుబడిగాని మొత్తము) మొత్తముక టి 20 లక్షలు జేర్చబడువలన 1925-26 లో నాదాయలాభ మమ్మకము తగ్గినప్పటికి 176 లక్ష లండునని యెంచబడుచు న్నది. ఈమొత్తము 1924-25 రెండవపట్టికలోని యాదాయ లాభముకంటె 45 లక్షలు హెచ్చుగానుండెను.

రైతు

ఇప్పుడు రైత్యులయాదాయవ్యయములగుర్చి యంతగా తెప్పనక్కరలేదు. ప్రభుత్వాదాయములో దీనివలన నికరాదా యము 458 లక్షలుండునని యూహించబడుచున్నది. ఈమొ త్తముపట్టికలు జేరుజేయకపూర్వమే నిశ్చయింపబడెను. ఈస భవారి నిర్ణయము ప్రకారము రైత్యులనుండి ప్రభుత్వాదాయ మునకు రావలసినమొత్తము 509 లక్షలు. దీనితోడు రిజోల్టుకు ప్రైవేట్ లాభమువచ్చినపుడు ప్రభుత్వముచా రికాహెచ్చుమొత్త మందు మూడవ వంతు రావలసియుండెను.

1924-25 లోని లెక్క లీవిధముగ జూపిన బాగుండును.

	రూపాయలు
అన్నిరకముల ఖర్చులు దీనిజేసిన పిమ్మట } రైత్యులవల్ల వచ్చిన నికరాదాయము }	974 లక్షలు
ప్రభుత్వాదాయమున } కిచ్చవలసిన మొత్తము }	509 లక్షలు
నిల్వ	465 లక్షలు
రిజోల్టుకంటె హెచ్చుగానున్న } దానిలో కేంద్రప్రభుత్వమునకు } కావలసిన మూడవవంతు మొత్తం }	55 లక్షలు
రైత్యు లిచ్చులో చేర్చిన నికరపు మొత్తము	410 లక్షలు
ప్రభుత్వమునకు వచ్చిన మొత్తపుటాదాయము. } నిర్దిష్టమొత్తము 509 లక్షలు } అదనపు మొత్తము 55	564 లక్షలు

తంత్రీ, తపాలులు

తొలుతనే పట్టికయందు వ్యవహారపు మతలలు ననుసరిం చుటకు గూర్చి చెప్పబడినది. తంత్రీ, తపాలుల విషయమై పూ ర్తిగ మనవిజేసియే యున్నాను.

మొదట నాదాయవ్యయపట్టికను మీయెడట నుంచునపు డు జేసినయంచనాకంటె, సంవత్సరమంతయు వని జరిగినపిమ్మ ట వచ్చినలెక్కలను బట్టివచ్చిన యాదాయ మంతభేదముగలే దు. నికరాదాయములో 16 లక్షలు తగ్గినది. దీనికికారణము రాష్ట్రముల కివ్వవలసిన భాగమందు 23 లక్షలు జేరుజేయుట వలన గలిగినది.

ఇతరాదాయములు

1924-25 లో నీసందర్భమున గమనింపదగిన దొక్కటి యే. ఆదేశన, పెద్ద మొత్తములమీద మారకపు హెచ్చుతగ్గులు సంబంధములేకుండ, వడ్డీపట్టుక్రింద 51 లక్షలు లాభ ముండునని యెంచబడుచున్నది.

ఖర్చు

మారకము

1924-25 సం॥ ములో మొదటజేసిన అంచనాలకు రిజై జు జేసిన అంచనాకును ముఖ్యమైన భేదము మారకముక్రింద గానించును. ఈసంవత్సరము సగటున మారకము 16 కోట్ల పెన్సు లుండునను ఊహై బడ్జెటు అంచనాలు జేయబడెనని యీసభ వారు భావక ముంచుకొనవచ్చును. నన్ను ఏకా తొందరపడి నటుల అందరను నిందించిరి. కాని ఫలితముల జూచినయెడ నేను తగినంత కాగ్ర త్త లేనటుల చెలియగలదు. కారణము యీ సంవత్సరము మారకము 17 కోట్ల పెన్సులు గానించుచున్నది. రెయిల్వే ఖర్చులను దీని యటుంచిన యెడల వ్యయము మొత్తము 2 కోట్లు 15 లక్షలు తగ్గెను. ఇందు 70 లక్షలు మిలిటరీ సర్వీసు క్రిందను, 5 లక్షలు పోస్టు టెలిగ్రాఫు క్రిందను తగ్గెను.

మిలిటరీ సర్వీసు

పైనికవ్యయము 60 కోట్లు 25 లక్షలు అగునని అం

చనా జేయబడినది. కడచిన సంవత్సరపు బడ్జెటు లెక్కలను ఆధారముగైకొని ఈఅంచనా జేయబడెను. 1923-24 సంవత్స రమున పైనికఖాఖరకు ఎంత మొంతము వ్యయమయ్యెనో తెలుపు లెక్క వివరములను సంపూర్ణముగ పరిశీలించితిమి. యుద్ధము ముగిసినపిమ్మట, ఈఖాఖ ఖర్చు సాధారణ సౌమ్యసం ఖ్యతవచ్చుటకు ఇదియే మొదటి సంవత్సరము. 1923-24 సం వత్సరపు ఖర్చుల ననుసరించి 1924-25 సంవత్సరపు రిజైజాడు ఎప్పిమేటులు తయారుచేయబడెను, వీటినిబట్టి 4 కోట్లు ఖర్చు తగ్గునని తెలియుచున్నది అనగా 50 కోట్లు 36 లక్షలుమాత్రమే వ్యయమగును.

మంజూరి చేయబడిన ఉద్యోగుల సంఖ్య తగ్గించి ఖర్చు లలో ఎన్నిటితో తగ్గించుటవల్ల 170 లక్షలు మిగిలినవి. ఎక్కు చేంజి లెక్కలవల్ల 70 లక్షలు మిగిలెను. మిగిలిన సరకులను అమ్ము టవల్ల అంచనా జేయబడిన మొత్తముకన్న 45 లక్షలు ఎక్కువ ఆదాయ మేర్పడెను. ఉద్యోగుల కియ్యవలసిన ఉచితభృత్య ములకై ప్రత్యేకింపబడిన మొత్తమున 58 లక్షలు మిగులగలదు.

మిలిటరీ వరుక్కునందు 15 లక్షలు మిగులును. ఇతరవ్య యములందు 50 లక్షలు తగ్గగలదు. ఈ విధమున దాదాపు 4 కోట్లు అంచనా మొత్తముకన్న వ్యయముతగ్గినది. ఆదాయమున యుద్ధపు ఖర్చుల లెక్కలను పరిష్కరించుటయందు అంచనా మొత్తముకన్న 42 లక్షలు అధికమువచ్చెను. గుఱ్ఱములకు కావలసిన ఆవారముల నెలలు అధికమగుటచే ఖర్చులలో ఇందులకు 15 ల ట్లు అధికమయ్యెను. పైనికోద్యోగుల జీతములు బట్టెములు హెచ్చించుటకు 29 లక్షలు కావలెను. ఈఖాఖకు సంబంధించిన ఇతర వివరములను 1925-26 సంవత్సరపు పైనిక వ్యయముల సందర్భమున మరల వివరించెను.

సివిలుఖర్చులు

నల్లమందు ఉత్పత్తిచేయవారికి 28 లక్షల రూపములు అధికముగ ఇవ్వవలసివచ్చెనని ఇదివరకే తెలిపియుంటిని. సివిలు ఖర్చులనన్నిటిని మొత్తముగచేర్చి ఆందు ఎక్కువెంజివల్ల వచ్చిన ఆదాను తీసివేచిన అంచనామొత్తముకన్న 29 లక్షలు ఖర్చు అధికమయ్యెనని లెక్కలవల్ల తెలుచున్నది. ఉక్కు సరకుల చట్టము ననుసరించి 87 లక్షలు ధనసహాయ మియ్యవలసివచ్చెను. ఈ కాపససభవారు ఆమోదించిన ధనసహాయము లూసగుటకు ఇంకను 25 లక్షలు కావలెను. తీకమీషనువారినుచనల ననుస రించి కేంద్రప్రభుత్వమునందలి ఉద్యోగస్థుల జీతములను బత్తె ములను హెచ్చించుటకు దాదాపు 25 లక్షలు కావలెను. ఈ మొత్తమున 5 లక్షలు రెయిల్వేబడ్జెటునందు చేర్చబడెను. రెం దులక్షలు ఇదివరకే పోస్టు టెలిగ్రాఫుఖాఖ ఖర్చులయందు చేర్చ బడియున్నది. అదనముగ ఇన్ని ఖర్చులను భరింపవలసివచ్చినను అంచనాజేయబడిన మొత్తముకన్న వ్యయము 29 లక్షలు మా త్రమే పెరుగుట మిగుల సంతృప్తికరమగువిషయము.

ఆదాయ వ్యయములందు బడ్జెటుఅంచనాలకు నిజ మగులెక్కలకు ఉన్న భేదము ఈదిగువ వివరింపబడినది. (నిజ ముగ వచ్చిన ఆదాయములేక వ్యయము బడ్జెటు అంచనాలకున్న అధికమైన + గర్త జేయబడినది తక్కువైన - గర్త జేయ బడినది.)

లక్షలరూపములు	
రెయిల్వేలు (ఎక్కుచేంజితోసహా) + 106	
మిలిటరీ సర్వీసులు (ఎక్కుచేంజితోసహా) + 392	
పోస్టు టెలిగ్రాఫుఖాఖ (ఎక్కుచేంజితోసహా)	-27
సివిలు ఆదాయము (ఎక్కుచేంజికాక)	-172
సివిలు ఖర్చులు (ఎక్కుచేంజికాక)	-57
సివిలువ్యవహారములు ఎక్కుచేంజికల్ల X 140	

+ 628 - 256

నిలువ	+ 382
బడ్జెటులెక్కల ననుసరించి ఏర్పడిననిలువ మొ॥	+ 18

మొ॥ + 400

సివిలు రెవిన్యూ వివరములు	
సుంకములు	-26
ఆదాయపునన్నులు	-174
ఉప్పు	-181
నల్లమందు	-65
నడ్డీ	+ 51
ఇతరవసూళ్లు	+ 169
ఇతర రెవిన్యూఖాఖలవల్ల	+ 8
	+ 228 - 395

మొత్తములోటు - 172

నిజముగాను చెప్పవలయు

నల్లమందుఖర్చు — 28
ఇతరఖర్చులు — 29

మొ॥ — 57

ఈలెక్కలనుబట్టి చూచిన బట్టెలునందు చూచింపబడిన 18 లక్షల నిలువకుబడులు నిజముగ 4 కోట్ల నిలువ ఏర్పడినదని తేలుచున్నది. సైనికవ్యయములు తగ్గుటవల్లను, ఎక్కువజిల్లలును, రైల్వేవారు ఇచ్చుమొత్తము అధికమగుటవల్లను ఇట్టి పర్యవసాన మేర్పడినది. కొన్నికాఖరయందు ఖర్చు అధికమైనను చింతించుట అనవసరము. ఖర్చులుతగ్గుటకు ఆర్థికకాఖరారు ప్రతివిషయమునందును జాగ్రూకతతో పనిచేయుచుండుట ముఖ్యకారణ మని చెప్పవచ్చును.

దేశపు ఋణములు

కడచిన సంవత్సరము మనఋణములనుగురించియు వాటిని తగ్గించుటనుగురించియు నేను నాబట్టెలు ఉపన్యాసమునందు చూపింపబడినవి. మరల ఈ విషయమై ఫిబ్రవరి 17 వ తేదిన ఈసభయందు సంపూర్ణముచర్చ జరిగెను. కావున నేటిదినము ఈవిషయమై అధికముగ చెప్పట అనవసరము. కాని ముఖ్యమగు లెక్కలను మాత్రము తెలిపెదను.

1924 సంవత్సరము మార్చి ఆఖరుకు రాష్ట్రీయప్రభుత్వములు 97 కోట్లు 56 లక్షలు ఇండియాప్రభుత్వమువారికి అప్పు పడియుండిరి. 1925 సంవత్సరము మార్చి ఆఖరుకు 106 కోట్లు 95 లక్షలు అప్పుపడియుండును. 1920 సంవత్సరము మార్చి ఆఖరుకు ప్రతిఫలమొసగు అప్పుమొత్తము 678 కోట్లు 59 లక్షలుండినను. 1925 సంవత్సరము మార్చి ఆఖరుకు 725 కోట్లు 15 లక్షలు అప్పునుండును. ప్రతిఫల మొసగని అప్పుమొత్తము 1924 సంవత్సరము ఆఖరుకు 295 కోట్లు 24 లక్షలు 1925 సంవత్సరము ఆఖరుకు 288 కోట్లు 56 లక్షలు. రాష్ట్రీయప్రభుత్వములిచ్చుచున్నఅప్పుప్రతిఫలమొసగు అప్పుగ పరిగణింపవచ్చును ఈ మొత్తముకాక ఈ సంవత్సరము ప్రతిఫలమొసగుఅప్పు 42 కోట్లు 17 లక్షలు అధికమైనది. రైల్వేఆర్థికవృద్ధితై గావించుటచే న మూలవ్యయమునకు ఈమొత్తమునందు అధికభాగమువ్యయమయ్యెను. కాంట్రాక్టు ముగియుటచే ఈస్తుతిండియారైల్వే కంపెనీవారి డిబెంచరుప్రత్యయను ఇండియా ప్రభుత్వమువారు 18½ మిలియను పానులకు కొనిరి. ఈ మొత్తము కూడ ప్రతిఫలమొసగు అప్పుమొత్తమునందు చేరియున్నది. రైల్వేడిబెంచరులకై ఏర్పడిన అప్పులకు ఇండియాప్రభుత్వమువారి బాధ్యులుగాని భారతదేశమునకు బాధ్యులేదు. ఈఅప్పుపైనే రైల్వే ఆదాయమునుండి ఇంతవరకు రైల్వేకంపెనీవారిచ్చుచుండిరి. ఇకను రైల్వే ఆదాయమునుండియే వడ్డీని రైల్వేకంపెనీవారికి బదులుగ ప్రభుత్వమువారు తీర్చుచుండెదరు. ప్రతిఫల మొసగని అప్పుమొత్తము 1924-25 సంవత్సరమున 6 కోట్లు 68 లక్షలు తగ్గును. 7 వడ్డీ ఇండియాప్రభుత్వముపత్రములను 3 వడ్డీ స్టాకుగ మార్చుటవల్ల ప్రభుత్వమువారు చెల్లించవలసిన వడ్డీ చాలవరకు తగ్గును.

ఈదేశమునందు ఇండియాప్రభుత్వమువారి రియ్యలసిన అప్పు1924 మార్చి ఆఖరుకు 385 కోట్లు 48 లక్షలు. 1925 సంవత్సరము మార్చి ఆఖరుకు 394 కోట్లు 98 లక్షలు. ఇతర దేశముల వారికి వ్యవలసిన అప్పు 1924 మార్చి ఆఖరుకు 485 కోట్లు 84 లక్షలు. 1925 సంవత్సరము ఆఖరుకు 511 కోట్లు 78 లక్షలు. (ఈమొత్తము పానుకు 15 రూపముల చొప్పున వేయబడెను. కాని ప్రస్తుతపు మారకపురేటు 18 పెన్సిల ననుసరించి చూచిన మన అప్పు 454 కోట్లు 92 లక్షలు మాత్రమే) విదేశముల కియ్యవలసిన అప్పునందు రైల్వే డిబెంచరులు కొనుటకై ఏర్పడిన అప్పు చేర్చబడినది. కావున ఈమొత్తమును నిజముగ అప్పుగ పరిగణింప గూడదు.

అప్పులను తగ్గించుట

అప్పులను తగ్గించుటకై కడచిన సంవత్సరము నేను చూచించిన విధానమును ఇండియా ప్రభుత్వమువారు అమలునందుంచుచున్నారు. 1924 సంవత్సరము డిసెంబరు 9 వ తేదిన ప్రకటింపబడిన ప్రభుత్వపుట ప్రకటనను ప్రభుత్వమువారి విధానము సంపూర్ణముగ వివరింపబడినది. 5 సంవత్సరములవరకు ప్రతిసంవత్సరము 4 కోట్ల రూపములు ప్రత్యేకించి అప్పులను తగ్గించుటకును, అప్పు పుచ్చుకొనకుండుటకును ఈమొత్తము వినియోగింపవలయుననుట ఒక ఏర్పాటు. 1923 సంవత్సరము

మార్చి దినముచేసిన అప్పులలో 180 వ భాగమునకూడ సామాన్య ఆదాయమునుండి ప్రత్యేకించుట మరియొక ఏర్పాటు. ఈపద్ధతి ననుసరించి 1925-26 సంవత్సరమున 4 కోట్లు 78 లక్షలు ప్రత్యేకింపవలసియున్నది. రైల్వే డిబెంచరులను కొనుటవల్ల మనము ప్రత్యేకింపవలసిన అప్పుమొత్తము ఇంత అధికమైనదను నిషయమును సభ్యులు గమనింపవలెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు మొత్తముమీద ఇంతవరకు దాదాపు 1000 కోట్ల రూపములు అప్పు ఇవ్వవలసి యుండగా 4 కోట్లు 78 లక్షలు ఇంచులకై ప్రత్యేకించుట ఒక గొప్పవిషయము కాదు.

1923-24 సంవత్సరమున 4 కోట్లు 53 లక్షలు ప్రత్యేకించి యుంటిమి. 1924-25 సంవత్సరమునందును 1925-26 సంవత్సరమునందును ప్రభుత్వమువారి స్వాధీనమునందున్న రైల్వేలొకరక మూలవ్యయము ననుసరించి దిగుమతి చేయబడిన సరకులపై విధింపబడిన గుంకములకు మూల ఆదాయములకు చేర్చవలసి యున్నది.

ఈవిషయమై ఇటీవల సంపూర్ణముచర్చ జరిగియుండుటచే అప్పులను తగ్గించుటకు అప్పు పుచ్చుకొను అవసరమును లేకుండచేయుటకు కొంతమొత్తమును ప్రత్యేకించువద్దతియ్యకై బొత్తపుచ్చుమును గురించి మరల చెప్పట అనవసరము.

మనప్రభుత్వపు ఋణము అధికముగ నున్నది. దేశాభివృద్ధికి ఇంకను అప్పుచేయవలసివచ్చును. ఇట్టి పరిస్థితులలో కొంతమొత్తము నైనను ప్రతిసంవత్సరము ప్రత్యేకించుట ఎంతయో లాభకరముగ నుండగలదు.

ఇట్లు ప్రత్యేకించు మొత్తమును తగ్గించిన రాబోవుసంవత్సరమున మనము అధికముగ వడ్డీ ఇవ్వవలసి యుండునను విషయమును గుర్తెగువలెను. ఇంక 10 సంవత్సరములలో చెల్లించవలసిన ఋణపత్రము లెన్నియో యున్నవి. ఆమొత్తములను చెల్లించుటకు మరల అప్పుచేయవలెను. మూలవ్యయమునకు అధికముగ ధనమును అప్పులేవలసియున్నది. ఈ దేశమునందును ఇతరదేశములందును ఆర్థిక విషయములందు మన ప్రతిష్ఠాను మనము కాపాడుకొనవలెను. అప్పుడే పాత అప్పులను చెల్లించుటకును, మూల వ్యయమునకు మనకు అప్పుదొరగగలదు. ప్రతిసంవత్సరము కొంత మొత్తమును ప్రత్యేకించుటవల్ల రెండు విధముల లాభముకలుగును. మనము అప్పుపుచ్చుకొనవలసిన మొత్తము తగ్గుగలదు. అప్పు ఇచ్చువారు మనలను సమ్మి అప్పుడు ఇచ్చుటకు సంసిద్ధులైయుండెదరు. అప్పుడు అప్పుచేయవలసిన మొత్తము తక్కువ వడ్డీకే దొరకగలదు. ఇంతేకాక ఈ ప్రత్యేకింపబడిన మొత్తము ఏదైనను అగాంతరముగ ఖర్చులపచ్చిన సమయము వచ్చినప్పుడెంతయో లాభకారిగనుండును. ఇట్లు చేయుటవల్ల మనకు అప్పిచ్చికవారికి ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ఆర్థిక పరిస్థితుల విషయమై విశ్వాసము అధికమైనదని నాకు స్పష్టముగ తెలియును. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ఋణపత్రములను కొనుట మిగుల లాభకరమును విశ్వాసము వ్యాపింపగలదు.

1914, 1924, 1925 సంవత్సరములు మార్చి 31 వ తేదీకి భారతదేశమున నున్న అప్పువివరములు

—○:○:○—
(లక్షల రూపములు)

ఈదేశమునందలి అప్పులు	1914 మార్చి 31	1924 మార్చి 31	1925 మార్చి 31
అప్పులు	14569	35881	37018
వేతనలవనమును ప్రైజరివిల్లులు		212	
పేపరు కరెన్సీరిజర్చుచేసిన ప్రైజరివిల్లులు		4965	4965
పోస్టాఫీసు నేవింగుబాంకి	2317	2479	2592
కాన్సర్టిఫికేటులు		842	1802
ప్రావిడెంటు ఫండులు	1098	8920	4818
అప్పుల మొత్తము	14569	41058	41923
అచ్చుకొనవలసి ఇతర మొత్తములు	8410	7241	8210
భారతదేశమునం దియ్యవలసిన అప్పు మొత్తము	17979	48299	50193

ఇంగ్లండులో అప్పులు

(పానుకు 15 రూపముల చొప్పున లెక్క వేయబడినది)

అప్పులు	26560	36680	39553
యాన్తవిరాళము		2890	2820
రైల్వేలొకకు చేయబడిన అప్పునిలవ	10590	9014	8825
ఇంగ్లండులో అప్పుమొత్తము	37150	48584	51178
మొత్తము అప్పు	55129	96882	101871

బడ్జెటుంచనా 1925-26

మార్కము

వచ్చే సంవత్సరపు బడ్జెటును నిశ్చయించుట కిప్పుడు సమయ మువచ్చినది. మొట్టమొదట మార్కమును గురించి చెప్పెదను. 1924 ర్ లో మార్కపు రేటు సగటున 17½ పెన్సీలుగానున్నది. దాదాపు ½ సంవత్సరమువరకు మార్కపు రేటు హెచ్చుతగ్గులు లేకుండ 8 పెన్సీల దగ్గర నిలిచియున్నది. ఒక సంవత్సరము క్రింద యొక్క యిప్పుడును అదేవిధముగా మార్కపు రేటు యిట్టివిధమున ఉండునని ముందు సంగతి చెప్పటం గాని తప్పక యంతకుమించునని వాగ్దానము చేయుటగాని వాయుద్దేశ్యముకాదు. తుదకు మేవో మనస్ఫూర్ణములలో లేని కారణములవలన మార్కమునుండు యెట్లు తారుమారునను బడ్జెటు విషయమున మనము యేదో ముక్తాంశము నిర్ణయించుకొనవలసియున్నది. రైల్వేబడ్జెటు సంబంధమున జరిగిన చర్చలనుబట్టి 1925-26 బడ్జెటు విషయమున నేను 18 పెన్సీలను ఏర్పరచియున్నానని సభవారికి తెలుసును. ఈ సమావేశములో యిదివరకే మార్కము విషయమున జరిగిన చర్చలనుబట్టి నా బడ్జెటు యంతస్థానములో గూడ కొంత భాగము అవిషయమై యంతయోగించుట నాకిష్టము లేదు. అదియు నుండుగాక రూపాయ మార్కము తప్పక యంతయొండవలెననిగాని యంత యొండకాదనిగాని వాదించుటకుగాని వాదించుచున్నానని అనిమించుకొనుటకు గాని నాకిష్టము లేదు.

కాని రూపాయ మార్కము రేటు 1 పిల్లంగు 4 పెన్సీల బంగారముగా నుండవలెనని నియమించుచున్నటువంటి సర్పురుదు త్రమదాసు థామసుదాసుగారి విల్లుపైని చర్చసంబంధమున నేను చెప్పడలంచిన యంత మొక్కటిగలదు. అట్టియు యీ సమావేశము సమాప్తమయ్యెలోగా చర్చకు రాజాలవు. కాన యాదినముననున్నవిషయమై నేను కొంత చెప్పవలసివచ్చినది. ఏల చెప్పవలసివచ్చినదనగా, మార్కము హెచ్చుగానుండుట విదేశములనుండి సరకులను దిగుమతిచేసికొను వానికి లాభకారియనియు, మార్కము తగ్గియుండుట సరకులను యుత్పత్తిచేయువానికి ఎగుమతిచేయువానికి లాభకారియనియు పారభాటు అభిప్రాయములు యింకను హిందూదేశములో కొన్నిచోట్ల కలవని నాకు తెలియవచ్చినది. ఇటువంటి సమయములో అలాటి అభిప్రాయములను ప్రభుత్వమునకునుండి ఖండయేకేపాయిస్తో అయిభిప్రాయములు ఖండింపదగినవికావని ప్రజలుతలంతురు. ఇది నిశ్చయముకాదని నాకును తెలుస్తున్నదే తెలిసినది.

ఈ పారభాటు అభిప్రాయము ప్రపంచములో అన్నిచోట్లవలెపోయినను హిందూదేశమున మాత్రము ఊగులాడుచున్నది. ఇందులకు కారణము కొంతవరకు దేనినో అన్వాయముగా తలంతురు. మరియొక ముఖ్యకారణము కలదు. సహేతుకమైన అభిప్రాయమైనయెడల దానిని విషయమై వాదించవచ్చును. ఈ విషయమున అట్లుకనబడుటలేదు. హిందూదేశములో కొన్నిచోట్ల యాకాష్టమైనవిషయమును గూర్చి జలమైన అపసర్వుముగలదు. అందుచేతనే యిట్టి అభిప్రాయమును తొలగించుట బహుకష్టము. కరెన్సీ విషయమునను మార్కము విషయమునను యిండియా యాదారితమువారి విధానము యిండియా యోగ్యములను విచారించుటలేదనియు, అదిగాక భారతదేశవ్యాపార వాణిజ్యములను తైకిరాకుండజేయుటయే అవిధానముయొక్క ఉద్దేశ్యమనియు అభిప్రాయములకలవు. ఇట్టి దురభిప్రాయములను ఎట్లు తొగొట్టవలయునో నాకు ఆతురతగానున్నది. కరెన్సీ మార్కము విషయమున అనుసరింపబడుచున్న విధానములో నాకుగాని యిండియాదారితము వారికిగాని హిందూదేశముయొక్క యోగ్యములను తప్ప మరియొకటిలేదని యీ సభలోనున్న ప్రతివారికిని తెలియును. మావిధానముతో కొందరికి కఠినత పోవచ్చునుగాని మాయుద్దేశ్యములను మాత్రమే వ్యవహరింప శక్తింపజాలరు. ప్రపంచవ్యాప్త ప్రస్తుతపరిస్థితులలో తప్పదు. అప్పుడప్పుడు చిక్కులు తెచ్చిపెట్టినను లాభములను తగ్గించినను యిండియాదారితమువారు హిందూదేశవాణిజ్యమునకు బుద్ధివూర్తికముగ నష్టముకలగజేయుచున్నారను అపసర్వుము బయలుపడెదను. ఇటువంటి అపమానములు బయలుపడెదటవలన యిండియా ప్రజలకును దారితమువారికిని సహకారము కుదరక నిజముగా హిందూదేశమునకు లాభకారియగు విధానమునే ఆచరణలోనికి తెట్టుటకు ఆటంకము లేర్పడును.

ఒక పాలునిజమని నేనుచెప్పిన విషయ మేమనగా మార్కము తగ్గుతగ్గుగా హెచ్చుచున్నప్పుడు తాత్కాలికముగ ఎగుమతులు తగ్గుటకును దిగుమతులు ఎక్కువగుటకును కారణములే

ర్పడవచ్చును. కాని, పోయిన 12 నెలలలో సంభవించినట్లు హిందూదేశమునకు బయట ప్రపంచమున ధరలు పెరుగుచు యిండియావస్తువులను ప్రపంచముకొరకును పప్పుడు రూపాయ మార్కము పెరిగిన దానివల మేమనగా ప్రపంచముధరలతో పాటు రూపాయధరలను పెరుగకుండజేయుటయే యున్నది. క్రిందటిసంవత్సరము హిందూదేశమునకు దిగుమతి కాబడినవస్తువుల ధరలు నవరసులలో హెచ్చుగానుండి రూపాయలలో మాత్రము ఒకే విధముననుండెను. అవిధముగానే యిండియానుండి ఎగుమతిచేయబడినవస్తువుల ధరలుగూడ రూపాయలలో మామూలుగానే యుండెను. ఇండియానుండి ఎగుమతికాబడు ప్రతివస్తువునకును ధరలు నవరసులలో చెల్లింపవలెనగావున నవరసునే తగినకరెన్సీగా తీసికొనును. ఎగుమతిచేయువానికి నవరసుతెక్కువగా వచ్చినను వాటిని రూపాయలలో మార్చినప్పుడు దాదాపు అట్లేయుండెను.

ఇండియానుండి 1923 ఆగస్టులోను 1924 ఆక్టోబరులోను ఎగుమతికాబడిన సరకుల ధర తీసుకొనివచ్చుచున్నామి.

	ఆగస్టు 1923	ఆక్టోబరు 1924
విద్యుదు	18/6	18
గోధుమలు	40	68/6
అవికెగింజలు	పా 18.10-0	పా 25.0-0
వేరుకెనక	20.10-0	28.10-0
కొబ్బరిచిప్పలు	87.5-0	28-0.2
ప్రతి విత్తులూనె	84.0-0	44.0-0
వేరుకెనక తెలికెపిండి	11.10-0	18-10.0
గోగువారి	22-5.0	42-10.0
ప్రతి పులు	11.12 పె	12-80 పె
పులు	12.14	19.26
జనపవారి	పా 20.35	పా 82-54
బాగుచేసిన తోళ్లు	1.9 పె	2.1 పె
ముడితోళ్లు	5.9 పె	6-10 పె
మాంగనీజు	1.9 పె	1.10 పె
టీ	1.84	2
కాఫీ	126	190
పెల్లకు	260	880

1924 ఆక్టోబరు నెల లెక్కలెందుకు చూపిననగా అప్పుడే యిండియాదారితము వారు పెరుగుచున్న మార్కమును అపిచేయుటకై నవరసులనుకొని తోక్యముకలిగించుకొనిరి. ఇండియాదారితము వారికి మార్కమును హెచ్చుజేయవలెననే తలంపులేదనుట కీ నిదర్శనమేచాలును. కాని ఒక్కటితోతప్ప అన్నివస్తువుల యొక్కధరలు, నవరసులతో, ఆక్టోబరులో వలె యిప్పుడు అంత ఎక్కువగాను అంతకన్నను యెక్కువగాను ఉన్నవనిచెప్పవచ్చును. ఈయంకెలవలన మనకేమి లేలయన్నదనగా అప్పుడు మార్కము దాదాపుగా నూటికి 12½ చొప్పున పెరిగినప్పుడు అప్పుడు ఎగుమతిచేయువానికి వచ్చురూపాయ ధరలలో కనబడుటలేదు. కాని యిండియానుండి దిగుమతిచేసికొన్నవాడు నవరసులలో చెల్లింపవలసివచ్చినప్పుడు కనబడెను. కాబట్టి ఆకాలమున రూపాయధర పెరిగినప్పుడు యిండియా ఎగుమతులు తగ్గునూలేదు. ఇండియాలోనికి దిగుమతులు హెచ్చునూలేదు. నిజముగా యిటువంటి మార్పుజరిగిన యెడల రూపాయయొక్క విలువ తిరిగి పడిపార్యుడికే.

కాబట్టి ఎగుమతికై తయారుచేయువానికి మార్కము హెచ్చుకముండుకంటే రూపాయలలో తక్కువవిలువవచ్చుటలేదని యిప్పుడు స్పష్టమైనది. కాని మార్కము హెచ్చుకపోయిన యెడల వానికి ఎక్కువరూపాయ ధరలువచ్చేదివికాదుని అనవచ్చును. మరియొక విధముగా విచారితము. ఎగుమతులను దిగుమతులను చెల్లింపవచ్చుననుట నిశ్చయమే. దీనికొక్కటే మనహేతువుగలదు. అనగా దిగుమతులు నెక్కువటిలేనప్పుడు హిందూదేశమువలె విదేశములయత్కుల దేశములకు ఎగుమతులక్రింద యావిధమైన దిగుమతులను ఒప్పుకొనుట చాల లాభము. కాని ఒకరూపాయల మొత్తమువచ్చి అందుమాలమున ఎక్కువ నవరసులువచ్చి అవిధముగా యిండియాయొక్క నవరసుల అప్పుతీరుటకూడ హిందూదేశమునకు నష్టముకాదు. ఈ విషయంయొపు విషయమై నేను విశేషము చెప్పవచ్చురేదు.

హిందూదేశము ఎగుమతికై తయారుచేయుచున్నంతకు ట్టుకు, ఏదేశమునకై యెగుమతిచేయునో ఆదేశమునుండి కాబోయినను వివిధముగైన యెగుమతులక్రింద దిగుమతులను ఒప్పుకొనుటయే హిందూదేశమునకు మేలు. ఇందుమాలమున, మార్కము హెచ్చి ఎగుమతిచేయబడిన వస్తువులయొక్క రూపాయ

ధరగూడ పెరుగవచ్చు, యిండియా ఎగుమతులక్రింద దిగుమతిచేసికొన్న వస్తువులక్రిందకూడ తక్కువరూపాయలనే యీ యనవలెవచ్చును. అనగా యావిధముగాతప్ప యుత్పత్తిదారుని యొక్క రూపాయలు మరియొక విధముగా ఎక్కువగావు.

మొన్న మార్కము హెచ్చినందువలన దిగుమతులుయొక్కన కాలేదనిచెప్పిన వానికి ఉదాహరణమిచ్చెదను. మొన్న మార్కము తారుమారుకొన్నప్పుడు ఒక్కవస్తువు హిందూదేశమున తక్కువగా దిగుమతి చేయబడెను. అదిబంగారము. రూపాయలలోను నవరసులలోనూడ బంగారమువిలువ బాగుగాతగ్గిపోయి బంగారము విగులచాకగా కనిపించెను. కాబట్టి హిందూదేశమునుండి ఒకడు ప్రతినిగాని గోధుమలుగాని ఎగుమతిచేస్తే వానికి మనుషటికంటే ఎక్కువబంగారమువచ్చెను. బంగారు రూపమున హిందూదేశమునకు తనయెగుమతులకు విచ్చిన విలువవచ్చుచుండెను. తనయెగుమతులక్రింద హిందూదేశము బంగారమునే తీసికొనవలెనని నేనుచెప్పెను. కాని యుత్పత్తిదారుని తనవస్తువులనువిచ్చిన బంగారమువచ్చుచున్నప్పుడు యుత్పత్తిదారునికి సాలుకు 40 కోట్లనకును వచ్చుచున్నదని యెట్లు చెప్పవచ్చును?

ఉత్పత్తిదారుడు ఎగుమతిచేయుట శేషస్తువుల సుత్పత్తి చేయుటలేదనియు, నిజముగా ఎగుమతిదారునికి ఎక్కువరూపాయలువచ్చిన మంచిస్థితిగలవాడు కావచ్చుననియు నాప్రతికక్షులు చెప్పవచ్చును. మార్కముతగ్గి దిగుమతిచేయబడిన వస్తువుల ధరలు పెరిగితే బహుశుపోయి కొనుక్కొందురని చెప్పవచ్చును. ఇండియాను యెగుమతిదారులలో చాలమంది బంగారమునే దిగుమతిచేసికొనుటకు ఒప్పుకుందురు. కాని బయటధరల ననుసరించి లోపలిధరలు మార్కుండనుండజాలవని నేను చెప్పెదను. ప్రస్తుతము గోధుమలధరనుచూడుడు. మార్కుయొక్క ఫలితము వెంటనే కనబడకపోయినను వస్తువులదిగుమతి చేయబడినవైనను కాకపోయినను తుదకు బహుశువస్తువుల ధరలన్నియు ఒక్కటేవిధముగా యేర్పడును. ఉత్పత్తిదారునికి ఎక్కువరూపాయలు వచ్చినట్లయిన వ్యయదారుడు (ఇచ్చటతప్పక భారతీయుడగు చున్నాడు.) వస్తువులిండియాలో తయారైనవైనను కాకపోయినను తానుకొన్నటువంటి వస్తువులను ఎక్కువరూపాయలను చెల్లించినవాడగు చున్నాడు. కాబట్టి ఉత్పత్తిదారునికి ఏమాత్రము లాభమువచ్చినను వ్యయదారునికి నష్టమువచ్చుచున్నది. ఎచ్చటైనను వ్యయదారుడుకూడ భారతీయుడే అగుచున్నాడు. ఒక్కొక్కచోట ఉత్పత్తిదారుడే వ్యయదారుడగు చున్నాడు కాబట్టి హిందూదేశమునకు లాభ మెచ్చట నున్నది? అదియునుంగాక చాలవరకు హిందూదేశములో ఉత్పత్తిదారుడే వ్యయదారుడగుచున్నాడు. అట్టిచో ఆనస్తువులధర యెట్లున్నవనికేమి?

మార్కమును హెచ్చుజేయుట
పన్నులను హెచ్చించుయా?

మార్కమును హెచ్చుజేయుట యనగా పన్నులను హెచ్చుజేయుట కొకమార్గమని చెప్పబడినది. ఈసభవారందరికి తెలిసినట్లు ప్రతిసంవత్సరమున పన్నులను హెచ్చుజేయు విషయము ప్రభుత్వమువారు ఖర్చుపెట్టుమొత్తముమీద పూర్తిగా నాధారపడియున్నది. శేంద్రప్రభుత్వమువారు కొన్ని సంవత్సరములనుండి 1924-25 సంవత్సరము బడ్జెటువరకు ప్రతిసంవత్సరమున పన్నులను హెచ్చింపవలసివచ్చినది. 1924-25 లో ఉప్పుపన్నునుగాని రాష్ట్రీయకప్పుములనుగాని తగ్గింపవచ్చునని తావుచు బడ్జెటును నిశ్చయించియుంటిమి. మాకట్లు తగ్గించుట కేలవీలైనది. బయట చెల్లింపవలసిన వానిక్రింద యిండియాలో పన్ను చెల్లించువా డేయవలసిన రూపాయల మొత్తము తక్కువగుటయు (మార్కము హెచ్చుటయే యందుకుకారణము) ప్రభుత్వమువారు రవలించుచున్న మార్కవిధానమువలన యిండియాలో ధరలు పెరుగక ప్రభుత్వమువారు రూపాయలలో చేయవలసినఖర్చును పెరుగజేయుటయు యందుకు కారణములే యున్నవి. తుదకు సభవారిలో తమహాగా రాష్ట్రీయకప్పుములను తగ్గించుటకును, ఉప్పుపన్నును తగ్గించుట కనుకూలముగాను నిశ్చయించిరి. కొందరు కోరినట్లు యిప్పుడు సభలో ఆకస్మాత్తుగా మార్కమును 1 పి-4 పెన్సీలకు నిర్ధారణచేయెడల ప్రస్తుతపు రేటుప్రకారము కాంట్రాక్టులు వ్రాసికొన్న వారి కంతయో నష్టముజేసినవార మగుదుము. అదియుంగాక యిప్పుడున్నపన్నులనుగాని రాష్ట్రీయకప్పుములనుగాని యీసంవత్సరము తగ్గించుటకు ప్రభుత్వమువారి కవకాశముండదు. మరియొక ముఖ్యమైన చిక్కుయేమనగా ఉప్పుపన్నును ఎక్కువజేయవలసినగాని లేక మరియొక ప్రోత్సహనము జేయవలసినగాని వచ్చు

ను. ఈవ్యవస్థను ఒకసంవత్సరముక్రింద తగ్గించుటకు హెచ్చు మారకమే కొంతవరకు కారణమైయున్నది. నేడో రోజు యి పుడు చెప్పలేకపోయినను రాష్ట్రీయకృషిమంతుల తగ్గించుటలో కూడ అదియే మనకు సహాయము చేయవచ్చును. మారకమును 1 పి-4 పెన్సిలకు తగ్గింపమని అడుగువారిమనస్సులలో పన్ను చెల్లించువాని తేమవిషయ మేమైన కలదాయని సభవారిని నే నివ్వ డడుగుచున్నాను. అయ్యా, లేదని జవాబువచ్చుచున్నది. ఒకవేళ ఆద్రక్షయే వారిమనస్సులలో లేకపోవచ్చును. పన్ను చెల్లించువాని తేమ మెవరికి గావలెను.

మారకము తగ్గించినందువలన యెవ్వరికిని లాభములేదు

కాబట్టి యిప్పుడున్న 1 పి-6 పెన్సిలనుండి మారకపు రేటును 1 పి-4 పెన్సిలకు తగ్గించేయెడల ఉత్పత్తిదారుడుగా ని వ్యయదారుడుగాని పన్ను చెల్లించువాడుగాని యెవ్వడును బాగుపడడు. ఇట్లు ఆకస్మాత్తుగా తగ్గించినందువలన యా డ బృంధ యు బొంబాయిలోను మరి యితర చోట్లనుగల యెవ్వరకు జేబులలోనికొ పోవును. బొంబాయి లోని ప్రతిమిల్లులన్నియు తమ వస్తువుల ధరలను హెచ్చుజేసి వ్యయదారులను. బాధించును ఇందువలన వ్యయదారునికి గాని కూలివానికిగాని యుత్పత్తిదారునికిగాని యేరిని లాభములేదు. మిల్లు యజమాని లాభముకూడ గగన కుసుమమువంటిదే. నిజమే మనగా మారకములో పెంబుపెంపనే మార్పులుకలిగించే యెడల సంఘములో యేదో యొక్కతెగవారికి లాభింపవచ్చును. రేటును హెచ్చించుటలోగాని తగ్గించుటలోగాని అధికారులు మధ్యన ద్దులుగా జోక్యము కలిగియు కొనుటకు బలమైన న్యాయాధికార ముండవలెను. ఇప్పుడు దేశమునకు కావలసిన దేవునగా మున్నందు దేశములోని ధరలలో సిమెంట్ మేర్పడవలెను. తరువాత మారకములో సిమెంట్ మేర్పడవలెను. పిమ్మట కొంతకాలమైన మారక ముల్లే నిలిచియుంటే ఎగుమతిదారునికిగాని దిగుమతిదారు నికిగాని ఉత్పత్తిదారునికి వ్యయదారునికిగాని ఎవ్వరికిని కష్ట ముగానుండదు. అదిగాక విదేశములలో యెక్కువ చెల్లింపవలసియున్న దేశములో మారకమును బుద్ధిపూర్వకముగ తగ్గించిన యెడల పన్ను చెల్లించువా డెక్కువపట్టవచ్చును. అనగా యిప్పు డున్న దిగుమతులను పన్నులను విదేశములకు చెల్లింపవలసిన వాటిలో స్వల్పమొత్తమునే యిచ్చుచున్నది. అనగా ఎక్కువ పన్నులను విధింపవలసినవచ్చును. లేక పన్నులను తగ్గించులేదీ మార్పవలసినవచ్చును. మారకము యొక్కయు ధరలయొక్కయు ప్రపంచోద్యమములకు సంబంధించిన స్వాభావిక కారణముల వలన మారకములో రూపాయకు హెచ్చుమిలువకలిగినది. పన్ను చెల్లించువానికి స్వాభావిక కారణములవలన కలిగిన లాభమును వీల పోగొట్టవలెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు, నూచించినట్లు స్వాభావిక కారణములను కొన్ని దినములు పనిచేయనిచ్చి యింక కొన్ని నెలలలోకలగు అనభవమునుబట్టి యూరేటును నిర్ధారణచేయు భారము కరస్పీ కమిటీవారికే వీల విడిచివేయుకూ డను. అప్పుడు వారివద్దకువచ్చు పెద్ద ప్రశ్నలతోపాటు సంఘ ములో యేదో యొక్కతెగకు గాక హిందూదేశ మంతటికిని లాభకరమగు నటుల ఆకమిటీవారే రేటును నిర్ధారణచేయగలుగుదురు.

ఖర్చు: మిలిటరీ సర్వీసులు

1925-26 సంవత్సరమునకు ఖర్చు విషయమై ప్రారంభించి అందులో ప్రధానమగు మిలిటరీ ఖర్చునుగూర్చి ముందుచెప్పెదను. మన బడ్జెటులో మొత్తము మిలిటరీఖర్చుక్రింద 60.26 కోట్లను నికరముఖర్చుక్రింద 56.25 కోట్లను ఏర్పరచుచున్నాము. పోయిన మాడు సంవత్సరములలో నికరముగా మిలిటరీ ఖర్చుక్రింద యెంతెంత యేర్పరచితిమో, అనగా 1923-24 సం॥ అప్పుడు ఖర్చు, 1924-25 సంవత్సరమునకు సర్దుకాటు చేయబడిన బడ్జెటు, 1925-26 సంవత్సరమునకు బడ్జెటు యీ మాదిరింటిని సభవారు తెలిసికొనవలసి యున్నాడు.

మిలిటరీసర్వీసులఖర్చులలో యెంతెక్కువైనదో నిజముగా తెలిసికొనుటకు మనముక్కసారి 1910-21 సంవత్సరమునకు చక్కపలెను. అప్పుడు నికరమైనమిలిటరీఖర్చు 87.88 కోట్లు, 1921-22 లో 69.80 కోట్లు; 1922-23 లో 65.27 కోట్లు; 1923-24 లో 56.23 కోట్లు. ఆసంవత్సరమున రిట్రెంచ్మెంటు కమిషన్ అనుకొన్నదానికంటే తక్కువఖర్చైనది. ఇవిని తృప్తికముగా నిర్ధరింపబడినసంఖ్యలు. 1920-21 లో పశ్చిమప్రాంతములలోను పశ్చిమభారత సరిహద్దు రాష్ట్రములలోను ప్రత్యేకముగాకొంతసిబ్బందిని యేర్పరచవలసినవచ్చుటచే ఖర్చుయొక్కవయ్యెను. 1921-22 లో కూడ అట్టివియే పరిస్థితులుండెనుగాని కొంత

తగ్గియుండెను. 1922లో మిలిటరీఖర్చుక్రింద బడ్జెటులో అంచనావేయబడిన 67 కోట్లు వికల్పవ్యయసంఘమువారిపరీక్షకృషిచేయే అరవైయైదేను పూర్తిగా మిలిటరీ పరిపాలనక్రింద అన్నిఖిలసరిక్షించి ఆసంఘమువారు 1923-24 సంవత్సరమునకు నవై బడ్జెటు 57 కోట్లనుండవలెననియు, మిక్కిలి అవసరకృషిమొత్తమును అవసరమైనట్లుగా హెచ్చింపవచ్చుననియోశిఫ్టుచేసియున్నారు. యుద్ధమువలనకలిగిన అవ్వలను భీష్మంబువలన యికముందు ఖర్చుతగ్గనని ఆసంఘమువారు గుంఘిస్తారు. తమశిఫార్సుల ననుసరించి నయెడల ముందువరకుమిల్ల అంచనాలను 57 కోట్లను ధరలుపడిపోనట్లుగా 50 కోట్లకుగూడ తగ్గింపవచ్చుననియు వారు చెప్పియున్నారు. కానివాని చెప్పినట్లుగా యాకడ పటి అభిప్రాయమునన్యాయాధిపతి ఒప్పుకొనలేకపోయెను.

1923-24 సంవత్సరము నిజమైఖర్చు 56 కోట్లయ్యెనని నేను సభవారికికే చెప్పియున్నాను. ప్లామలనుపయోగించుకొన్నందున ని మాడుకోట్లు కలుపవలసియున్నది. 1924-25 సంవత్సరము దిద్దుకాటుచేయబడినమొత్తపుఖర్చు 56.88 కోట్లు ప్రియంటిని. కాని ప్లామలను పయోగించుచున్నందుకు యిచ్చుట గూడ 10 కోట్లకొవఖర్చుగలదు. కాబట్టి యీ సంవత్సరముతో పోల్చిమాట 1923-24 సంవత్సరమునకు నిజమైఖర్చు 59 కోట్లు 1924-25 సంవత్సరమునకు 57-48 కోట్లనియు మనమునానలెను. 58 1925-26 లో గూడ 70 లక్షలవరకు ప్లామయోగించబోయియున్నాము. కాబట్టి యీ సంవత్సరమునదిరమైన డబ్బుఖర్చు అంచనా 56.25 కోట్లమొత్తముమీదగ్గువస్తువులకలిసి 56.95 కోట్లగుచున్నవి.

1925 సంవత్సరము బడ్జెటును తయారుచేయుటలో 1923-24 సంఘమునకు సరియైన అంకెలను 1924-24 సంవత్సరమునకు తీవరకు దిద్దుకాటుచేయబడిన అంకెలను తీసికొనియున్నా. ఇట్లుతయారుచేయుటకు మనకు ఆధారమైన లెక్కలను మృత్యువులేని సాధారణమైన లెక్కలని మనముకొనవచ్చు. రాజప్రతినిధిచే యీప్రత్యేకోద్దేశ్యముతో నియమింపబడినవికాకాల్చితే కానియు సబుకమిటీవారు 1925-26 సంవత్సర అంచనాలను పోయిన జూలై నుండియు విచారించుచున్నా నేను నాబడ్జెటుయొక్కసాధనములో కొన్ని సంవత్సరములందు సూచించినట్లు నై వ్యయములో అవసరమేదని తీసివేయబడిన యుద్ధోగ్యులగ్రాట్యాయిటీ తీయవలసియుండుటచే 1925-26 లో యొప్పయేర్పాటు చేయవలసియున్నది. ఇందువిషయమై కావలయున్నది 171 కోట్లు దాదాపు యీసంవత్సరమునకు దిద్దుకాటు చేయబడిన అంచనాకంటే 1 కోటి యెక్కువ. అనను యీవిధముగా మనమెంతకాలమో చెల్లింపనక్కరలేదు 1926-27 సంవత్సరములో మనము చెల్లింపవలసిన మొత్తము 'నిల్లలక్షలు మాత్రమే మిగులును.

అధారణ విషయమలన్నియు తీసివేసినయెడల 1925-26 సంవత్సరమునకు నైనికఖర్చులు 55 కోట్లగుచున్నవి. అనగా దిమతి పదార్థములపై విధింపబడు సుంకపువస్తు సంబంధము క్రిందటి సంవత్సరము ప్రవేశపెట్టబడిన 27 లక్షలకాక భక్తఅక్రాంటు కమిటీవారి శిఫార్సుల ననుసరించి సివిలుఖర్చులలోనుండి నైనికఖర్చులలోనికి తీసికొనిరాబడిన స్టేషనరీ యుఖర్చులక్రింద 13 లక్షలుగూడ యీమొత్తములో నే యిషియున్నది. నైనికోద్ద్యోగులకు జీతములు హెచ్చించుటలోనుగూడనే అల్ల చెన్నలిచ్చుటలో యీసంవత్సరము 45 లక్షలు మెక్కువలభ్యమను. రాయల్ వైమానిక దళమునకు గృహనిర్మాణముక్రిందను, ఇప్పుడు పశ్చిమప్రాంతములలో పూర్తికానున్న నిర్మాణవస్తువులక్రిందను 43 లక్షలు ప్రత్యేకముగా యేర్పాటుచేయబడినది. ఇండియాలోను యుగ్లాండులోను కొనవలసిన నైనికస్టోరులక్రింద 1.70 కోట్లు తగ్గింపబడినది 1920-21 నుండి నైనికఖర్చులలో తగ్గింపువచ్చినను 1925-26 అంచనాలలో గూడ తగ్గించినను, ప్రతి యార్థిక సభ్యునికిని భయముకలిగించు మిలిటరీపనులక్రింద అవసరమైనప్పుడు ఖర్చుయనిచ్చేయెడల 1926-27లో చాలభాగము తగ్గింపవచ్చునని నమ్ముచుగా చెప్పటకు నేను సంకలించుచున్నాను.

మిలిటరీఅంచనాల విషయము పరిశీలించుటకు పూర్వము నైవ్యయుక్కు ప్లామఅక్రాంటును సరించి కొద్దిగాచెప్పవలసియున్నది. మిన్యాయసంఘము వారు సమావేశమైనప్పుడు మిలిటరీస్టోరులలో 20 కోట్లధన ముండెను. ఈమొత్తము 1925-26 మార్చికాటికి 4 కోట్లు తగ్గింపబడి 16

కోట్లైనది. 1925-26 సంవత్సరములో బడ్జెటులో అనుకున్న ప్రకారము జరిగేయెడల మరి 70 లక్షలుతగ్గను. అనగా 1926 మార్చి 31 తేదీనాటికి 15 కోట్లగును. ఈమొత్తము ముఖ్యముగా వర్కింగు, మోబిలైజేషన్ రిజర్వులను తెలుపుచున్నది. కావలసినవాటికై సోదల నిలుకయెంతో యుండుదు.

సివిలు కాపావ్యయము

నల్లమందు పంట తగ్గించుటకును, నల్లమందు పంట పండించువారునుధర తగ్గింపబడే నీయవలసిన ముజరాతును 1925-26 సంవత్సరములో 57 లక్షలు గావలయునని నే నిదివరకే చెప్పితిని. రాష్ట్రములకిచ్చిన అప్పుపై వడ్డీ రాబడివలనను, రైల్వేలకు నీయబడినపెట్టుబడులపై వచ్చిన వడ్డీవలనను వడ్డీ ఖర్చును 1924-1925 వ సంవత్సరము కంటే 97 లక్షలు తక్కువయగును. సివిలువర్కులకొరకు వ్యయపర్చటకు 16 లక్షలు యేర్పాటు చేయబడెను. మరమత్తులు చేయుటకు కొంత ధనము ప్రత్యేకింపబడెను. జతీయ స్థానమందు వ్యయము చేయదలచిన ప్రత్యేకపు ఖర్చులందు తరుగుదల యీ అంతమునందు జూపుచున్నది.

మిలిటరీ వ్యయమందు తగ్గింపు జూపుటయేగాక కేశరలుబడ్జెటునందు మాక్రిమేగాక కేంద్రప్రభుత్వము ప్రత్యేకము పరిపాలనగావించుచున్న ప్రాంతములందలి బడ్జెటులందుగూడ విద్య, పరిశోధన, మొదలగు లాభకరములగు విషయములకొరకు వ్యయ ముక్కికము చేయుటకు మేము యేర్పాటు గావించితిమి. రిట్రెంచ్మెంటు కమిటీ, వారి సలహా ప్రకారముగ రెండు సంవత్సరములందుండి పరిశోధననిధికి ధన సహాయము చేయుట నిర్ణయించబడెను. కాని మేము యీసంవత్సరముందులకు మాడు లక్షలు యివ్వదలచితిమి. పినువరు యిస్లామియా కళాశాలను, నాయవ్యమాల సరిహద్దు రాష్ట్రముం దితరకళాశాలను, డెహరాడూనునందలి అటవీ కళాశాలను, కోయంబత్తూరునందు చెరకును పెంచుటకు వ్యవసాయశాలను, పూనాయందలి ఆగ్రికల్చరలు యిన్స్టిట్యూటునును అధికముగ సామ్య యిచ్చుటకు యేర్పాటు చేయబడెను.

వ్యయమునందు తగ్గింపు

అధికముగ బడ్జెటు చేయవలయుటకై యీసంవత్సరముందు నూతనపద్ధతి అవలంబించబడెను. ముఖ్యమైన వ్యయ మొత్తములక్రింద మొత్తముగా తగ్గింపు చేయబడెను. సివిల్ కాపా వ్యయమందు యీ ప్రకారముగ 15 లక్షలు తగ్గించబడెను. మిలిటరీయొస్టి మేట్టుచందు యీ రీతిచే 20 లక్షలు తగ్గించబడెను. ఈ నూత పద్ధతి పల్లిక అక్రాంటు కమిటీ అవలంబించెను. ఈ రీతిని విస్తారముగ తగ్గదల జూపవచ్చునని మేము దలచుచున్నాము. ఈ విధానములంబిందుటచే యిబ్బందొకలపు. అయినను అనసరమైనయెడల సబ్సిడెంటరీ గ్రాంటులను ఆర్థిక సభ్యుడుగోరును. అప్పుడు కాసనసభ్యులు అవశ్యకతను గుర్తించి గ్రాంటుల నిచ్చెదరనిదలచుచున్నాను. ఈ విధాన మిటీవల యుగ్లాండునందు పల్లిక అక్రాంటు కమిటీవారిచే అవలంబించబడెను. ఈ విధాన మవలంబించుటచే నికరముగ బడ్జెటు చేయుటకు లావిచ్చును.

మొత్తము వ్యయము

రైల్వేకాపిటలు పై వడ్డీపహితముగ 1925-1926 లో మా మొత్తము వ్యయము 180.44 కోట్లు అగునని యొస్టిమేటు చేయబడెను. రైల్వే వ్యయమందుండి దీనివేసినయెడల మొత్తము వ్యయము 101-78 కోట్లు అగును. వ్యయమునికరమైనదా కాదాయను అంతము యీ సంవత్సరము పల్లిక అక్రాంటు కమిటీవారిచే విచారింపబడి కృతధికేక పోవుటచేసిన పరిష్కారముకాలేదు. బడ్జెటునందు స్టేటుమెంటులో నికరవ్యయమును, కార్యదర్శియొక్క మెమోరాండమును, వోటు నీయదగిన, ఓటు నిచ్చుటకు వీలులేని భాగములు జూపు యావత్తు ఆదాయమును విభజింపబడియున్నవి. గౌరవనీయ సభ్యు లవి జూచి సంతోషించగలరు.

రివిన్యూ: సుంకములు

1924-1925 వ సంవత్సరములో నికరముగ 47-56 కోట్లు సుంకములవచ్చునని మదింపు చేయబడెను. కాని యీమొత్తమందు యేటారాని 280 కోట్లు చేరలేదు. వస్త్రములు, పంచదార, ప్రతి ఎక్స్ట్రా పన్ను, రక్షణ సుంకములవలనను 1925-26 లో యంత అధికముగ సుంకములు నికటివలె చేకూరునని యెంచబడిలేదు. కాబట్టి 1925-26 లో 46-55 కో

ఆంధ్ర ప్రతి

1925-వ సం. మార్చి నెల 2-వ తేది

సోమవారము

హిందూదేశపు ఆదాయవ్యయ పత్రము

సంతోషకారణమా?

హిందూదేశపు ఆదాయ వ్యయపత్రమును, ఇండియా ప్రభుత్వపు ఆర్థికసభ్యులగు సర్ జేసీత్ బ్లాక్లెట్టగారు సామాన్యశాసనసభలో మొన్నటిదినము చదివి వినుపించిరి. ప్లేటుకొన్నిలు సభలోగూడ నాదినముననే బడ్జెట్టు ప్రసంగము గావింపబడెను. అసోసియేటెడుప్రెస్సు తంతివార్త ప్రకారము, శాసనసభల రెంటిలోను బడ్జెట్టుపట్ల సభ్యులారా హాదము గనుబఱచిరి. ఒకసభలో బ్లాక్లెట్ట గారును, వేరొకసభలో మాక్ వాటర్సుగారును తడుపుకొనకుండ, పుస్తకముజూడకుండ, అంకెలన్నిటిని తప్పులేకుండ వప్పగింతపెట్టినందులకు సభ్యులకు మరింత ఆశ్చర్యముగలిగెనట. ఇంతటియద్భుత జ్ఞాపకశక్తినిజాచి యచ్చెరువొందుట సహజమే. అందుకుదోడు, యీ సంవత్సరపు బడ్జెట్టు మామూలువలె ధనసప్తమును జూపుటకుమారుగ, ధనలాభమును గనుబఱచెను. ఇంతియగాక దేనికై రాష్ట్రములు పరితపించుచున్నవో, దేనికై మద్రాసు మంత్రులేమి, తదితరులేమి పరితపించుచుండిరో, అట్టికష్టముల తగ్గదల, కొంతవరకు ఫలించినవి. మరియొక విశేషముగూడ గలదు. మోటారుబండ్లపై దిరుగుట కలవాటుపడిన శాసనసభ్యులకు పెట్రోలుపన్ను తగ్గినదనువార్త సంతసముగలిగించుటయందు వింతపమిగలదు? ఇక స్థానికప్రభుత్వములకు చేతినిండ ధనములభివృద్ధిగలదనియు, సంస్కరణములను కొనసాగింపవచ్చుననియు, జెప్పిన విషయములు సభ్యులకు మిగుల సచ్చియుండును.

అందరిలోను బ్లాక్లెట్టగారు రదృష్టవంతులు. బడ్జెట్టు నిరాకరణ ప్రయత్నములా తగ్గిపోయినవి. ఏమి జేసినను స్వరాజ్యపక్షమునా రొక్కరే జేయవలయును. స్వతంత్రపక్షమునారు వీరితో, కేసిరారని ఇంతకుమున్ను వెల్లడియయ్యెను. నిరాకరణము సకుతగు ప్రోద్బలము గూడ లేకుండునట్లు బ్లాక్లెట్టగారు జేయగలిగిరి. క్రొత్తపన్నులు లేవు. ఏవియో కొన్ని లాభములు గూడ గనుపించుచున్నవి. ప్రతి సంవత్సరమునను, రెండున్నరకొట్లవరకు నిలువ మిగులునని బ్లాక్లెట్టగారు సూచించిరి. ఇటుల జరుగుచో, కొంతకాలమునకు రాష్ట్రపు కష్టములు తొలగిపోవచ్చును. ఇన్ని యనుకూల పరిస్థితులు గాంచి, బడ్జెట్టును నిరాకరించుటకు మనస్సిటుల యొక్కను? స్వరాజ్యపక్షందోశనా తీవ్రతను తగ్గించుటకు, బ్లాక్లెట్టగారు బడ్జెట్టు నిర్మాణము

నందు కడు వైఫల్యము కావీ. బడ్జెట్టు చూచుట కెంతయు ఆకర్షవముగనన్నది. కాని దీని నింకను తిన్నగ పరిశీలించు సంతసకారణము గానరాదు. ప్రజల మమకెంపొందుట కవకాశములేదని గన్నట్టును, కల గ్రపులుటలే నిలిచియున్నవి. పైకి జూపినలాభములు ఇతర వ్యయములకు సరిపోవు చున్న విబ్లాక్లెట్టగారు అంకెలతో నెంతగారజేసిన, ప్రజలకు గావలసినవి అంకెలుగావు. వాకె తినుకు కడుపు నిండ తిండి లభింపవలయున జ్రులిచ్చెడి ద్రవ్యము వారి యభీష్టము ననరింప వ్యయము గావలయును. ఈ దృష్టితో బట్టును తిలకించిన, మిగుల ఆశాభంగము గలుగకపోనది వెనుకటి బడ్జెట్టులకును దీనిని తారతమ్యముగ గనుపింపదు.

1924-25 సంవత్సరము

ఇందుకై 1924-25 సంవత్సరపు బడ్జెట్టుఫలితమును పరికించి, పిమ్మట 1924-25 సంవత్సరమునకు జేసిన ఏర్పాటుల జూడవ బడ్జెట్టు ఖర్చునం దెల్ల సత్యంతాధిక్యము గాపునది, మిలిటరీఖర్చులని దెలుపనక్కరలేదు. పిమ్మట రైల్వేఖర్చు గనుపించుచున్నది. రైల్వేదేశ సాభాగ్యమును పెంపొందించునా లేవాయనయమై జవాబు చెప్పనక్కరలేదు. ప్రభుత్వము రైలుల దలచినను, ప్రజలు రైల్వేలకన్న ఇర్రీగేషన్ముఖ్యమని చిరకాలమునుండియు దెలుపుచునే న్నారు. ఇప్పుడు రైల్వేబడ్జెట్టు, జనరల్ బడ్జెట్టును పేరు జేయ బడినది. ఇట్టి విభాగమువలన ప్రభుత్వము నకు లాభముండవచ్చును గాని, ప్రజలకు గలిగెడి లాభము గనుపింపదు. రైల్వేలు శాసనసభవారి విమర్శనమునుండి క్రమక్రమముగ తొలగింపబడు గలదు. జనరలు రివిన్యూకు లాభముతగ్గండును. బ్లాక్లెట్టగారు నూతన విభాగపు ఏర్పాటునుక్కిలి శ్లాఘించిరి. ఆ పాగడ్డయందు ప్రజలుపాల్గొనరు. ఎట్టిదివ్యమగు నేర్పాటులజేసినను, మూడతరగతి ప్రయాణికుల కష్టములు దొలగకున్నవి. రిపబ్లిక అమానుషముగ ప్రవర్తించుచున్నారు. సామాన్యపు సౌకర్యములుగూడ లభింపకున్నవి. వారు ఉచితముగ దీసికొనిపోదగిన సామానులకువును స్వల్పముగ హెచ్చుజేయవలయునని గొనను, రైల్వేమెంబరుగా రంగీకరింపరయిరి. రైల్వేకోట్లనే మాత్రము తగ్గింప వీలులేదనిరి. రైల్వేభార్యునికి భారతీయుల నడుగిడ నీయరయిరి. అట్టితరి, రైల్వే బడ్జెట్టు విడిగనున్న నేమి, కలిసియున్న నేమి?

పోస్టుటెలిగ్రాఫ్ శాఖయందు నష్టముగలిగినట. ఇంతకన్నను నెటుల జరుగును? పోస్టు రేట్లను హెచ్చుజేసిన ఫలితము గనుపించుచున్నది. పలువురు ప్రజలు పోస్టు సౌకర్యముల నుపయోగింప మానుకొనిరనుట అనుభవసిద్ధము. సుంకముల రివిన్యూ, బడ్జెట్టుమదింపుకన్న నెక్కువ చేకూరినను, ప్రీవీ కౌన్సిలుతీర్పుప్రకారమది తగ్గిపోయెను. ప్లేటులై నుల నుపయోగించెడి రైల్వే కంపెనీలు దెప్పించుసరకులపై సుంకములను విధింప గూడదని, ప్రీవీకౌన్సిలువారు నిర్ణయించిరట. అందుచే వసూలు జేసినవన్నులను, ప్రభుత్వమువారు రీఫండుజేయవలసినవచ్చెను. ఇటుల రీఫండు చేయ

వలసిన మొత్తము దాదాపుగ మూడుకోట్లు గలదు. తుదకు ఇండియా నష్టపడుచున్నది. సుంకములక్రింద బడ్జెట్టు మదింపుకన్నను దాదాపు మూడుకోట్లు ఎక్కుడు మొత్తము చేకూరియుండ, రీఫండుల మూలమున ఇరువదియారు లక్షలు నష్టము గలిగినది. ఇందుల కేవరిని దూరపలయునో తెలియదు. ఈ విషయమై తాము ముందే మంఠించితిమని బ్లాక్లెట్టగారు దెలిపి తప్పించుకొను చున్నారు. ఇకకంటాక్కు అంచనాయందు బడ్జెట్టు మదింపు కన్న దాదాపు రెండుకోట్లు తగ్గిపోయెను. బ్లాక్లెట్టగారు రొక రహస్యమును దెలుపుచున్నారు. ధనికులు పలువురు, నూపర్ టాక్సును తప్పించుకొనుట కయి మోసకృత్యములకు పాల్పడుచున్నారుట. వ్యక్తుల బాధ్యతను తప్పించుకొనుటకు మోసపు కంపెనీలను లేవదీయుచున్నారుట. ఉప్పు, నల్లమండుల అంచనా తగ్గిపోయెను. రైల్వేలనుండి చేకూరిన లాభము కొంత రైల్వే రిజర్వుక్రిందను, మరి కొంత జనరల్ రివిన్యూక్రిందను జేర్చబడెను. విభాగము లేనియెడల, లాభమంతయు రివిన్యూకు జేరి యుండెడిది.

రూపాయి మారకము పిల్లింగు నాల్గు పెన్నీల నుండి పిల్లింగు ఆరు పెన్నీల వరకు హెచ్చెను. అందుచే, మారకము క్రింద రెండు కోట్లకు పైగ లాభము చేకూరెనని బ్లాక్లెట్టగారు దెలుపుచున్నారు. ఈ లాభము నందు డెబ్బదిలక్షలు మిలిటరీనర్వీసునకును, 5 లక్షలు పోస్టుటెలిగ్రాఫ్ శాఖకును బోయెను. మిలిటరీఖర్చుక్రింద అరువదికోట్లు అంచనావేయబడెను. ఏబదియారుకోట్లు పైచిల్లరఖర్చయ్యెననియు, నాల్గు కోట్లు ఖర్చుతగ్గననియు, బ్లాక్లెట్టగారు తెలిపి సం తృప్తిజెందుచున్నారు. కాని ఏబదియారు కోట్ల ఖర్చు సంతసకారణమగునా? శాంతిసమయమున ఇంతటి మిలిటరీఖర్చు జరుగుట భావ్యమా? దీని యందయినను నిజమగు తగ్గుదల, కోటిన్నర మాత్రము గలదు. మిగిలినది మారకపుమార్పు మున్నగు సహజకారణములవలన చేకూరెను. కాని, పైస్వపుఖర్చు ఇంకను హెచ్చుగనని ప్రత్యేకపు ఏర్పాటుజేసిరి. పైనికోర్కొగల రాకపోకలక్రింద హెచ్చుడబ్బును ప్రత్యేకింపవలసినవచ్చెను. మిలిటరీఖర్చులో కలిగిన స్వల్పలాభ మిటుల దోపొపుచున్నది. సివిలుఖర్చులలో నష్టముజూపబడినది. శ్రీకమీషను సూచనల ననుసరించి ఉద్యోగులవేతనాదుల హెచ్చుదల కేర్పాటుజేయ వలయును. మొత్తముమీద తిన్నగ పరికించినచో, ఎంచదగిన లాభము గనుపింపదు. బ్లాక్లెట్టగారు జూపెడి యమితోత్సాహము, ఆడంబరముక్రింద పరిణమించుచున్నది.

ఋణముల నిష్పడే దీర్పవలెనా?

ధనసప్తమంతగ లేని సంవత్సరమునందు, రాష్ట్రముల కష్టములను పూర్తిగ దొలగించుటకును, దేశీయవస్తువులపన్నును దీసివైచుటకును, ఇంకను ప్రజాభ్యుదయమున కనుకూలించెడి ఏర్పాటుల గావించుటకును, డబ్బును వినియోగించుటధర్మము. అందుకుమారుగ, బ్లాక్లెట్టగారు క్రొత్త పద్ధతిని మొదలెడిరి. హిందూదేశము అతితీవ్రతముగ దీక్షింపయగునాయని భయము నోచునట్లు, బాకీల

సన్నిధిని యీ సమయముననే దీర్చ సమకట్టిరి. ఇంత కన్నను విచిత్రచర్య వేరొకటుండునా? హిందూ దేశపు ఋణములలో విశేషభాగము నిరంతరలాభ మొనగెడి వసులకే వినయోగింపబడినవి. ఈసంగ తిని బ్లాక్టుగారును అంగీకరించుచున్నారు. హిందూ దేశపు ఆర్థికస్థితి స్థాప్తవముగనున్నదనిగూడ వీరంగీక రించుచున్నారు. అట్టిస్థితిలో వడ్డీనిచ్చుటకుమారుగ, అసలునుకూడ వెంటనే తీర్చవలయునని గోరుట అసభ్యము. రైల్వేపట్టుబడిని వెంటనే తీర్చవలస రుములేదు. డిల్లీకట్టడము లింతలో దొలగిపోయెడివి కావు. రాష్ట్రములుజేసిన అప్పులకు తొందరలేదు. ఇక దేశికి భయపడుట? భావినంతటి వారిలాభ ముకొరకు బ్లాక్టుగారు మిక్కిలి సానుభూతి జూపు చున్నారు. దానిని ప్రస్తుత ప్రజలపై బలపుచో, ప్రయోజనముండును. జనరలు రివిన్యూలో సంవ త్సరమునకు నాలుగోట్ల చొప్పున అయిదు సంవత్సర ములలో ఋణము తీర్చివేయబడునట. 1925-26 సంవత్సరము న కు మాత్రము ఋణము దీర్చుటకు నాల్గున్నర కోట్లకు బైగ నేర్పాటు జేయ బడును. ఇందునుబట్టి దేశమునకు డబ్బు మిగిలెనని సంతసింప నవకాశముండదు. ఋణముల దీర్చుటకై విశేష ప్రవృత్తి వినియోగపడుచుండును. హిందూ దేశమునకు పరపతి పోకుండుటకు, తా మిటుల గావించితిమని, బ్లాక్టుగారు దెలుపవచ్చును. ఇంత కన్నను విశేషముగ నిలువ ఋణములున్న ఇంగ్లండుకు పరపతికెట్టి లోపములేకుండగ, స్వల్ప ఋణము గలిగిన హిందూదేశపు పరిపతికేల కొరంత వాటిల్లవలెనో దెలియకున్నది.

రాజోవువత్సరము: మిలిటరీఖర్చు
గత సంవత్సరపు బడ్జెటు పరిశీతు లీ తీరున నుండ రాజోవు సంవత్సరపు ఏర్పాటులయినను ఉత్సాహము నింపజాలవు. రూపాయి మారకము పిల్లింగు ఆరుపెన్సిలుండునని బ్లాక్టుగారు నమ్మి చున్నారు. మరల నేబదియారుకోట్ల రూపాయలను మిలిటరీ ఖర్చుకు అంచనా వైచుచున్నారు. ఈమొత్తము నేల తగ్గింపగూడదో తెలియదు. ఇంతఖర్చు ప్రస్తుతమెందులకో ప్రజలకు దెలియదు. శాసన సభ్యులకు దీనిని తగ్గించుటకుగాని మార్పుటకు గాని అధికారములేదు. రాజోవు స్వరాజ్యవిధానమునందు మిలిటరీఖర్చు ప్రజల వశముగా నిడి లాభములేదు. భారతీయులు మిలిటరీవ్యూహములను నడుపవచ్చును, నడుపలేకపోవచ్చును. మరి కొంతకాలము విదేశీయోద్యోగులను నియమించు కొనవచ్చును. కాని, మిలిటరీఖర్చును పరిశీలించి నిర్ణయించుటకు ప్రజలకధికారముండుట ముఖ్యము. అట్టి యధికారమును ప్రజలు నిర్వహింపలేరనుట మృషావాదము. ఇంగ్లండులోమాత్రము, సివిలు ఉద్యోగులును, పార్లమెంటుసభ్యులందరును స్వయముగ యుద్ధముజేయగలవారేనా? వ్యూహముల నడుపగలవారేనా? లేకున్నను, పార్లమెంటువశము నందే మిలిటరీఖాగలదు. హైదరాబాద్ శాసనసభయు, అట్టిభాధ్యతను నిర్వహింపగలదనుటకు సందియము లేదు. ఇంచీకేపు కమిటీవారు ఏబదికోట్లవరకు మిలిటరీఖర్చును తగ్గింపవచ్చునని నిర్ణయించిరి. కాని పైన్యాధిపతి యంగీకరింపడయ్యెను. రాజోవు సంవత్సరమునందు, సైన్యమునుండి విడుదలజేయ

బడిన యుద్యోగులకు ఉపకారభృతిక్రింద దాదాపుగ రెండుకోట్లను చెల్లించవలయునట. పోస్టులెట్లను తగ్గింపరాదట!
1925-26 సంవత్సరమున రాబడి నూటముప్పది మూడుకోట్లయొక్క స్వయము నూటముప్పదికోట్ల నియు అంచనావేయబడినది. ఏకరాదాయము మూడుకోట్లండును. ఇందులో రెండున్నరకోట్లకు బైగ ప్రతిసంవత్సరమునను తప్పక మిగులునని బ్లాక్టుగా రెంచుచున్నారు. ఈ స్వల్పలాభమును పంచిపెట్టుటకును మీమాంస బ్లాక్టు గారి మనమును బాధించెను. ఈమొత్తమునుగూడ ఋణములను దీర్చుటకు వినియోగింపవలెనని, బ్లాక్టుగా రికి కుతూహలముగలదుగాని, అటులగోరుట బాగుండదని యూరకొనిరి. పోస్టులెట్లను తగ్గించుట భావ్యమని పలువురు గోరుచున్నటుల వీరికి దెలియను. కాని వీరిందుల కేమాత్ర మంగీకరించుటలేదు. పోస్టు ఆఫీసుశాఖ వర్తకసంఘముట. అందుచే దానిలాభనష్టముల నదియే భరింపవలయునట. ఏమి వీరియూహ! ప్రతిశాఖయు తనఖర్చును తానే భరింపవలయుననిన, జనరల్ రివిన్యూ యందు టెండరులకు? పోస్టాఫీసు ప్రజలసౌకర్యముకొరకు నిర్మింపబడినపుడు, దానినే ప్రధానముగ కైకొనుట భర్తముగాని, తదితరప్రయోజనముల మది నెంచుట పాడిగాదు. ఉత్తరములను వ్రాసుకొనెడి ప్రజల లాభముకొరకు, పన్నుల నిచ్చెడి వారి నందరను బాధపెట్టుట తమ పనిగాదని, బ్లాక్టుగారు పలుకుట వింతయగుచున్నది. ఉత్తరములను వ్రాసుకొనని ప్రజలుండురా? పన్నుల నిచ్చువారినుండి ప్రజాసామాన్యమును విడదీయుటకు వీలగునా? ఇరువురు వేరని ఎంచుట వర్గవాదముగాదా? వీరల విషయమై బ్లాక్టుగా రిటుల నిర్ణయజూపుట క్రొత్తగాదు. ఉప్పుపన్నును హెచ్చు జేయనపుడు గూడ ప్రజలీ స్వల్పభారమును మోయగలరని, వీరు వాదించిరి. అటులనే కార్డుల కవుర్ల ఖరీదును హెచ్చుజేయుచో యిబ్బంది లేదనిగూడ వీరివుడు వాదించుచున్నారు.

రాష్ట్రకప్పములు: ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము
బ్లాక్టుగా రింతకాలమునకు జేసిన యవకారము, రాష్ట్రముల కప్పములను తగ్గించుటయే. ఇంతవరకయినను వారభివందనీయులే. మద్రాసు రాజధాని పంపవలసిన మూడువందల నలువది నాలుగు లక్షలలో నూటఇరువదియారు లక్షలు తగ్గింపబడును. రాష్ట్రముల కప్పముల నసలే దీసివైచిన బాగుండెడిది. బెంగాలుపట్ల వీరు జూపిన పక్షపాతమునకు కారణము గనుపింపదు. బెంగాలు రాష్ట్రమున కింతవరకును కప్పము లీయకుండ మినహాయింపు జేయబడెను. ఈ సంవత్సరము కప్పమును చెల్లింపవలసియుండగ, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు దయదలచి మరల మూడు సంవత్సరములవరకును మినహాయింపుజేసిరి. వీరదగు చెన్నరాజధానిపై నిట్టిదయ నేల ప్రసరింపజేయలేదో తెలియదు. లేక బెంగాలు నీ సమయమున సమాధానవరకుట కిటులగా వింపబడెనా? మద్రాసుకు కప్పముల దగ్గించుచో, ట్రాన్సుఫర్డు శాఖాభివృద్ధి నిమ్మకాయ వాటముగునని,

అధికారులు దెలుపుచుండిరి. అట్టి యభివృద్ధి గనుపజుటకు తరుణమాసన్నమయినది. కప్పములు దగ్గినవెంటనే, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము నిర్మింపబడునని, విద్యాశాఖామంత్రిగా రాశపెట్టుచుండిరి. అట్టియాశ సఫలమగునాయని ప్రజలెదురు జూచుచున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు దీసివైచిన పెట్రోలునుంకము మున్నగు స్వల్పలాభములు ప్రజాసామాన్యమునకు లాభమొనగూర్చజాలవు. ఎవరును యూహింపనియిబ్బంది గలుగునేమోనని, బ్లాక్టుగారు డెబ్బది నాల్గు లక్షలను, నిలువ ధనమునుండి విడదీసిరి. ఇట్టి ఏర్పాటు నిరర్థకమనుటకు సందియములేదు. ఇండియాబడ్జెట్టు స్వరాజ్యపక్షమువారికి రుచింపలేదనియు వారు దానిని నిరాకరింప నిశ్చయించిరనియు దెలియుచున్నది. స్వతంత్రపక్షమువారింకను ఇటునటు నూగులాడుచున్నారు. పర్యవసాన మేమగునో చూడవలయును.

కీ. శే. టేకురి నారాయణశాస్త్రిగారు:
బల్లారి వాస్తవ్యులును కాంగ్రెసు ప్రచారకులు నగు శ్రీ టేకురి నారాయణశాస్త్రిగారు మాఘ బహుళ ఏకాదశినాడు మృతిమొందిరను వార్త విని చాల చింతిల్లుచున్నాము. శాస్త్రిగారు కొంత కాలము ఆంధ్రపత్రికా సహాయసంపాదకులుగా నుండి తమ కర్తవ్యమును శ్రద్ధతో నిర్వహించుచుండిరి. వీరు వినయసంపన్నులు. కవులు, గ్రంథకర్తలు. వీరి కుటుంబమునకు మా సానుభూతి నందజేయుచు వీరి ఆత్మకు శాంతినుసంగ పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాము.

మహాత్ముడు వైకమునకు వచ్చుట
ఈనెల 4 వ తేదీని అహమదాబాదునుండి బయలుదేరును
మహాత్ముడు, రామదాసుగాంధీ మహాదేవదేవాయిగార్లతో యీనెల 4 వ తేదీ బుధవారమునాడు అహమదాబాదు నుండి బయలుదేరి వైకంఠశిఖర ఆచట నెలదినము ఉండునని 28 వ తేదీని ఢిల్లీనుండి హిందూప్రత్యేకవిశేష తంతివార్త నంకెను.

సర్దారు హరినామసింగుగారు
ద్రవిడరాష్ట్రసంచారము
సింగుగారు ఆంధ్రదేశమున ప్రచారము పూర్తి చేసి చెన్నపురికి వచ్చిరి. ఈనెల 8 వ తేదీవరకును చెన్నపురిలోనుండును. 4, 5 తేదీలు కుంభకోణములోను 6, 7 తేదీలు తంజావూరులోను 8, 9 తేదీలు మధురలోను 10 వ తేదీని తిరుచినాపల్లిలోను 11, 12 తేదీలలో తిరువూరులోను 13, 14 తేదీలలో యాగోడులోను 15, 16 తేదీలలో నేలములోను ఉపన్యసించురు.

కుర్చులతిరుగబాటు
(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)
అంగోరాసభ వారియేర్పాటు
లండన్, మార్చి 2: కాన్ఫ్రెన్సువార్త లిట్లు దెలుపుచున్నది. కుర్చులు తిరుగబడుటచే సైన్యమును తయారుజేసి 50 పుటకు 265000 లయరులమొత్తమును అంగోరాసభవారు ఏర్పాటుజేసిరి. కాన్ఫ్రెన్సును దోమగొనిరి. మందుగుండుపాముగ్రీకొట్టు అంటుకొనెను. 100 విప్లవకాయలు 60 పురజులకు జనిపోయిరి.

[11 వ పేజీ తరువాయి]

ట్లు నుంకములవలన రావచ్చునది యెస్తి మేలు చేసితిని. అనగా హోటల సంవత్సరముకంటె 1-21 కోటి తరుగును.

నుంకములపైలలో వ్యర్థముగ గావించిన తగ్గింపులేమి వివరముల నేను అలోచించితిని 1925-1926 లో 46.85 కోట్ల రూపాయల నుంకము రావచ్చునని మదింపు చేసితిని. భావ్యములు, పర్యవసానములపై దిగుమతి నుంకము 2 1/2 పెర సెంటు రద్దు చేయబడెను. మర ముగ్గురులం దుపయోగించు రీ డ్యు, హేడ్సు మొదలగు వస్తువులపై 15 పెర సెంటునుండి 2 1/2 పెర సెంటునకు దిగుమతి నుంకము తగ్గించబడెను. దేశమందు తయారుకావకు పెట్రోలుపై గేలముకు ఆరు అణాలును దిగు మతి చేయబడుచున్న పెట్రోలుపై గేలము కనిమిదిఅణాలన్న రను వసూలుచేయుటకు బదులుగ రెండింటి మీదను గేలముకు నాలుగు అణాలు నుంకము విధించబడెను. విద్యార్థుల సౌకర్య ముకొరకు ప్రభుత్వ విద్యావసరాలు గావించెను. బడ్జెటు చర్చ యందు వివరముగా ప్రతి అంశము పైనను పట్టములు విచారించ వచ్చును. పైవస్తువులపై నుంకము తగ్గించుటచే ఆర్థికమునకు యెంతమాత్రమున నష్టములేదు. ఆర్థికచట్టము కాపనముగ జే యబడుటకు పూర్వమున గాని లేక మరయే యితరపందర్శమున గాని యీ సంవత్సరముందు తాత్కాలిక పన్ను వసూలు చట్ట మును వినియోగించవలయుటలేదని నేను పట్టములకు చెల్లుచున్నాను.

ఆదాయపు పన్ను

ప్రతియంశప్రకారమును మందముగ నున్నను 1924-1925 వ సంవత్సరము మొత్తముమీద వ్యాపారమున కనుకూల ముగ నుండెను. ఇదివరకు చెల్లుబడినట్లుగా ఆదాయమువలన మనకు ఆర్థికముగ పన్నునవచ్చునని మదింపు చేసితిమి. 1925-1926 లో 17.85 కోట్లు ఆదాయపుపన్ను చేకూరునని అం టానా చేయుచుండెను. ఇదిహోటల సంవత్సరమునందలి సవరణ యే స్తి మేలుకంటె 88 లక్షలు, హోటలసంవత్సరమునందలి బడ్జెటు ఎస్తి మేలుకంటె తక్కువగునున్నది.

ఉప్పు పన్ను

1925-26 వ సంవత్సరముందు ఉప్పుపన్నులో 2.16 కోట్లు తగ్గించుటకు నిరుదు నేను నాబడ్జెటు ప్రశంసమునందు నూచించితిని. రాబోవు సంవత్సరములో ఉప్పుపన్నువచ్చు రా బడి మామూలుగా నుండునని దలచుటకు కారణములు గలవు. 6.95 కోట్లు ఉప్పువలన పన్ను చేకూరునని దలచితిని. 1924-19 25 సంవత్సరమునందలి రివెన్యూ బడ్జెటుకంటె యీ మొత్తము 79 లక్షలు తక్కువ. 1.81 కోట్లు 1924-1925 లో రావచ్చు నని దలచుచుండెనగాని యీ మొత్తము 1928-1929 లోనికే చే ర్వవలసివచ్చుటచే 79 లక్షలు తరుగుటకు కారణము.

నల్ల మందు

నల్లమందులకు 8.56 కోట్లు మొత్తము ఆదాయ మనియె 1.76 కోట్లు నికరాదాయమునియె, నేనిదివరకే చెల్లి యున్నాను. ఎక్సైజు నల్లమందులకు చేయబడు రాని ఆదా యము 20 లక్షలుగలవును. ప్లానిక ప్రభుత్వములు ప్రైవేటిం దున్న (యేప్రియలు 1-వ లేదీ వరకుగల) నల్లమందునకు వేల శత్రువనయమందు యిచ్చుటకు బదులుగా ముఖ్య మందు తె ల్లించెదరు.

రైల్వేలు

రైల్వేలు జనరలు రివిన్యూకు నీయవలసిన మొత్తము 1923-1924 వ సంవత్సరమునది అంతల మొత్తముపై నా భారమైయున్నది. లక్ష 5.09 కోట్లు పట్టములకిదివరకే చెల్లిన నట్లుగా రైల్వే రిజర్వులోనుంచవలసిన 8 కోట్లకును మించిన సా మ్యునందు మూడువంతువలన 15 లక్షలుగూడ జనరలు బడ్జెటు నకు వచ్చును. కాబట్టి రైల్వేల మూలమున మొత్తముమీద 8.24 కోట్లు జనరలు రివిన్యూకు చేకూరును. 1924-25 లో 8.64 కోట్లు యీయుండెను.

పోస్టులు, టెలిగ్రాఫు కాబులు

1925-1926 వ సంవత్సరపు పోస్టు టెలిగ్రాఫు డిపార్టు మెంటు యెస్తి మేలు యిదివరకు నేను వివరముగ తెల్పితిని. ప్లానిక టెలిగ్రాఫు ప్రోగ్రెసుపంధ్యమున నేనొక విషయము చెల్లు వలసియున్నది. ప్రోగ్రెసుకొనునప్పుడు రివిన్యూలోనుండి సొమ్ము ఖర్చుపెట్టుచి మా పన్నుగను అక్సాంటులో యీ వ్యయము చేర్చబడుచున్నది. ప్రోగ్రెసు అవ్యక్తమున కీయనప్పుడు రివిన్యూ లో జమచేయుటకునుండెను. దీనివలన బహు యిచ్చుండలుగల యుండెను, మా రివిన్యూచాలపెరుగు తమగలు కనియమం దెను. ప్రత్యేక కారణములచే ప్రోగ్రెసు ఆర్థికముగకొనినప్పు

డు మా వ్యయము ఆర్థికముగ గనియమం దెను. అదివరకు జ నరలుయొక్క సలహా ప్రకారముగ యీ వ్యాపారము వేరు చేయవలసియి. ఇట్లు చేయుటచే 1925-1926 లో రివిన్యూ కు ఆర్థికముగ సొమ్ము రావలసియుండును. ఇది మూడు 1.24 కోట్లుండును. నూతన సంవత్సరముందుకొనిన ప్రోగ్రెసువ్యయము రివిన్యూయందు ఖర్చు వ్రాయబడదు. నూతన పద్ధతి ఆవలంబిం చుటచే 1925-26 లో 69 లక్షలు రివిన్యూకు ఆర్థికముగ నను మాడును.

మిగిలిన రివిన్యూపద్దులు

తాత్కాలికముగ పుల్ల పెట్టుబడులు పెట్టుటకు సొమ్ము నియ్యనున్నందున బడ్జెటిండ్ల చెల్లించుటకు నేను యితర పద్దు లందు అంగీకరించితిని. కాని యీ సంవత్సరముందు, పేపరుక రంసీ రిజర్వుపై నీయబడిన ప్రైవేటిల్యులమీద వచ్చిన పట్టము సొమ్ముచే, డిప్యూంటువలన, 1924-1925 లో వచ్చిన సొమ్ము కంటె 25 లక్షలు కరంసీలన రావచ్చును.

పేపరు కరంసీ రిజర్వుమీదవచ్చిన పడ్డీయు కోటి పా నులకంటె ఆర్థికముగనున్న గోల్డు ప్రాండర్డు రిజర్వుపై వచ్చు పడ్డీయు జనరలు ఆదాయములో గలవు ఆచారము లబలంబింప బడును. అనేక సంవత్సరములందుండి యీమార్గ మవలంబించ బడుచున్నది. పట్టములు కొంతమంది దిది సరియైనదిగావని నన్ను ధిక్కరించుటచే నేనావిషయమై మాట్లాడవలసియున్నది. పేప రుకరంసీ రిజర్వును, గోల్డుప్రాండర్డు రిజర్వును వేరువేరుపేర్ల చిం వబడినను, వేరువేరుగనుంచబడినను అవి కరంసీరిజర్వు అనియెంచ వలయును. ఇంగ్లాండు మొదలగు దేశపుదేశాలందు కరంసీలన వచ్చులాభము మామూలు రివిన్యూలో చేర్చబడి న్యాయమైన ఆదాయముగ నెంచబడుచున్నది. పేపరు కరంసీయును సెన్యూ రిటీలు నిల్వయున్నంతవరకును యీ ఆదాయము రివిన్యూగాయెం తబడవలసి సెన్యూరిటీలు చెల్లించబడుటకు ప్రయత్నము చేయ వలయునని జేరింగుటన్న స్పీక్రు గారు, సిఫార్సుచేసిరిని పట్టము జ్ఞాపకమునకు చెచ్చుకొన గోరుచున్నాను. అప్పుడున్న పేపరు కరంసీయందు క్రమముగ తగ్గునట్లుచేసి తగ్గుటకు, సొమ్ము యేర్పా టుచేయుటకుగాను యీమాచన కమిటీవారు చేసిరి. పరిస్థితులు మారినని. మన కరంసీతగ్గుటకు మనము యేర్పాట్లుగావించవలసిన అవసరములు లేవు. రివిన్యూనకు యీ ఆదాయము చేర్చుట కంగీ కరింపని గౌరవనీయనభ్యులే కరంసీ తగ్గించుటకును అజేపిం చిరి. ఈ ఆదాయము రివిన్యూగా యెంచబడిన కరంసీతగ్గించుట కుపయోగించనియెడ కాపిటలు ఆదాయముగ నెంచవలయును. ఇండియాగవర్న మెంటు రూపాయాపత్రములను కొనుట కీసొమ్ము వ్యయ పర్చవలసినదని నావిమర్శకుని నూచనయొక్క అర్థమిది యే. ఈనూచన అవలంబించుటచే అప్పును దగ్గించుటకు ఆర్థిక ముగ రివిన్యూనుండి చెచ్చింపవలయును. ఈనూచన గావించిన గౌరవనీయనభ్యులే యిదివరకే అప్పును దగ్గించుటకు ఆర్థికముగ యేర్పాట్లుచేయబడెనని చెల్లుచున్నాడు.

శేషము

1925-26 వ సంవత్సరమునకు వచ్చు ఆదాయము 188.68 కోట్లు అని ఎస్తి మేలు చేయబడెను. 180.44 కోట్లు వ్యయ మగును. 80.24 కోట్లు శేషము. ఈ శేషస్వభావమున, ఇది యెందులకు వినియోగింపబడుననియు వివరించుటకు పూర్వము సాధనసంపత్తి విషయమై చెల్లువలయును.

సాధనసంపత్తి

1924-25, 1925-26 వ సంవత్సరములలో యిండియా యందును ఇంగ్లాండునందును గల సాధనసంపత్తులను యాదిగు వ తేక్కొనబడిన ప్లేటుమెంటు పంగ్రహముగ చెల్లుచున్నది.

(కోట్లలో) రివెన్యూ బడ్జెటు

1924-25; 1925-26

రైల్వేకాపిటలు పెట్టుబడి	12.9	28.0
డెబ్బీ, పోస్టులు టెలిగ్రాఫు కాపిటలు పెట్టుబడి	8.0	8.7
డివెంచరులు చెల్లించుటకు	4.5	11.0
ప్రైవేటిల్యులు చెల్లించుటకు	2.1	...
రాష్ట్రీయప్రభుత్వములకు అప్పు	12.0	14.0
చిల్లరఖర్చులు	77	...
	42.2	51.7
శేషించిన రివిన్యూ	4.0	0.7
రూపాయాఅప్పు	18.2	12.0
నగదుకరములు	4.6	4.2

నేనింగ్సుబాంకి మొదలగునవి	5.1	5.6
బుంగుము తగ్గించుటకు (సింకింగుఫండు సహితము)	3.8	5.0
రైల్వేరిజర్వుఫండు, రైల్వే, పోస్టులు టెలిగ్రాఫు నష్టపూర్ణనిధి	6.2	4.9
చిల్ల రిజను	...	1.4
క్యాపిటాలెంసులో తరుగు	5.8	17.9
	42.2	51.7

1924-1925 బడ్జెటు ఎస్తి మేలుకంటె మన మీయవలసిన కాపిటలు తక్కువగ నుండెను. కాపిటలు పెట్టుబడిక్రింద నీయ బడిన సొమ్ము రైల్వేలు చెచ్చింపజాలక పోవుటయే తరుగునకు గారణము. 1928 ఏప్రియలులో జేయబడిన అనుకూలముగ వ్య థులచే 4.6 కోట్లు విలువగల నికరముగ నగదుపత్రము ప్రచురిం పబడెను. 1924-1925 లో 8.82 కోట్లు రివిన్యూ శేషించెను. బడ్జెటులో మదింపుచేయబడిన సంఖ్యకంటె రూపాయ అప్పు వలన 7 కోట్లు తక్కువగ నుండెను. 1924-1925 వ సంవత్సరాం తమునకు 18.68 కోట్లు నిల్వయుండునని దలచితిమి. 36.19 కోట్లు నిల్వయుండునని దలచుచున్నాము. మొదట దలచినంతటి కంటె ఆర్థికముగ నిల్వయున్నను యిది అరంభమందుగల నిల్వ లో బోల్చినచో 5.3 కోట్లుతక్కువగ నున్నది.

1925-26 లో రైల్వేకాపిటలు పెట్టుబడిక్రింద చెచ్చింప బడుటకు 28 కోట్లు యెస్తి మేలు చేయబడెను. 1925 యండ్ల పత్రములను దీర్చుటకు 8 1/2 కోట్లును, 14 కోట్లు కాపిటలు వర్క్సుకొరకు రాష్ట్రీయల కప్పుయిచ్చుటకును, 1 1/2 కోటి థిల్ల నిత్యాగమునకును కావలయును. 1924-25 లో మొత్తముగా 11.26 కోట్లు చెచ్చింపబడెను. ఈ మొత్తములో 10.94 కోట్లు నికరమైన వ్యయము. 1924 కితాకాలములో పెక్కిరేయిలు భవనమునందు గురుప్రవేశము గావించబడెను. అక్సాంటుజన రలు, పన్నువిచారణసంఘము, సెంట్రలు రివిన్యూకార్యాలయ ములకు చోటు నీయబడెను. నిర్మాణము అనతికాలములో పూర్తికావను. ఒకటిరెండు సంవత్సరములలో బడ్జెటునుండి యీ కాపిటలు వ్యయము తొలగిపోవును.

స్వదేశీపు బుణము

1924-1925 వ సంవత్సరాంతమున నిల్వవిషయమై వాన స్థితి యిండియాయందును సీమయందును బలముగ నున్నది. ఇండియాయందు 12 కోట్ల రూపాయలు అప్పు దీసికొనవలసి యున్నది. వెంటనే చెల్లించవలసిన పత్రముల విషయమై ప్రభు త్వము అలోచించుచున్నది. దీనివిషయమై నే నిప్పుడేమియు చెల్లుజాలను. కాని రూపాయ అప్పుదీసికొనుటకు ప్రారంభించి వప్పుడు యీపత్రములను మార్చుకొనుటకు అవకాశ మీయ బడును.

విదేశీపు టప్పులు

1928 వ సంవత్సరము మేమాసములో 20 మిలియనులు లేక 80 కోట్ల రూపాయలకు 4 1/2 పెర సెంటు ప్రాకు 90 క అప్పు దీసికొనబడెను. ఇదియే తుది విదేశీపుబుణము. 1924-25 లో విదేశీములనుండి బుణము దీసికొననకుం గదలితిమి. 1925-1926 లో కూడ అప్పుచేయుకుండ గడవగలవని చెల్లుటకు నేను సంతోషించుచున్నాను. 1925 లో గ్రేటు యిండియా సెనెట్ ఫులారు రైల్వేప్రభుత్వమునకొనించుకొనినప్పుడు 2 1/2 మిలి యనుల పానుల అప్పు చేర్చగల్గితిమి. విదేశీ బుణములను దీర్చు టకు సింకింగుఫండు నిధిగాక విదేశీముల కీయవలసిన అప్పు యీవిధముగ దేశీయుల కీయవలసినదిగ మార్చబడుచున్నది. కాని గ్రేటియండియను సెనెట్ఫులారు రైల్వేప్రభుత్వము దీసికొను టచే 8 1/2 మిలియనుల డివెంచరులు దీసికొనుటచే వేరు నకు మాత్రము యిండియా యొక్క విదేశీపుబుణ మధికము గాదు. ఇదివరకున్న అప్పు రూపముమాత్రము మారెను.

పరదేశీముల కంపు సొమ్ము

1924-25లో 42 మిలియను పానులు మొత్తముమీద జంపవలసి వచ్చునని దలచుచున్నాము. ఇదివరకు నుమారు 40 మిలియను పానులు బంపియున్నాము. ఇందులో 38 మిలియ నులు కాసులేదేమున గొనిబంపితిమి. భారతదేశమందలి పేపరు కరంసీ రిజర్వునుండి లండునందలి ప్రైవేట్ బాలెన్సు నిల్వకు బదలాయించవలసియున్నది. బదలాయించవలసిన మొత్తము 6 మిలియనులు. 1925-26 లో 31 మిలియను పానులు జంపదల చితితిమి.

ప్రతి ఆర్థిక సంవత్సరమున ఆదాయములో వ్యయముపట్టిగా

కొంతభాగము శేషించువలయునని గోరుచుండును. అన్ని విషయముల కంటె యీ శేషమే సభ్యులకు చిట్కము కల్పించుచుండును. 1925-26 లో 8. 24 కోట్ల శేషము గన్పించుచున్నది ఈ శేషభాగముయొక్క స్వభావమెట్టిదో యిది యేటనునప్పుడు భాగము కాదో మనము పరిశీలించవలయును. ఇదిమన ప్రభుత్వ కర్తవ్యము. ఆపన్న తీర్పులకు సంకల్పితులమగు యేర్పాట్లు గావించబడెను. లాభదాయకమగు బహుళ కొంత వ్యయమునకు భాగము గ్రాంటుచేయబడెను. అయినప్పటికిని కేంద్రప్రభుత్వదాయమునండి వ్యయముచేయుటకు సుతనానకాశములు మొత్తముగలవు. వర్షములు సరిగముందు సంవత్సరములు కురియవనియు, కాలమానము అనుకూలముగ నుండుటను గురించి సంబోధనము గలవు. కాలమానము సరిగనున్నను లేకపోయినను జనరలు బడ్జెటునుండి రయిల్వేబడ్జెటు విభజింపబడుటచే జనరలు బడ్జెటు యొడ యావివరీత పరిస్థితి లభికమైన మార్పును గలుగజేయబడును. మార్పుపట్టితో మార్చినయెడ కాలమానము సంకల్పితులమగు లేకపోయినను భారతదేశమునకు ఆర్థికముగ రిజర్వాయరుగలదని బోధకమానదు.

మూడు అంశములు

కాని లేవలేదను సంభవించని స్వరూపముగల మూడు పద్దులు మన ఆదాయములో గలవు. పోస్టులు టెలిగ్రాఫు ప్రోత్సవలన రివిన్యూకు రావలసిన 1. 24 కోట్లు, శత్రువుల ఓడలవలన రావలసిన 18 లక్షలు, నల్లవండువలన రావలసిన 20 లక్షలు యీ మూడుపద్దులలోను శేరినవి. 1925-26 లో మిలిటరీ బడ్జెటునుండు నష్టపూర్ణమునకు సుమారు 70 లక్షల యేర్పాటు చేయవలయును. పైన చెల్లిన శేషమునందు 2. 27 కోట్లవరకును శేషలేవకును ఆదాయమురాని అంశములచే నిండియున్నది. కాని అదనముగనున్న మిలిటరీ ఉద్యోగులను బంపిజేయుటకు 1. 71 కోట్లు వ్యయముచేయవలసియున్నది. ఈ సందర్భము లన్నియు ఆలోచించ 2. 68 కోట్లు నిజముగ శేషప్రవృత్తి నిలచునని బోధించుచున్నది. కాని మారకమువలన కొంతసంఖ్యచేయున కనకాశముగలదు. కాని రయిల్వేబడ్జెటునుండి విభజించుటచే మారకము మన ఆదాయమునందు దంత విశేషముగ మార్పులను గలిగింపజాలదు. మిలిటరీ వ్యయమునందు యింకను తగ్గించుచేయు వచ్చు సాధ్యముగాదని మనము దలచుటలేదు. క్రమముగ మన పన్నులును, ఆదాయపుపన్నును వృద్ధిపావచ్చును. కాబట్టి 2 1/2 కోట్లవరకును శేషమునుండి అర్హతగలవారలకు యీయవచ్చునని యిండియా ప్రభుత్వము దలచుచున్నది.

ఎవరికి ఉపశమనము చేయవలయును?

ఎవరికి ఉపశమనము చేయవలయును? పన్ను తగ్గించి పన్ను భారము వహించు వారలకు పుష్కలముగావించుటకు ఇది సమయముగాదు. అపారేలులు తగ్గించవలయునని పెక్కుసభ్యులు గోరుచున్నారు. కాని పోస్టుకార్డులపై రేటులను మనము తగ్గించునీతిలో నున్నామా? రాకపోకలపై పన్ను వసూలు నుంచిదికాదను నూత్రము బహుశాగక రేటులకును వర్తించుచున్నది. ఇతరదేశములందు స్వల్పముగ బనరలు ఆదాయమునకు సామ్యముయ్యట పాలు ప్రేమకుంకె నీతిచే నడపబడుచున్నది. కాని పోస్టు టెలిగ్రాఫు డిపార్టుమెంటు వాణిజ్యపద్ధతులపై నడపబడని యొడ పన్ను చెల్లించు వారి భార మింకను దుర్భరమగును, హాలు సంవత్సరపు లెక్కలును రాబోవు సంవత్సరపు లెక్కలను జూచినయెడ ఆదాయము వ్యయమునకు జాలకున్నదని లేలుచున్నది. సరియగు కాలమానమునందు వాణిజ్య మభివృద్ధియై కాఖాదాయము భాగవదిన పిదప టెలిగ్రాఫు పోస్టులు డిపార్టుమెంటులో కొంతవరకు తేల్చు తగ్గింపవచ్చునగాని ప్రకృతమందు తేల్చు తగ్గింపదలచుట కనకాశము లేదు.

రాష్ట్రముల కానుకలు

ప్రతివారును రాష్ట్రములకు ముందుగా ఉపశమనము చేయవలయుననియు రాష్ట్రములు కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు చెల్లించు భన భారముచే క్రుంగుచున్నవనియు చెల్లుచున్నారు. ఈవిషయమై రెండభిప్రాయములలేవు. సాధ్యమైనంత త్వరితముగ రాష్ట్రములు చెల్లించుచున్న కానుకలను దొరిగించుటకు యిండియా ప్రభుత్వముయొక్క ఆర్థిక నీతియని యిండియా ప్రభుత్వము పలుమారులు వత్కాణించియున్నది. రాష్ట్రములు కానుకలను చెల్లించునంతవరకును కేంద్ర ప్రభుత్వము యొక్క భనశేషమును పన్ను భారమును దొరిగించుటకు గాని టెలిగ్రాఫు పోస్టులపై తగ్గించుటకు గాని సాధ్యముకాదు. అట్లు

చేయుట రాష్ట్రములకు చేసిన ప్రతిభాభంగమువంటిదియు నిరుడు రాష్ట్రములకు ఆకాభంగము గావించితివి. తిరిగి మనము ఆకాభంగము గావించజాలము.

బెంగాలు రాష్ట్రపు కానుక

1925-1926 లో బెంగాలు రాష్ట్రము 68 లక్షలు కేంద్ర ప్రభుత్వపు కోశమునకు తెల్లించవలసియున్నది. 8. 24 కోట్ల మొత్తములో 68 లక్షలను నేను తీర్చలేదు. గత చరిత్ర యెరిగినవా రెవరును యీ 68 లక్షలను మన మామూలు ఆదాయముని యెంచజాలరు. 1921 వ సంవత్సరములో వలె కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు ఆదాయవ్యయములు జాలకుండనున్నచో బెంగాలు ముఖ్యమంత్రికాలమునకును కల్పమును తెల్లించుటకు వ్యవధి నీయవలయునని కేంద్రప్రభుత్వమును గోరుట సరపమానంకజాలదు. పార్లమెంటుయొక్క సంయుక్త కమిటీమారు నలమును, భారత ప్రభుత్వముయొక్క ఆర్థికమంత్రినను బెంగాలుయొక్క ప్రత్యేకపు యిబ్బందులవలనను ముఖ్యమంత్రికాలము బెంగాలునకు గడుపుచున్నట్లు సమంజసముగ నుండును. కాబట్టి 8. 24 కోట్లలో 74 లక్షలు ప్రత్యేకముగ నుంచవలయుననియు, ఆర్థిక సంవత్సరమున 1925-26 లో తలపని తలంపుగ రాబోవు ఆదనలం దిది ఉపయోగింపవలయుననియు తలచిరి. మిగతా 2 1/2 కోట్లను డివల్యూషను నిబంధనల ప్రకారముగ ముందు వెనుకల నాలోచించి రాష్ట్రములకు ఉపశమనము గావించుటకు ప్రభుత్వము దలచెట్టెను.

రాష్ట్రముల వాటాలు

డివల్యూషను నిబంధనల ప్రకారముగ యీక్రిందిరాష్ట్రములకు క్రిందవివరింపబడిన రీతిని ఉపశమనము గల్పింపబడును. మనరాను చెల్లించుచున్న రాష్ట్రపు కల్పము 84 లక్షలలో తగ్గింపబడెను.

240 లక్షలు చెల్లించుచున్న సంయుక్తరాష్ట్రమునకు 66 లక్షలు తగ్గింపబడెను. 175 లక్షలు చెల్లించుచున్న పంజాబునకు 61 లక్షలు తగ్గింపబడెను. 64 లక్షలు చెల్లించుచున్న బర్మాదేశమునకు 6 లక్షలు తగ్గింపబడెను. రాష్ట్రీయ కప్పముల విషయమై ఆసంఖ్యవాడు ఉచితరీతిని చర్చించుటకు అవకాశ మొసంగుటకును ప్రభుత్వపునూచనల నామోదించుటకును ఒక తీర్మానము సభలో ప్రవేశపెట్టబడును. ఆర్థికచట్టము ఆమోదింపబడిన వెంటనే యీతీర్మానము లేబడును.

ఉ ప న ం హా ర ము

అ స ం ధ్రి య ం దు ప్ర థ మ ప ం వ త్స ర ము గు 1921-వ సం వ త్స ర ము లో ను 1922 మార్చి లో ను, మార్చి 1923-వ సంవత్సరములోను, బడ్జెటుల చర్చలను వినిన వారు అప్పటికిని ఇప్పటికినిగల తారతమ్యములను భేదములను చక్కగ గుర్తించగలరు. మొదటి అసంబ్ధియందలి సభ్యులు ప్రజాభిప్రాయమునకు వ్యతిరేకమైన పన్నులను చేయుటయందు ప్రభుత్వముతో చేతులు గలిపిరి. 1928-24 సంవత్సరముందు బడ్జెటు అసంబ్ధియందు ప్రవేశపెట్టబడినప్పుడు ప్రభుత్వము నూరు కోట్లవరకును ఆదాయము చాలని అయిదు సంవత్సరములను యొద్దుగొనవలసిన స్థితికి వచ్చెను. వ్యయమునందు కొత్తకొనినను లాభకరమగు పనులను జేయుట పోషకాను చేసినను, 1921-1922-1923లో ఆర్థికముగ పన్ను విధించినను ముఖ్యమంత్రి పన్ను విధించవలయునని ప్రభుత్వము కోరవలసివచ్చెను. 1928-1924 లో రెన్జెలాడు బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టబడినప్పుడు మనత్యాగమువలన లాభలేకపోలేదని నేను చెప్పితిని. కాని మామూలు ఆదాయ వ్యయములు పోగాభనము శేషించునని అప్పుడు నిశ్చయముగ ననుకొనుటకు మానసలు లేవు. ఈలోపున ఈసంస్కరణములు ప్రవేశపెట్టినవారి ఆలోచన భగ్గునుచేయుటకు తొమ్మిదిరాష్ట్రములందును ఆర్థికముగ చిక్కులు తలెత్తించుచుండును. పరిశ్రమలు, విద్య వ్యవసాయము మొదలగు వాటియ నిర్మాణ సౌకర్యములు గావించుటకు బూతుకొనిన వంతులు అదివరకున్న స్థితి యందుంచి యీనీవలను నడుపుటకే బహుచిక్కుల పాలైరి.

వ ర్త మా న ము

మన విషయము ముంచిదలో నున్నాము. భనము శేషించినది. 1924-25 లో ఉప్పు పన్ను తగ్గించినను భనము శేషించెను. రాబోవుసంవత్సరము కుభనాచకముగ నున్నది. ఆదాయవ్యయములు బోగ భనము విగులుచున్నది. రాష్ట్రముల ఆర్థికపు భారమును దొరిగించుటకు ప్రభుత్వములు చేయబడెను. భారత రాజకీయ కాపనము ప్రకారముగ దేశాభివృద్ధికి ముగ బనులను గావించుటకు బూతుకొన్నవారలకు ప్రోత్సాహము గలిగించుటకు వారు చేయుటానిన బనులు భనలోపముచే అడ్డకుండుటకును ప్రయత్నములు చేసితిమి. ఈ

ప్రయత్నములు మనము చేయకలగుట కారణము నాకుమందు యీపదవివహించిన సర్ మాలోకామగారును దిగ్గోరకవిట్టి బాదను కారకులుకాన వారు వందనీయులు. వారు గావించిన ప్రయత్నములకులము మన మనుభవించుచున్నాము. వారు సంభవించునని దలచిన లాభములు ఆలస్యముగ గలుగుచున్నను వారి ప్రయత్నములు నిరర్థకముగాలేదని వారిప్పుడు దలచెదరు.

భావిక ర్తవ్యము

గతసంవత్సరములందలి పీఠిలో ప్రస్తుతపీఠి బోల్చినప్పుడు మనపరిస్థితులు చక్కగ గున్నవని మనము సంతోషించినను భావియందు మనముచేయవలసియున్న కార్యభారమును మనము మరువజాలము. మనవింకను 68.4 కోట్ల రాష్ట్రీకల్పములను తగ్గించి, కేంద్రప్రభుత్వముయొక్క పన్ను భారమును దొరిగించవలసియున్నది, కేంద్రప్రభుత్వముయొక్క ఆదాయవ్యయములు సరిపెట్టవలసియున్నది. యుద్ధమువలనను తదనంతరమున వాటిల్లిన అననుకూలపరిస్థితివలనను ఎల్లదేశములందును పన్ను భారము ఆధికమయ్యెను. ఇండియాదేశము యీవిషయమై చాలసౌకర్యముగ నుండెను. అయినప్పటికిని యుద్ధమునకు పూర్వముకంటె ఆధికముగ పన్నుయిచ్చటను వసూలుచేయబడెను. 1925-26 లో మనకుగల భన శేషము భావియందు మనముచేరవలసిన గమ్యస్థానమును సూచించుచున్నది. ప్రయాసమూలిన ఏటానాలు పర్యము ఎక్కుమారుమందున్న శిఖరములు దృష్టాచరమగుచున్నవి. శిఖరములు నింకను సమీపింపవలసియున్నది. అదియే మన గమ్యస్థానము. సంకల్పితి నొందుటకు మనశిష్టత గాంతకారముగలదు. కాని మనగమనజేగమును దగ్గించుటకు గాని శిఖరమును జేరకయే అల్పసంతుష్టి నొందుటకు గాని అజకాములేదు. “ఆశచే ప్రేరేపింపబడి మనము కర్తవ్యమును నెరవేర్చవలయును” అను లోకోక్తి నాఆదర్శము. ఇదియే నేను సభ్యులహృదయమునందుంచుకొనవలయునని గోరుచు నేను విరమించుచున్నాను.

వివిధపక్షముల భావములు

శ్రీ, మార్చి 1:—

స్వరాజ్యపక్షము

జెనరలు బడ్జెటు విషయమై యేవిధముగ ప్రవర్తించవలెనను విషయమై రేపు పమానేతమగును. స్వరాజ్యపక్షసభకు సలహానిచ్చుటకు నియమింపబడిన ఉపసభ్యులు శేషుసాంకర్య నివాగోష్టి సభజేరి చర్చించెను. ముఖ్యమగు పరిపాలనా కాఖుల పెక్కుమొత్తములనున్న, ఇంకను రెండుకాఖులమొత్తములనున్న స్వరాజ్యపక్షము తిరస్కరింపవలెనని గలహానిచ్చినటులు చెలియుచున్నది.

ఇండిపెండెంటు పక్షము

ఈపక్షమువారుగూడ శేషుసాంకర్యము మూడుగంటలు చర్చించెనుగాని ఇంకను యేమియు నిర్ణయముగాలేదు. మరలచర్చ రేపుజరుగును. ఈసభలో గావించిన ప్రసంగములకూడ స్వరాజ్యపక్షమువారు రయిల్వేబడ్జెటు విషయమున వారియిష్టమువచ్చినటులు వారుప్రవర్తించుటచేత ఇండిపెండెంటు పక్షమువారు జెనరలు బడ్జెటువిషయమున వారితో తేరుట అవసరమాయని కొందరు సభ్యులయనస్సులలో సంబోధనలు బొడవి నటుల తెలియుచున్నది.

మద్రాసుసభ్యులు

భారతకాపనసభయందలి మద్రాసుసభ్యులు శేషురంగాచారిగారి గృహమున పమానేతమై. రాష్ట్రీయకప్పముల రెమిషనుగూర్చి భారతప్రభుత్వముశేయు నుపపాదనమును బలపదప సంగీకరించినటులు తెలియుచున్నది.

బొంబాయి సభ్యులు

ప్రతిజ్ఞ ఎత్తెకాపన్నుగూర్చి బొంబాయిసభ్యులు కొరకొరగనున్నటులు గాన్పించుచున్నది. స్వరాజ్యపక్షమువారు ఇండిపెండెంటు పక్షమువారుగూడ యీపన్నును ఆపలేదీనిచేయవలెను, లేకా చాలవరకు తగ్గింపవలెనని ప్రభుత్వమును ఒత్తిడిచేయుటలు తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్ర.)

పత్రికాభిప్రాయములు

స్టేటుమను

కలకత్తా, మార్చి 1:—ఇండియాబడ్జెటుమీద వ్యాఖ్యానముచేయుచు “స్టేటుమను” పత్రిక యిట్లు చెప్పుచున్నది:—నిష్పత్తిదినమున భారతకాపనసభలో పరిస్థితులు గూర్చి నిశ్చితి

పబడిన విషయములు సంపూర్ణముగ సంశ్లేషింపఁగ నున్నవి. ప్రభుత్వమువారుచూపిన నిలువపట్టిని గూర్చి దేశము ఆర్థికసభ్యుల సేవక తన్నుతానే అభినందించుకొనవలసి యున్నది.

“పత్రిక”

సర్ బాసిల్ బ్లాక్స్టెయిన్ గారు ఆర్థిక విషయకమున గార డీలో ఆరిలేరినాడేగ క బేరసారము తెరింగి యేది లాభమో విముచములో కనిపెట్టగల తాంత్రికుడనియు మాడవసారిరు టావైనదని “పత్రిక” చెప్పుచున్నది.

“ఫార్వర్డు”

ఖర్చులింకను విశేషముగా తగ్గించిన గాని ఆర్థిక సభ్యుని యాత్సాహములో మనము పాల్గొనవలసిని “ఫార్వర్డు” చె ప్పుచున్నది.

“బాంబే క్రానికల్”

బాంబాయి, ఫిబ్రవరి 28:—ఈ సాయంత్రమున ప్రత్యే కముగ సప్లిమెంటు వేసిన “బాంబాయి క్రానికల్” యిండియా బడ్జెటుమీద వ్యాఖ్యానము చేయుచు బడ్జెటును చూచిన తర్వా తమే మొదట ఆనుయోగదానికంటె యెక్కువ అసంతృప్తికలు గుచున్నదని చెప్పుచున్నది. రాష్ట్రీయకప్రముఖుల తగ్గించు విష యమునుచెప్పుచు యివ్వగలిగిన బేంగారుల పూర్తిగా తగ్గించి బాంబాయిని గురించితలపనే తలపతుండుట “విధజించి ఏలుతు ఆలనూనూత్రమున తెలియజేయుచున్నదని వ్రాసింది. “ప్రతి ఎక్సైజుపన్నునీతీనేయనప్పడు బాంబాయి ప్రతినిధి సభలో అనూచనకల్పంగీకరించెను. సర్ బాసిల్ గారు ఇతరవిషయములలో అంతరాత్మగలవారే కావచ్చును. కాని ఇప్పుడు ప్రారంభించినట్లు గానే సాగించినయెడల ఆర్థికసభ్యులలో కెల్ల “మాకియచ్చెల్” పంటినాడనే పేరు ప్రతిష్ఠలను సంపాదించును. (అ.ప్రె.)

మదరాసువార్తలు

రాకపోకలు:—పానుగల్లు రాజాగారు నిన్న ప్రాద్దు న వచ్చిరి. రా॥ బి॥ టి. పి. రామలింగ శెట్టిగారు, సి. ఆర్. రెడ్డిగారు, విజయనగరం రాజీగారు [సపరివారముగా] నిన్న వచ్చిరి.

శర్. అన్నామలై శెట్టిగారు డిల్లీ వెళ్లిరి. దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరశాస్త్రి పంతులుగారు నిన్న ప్రాద్దున ఏలూరునుంచి వచ్చిరి.

వి. రామశాస్త్రి పంతులుగారు ఈయడయం బెజవాడ నుంచి వచ్చిరి.

సి॥ బి॥ కృష్ణశాయర్ డి॥ బి॥ ఎరిరాజులు నాయుడు గార్లు యీపుడయం వచ్చిరి.

మదరాసు మెయిలుపత్రిక మేనేజింగ్ డైరెక్టరు సాగ్లా ట్ (రెమ్యుర్) గారు కొలంబోమీదుగా నిన్న ఇంగ్లాండు బయ లుకేరిరి.

విజయనగరం రాజాగారు రాజీగారితో సహా కొలంబో మీదుగ నిన్న ఇంగ్లాండు బయలుకేరిరి.

బీజేబండ్:—నీరేపోయిన పిర్యమును గట్టి వరకు తీవ్ర లోక ప్రసిద్ధి కెందినది. స్వప్నమందు గాని మాత్ర ములోగాని పిర్యముస్థితితుగుచున్న యడల తక్షణం నిలిపిత తయ్యము. ముసలితనమును, నపుంసకత్వమును తొలగించి యశ్వక మొగుండును, ఎంత బలహీనుని కయినచూ రెండుగంటలలో నర ములకు బలమునిచ్చి సంసార కుఖము అనుభవించునట్లుజేసి సంతా న కుతులక శేయును. వృత్తములు రహస్యముగా నుంచబడును. 20 మాత్రలు సీ॥ 1కి రు 2-0-0 వి. పి. చార్జీ చేరు.

ఆర్య వైద్యాశ్రమం,
13, శైలామతంనగర్, మద్రాసు.

దంతచూర్ణము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-2 0 డజన్ 1 కి 1-4-0 ఈచూర్ణముతో పండ్లుతోముటులన చిగుళ్లు గట్టిపడును. అబ్బులొంది రక్తము కారకుండును నోటయర్ధంధములేక యుం టును. కండ్లుముత్యములకె కెల్లగా నుండును. అమ్మకాం సము 4 గో, మదరాసు - బాంబాయి

రాష్ట్రీయశాసనసభలు

బడ్జెటు సమావేశము

సంయుక్త రాష్ట్రములు

16 లక్షలు లోటు

లక్నో, ఫిబ్రవరి 28:—సంయుక్త రాష్ట్రముల ఆర్థిక సభ్యుడు గా॥ యస్. పి. ఓడనలుగారు నేటిదినము కాసనసభ లో 1925-26 సం వత్సర పు బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టిరి. 16,08,41,000 రూప్యముల ఆదాయము ఈసంవత్సరము వచ్చు ననియు 16,24,42,000 రూప్యములు వ్యయమగుననియు అం చనావేయబడినది. 16,01,400 రూప్యములు లోటువీర్చును. కడచిన సంవత్సరము ఫామిను ఇన్సురెన్సుఫండునందు 12 లక్ష ల రూప్యములు నిలిచియుండుటచే రాష్ట్రీయసాధారణ ఆదా యమున ఈసంవత్సరము 28 లక్షలు లోటు వీర్చునునని పరిగ ణించవలెను. స్టాంపుచట్టము మరియొకసంవత్సరము అమలునం దుంచునందే 85 లక్షలలోటు వీర్చడగలదు. ఇండియా ప్రభు త్వమువారివద్దనుండి 48 లక్షలు అప్పుగ పుచ్చుకొనవలయునని ప్రభుత్వమువారు యద్దేశించుచున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వము వారు ఇంతమే త్రము అప్పుగ యిచ్చుటకు అంగీకరించిన ఆర్థిక సభ్యుడు ప్రకటించెను. బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టుచు ఆర్థికసభ్యు డగు ఓడనలుగారిట్లు చెప్పిరి:—

“మన ఆదాయములపైననే మనము ఆధారపడియుండిన రాష్ట్రీయఆర్థికపరిస్థితి రెన్నటికి మరజాలవు. మన ఆదాయ మును నృధ్ధిచేసికొనుటకు అవకాశములేదు. ఇండియా ప్రభుత్వ మువారికి చెల్లింపవలసినకప్పును తగ్గినగాని ఈవిషయపరిస్థితి అంతరించదు. ఇతర సంవత్సరములం దిట్టి ఆశలకు అవకాశము లేకున్నను ఈసంవత్సరము మన ఉద్దేశములు కొంతవరకు నెర వేరవననూచనలు గనపడుచున్నవి. ఇది మనఅదృష్టము. ఇం డియా ప్రభుత్వమువారు నేటిదినము ప్రకటించు ఆదాయవ్యయ పట్టికయందు రాష్ట్రీయకప్పుములను తగ్గించువిషయమై కొంత ప్రస్తావనయుండునని నమ్ముచున్నాను. ఇట్లు జరిగిన మనము ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి 48 లక్షల రూప్యములు అప్పుచెల్లిం పగలము.

1924-25 సంవత్సరపు బడ్జెటును పరిశీలించుచు ఆర్థిక సభ్యు డిట్లుచెప్పెను:—

ఈసంవత్సరమున 10558 రూప్యములు నికవవీర్చునునని అంచనావేయబడినది. అనుకొనినంత ఆదాయము రానందువల్ల నున్న ఖర్చులు అధికమగుటవల్లను 41 లక్షలు నష్టమేర్పడినది. ఇందులకు ముఖ్యకారణము వరదలు. ఈవరదలవల్ల ఈసంవత్సర ము 75 లక్షలు వ్యయమయ్యెను. రాబోవు సంవత్సరము 82 లక్షలు వ్యయపరుపవలసియున్నాము.

1925-26 సం॥ నివిలుకాఖర్చులు 129498000 రూప్య ములని అంచనావేయబడినది. కడచిన సంవత్సరముకన్న దాదా పు 80 లక్షలఖర్చు అధికమైనది. యావద్భారత సర్వీసుల ఉ ద్యోగలక్షితములు బత్తులు అధికము చేయుటవల్ల మాత్రమే 250000 రూప్యములు ఖర్చు అధికమైనది. అప్పులకాఖర్చులు 8294800 రూ ప్య ము లు అ న గా క డ చి న సం వ త్స ర ము క న ను 86½ లక్షలు అధికము. ఈసంవత్సరము సాధారణఆదాయము 128942000 రూప్యముల నియు అప్పులకాఖర్చుకొంద 24624000 రూప్యములువచ్చునని అం చనావేయబడినది. దీనితో సంవత్సరప్రారంభముననున్న నిలు వచేర్చి 7274000 రూప్యములు చేర్చిన మొత్తము 160841000 రూప్యములగును. ఖర్చులు 162442000 రూప్యములు. ఇట్లు 1601000 లోటు వీర్చుచున్నది.

పంజాబు

10 లక్షలు నిలువ

లాహోరు, ఫిబ్రవరి 28:—నేటిదినము పంజాబు శాసన సభలో ఆర్థికసభ్యుడు సర్ బాన్ మేనార్డుగారు 1925-26 సంవత్సరపుబడ్జెటును ప్రవేశపెట్టిరి. ఈసంవత్సరముకడచినసం వత్సరముకన్న 45 లక్షలు అదనము అనగా 11 కోట్లు ఆదా యమువీర్చునునని అంచనావేయబడినది. ఇంత ఆదాయము ఈ రాష్ట్రీయమునకు ముంరెన్నడు వచ్చియుండలేదు. 10 కోట్లు 92 లక్షలు వ్యయమగుననిఅంచనావేయబడినది. కడచినసంవత్సరము 10 కోట్లు 17 లక్షలు వ్యయమయ్యెను. ఇట్లు దాదాపు 10 లక్షలు మిగులును. తనతన శాస్త్రసమును ముగించుచు సర్ బాన్ మే

నార్డుగారిట్లుచెప్పిరి:—ఇండియల స్వల్పమొత్తము. ఆవశ్యకతా ర్థమై వెలలు అధికమై ధాన్యము ఉచితముగ పంచిపెట్టవలసివు చ్చిన అంశులకుకూడ ఈమొత్తము చాలదు. ఆదాయ మొసగు కాఖలలో ఇరిగేషనుకాఖ ముఖ్యమైనది. అటుపిమ్మట లాండు రెవెన్యూవల్ల వచ్చుఆదాయము రెండవస్థానము వహించుచున్నది. స్టాంపులవల్ల వీర్చును ఆదాయముకూడ వృద్ధియగుచున్నది. అడ వులవల్లవచ్చు ఆదాయము ఇంకను స్థిమితపడలేదు. ఖర్చులలో నివిలుపరిపాలన ఖర్చులు 2 లక్షలు అధికమయ్యెను. పోలీసుకా ఖ ఖర్చు కొంతతగ్గినది. న్యాయకాఖఖర్చులు 4½ లక్షలు అధి కమగునని అంచనావేయబడినది. కారాగృహములకు ఖర్చు కూడ కొంచెముఅధికమగును. సబ్జెక్టరావి ప్రాజెక్టుకు ఇతర ప్రాజెక్టులకు లక్షరూప్యములు తక్కువగ రెండుకోట్లు ప్రత్యే కింపబడినవి. సంస్కరణములు అమలునకువచ్చినవిమ్మట రెండు సంవత్సరములు రాష్ట్రీయ ఆర్థికపరిస్థితులు ఎంతమాత్రము తృ ప్తికరముగ లేవండెను.

సంస్కరణముల ఫలితముగ సబ్జెక్ట్ డేటు ఉద్యోగులజీత ములందు 87 లక్షలు, ప్రొవిన్షి యలు సర్వీసు ఉద్యోగులజీతము లకు 16 లక్షలు, యావద్భారతసర్వీసులజీతములకు 9 లక్షలు అ ధిక మయ్యెను. లీక మిషనువారిసూచనలను అమలునందుంచవలసి వచ్చెను. ఇరిగేషను కాఖ ఖర్చులు అధికమయ్యెను. ఎక్సైజుఆ దాయము తగ్గెను. ఇట్టిపరిస్థితులలో రాష్ట్రీయ ఆర్థికపరిస్థితులు తృ ప్తికరముగ లేవండదు ఆశ్చర్యకరమగు విషయము కాదు. ఈ మాడుసంవత్సరములు వర్షములు సమముగ కురియుటవల్లను కొత్తపన్నులను విధించుటవల్లను జాగ్రత్తతో ఖర్చులను పరి శీలించుచుండుట వల్లను మనఇబ్బందులు అంతమొందినవి. దుర దృష్టమువల్లనై నను, అజాగ్రత్తవల్ల నైనను, అదనపు వ్యయము వెల్లనైనను మరల పూర్వపు విషయస్థితి మనరాష్ట్రీయమునకు సంభ వించవలసి నమ్ముచున్నాను.

బర్మా

157 లక్షలులోటు

రంగూను, ఫిబ్రవరి 28:—బర్మాశాసనసభయందు నే టిదినము ఆర్థికసభ్యుడు 1925-26 సంవత్సరపుబడ్జెటును ప్రవేశ పెట్టెను. ఈసంవత్సరము రెవిన్యూవ్యయము, కాపిటలువ్యయము ప్రత్యేకింపబడినవి. ప్రతిప్రభుత్వసభ్యునకు చేరిన కాఖలు వారి ఖర్చులు ప్రత్యేకింపబడినవి. సభ్యులు వోటుఇవ్వవలసిన మొత్త ములు ఇవ్వకూడని మొత్తములకూడ ప్రత్యేకింపబడినవి.

1924-25 సంవత్సరమున 101262000 ఆదాయము 109281700 శ్యయము వీర్చినట్లు లెక్కలు తెలుపుచున్నవి. అనగా దాదాపు 80 లక్షలు లోటు వీర్చును 1925-26 సం వత్సరమున 104009000 రూప్యముల ఆదాయమేర్పడునని అం చనావేయబడినది. ఎక్సైజుకాఖవల్ల 14 లక్షలు, అటవీకాఖవల్ల 12 లక్షలు అదనపు ఆదాయమేర్పడునని నూచింపబడినది. ఖ ర్చుమొత్తము 119702000 రూప్యములు. కడచిన సంవత్సరము కన్న 104½ లక్షలు ఖర్చుఅధికమైనది. విద్యాకాఖకు 25½ లక్షలు, ఇరిగేషనుకాఖకు 10½ లక్షలు, పబ్లిక్వర్క్సుకు 40 లక్షలు అదనపుఖర్చు అగును. మొత్తముమీద 157 లక్షలు లో టు వీర్చునునని అంచనావేయబడినది. ఖర్చులో 210 లక్షలు ప్ల పిటలు ఖర్చులకు చేరినది.

బడ్జెటు వైదర్బు మార్చి 18 వ తేదీ ప్రారంభమగును. బ్రిటిషు సామ్రాజ్య ప్రదర్శనమున పాలుగై కొన వలయునను తీర్మానము నిరాకరింపబడుట

రంగూను, ఫిబ్రవరి 28:—నేటిదినము జరిగినశాసనసభ సమావేశమున సభానాయకుడగు ఆర్థికసభ్యుడు, కాసనసభ్యుల లో నొకరగు సర్ నూంగుకిన్ గారి మరణమునకు సభవారు చింతిల్లుమన్నారను సానుభూతి తీర్మాన ముపాదించిరి. క్రిత శేషులైనవారి గుణవిశేషములను ప్రశంసించుచు పలువురు మాట్లాడిరి. సభ్యులందరు నిలుచుకొని తీర్మాన మాహాదించిరి. పిమ్మట బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టుబడినది. పదివేల పానులు మాత్రమే చెల్లించి బర్మావారు బ్రిటిషు సామ్రాజ్య ప్రదర్శనమునందు పాలుగై కొనవలయునని ప్రదర్శనాధికారులు కోరిరి. ఇట్లు చేయుటకు అంగీకరింపవలయునని అటవీకాఖ మంత్రిగా రుప జాదించిరి. ఈతీర్మానముపై అధికార సభ్యులు సమ్మతుల నివ్వ లేదు. అధిక సంఖ్యాకులగు అసభికారులు తీర్మానమునకు విరుద్ధముగ సమ్మతుల నొసగిరి. [అ.ప్రె.]

గోదావరిమండలమహాసభ

కాకినాడలో జరుగుచున్న నౌక క్రొత్తవిషయమును గూర్చి గోదావరిమండలప్రజలు పూర్తిగా ధైర్యవంతులు అత్యవసరమని తోచినందున యీ సమాచారమును పత్రికాముఖమున చెల్లడించుటకు సాహసించితిని. మండలప్రజలెల్లరు యీవిషయమునుగూర్చి తీవ్రముగ యోచించి ప్రార్థింతులు. అఖిలభారత జేసీయమహాసభ అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘమువారి చేతును, రాష్ట్రీయమహాసభలు ఆయా రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమువారి చేతును, మండలమహాసభలు ఆయా మండల కాంగ్రెసుసంఘముల చేతును, తాలూకామహాసభలు ఆయా తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘములచేతును ప్రతివత్సరము జరుపబడుచున్నవి. ఇవి ముఖ్యమైన రాజకీయమహాసభలుగ పరిగణింపబడుచు, అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంస్థకు సంబంధించిన యితరపక్షములవారిచే వారివారి ఆదర్శపూరిత ప్రతినిధులుగా జరుపబడుచున్నవి. అదే రీతిని కాంగ్రెసుయుద్దేశములతో నేటిభవించి, కాంగ్రెసు ఆదర్శ ఫలసిద్ధికై గోదావరి మండలమండల మండలమహాసభలు జరుపబడుచున్నవి. 1921 సంవత్సరమువరకు (కాంగ్రెసు ఆవహాయవారుల హస్తగతమగువరకు) గోదావరిజిల్లా సంఘసభ్యులును యితరజిల్లా ప్రముఖులును కలసి యీసభలను జరుపుచు వచ్చిరి. తరువాత కొందరు జిల్లాసంఘసభ్యులనుత్రము జిల్లా మహాసభలో నంతగ సంబంధమును కలుగజేసికొనక తాటస్థి భావమును పహించిరి. అయినను కాంగ్రెసుసంఘములవారు జిల్లా మహాసభలు జరుపుట తమవిధియని గ్రహించి మహాసభలను జయప్రదముగా జరుపుచు వచ్చుచుండిరి. గోదావరిజిల్లాలోని ముఖ్య కాంగ్రెసునాయకులగు శ్రీయంత బులుసు సాంబమూర్తిగారు మున్నగువారు 1922 వ సం॥న కారాగారమున నుండుటచే యీ తిరు తెవరును మహాసభజరుపుటకు ప్రయత్న మైనను చేయలేదు. కావున ఆసంవత్సరమునకు మహాసభజరుపబడలేదు. కాని కాంగ్రెసుయుద్దేశము ననుసరించి యిప్పటికి 17 మండల మహాసభలు జరిగినవి. 17 వ మండల మహాసభ గతవత్సరము రామచంద్ర పురంతాలూకా ఆలమూరువద్ద జరిగినది. పూర్వాచారముప్రకారము ఆ మహాసభవారిచే 18 వ మండలమహాసభ కొత్తపేటడివి జిల్లా ప్రముఖులకొరకు పైన ఆడివిజననందు జరుపుటకు అంగీకరింపబడినది. 18 వ మహాసభను జరుపుటకు ఆడివిజిల్లా ప్రముఖులు చేయుచున్న ప్రయత్నములను 16-2-25 తేదీ ఆంధ్రపత్రికయందు గాంచగలరు. ఇదియుట్లుండ 4-2-25 తేదీ ఆంధ్రపత్రికయందు గోదావరిజిల్లా సంఘమువారు గోదావరిమండల మహాసభను జరుపవలెననిట్లు గాంచి నాకుగలిగిన సందేహములను గూర్చి గోదావరిజిల్లా సంఘకార్యదర్శియగు శ్రీయంత దుగ్గిరాల వెంకటసూర్యప్రకాశరావు పంతులుగారి కిట్లు యొకవుత్తరమును వ్రాసితిని.

“అయ్యా, ఈనెల 4 వ తేదీ ఆంధ్రపత్రికయందు గోదావరిజిల్లా సంఘమువారి సాంవత్సరికనివేదికను చదువుటచే అందు ఆశ్చర్యకరమయ్యునుగూర్చి నాకుకలిగిన సందేహములను తెగిరితిని యోచించి జవాబిచ్చెదరుగాక యని కోరుచున్నాను.

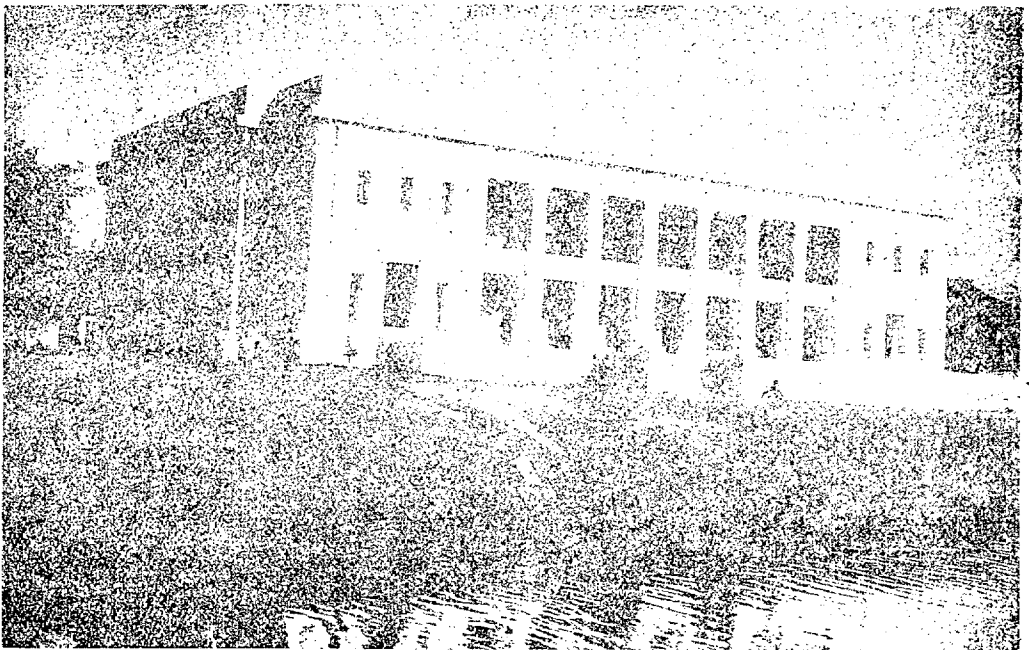
పైకిరి కక్రింద జిల్లాలోని యిబ్బందులు, అవసరములు తెలిసికొనుటకును, వానిపరిహారమునకై తగు మార్గములు నిర్ణయించుటకును, ప్రత్యేకముగా వ్యవసాయదారుల అవసరములవిషయమై ఆలోచించుటకును గోదావరి మండల ప్రజలమహాసభను జరుపుటకు వలయు ప్రయత్నములను సంఘముయొక్క కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు నిర్ణయింతురు అనియున్నది.

సాంవత్సరిక నివేదిక నామోదించుటకును, నూతనసంవత్సరమునకు కార్యనిర్వాహకవర్గము నెన్నుకొనుటకును ఆవ్యవసాయనిర్ణయమును దాటినప్పటికి నుమూర్తిక గంటకాలము వేచియుండి దర్శిలను తగ్గింపబడి అన్యాయ సంఘియై పడిందిని చిట్టచివరకు క్లబ్బుకు వచ్చిన మెంబర్లలోనుండి జిల్లాసంఘసభ్యులకు సమావేశపరచి కార్యక్రమమును ముగించిరి. ఇట్టిసంఘసమావేశములో మహాసభప్రశ్న యేలవచ్చెనో, యెట్లు నిర్ణయింపగలిగినో నాకాశ్చర్యమును, సందేహమును గలిగెను. గోదావరిజిల్లాసంఘముని పేరుపెట్టి క్లబ్బు వచ్చినవారిలో 10 మంది కనీసపుసంఖ్యను చేర్చుకొని జిల్లామహాసభ కార్యనిర్వాహకవర్గము తీసుకువచ్చుట యేవ్యవసాయదారుల కష్టములనుగూర్చియో తెలియదయ్యె. జిల్లామహాసభయనునది యితరవర్గ ప్రత్యేకము. రాజకీయసంఘము కాంగ్రెసు సంఘమువారి యాజమాన్యమున సమావేశపరపబడుచుకాంగ్రెసు ప్రభుత్వమునామ సంకీర్తించిన అన్నిమతములవారు సమావేశమై జిల్లాపరిషత్తులను గూర్చి చచ్చించి కాలానుగుణ్యముగ ముందు

చెన్నైలో దానికాభిముల ప్రదర్శనము

ఫిబ్రవరి 27 వ తేదీన జరిగిన బాలికాభిముల ప్రదర్శనమునందు హాజరై కమిషనరు దాక్షిణ్య సేవలొందుగారు ఎమిలియా టెన్సన్ ప్రభిష్టగార్ల వారసులను గ్రహించబడెను.

కొత్తగ నిర్మించబడిన ప్రీమియరల భవనము

మాడులశైల రూపములు వ్యయమొనర్చి కోటవనము కట్టబడెను.

ఫిబ్రవరి 27 వ తేదీన ప్రారంభమహాత్మ్యమును గవర్నరుగారు జరిపిరి.

జిల్లాప్రజలు జరుపదగిన కార్యమును నిర్ణయించుచు వచ్చుట జరుగుచుండెను. అదేప్రకారము 1924 సంవత్సరమున ఆలమూరునందు మండలమహాసభ జరిపబడినది. 1925 సం॥రము కొత్తపేట డివిజనునందు మహాసభ జరుపుచుమి కొత్తపేట డివిజనుప్రముఖులు ఆవ్యవసాయకా ఆనుహాసభ నా రంగీకరించి మార్చి మేనెలలమధ్యనే నాయకు మండలమహాసభను జరుపుదురు. అదేకాలమున జిల్లాసంఘమువారు యీసభను జరుపుట యేటికో తెలియదు.

గోదావరిజిల్లాసంఘమున కొకయుద్దేశము, దాని నెరవేర్చుట కొకకార్యవిధానము కలదు. కాని జిల్లామహాసభను జరుపుటకు యేదిధమయిన నియమముగాని, అవసరముగాని యొన్నట్లు తోచదు. అట్లేయిన సున్నను యీమహాసభకు ప్రతిభు తెప్పరి నిర్ణయింపబడినట్లు కనుపడదు. ముందు నిర్ణయించెద రనినచో యేయుద్దేశముచే నిర్ణయించుకో తెలియరాదయ్యె. ఈసంఘముయొక్క యుద్దేశము పూర్వ పెట్టెన్నను ప్రస్తుతము హిందూదేశప్రజలనిమిత్తము స్వరాజ్యమును సంపాదించుట యీ సంఘోద్దేశము అని కాంగ్రెసుయుద్దేశముతో సమానమయినదిగ నిర్ణయింపబడి యున్నది. ఈయుద్దేశము కలవారతే

కాంగ్రెసుసంఘ యాజమాన్యమున జరుగు మహాసభకును హాజరగు ప్రతిభియు కావున వేరుసభ అనివరము కనుపింపదు. ఇక గమితులకై యే యందురా జిల్లామహాసభయనుట సారథాయి. రహితుమహాసభయనిగాని మరియొక ప్రత్యేకమహాసభయని యేదయిన పేరుపెట్టినగాని నాకు యేదిధమయిన సందేహము కలిగిడినది.

దేశములో రాజకీయముగ కాంగ్రెసుపక్షము, బ్రాహ్మణేతరపక్షము, స్వరాజ్యపక్షము, లాయల్ లీగు, విశవాదుల పక్షము, హోంరూలీగు, జాతీయవాదపక్షము మున్నగు కొన్నిపక్షములు ఆయాసంఘోద్దేశములకై పనిచేయుచు వానికసభలు, అవసరసభలు ప్రచారకసభలు జరుపుచున్నవి. జిల్లాపరిషత్తులకు, ప్రజల యుద్దేశమును గమనించి యేదేని అత్యవసరకార్యములు కొనసాగించవలసి వచ్చినపుడు జిల్లాసంఘసభ్యులెల్లరు సమావేశమయి ఆవిషయమునుగూర్చి చర్చించి వివిధ పక్షములవారి కార్యక్రమమును దృష్టియందుంచుకొని తాము కూడ అవసరమనితోచిన కార్యవిధానము నిర్ణయించి ఆవరణకు కార్యనిర్వాహకవర్గమునకు విడచుటొప్పును గాని అత్యవసరమైన విషయ పేదయి జిల్లాయందు కనుపవనిది, జిల్లాసం

భూమివారిచే ప్రత్యేకవిషయ మేదని నూచింపబడినది, జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘమువారి యాజమాన్యమున వార్షికమండలమున సభయొకటి జరుగుచుండగ యీసభ యేమి నిర్ణయించుటకో గోచరించుటలేదు. ఒకవేళ రెండునభ్యంతరము జరిగినందువలన నవ్వమే ముందుగా మొదలు కొంచుమించుమించు నోకేకాలమున రెండు సభలు కలుపరాల్సిందిగా ప్రతినిధులు చెప్పుట కష్టము. 2. విశేషభవనవ్యయము రి జిల్లా సంఘమువారు మరయేమయిన క్రొత్తయిదుముల సేర్వరచి కాంగ్రెసు సభ్యులను ప్రతినిధులుగ రాకుండజేసిననే తప్ప జిల్లాసంఘయాజమాన్యమున జరిగినను, కాంగ్రెసుసంఘ యాజమాన్యమునజరిగినను కాంగ్రెసుసభ్యులే విశేషముగప్రతినిధులుగుదురు, అట్టి సందర్భమున రెండు సభలూ రెండురకముల తీర్మానములు తీసుకురాబడినయెడల (తీసుకురాబడవని నమ్ముటెట్లు) అనేకమయిన విభేదములను, ఫలితమేమియు లేకపోవుటను, కత్తులేర్పడుటను కారణమును. అట్లు రాదనురా రెండు సభ లేనో తెలియదు. ప్రస్తుతము చేయునం దేన్నదైన పక్ష భేదములన్నీ భావ్యభివృద్ధి కాలంకపయ్యెనని ఆసేతు శీతాచలమున నాందోళన జరిగి, బెల్గాం కాంగ్రెసునందును, ఢిల్లీవిభగ పక్ష నాయకసభయందును జరిగిన చర్యలను గాంచియే యాహ్వానము. సర్వపక్షసమ్మేళనము కొరకు గాంధీమహాత్ము పంతులివాడు తాను నమ్మిన భావ్యభివృద్ధి సాధనములను నాపుచేసి అహోరాత్రులు తడవడితేలో వికమత్వముకొరకు కృషి సల్పుమండ యెట్టి విభేదములకు అవకాశములేని గోదావరిజిల్లా సంఘము యిట్టి ప్రయత్నముచేయుట బాగులేదు.

కావున ప్రత్యేకము జిల్లాసంఘ యాజమాన్యమున మరియొక మండల సభ జరుపకుండుట గాకయనియు, జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘ యాజమాన్యమున జరుగు మండలమునజనసభకు జిల్లాసంఘసభ్యు లెల్లరు హాజరయి తాము నిర్ణయించవలసిన కార్యమును నిర్ణయించి 1925 సం॥ ర మంతయు జయప్రదముగ కార్యనిర్వహణమునకు బూనెదరుగాక యని కోరుచున్నాను.

కాకినాడ } మండపాక రంగయ్య
8-2-25 } కాంగ్రెసు సభ్యుడు

ప్రయుక్తర మందినదినుననే గోదావరిజిల్లా సంఘ కార్యనిర్వాహకసభ్యువారి సమావేశమయినది. కాని అందరి పర్యవసాన మేమియో నాకు తెలియపర్పలేదు. నాపు త్తరమునకు జవాబయినను యిచ్చియుండలేదు. జిల్లామహాసభ ప్రయత్నము లను విగమించుకొనియుండునని తలంచుచుండగా మండలసభ జరుపుటకు సన్మానసంఘము సేర్పాటుచేయుటకు 15-2-25 తేదీన కాకినాడపౌరులబహిరంగసభ జరుపబడునని ఆంధ్రప్రతిక వలననే తెలిసికొని ఆరోజున సభకు హాజరైతిని. ఆనాటిసభ కధ్యక్షతవహించిన శ్రీ దుర్గిరాల వెంకట సూర్యప్రకాశరావు పంతులుగారు మండలసభ అవశ్యకతనుగూర్చి మాట్లాడిరి. ఆఖరున “యిందునుగూర్చి యేమియు భిన్నాభిప్రాయ ముండదని తలంచెద” నని ముగిసెరి. ఇందునుగూర్చి అభిప్రాయభేదము కలదనియు, మాట్లాడుట కనుజ్ఞ ఆయనతో మనవిచేసెదననియు చెప్పిరి. వారంగీకరించినందున నాయుత్తరములోని అభిప్రాయములనే చెప్పి కొత్తపేటదిజనునందు మండలమహాసభ జరుగుచున్నదనియు, రెండవసభ అనవశ్యకమనియు మువి చేయుచుండగా సర్దారు హరినామసింగగారి యుపన్యాసము నవై ఆనాటికి ఆసభను ఆపుచేసి తిరిగి 17-2-25 వ తేదీన సభ జరుగునట్లు చెప్పిరి. తిరిగి 17 వ తేదీన గవారము 20 మంది సభకువచ్చిరి. ఆసభకు జిల్లా సంఘాధ్యక్షులయిన శ్రీయుత యల్లాజోష్యుల కామేశ్వరరావుగారు అధ్యక్షతవహించి “ఈ సభలో వాదప్రతివాదము లనవసరమనియు, సన్మానసంఘసభ్యులగ చేరదలవినవారు చేరుటకే సభయనియు నొకపుత్తరపు నిచ్చిరి. శ్రీయుత మొసలికంటి తిరుమలరావుగారు మున్నగు వారు దీనికి ఆక్షేపణలను తెలుపగా, ముగింపుగా కాంగ్రెసు వారమే గనుక కాంగ్రెసుసంఘమునను, జిల్లాసంఘమునను యేవిధమయిన సంఘర్షణ రాకుండగ, మనము యీసభతో సంబంధములేకుండగ మాట్లాడుకొందుము. ఇచట తీర్మానము లేమియు జేయుటకు వీలులేదు” అని ముగియకయై త్తరపునుచ్చి అభిప్రాయభేదములకు కనుగొనిరి. మామూలుగా జరుగు మండల మహాసభ జరుగవలయుననియు, ముగియకేమన సభ జరుపుకొనవచ్చుననియు సలహాలనిచ్చిరి. అందుపైన “యూనైటెడ్ గోదావరి కాన్ఫరెన్సు” అని పేరుపెట్టి 18 వ మండల మహాసభ ఆయనసమీప జరుపుటకు నిశ్చయించిరి. తిరిగి నా ఆయిచ్చితను తెలియబరచితిని. మరియొక చేరున సభలు జరుపు

కొనుటకు నా కధ్యంతరములేదు. కాని మరియొక రాజకీయ మండల మహాసభ యిప్పుడు అవసరము లేదని నా నిశ్చితాభిప్రాయము.

రెండవసభ జరుపుటకు కాంగ్రెసు జెప్పవారందరు కొంత యింపుమించుగ ఒకేకాగమును చెప్పిరి. ఏమన! యిద్దగేమను, దేవాదాయము, రీజిట్రేషన్లు మున్నగు అబ్దులనుగూర్చి జిల్లా ప్రజల అభిప్రాయమును ప్రభుత్వమున కెరింగించుట. అది యెట్లో మహాసభ నిర్ణయించవలెనట. ఇందుకై వేరుసభ అవసరములేదనియూ, కాంగ్రెసు యాజమాన్యమునజరుగు మండలమున సభకు ఆరోగ్యగలగా లెల్లరు దయచేసి నిర్ణయించవచ్చుననియు మనవి చేసియుంటిని. దీనికి శ్రీయుత లక్ష్మణరాజు నుబ్బారావు గారు మాత్రము “మూలచందా యివ్వనివారు కాంగ్రెసు సభ్యులుగా నుండరాదనియు, కాంగ్రెసు సభ్యులు కానివారు మండల మహాసభకు ప్రతినిధులుగ పోరాడవనియు, మూలచందా నంగీకరించనివారు చాలమంది కలసియు, కావున అట్టివారుకూడ పాల్గొనుటకు వేరుసభ అవసరమనియు చెప్పిరి. ఇది వాదమునకు బలమయిన ప్రశ్నయే. కాని కాంగ్రెసువారు లడుగువలసిన ప్రశ్నమాత్రముకాదు. మూలచందా నామోదించిన దేశీయమహాజనసభ జరిగినవెంటనే జరుగ నై యున్న జిల్లామహాసభ యిదియే. ఈసభలో దేశీయమహాసభవారి తీర్మానములు జిల్లా పరిస్థితులకు లిగినవో, తగినవో తిరిగి పునర్విమర్శన కావడము, ఆమోదించడమో (సాధారణముగా ఆమోదించడమే) అవసరమయిన మార్పులను నూచించడమో జిల్లా మహాసభయొక్క అవారము. అట్టిది యీసభలోనే జరుగ నైయున్నది. కావున యెల్లరు దయచేయవలయునని ప్రార్థింపగా శ్రీ నుబ్బారావుగారు సేను పారబడుచుంటినినియు, అసలుమూలచందా నివ్వ నిష్టములేని వారు ప్రతినిధులు కారాడవనియు నన్ను సవరించిరి. సేను వారి వాదము నంగీకరించుచు నూలువడుకగలవారు వడికియు, వడుక లేనివారు వడికించుచు, కొనియు మూలచందానిచ్చి, సభ్యులుగా జేరి ప్రతినిధులుగా రావలయుననియు, అట్లు చేయలేనివారల యీమాత్రము వ్యయప్రయాసలకొల్పి తమ యభిప్రాయానుసారముగ జిల్లాను నడిపించుటకు వెనడియువారు, యిట్టి క్రొత్త క్రొత్తసభలను సమావేశపరచి యేకార్యమును నెరవేర్చలేరనియును, కావున జిల్లామహాసభయందు మూలచందాతీర్మానము నంగీకరింపజేసి సభ్యులగుటయో, ఆతీర్మానమును మూలద్రోసి క్రొత్తమాత్రమును నూచించుటయో తీర్మానించుటకు ప్రతివారిని ప్రభుమున కొంత త్యాగమునకు నిష్ఠముకావలసిన దనియు వ్యతిరేకాభిప్రాయములు గలవారు తమ నిజాభిప్రాయమును ప్రజల నామోదించునట్లుచేయుటకై యెట్టిత్యాగమునైనను జేయవలయుననియును కోరియుంటిని. అంతటితో సభమగించుచు “యూనైటెడ్ గోదావరిమహాసభ” యని నామంచెడి, జిల్లాసభ జరిగినవీపుల జరుపుటకు నిశ్చయించినట్లు తీర్మానమును రికార్డుచేసి అమహాసభకు సన్మానసంఘసభ్యులనుగ అక్కడనున్న వారిని కొందరిని లేనివారిని కొందరినిజేర్చి ముగించిరి. కాని జిల్లాసంఘమువారు కావించుచున్న చర్యలన ప్రజల కేవిధమయిన లాభము లేకపోవడమేకాక కూడిరానినష్టముకూడ సంభవించునని సేను ముగియున్నాడగ నమ్ముచున్నాను. పంచాంగములు (పుస్తకములు) చిరిగిపోయినను నక్షత్రములు పోవు. గోదావరిజిల్లా సంఘపరిశిష్టమట్టియే ప్రస్తుతప్రభుత్వవిధానము మారినది ప్రజలకష్టములు గట్టికైనవియు, మహాసభలో ప్రభుత్వమును ప్రార్థించుచు చేయు తీర్మానములకుగాని, మహాజరశీలకుగాని, దెప్పుటేమనలకుగాని యేవిధమయిన ఫలితము (కండ్ల నీగుడుదులుకుతప్ప) లేదనియు స్పష్టపడుచుండ, తిరిగి అట్టియుద్దేశములతో యెట్టికార్యమునకు పూనుకొనినను యెండమావులవెంట బడుటవలె నుండునను విశ్వాసము కలవాడ నగుటచే యావిషయమునుగూర్చి యింతవరకైనను వ్రాయవలసి వచ్చినది.

కావున అట్టి పురాహిత్యమయిన ప్రయత్నమును మానవలయునని గోదావరిజిల్లా సంఘమువారినిన్ని ఇంటివిషయమై తనచర్య తీసికొనవలయు నని కాంగ్రెసుసంఘమువారినిన్ని, (ప్రస్తుతపరిస్థితులలో ఆచరించవలసిన కార్యమును నిర్ణయించెదరుగాక యని గోదావరిజిల్లా ప్రజలను విభేదంతో కోరుచున్నాను.

మండపాక రంగయ్య.
కాకినాడ 24-2-25.

రాజప్రతినిధి శుక్రవారం రాత్రి బయలుదేరి భరతపురం రాజాగారిని జూచుటకు పోయిరి, మరిల ఆశివారం రాత్రి తిరిగి వచ్చురు. (ఆ. ప్రె.)

కృష్ణాజిల్లా ద్వితీయ కలగ మహాజనసభ - పూర్వ

ఫిబ్రవరి 22 తేదీన జరుగుట

I
సన్మానసంఘాధ్యక్షులు మహారాజ రాజశ్రీ రావునా పేరు కల్గి చిట్టిబాబాయి నాయుడుగారి ఉపన్యాసము నుండి ఈక్రింది భాగములు ముద్రితములు.
కులసభలు

కులము లేగాక మతములుకూడ లేవనియు, విశ్వమానవ జాతి ఒకటేననియు, మానవులందరు పరమపితయగు భగవంతుని బిడ్డలమనియు, ఒకవైపున కాస్త్రములు ఘోషించుచుండ, మరియొకవైపున రాష్ట్రీయసభలు దేశీయసభలు జరుగుచుండ, ప్రత్యేకము కులసభలుజేయ నావశ్యకమేమనియు, అందువలన వికవత్సమునకు భంగముకావాయనియు, కొందరికి సంజేమాలు లుండవచ్చును. కులములు భగవన్నిర్మితమలా? లేక మానవ్య కృత్యములా? అవి ఎపుడేర్పడినవి? యేపద్ధతులమీద యేర్పడినవి? మొదలు యేర్పరచినప్రకారమే యిప్పుడున్నవా? యిప్పుడున్న పద్ధతి దేశమునకు లాభమా, లేకనష్టమా? యనుసంగతులు చచ్చించి లోపములున్నయెడల సవరించుకొనుటకును, అభివృద్ధికరములగు మార్పులవశ్యక మైనయెడల చేసికొనుటకుకూడ వేరువేరు కులము లున్నంత కాలము ప్రత్యేకకులసభలు జరిగించు నావశ్యకమేర్పడుచున్నది. ఒకతండ్రి సంతానము సోద్రులం దగు కలసి వికమత్వముతో ఏకమటుంబముగనుం? కుటుంబాభివృద్ధిని జేసికొనుట న్యాయమును, సహజమునై యున్నది. ఇది ఉత్తమపద్ధతి. అట్లుగాక సోదరులలో స్వార్థపరత్వము, దురహంకారము, మోసము మొదలగు చెడుగుణములు ప్రవేశించి స్వలాభముకొరకు ఒకరినొకరు మోసగించుకొనుచు కుటుంబము అంతరించుములతో నిండి సమానత్వము చెడియున్నపుడు యెవరికివారు వేరువేరుగానుండి యెవరిఅభివృద్ధి వారు చేసికొనుట కూడ ధర్మమైయున్నది. ఇదియుద్దమపద్ధతి. ఎవరియభివృద్ధిని వారుకోరి అందుకు తగిన పనులను చేసికొనుం న్యాయమేగాని యొకరిలాభము కొరకు మరియొకరికి కష్టపష్టములు కలుగజేయుటెంతయో కూడనిపని. ఇది గర్హించదగిన అధమపద్ధతి.

వేరువేరుగానున్న అన్నదమ్ములివలె మానవజాతికి వివిధాంగములుగానున్న ప్రతివర్ణమువారును ఏవర్ణమున కావర్ణము కులసభలుజేసి తమతమలోపములను తొలగించుకొని అభివృద్ధికరములగు మార్గము లాచరణలో బెట్టుట అత్యవసరము. ఏవర్ణకీ కావర్ణకీ, ఏజాతికాజాతి, ఏమతమున కామతము తమతమ అభివృద్ధికి పాలుపడినపుడే విశ్వమానవాభ్యుదయము తప్పక సిద్ధించును. ఎవరిబిడ్డలకువారు విద్యాబుద్ధుల గరవి నృద్ధిలోనికి దెచ్చుకొనుట లోకులబిడ్డలకు హానికేయై పట్టుగాదో అట్లే ఏవర్ణ మాన కావర్ణము సభలుజేసికొనుట యితరవర్ణముల కెంతమాత్రమును హానికరము కాదనుట నిర్వివాదము.

సమస్తసంపదలచే కులదూగుచు భూతకాలమున మహాన్నతవశయందన్న మనసంఘము జనసంఖ్యయం దధికమైయుండియు వికమత్వము, సంఘభావము, కార్యదీక్ష మొదలగునవి క్షీణించుటచే సంఘముయొక్క శారీరక, మానసిక, శక్తులు చాలవరకు తగ్గి విశ్వాసీనమై జ్ఞానము మాన్యముగనుటచే కార్యాకార్య విశేషముచెడి విద్య, ఆర్థిక సాంఘిక, న్యాయసాయక పాఠశ్రామికాది విషయములందు దేశకాల పాత్రోచితములగు మార్పుల జేసికొనకపోవుటచే తోడిదేశీయులకన్న అన్నివిషయములందును మిన్నగానున్న మనసంఘము నానాటికి బలహీనమై నేడెడోగతి పాలగుచున్నసంగతి మీరెరుంగనిది కాదు. కాబట్టి గాఢనిద్రనుండి మేల్కొని కండ్లుదెరచి విద్యుద్ద్యోగముతో అభివృద్ధినించుచున్న తోడిదేశీయులను తేరిపారజూచి మాంద్యమును వీడి యుదాసీనభావమును వదిలి పట్టుదలతో కార్యాచరణకు దిగుట మన విద్యుత్తకర్తవ్యమై యున్నది. ఇందుకుగాను మనమనసర మైనపుడెల్ల యిట్టి మహాసభలను సమకూర్చి అందర మొకచో జేరి యితరుల నిగ్రహానుగ్రహములను గమనించక అంతరాత్మబోధ ననుసరించి వారివారికి గల అభిప్రాయములను పరస్పరము వెల్లడిజేసికొని సంఘాభివృద్ధికరములగు తీర్మానముల జేసికొనుట అవి ఆచరణయందు పెట్టువలసియున్నది. ఆచరణ శూన్యమైన శుక్లతీర్మానములు వ్యయప్రయాసల కాకరము లగుటయే గాక ఆప్రతిష్ఠకు, అపమానమునకు హేతువులైయున్న గౌరవమును పోగొట్టుటకు కూడ కారణములగును. మన తీర్మానములు కార్యరూపము గాల్చి

చెన్నపురి ఆయవ్యయవత్రము 1925-26

88 లక్షలు లోటు

క్రొత్త స్కీములకు డబ్బు లేదు

ఆదాయము అంచనా 16,51,79,100 రూ॥లు

ఖర్చు అంచనా 17,39,82,000 రూ॥లు

1924-25 లో 3236500 రూ॥లు లోటు గల్గెను

సర్. టాడ్ హంటరుగారి ఆశ భగ్గుమయ్యెను.

ల్యాండు రెవిన్యూ, ఎక్సైజు రెవిన్యూ తగ్గెను

ముఖము మొత్తము 1451 లక్షలు

రాష్ట్రపు కష్టమును తగ్గింప భారత శాసనసభ అంగీకరించినచో, లోటు మాత్రము పూజును.

నేడు చెన్నపురి శాసనసభయందు క్రొత్త బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టెను ఆర్థికసభ్యులగు గౌ. గ్రహంగారు ఉపన్యసించిరి. గతవత్సరము సర్ టాడ్ హంటరుగారి ఆశలు భగ్గుమై లోటువచ్చినటుల వివరించిరి. ల్యాండు రెవిన్యూ, ఎక్సైజు ఆదాయములు తగ్గించుటకు వగచుచు, ఎక్సైజు సప్లమును పూడ్చుటకై ఖర్చును తగ్గించుటకు క్రొత్తగొడ్డలిని ప్రయోగింపవలెననిరి. ఎక్సైజు ఆదాయము తగ్గుటకు కారణము త్రాగుడు తగ్గుటయు, కల్లుపాటలు పడిపోవుటయునని చెప్పిరి. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమునుగూర్చి విచారించుటకు స్పెషలుమ్యాటిమీద సెక ఆఫీసరును నియమించ 11 వేలు ప్రత్యేకింప బడినది. ఉత్తరసర్కారులలో వాణిజ్యపాతశాలను స్థాపించుటకు 9 వేలేర్పాటుజేయబడినది. కృష్ణా జిల్లాలో వరిపంటను పండించువద్దతుల పరిశోధనముజేయు స్థానమును నిర్మించుటకు 99 వేలు ప్రత్యేకింప బడినది. గుంటూరులో మెడికలుస్కూలుకు ఒకలక్షరూపాయ లేర్పాటు జేయబడినది. కృష్ణాజిల్లా విభజనకు 9 వేలు యేర్పాటుజేయబడినది. నరసాపురముతో సబ్ డివిజన్లు ఏవర్సయరు ఆఫీసుకు 6 వేలు ప్రత్యేకింపబడినది.

చెన్నపురి శాసనసభ విజిల్ ఎల్.డి.స్వామికణ్ణపిల్లెగారి యధ్యక్షతక్రింద నీదినముదయము 11 గంటలకు సమావేశమైన పుడు ఆర్థికసభ్యుడు సూతనవత్సర ఆయవ్యయవత్తీకు ప్రవేశపెట్టెను. సభ్యులలో చాలవరకు హాజరైరి. ఈదినమున సూతనవత్సర యధ్యక్షులు రా. బ. ఎం. సి. రాజాగారు రాజభక్తిప్రమాణమునొ నర్చి సభ్యులకరతాశభ్యులు చెలరేగ సభయందు తనస్థానమున వాసీనడయ్యెను. ప్రశ్నోత్తరముల యనంతరము, 11 గ 50 నిమిషములకు ఆర్థికసభ్యుడగు ఆర్. ఎ. గ్రహంగారు సూతన ఆయవ్యయవత్తీకు సభ్యులకు పరిచయమొనర్చుచు సుపన్యసించుటకు ప్రారంభించి 12 గ 35 నిలకు ముగించిరి. ఉపన్యాస సమయమున సభ్యు లెట్టియత్నాహూను గన్నుదపరేరు. ప్రశ్నోత్తరములసమయమున పూర్తిగా నున్న సభ్యులస్థానములలో ఆర్థికసభ్యుని యుపన్యాససమయమున శూన్యములై యుండెను.

గౌ. ఆర్థికసభ్యుని ఉపన్యాసము

1925-26 బడ్జెటును నేడు చెన్నపురి శాసనసభలో గౌ. ఆర్థికసభ్యుడు గ్రహంగారు ప్రవేశపెట్టెను నిల్లుపన్యసించిరి. అధ్యక్షా: గతవత్సరమునాకు పూర్వమున్న ఆర్థికసభ్యుడు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును నేను ప్రవేశపెట్టె బడ్జెటుతో పోల్చిజూచినయెడల నాయది అననుకూలముగ నుండుభాగ్యము తలపించెను. గతవత్సర మాయన అంతయును పరిశుభ్రముగ నుండుటలు జేసినస్థితినుండి యీరాష్ట్ర ఆర్థిక మింతిపడిపోవుటకు కారణమేమియో నేను వివరింపవలసియున్నది. ఆయన ఓపికతో కష్టపడి ప్రయత్నించుజేసి ఆస్తితిడగల్గెను. అప్పటికప్పుడు భవిష్యత్తు నాలోచించి అట్టిప్రకటనము గావించుటయు సమజసం ముగ నేయుండెను. ఇంకను డబ్బుకు గిజగిజగనే యున్నది బడ్జెటులో అంతయును ఖర్చు తగ్గింప బడి యేయుండెను. తేం ద్ర ప్రభుత్వమునకు జెల్లింపవలసిన కష్టము తగ్గినగాని దేశాభివృద్ధినార్థములకు వెంటనే జేయుటకు కాశములేకుండెను. కాని యెన్నేళ్లనుండియో లోటువచ్చుచుండు

1923-24 సం॥ ము అనుకొన్నటుల 99½ లక్షలులో టులో గాక 11 లక్షలు నిలువతో పూర్తియగునని ప్రకటించునంతటి సుముఖత అయినను గల్గెను. రాష్ట్రమునందు కొన్ని భాగములలో కాలము బాగుండక పోవుటవలన రెవిన్యూతగ్గిపోయినను, ఈసంవత్సరము స్థానికసంఘముల ఆర్థికస్థితిని బాగుజేయుటకు పెద్దపెద్ద గ్రాంట్లచ్చినను యీభరితము జేపూరెను. అన్ని విధములను ఖర్చును పూర్తిగ తగ్గించి కొనినవేసి బాగ్రతగ బాచుటవలన సర్ చారల్సు టాడ్ హంటరు గారు 1924-25 సం॥ ము బడ్జెటు తయారుజేయునపుడు 1923-24 లో బడ్జెటు ఖర్చులలో జేసినదాని కన్న స్థాండించు సాంక్షములు 65 లక్షలు తగ్గినని ప్రకటించగల్గెను. 1924-25 బడ్జెటు లో స్థాండించు సాక్షముల కన్న టిక్కిని వగరి జేసి అప్పుజేసినచోట్ల వాయిదాలకివ్యవలసిన దిచ్చినమీదట యీసం॥ మునకు అంచనాజేసిన రెవిన్యూలో క్రొత్తస్కీములకు 27 లక్షలు మిగిలెను.

1923-24 లెక్కలు

1923-24 సం॥ లెక్కలు తుదికు తేలునప్పటికి ఆర్థికము గ అనుకొనినదానికన్న అనుకూలముగ గాన్పించెను. రైజుడు యెప్పిమేటులో జేసిన మొత్తము కన్న రెవిన్యూ 11 లక్షలు తక్కువనచ్చెను. దత్తమండలములలో కాలము బాగుండక పోవుటచేతనున్న తంబాపూరులో పన్నులు జెల్లింపవకుండుటకు జేసిన ప్రయత్నములవల్లను ల్యాండురెవిన్యూ 747 లక్షలు రావలసిన నది 714 లక్షలే వనులయ్యెను. ఎక్సైజు ఆదాయము తగ్గిపోవునని జేసినయేర్పాటు బాకపోయెను. 1920-21 లోకన్న ఇన్కంటాక్సువేయు ఇన్కం యెక్కువగుటవలన 11 లక్షలువచ్చెను. స్థాంపులవల్లను అడవులవల్లను అనుకొన్నదానికన్న ఆదాయమెక్కువనచ్చెను. ఇందులకు ముఖ్యకారణమేమనగా అంచనా జేసినదాని కన్న తక్కువ ఖర్చుచేయబడినది. మొత్తము ఖర్చు 163958000 రూ॥ లకు మారు 161154000 అయ్యెను. విద్యా కాఖయందు 53 లక్షల 81 వేలును, పరిశ్రమలయందు 2 లక్షల 58 వేలును, సేవలవగ్గువలదు 28½ లక్షలును మిగులును, ఇందు

వలన ఆసంవత్సరము నిలవ అనుకొన్నటుల 11 లక్షలుగాక 28½ లక్ష అయ్యెను. ఇదంతయును గతవత్సరము నిశ్చయించినటుల మిగిలియున్న ఋణమును దీర్చుట కిచ్చినవేయ బడెను. దీనిలో సంస్కరణముల నాటినుండియు వచ్చిన లోట్లను పూడ్చుటకు కొంత వినియోగింపబడెను. మొత్తము ఋణమును తగ్గించి యీసం॥ ము చెల్లింపవలసిన ఋణముఖ్యముగ నూటికి 6 1/2 శాతం చెల్లింపవలసిన మొత్తమును తగ్గించుట కుపయోగింపబడెను.

1923-24 లెక్కల ప్రకారము మొత్తము ఆస్య 1157 లక్షల 97 వేలుండెను. ఇందు 375 లక్షల 26 వేలు సంస్కరణములకు పూర్వము ఇరిగేషనులకై చేయబడినది. 31 లక్షల 86 వేలును రాష్ట్రపు ఋణపురస్కారలో మిగిలినది. సంస్కరణములకు ప్రవేశ పెట్టుకాలమున దీనికొనినది. ఇకను మిగిలిన 201 లక్షల 35 వేలలోను 28 లక్షల 84 వేలు సంస్కరణముల ప్రవేశము నాలనుండియును ప్రతిఫలముగగా ఇరిగేషనులకు లకై వినియోగింపబడెను. 28 లక్షల 50 వేలు భారత ప్రభుత్వము దగ్గరనుండి ప్రాప్తియలలోను అక్కాంటుకు మార్పుకొన్నదానిలో మూడువాయిదాల కియ్యవలెనని ఉపయోగింపబడినది. 119 లక్షలు ఆ అక్కాంటు క్రిందనే క్రొత్త ఆదాయముల కుపయోగింపబడినది 38 వేలు పారిశ్రామికాభివృద్ధికి, 21 లక్షలు 70 వేలు ప్రతిఫలములేని పనులకు నీటిసప్లయ, డ్రైయినేజి మున్నగువాని కుపయోగింపబడినది. అప్పుజేసిన మొత్తములో నిక మిగిలిన 7 లక్షలు 98 వేలును 1921-22 లోను 1922-23 లోను వచ్చిన రెవిన్యూలోట్లను పూడ్చుట కుపయోగింపబడినది.

ఈసంఖ్యలు గతవత్సర మియబడిన వానితో పరిపూర్ణ. ఇందుకు కారణము కొంతవరకు లెక్కలు చివరకు జేయబడిన జేసినమార్పులును, నాకుముందున్న ఆర్థిక సభ్యుడు జేయవలసిన అడ్డెట్టుమెంట్లు జుగక పోవుటవల్లను, అనగా 1921-22 లో స్థానిక సంఘములకు నీటి సప్లయకిచ్చి డ్రైయినేజిస్కీమా లకు నిచ్చిన 15 లక్షల 61 వేలును కాపిటలు హెచ్చుకొండ క్రిప్పి న్యాయుటయు, 192-లోను, 1922-23 లోను, 1923-24 లోను వాణిజ్యసంఘసంఘల క్రింద ఖర్చైన 7.68 లక్షలను కాపిటలు వ్యయముక్రింద జేర్చుటయును, యీ భేదములు గల్గెను. ఈవిషయము యింకను భారత ప్రభుత్వముతో మత్తప్రయత్న తరములలో నున్నది.

1924-25 లెక్కల అంచనాలు

1924-25 లో న్యాయముకన్న అదాయము 15 లక్షల 38 వేల లెక్కవవచ్చు ననుకొంటిమి. ఇందువలన ఋణములక్రింద నీయవలసిన మొత్తములను చెల్లింపవచ్చునను కొంటిమి. ఓమరు ద్రాక్షలో మిగిలి దానిని దీర్చవచ్చు ననుకొంటిమి. భారత ప్రభుత్వము నకీయవలసిన కష్టముల తగ్గువచ్చును ఎక్కువ ఆశతోనుంటిమి. కాని యింకను వివిధవిధముల కాలమురావలసిన ప్రభుత్వకాపిటలన్నిటికిని ఆరంభములోనే హెచ్చరిక జేయవలసివచ్చెను. ఈసంవత్సరము మాత్రము దాయమువ్యయముకన్న కొంచెమెక్కువైనను, యింకముందు సంవత్సరములలో ఖర్చుచాల యెక్కువగుచుండవలె నున్నాడ పొరుగునను నాకేలేదని కనగొనబడినది. ఈఖర్చులలో కొన్ని జెప్పవచ్చును. గనర్న మెంట్లు సర్వములన్నిటిలోను జీతములు ఎక్కువజేయబడినవి. ఇంకను దీనికి అంతయు గలుగలేదు. అప్పుజేసినదిబట్టున వడ్డీని చెల్లించుకొర్రొట్టి, ప్రాథమిక విద్యాకాసనముక్రింద ఖర్చులుగలవు. ఆదాయమెక్కువగ లాండురెవిన్యూనుండియు ఎక్సైజునుండియు వచ్చును. పెటిల్వెంటు జేసి ల్యాండు రెవిన్యూ యెక్కువజేయుటకు అటంకములుండుట వల్లను, రిసెటిల్వెంటు ఆవుటల్లను ల్యాండురెవిన్యూ యెక్కువగుట నుండముగనుండును. త్రాగుడు తగ్గించుటవల్ల ప్రయత్నములు జరుగుటవలన ఎక్సైజు ఆదాయమును తగ్గువచ్చుది ఈప్రయత్నముల జేసి యేవిధముననైన త్రాగుడును తగ్గించివయెడల రెవిన్యూ తేకపోయినను మంచిదేకాని ఒకటిమాత్రము నేను హెచ్చరించుచున్నాను. రెవిన్యూతగ్గినను, త్రాగుడులో ప్రభుత్వసంఖ్య యందు తగ్గుదలయున్నను త్రాగుడుతగ్గెనని మాత్రము పాతపదరాదు ఎక్సైజు ఆదాయములో గల్గినతగ్గుదలకు ప్రత్యామ్నాయ మింక దారి జూడవలయును లేదా వ్యయమునంతను తగ్గించుటకు క్రొత్తగొడ్డలిని ప్రయోగింపవలయును.

నిలువను కొన్నను లోపే

ఎట్టెననేమి ఒక సం॥ మాక్రింద అనుకొన్నట్లు గాక యీ సంవత్సరము నిలువతో గాకుండ 32 లక్షల 36 వేల 500 లోటుతో పూర్తియగునట్లు అంచనా జేయబడినది. అనుకొనకుండ ఎన్నియోఖర్చులు వెచ్చిపడినను, బడ్జెటులో జేసినదాని కన్న ఖర్చు, లీకమిషను నివేదికపై భారతముక్రింద యుక్తపుట నాయకలలో చెల్లినను 14 లక్షలు తగ్గువచ్చును. అప్పుక్రింద

చెల్లింపవలసిన మొత్తములలో ఆపియుంచిన 8 లక్ష లిందు గలవు. ఇదేగాక సివిల్ సర్వీసులోను యితర కాఖలందును చాల మిగిలెను. ఇట్లుగా కాననసభయందు పట్టిమెంటరీ గ్రాంట్లనుబడిన ఖర్చులకై తోడ్పడెను. ప్రభుత్వసంస్థలను వ్యాపార శీత్యా లాభములకు పనిజేయుటలకు చెవియ్యానుండి కాపిటలు పొడుకు మార్చబడెను. అనుకొన్నంత ఆదా యను రాకపోవు లులను లోటుగలెను. 46 లక్షలు తక్కువయ్యెను. ఇందు ల్యాండు రెవిన్యూ 22½ లక్షలును ఎక్సైజు దాదాపు 16 లక్షలును గలవు. అయితే ఆదాయము ఇంతరాకపోతుందా అని యెక్కువ అశేషడియింపవచ్చును. ఆ అంచనా వేసినపుడు మంచి సూధారములే గానించి యుండవచ్చును. కాని ల్యాండురెవిన్యూను 20 లక్షలు ప్రభుత్వపుటు త్తరువుల ప్రకారమే తగ్గించవలసి వచ్చెను. ధర తక్కువగుటచేత రిసెటిల్మెంటు లేదు మాటికి 18½ ఉండుటలనే చేయవలసివచ్చెను. వదలవలసిన తిరుమనాపల్లి లో నీరరంబంలో రిసెటిల్మెంటు లేదు నావలసివచ్చెను. ఓమి మనుల పెక్కువగ నిచ్చుటయు, కిస్టిలాపుటయు సంప్రతింపు లులను అనుకొన్న అంచనాలు ఫలింపకపోయెను. వరదలు రాని చోట్ల నవంబరు అభిరువరకును పరిశీలు లనుకూలముగ నేయుండెను. కాని ఈకాన్యవర్షపాతముతో కొంత ఆకాభంగము గలెను. రావలసిన డబ్బులతోను వనూలగునని నమ్ముటకు ఆశలేక పోయెను. ఎక్సైజురెవిన్యూ తగ్గిపోవుటకు త్రాగుడు తగ్గుటయు, చేలములు పడిపోవుటయు కారణమయ్యెను. నీలగిరిలో బడ గాలకు త్రాగుడు లేకుండజేయు ప్రయత్నములనుల రెవిన్యూ చాల తగ్గెను.

వరదలవలని బాధ

ఈసంవత్సరము యిదివరకును పెనుగని వరదలు క్రిం పటి జూలైలోక చ్చుట చాల న వ్యయ న కు తో డ యొక్కను. ముఖ్యమైన వం తె న లు కొట్టు కొని పోయెను. మిగిలినవి పాడైపోయెను కొట్లు కొట్టుకొనిపోయెను. వేలకొలది ఇండ్లు పడిపోయెను. పంటలు పాడై యిసు కలో కూరుకొనిపోయెను. ఇరిగేషనుకాల్యలకును, గట్టుకును తీరనినష్టము వాటిలెను. అచ్చునవకాత్తు ప్రాణనష్టముమాత్రము కొద్దిగనుండెను. పశువులనష్ట మెక్కువలెను. వెంటనే మర. వ్యకులు కట్టడములు ప్రారంభించుటచేత పనిగలెను. మొదట కొద్దికొలదియైనా ప్రజలు కష్టపడిరిగాని పనివారలకు నిజముగా కష్టములేకుండెను. ముఖ్యము వరద తక్కువగ వచ్చెను. కాని తగ్గినంతవరకు చాలగోట్ల మంచిపంటలు వేయ బడెను. తిరుచినాపల్లిలోను తంజావూరులోని ఇరిగేషను కాలవలకు యెక్కువ నష్టముగల్గినను ఆలస్యము కాకుండానే మరమ్మ తును జేయుటకు గావలసిన ప్రయత్నములు జరిగెను. అంతటను నీటివసతి పూరిగజేయుటకు సాధ్యము కాకపోయినను, యీ కాన్యవర్ష పాతమువలన అనుకొనినంత నీరురాకపోయినను, పూర్తిగపంటలు పాడైపోయె కొద్దిగనుండెను. ఇతరచోట్ల పంటలు బాగానే యున్నటుల కాలమాన నివేదికలు తెలుపు చున్నవి. కొంచెం యెక్కువ నష్టము కలిగియుండవచ్చును. ఇదివరకు భాగ్యవంతులుగనున్నవారు బీదలైపోయియు కథలు విసబడుచున్నవి. ఇట్టివారు బహుకొద్దిమందియే యుండ వచ్చును. ఇంకను యెంతమందియో నష్టపడిన వారు సానుభూతిపాత్రుల గుచున్నారు. ఈ కష్టపడినవారికి కష్టము లను తొలగించుటకు సాధ్యమైనపనులు చేయబడెను. వరదనీటి వలన పూర్తిగ పాడయిపోయిన భూములను బాగుచేయుటకు చేయగల వసతియేమియు లేకపోయెను. పంటవేయుటకు పనికి రానిభూములు రివివన్ నిబంధనలక్రిందికి వచ్చును. ఈవిధముగ రివివనలచ్చిన మొత్తములు చాలయెక్కువగ నుండెను. ఇసుక దిబ్బవేసిపోయినభూముల రయితులకు తక్కువపాడికి ఋణముల నిచ్చుటయేగాక ప్రభుత్వమువారు తగుసలహానిచ్చియు నాట్ల నిచ్చియు సహాయముచేసిరి. లాండురివిన్యూ కో-ఆపరేటివు పట్టి శున్నుకాఖల అధీపరులు కావలసినవారికి సహాయముజేయుటకు పెన్షనరీ డ్యూటీవిధి నియమింపబడిరి. ఇసుకదిబ్బ వేసు కొనిపోయిన భూములను బాగుచేయుటకు కొంతకాలము పట్టు ను. ఈయిసుక సేమిచేయలేనో ఆలోచింపవలసి యున్నది అభూముల రయితులలోనే ఒకరికొకరికి సరిపడకుండును యింక ముందుగూడ వరదలవచ్చునని భయమున్నచోట్లను మార్చి క్రొత్త గ్రాముల నిర్మించుటకై ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. అడవులు చగ్గరనున్నచోట్ల కలప వీరవాక్రమ ఉచితముగనే తేక అనుభవీదుకో యాయబడెను. కాలమును కాలువగట్టును మరమ్మత్తుజేయుటకు వెంటనే ప్రారంభింపబడును. ఇందులకు 15 లక్షలు పట్టి మెంటరీ గ్రాంట్లుకొని తీసుకొనబడెను. ఈ మొత్తము రివైజుడు అంచనాలలో చేర్చబడినది. 1925-26 అంచనాలలో గూడ 4 లక్షలు చేర్చబడినది. ఇకముందు వరదలు రాకుం

డి రక్షణోపాయమును జేయుటకై మర 7 లక్షలు చేర్చబడినది. కావేరివంతెన మరమ్మత్తు చేయుటకు 1 లక్ష రూపాయలును కొల్లడవంతెన మరమ్మత్తుకు 80వేల రూపాయలును యాయ బడెను. పట్టివచ్చు కాఖకొండనున్న మిగిలిన రాకపోక వసతులను మరమ్మత్తు చేయుటకు 50 వేలు కర్చు చేయబడె ను. ప్లానికసంఘములు అసరముగ మరమ్మత్తు చేయవలసిన పనులకై 2 లక్షల 75 వేల గ్రాంట్లు యాయబడెను. వరదలు వచ్చిన కొద్దికొలదిలోనే గవర్నరుగారు తమకు భారత ప్రభుత్వ కాననము 72 డి (2 బి) ప్రకారమున గల అధికారమును వినియోగించుచు 40 వేల మొత్తమును వెంటనే వరదలవలసిన వ్యవధి వారికి సహాయము చేయుటకై ముఖ్యము తిరుచనా పల్లి, తంజావూరు కలెక్టరలకు పంపిరి. ప్రభుత్వమువారు చేసిన సహాయముగాక ప్రభాసంఘములు కొన్ని యితరులకు సహాయము జేసెను. ఈసంఘములు చేసిన పనియేగాక యితర రాష్ట్రము లవారును భారతేతర దేశములవారును చేసిన సహాయమునకు కృతజ్ఞత తెలుపవలసియున్నది. టి. వి. శేషగిరి అయ్యగారి అధ్యక్షతకొండ నేర్పడినసహాయసంఘ మింకను ఇనూలుచేసిన డబ్బును పంచిపెట్టుచు పనిచేయుచున్నది. అసంఘమేమి పని చేసినదియో, డబ్బు నెట్లు వినియోగించినదియో అందరకును తెలియగలదు. ఈసంవత్సరము బడ్జెటులో ప్రభుత్వమువారు అవసరమైన కర్చులకు వినియోగించుటకై 6,95,700 రూపాయలు ప్రత్యేకింపబడెను. ఈ మొత్తమును 1928 లో వరదల వలనను గుపానులవలనను కలిగిననష్టములను బాగు చేయుటకు ప్రాథమిక విశ్వవిద్యాలయ విద్యాభివృద్ధికిని ఉద్దేశింపబడెను. గంజాము, విశాఖపట్టణము తిరునల్వేలిలోలలో వరదలనష్టమును బాగుజేయుటకు గాను 2,81,880 రూపాయలు కర్చుచేయబడెను. ప్రాథమికవిద్యాభివృద్ధికి 1 లక్ష 60వేల కర్చుచేయబడెను. విశాఖపట్టణం గోదావరియేజెన్సిల్ ఫ్లాంపుసంఘములకు 1,24,186 రూపాయలుగ్రాంట్లుయాయబడెను. కొల్లడవంతెనకు 80వేల కర్చుజేయబడెను. బడ్జెటులోజేసిన మొత్తముచాలక కాననసభ్యుల ప్రయోగపు కర్చులకు 35వేల కర్చు చేయబడెను. మిగిలినమొత్తము కొద్దికొద్దిగా యితరపనులకు పయోగింపబడెను. ఇందులకింకను కావలసియున్న 7,324 రూపాయలును పట్టి మెంటరీడిమాండు చేయవలసియున్నది.

ఈసంవత్సరము కాననసభయందు మరలమరల డబ్బుకాన తనని యెన్నిసారులో కోరితిమి. ఇట్లుకోరుటకు అవసరము గా చేయవలసినపనులను చేయవలసియు, కాననసభవారెవో మార్గమును నూచింపగా దానినాచరణలో పెట్టవలసియుండుటచే తిను అవసరమయ్యెను. ఇందుప్లానికసంఘములకుగ్రాంట్లునిచ్చుట కైచెనబట్టి 1 లక్ష 60వేలు కోరవలసివచ్చెను. అందులను వే యిమంది జనమున్న ప్రతిగ్రామమందును పాతకాలలు పెట్టుట కు విలుచేయబడెను.

గ్రామములందు వైద్యసౌకర్యము తక్కువజేయుటకై 50,664 రూపాయలు కోరబడెను. హోసురు రీహంటు డి పాను పనులంకైజాలయముక్రింద తీసుకొనబడు 41,100 రూపాయలు కోరబడెను. వీనియన్నిటివలన ముందుగూడ యెక్కువకర్చునుగాని అవసరమునుబట్టియు అభివృద్ధి కార్యములు చేయవలెంపుతోను అంగీకరింపబడెను. వైద్యసాయా మూడుకాఖలలోను నిజమకలెను. కావున మొత్తముగూడ లోటు సంవత్సరమైనను దీని నభివృద్ధిచేయకతప్పదు.

ఈసంవత్సరము లోటు సంవత్సరము కాబట్టి యీసంవత్సరము 82,86,500 రూపాయలలో లోటుతో పూర్తియైనది తెలుచుచున్నాము. దీనిని భరికేయుటకు భారతప్రభుత్వమునుండి అప్పుదీసుకొనవలసియుండును. దీనికోడు యింకను దాదాపు 114 లక్షలు అప్పుచేయవలసి యుండెను. మొత్తముసంవత్సరాంతమునకు అప్పు 11,57,96,576 రూపాయలనుండి 12,82,60,181 రూపాయలకు పెరుగగలదు. రివిన్యూలో వచ్చినలోటును కొద్దిగా తగ్గించుటకై భారతప్రభుత్వమువారు స్టాంపులక్రింద వచ్చుమొత్తమును రివిన్యూక్రిందికి మార్చియెడల వీలగును. ఇంతేగాక వరదలువచ్చినతరువాతచేయు మరమ్మత్తుపనులకై యొకకర్చును కాపిట పొడ్డుకొండచేర్చినయెడల ఇంకనుకొంతకర్చుగలదు. కాని ఇందులకు అప్పుమొత్తములో మామేమియుగలగజాలదు. ఇందు ప్రతిఫలమువచ్చు పనులకు గాని వ్యాపారము జరుపుపనులకుగాని తిరిగి యిచ్చివేయుఅప్పు కుగాని వినియోగించిన అప్పువిషయమై ఆందోళనమకర్తలేదు. ప్రతిఫలములేని వ్యయపుమొత్తములే యెక్కువనడిగాదు. 1928-24 లో మిగిలినదనుకొనిన డబ్బులాభము పూర్తిగపోయినది. ఈసంవత్సరము ఆదాయములోవచ్చిన లోటునుపూర్ణము కు 50 లక్షల అప్పుతో ముగించుచున్నాము. చివరకు లెక్కల నియమ వేయసరికి ఆసలకర్చు రివైజుచేసిన అంచనాలెక్కలకు తక్కువగావచ్చును. రివిన్యూవనూళ్లుగూడ తక్కువగా వచ్చును. అయితే యీరెంటిని యెక్కువవార లేకుండ లెక్కలనువేసితిమి. ఈసంవత్సరము రివైజుచేసిన అంచనాలను తమారుచేసినది అక్కొంబెండు జనరలుగాక ప్రభుత్వపు అధికాఖయినయే తెలుసుకొనవలసియున్నది. ప్రతికాఖకును ఆసలుయెంతకర్చునో విచారించబడెను. ఇకముందు ఏప్రిలు 1

తేదినండియు క్రొత్తవత్సరముకంటే పూజేపట్టబడును. దాని ప్రకారము డబ్బుకర్చు పెట్టుటకు అధికారముగల ప్రతిఅధీనరు ను తానును తనక్రిందివారును చేయకర్చును జాగ్రత్తగవేపట్టి నివేదించుటకు యేర్పాటు చేయబడినది. ఇందువలన నిజముగా యెంతకర్చుగావలెనో తెలియుటయేగాక కర్చునుతగ్గించుటకు గూడ అవకాశము కలుగగలదు.

1925-26 సం॥ర అంచనాలు

1925-26 సంవత్సరమునకు అంచనా చాల పూర్వార్థ చార పద్ధతులపై రచింపబడెను. ప్రస్తుత వత్సరము అంచనాలలో ఆకాభంగము గలుగుటయే అందుకు కారణము. ప్రస్తుత వత్సరము ల్యాండురెవిన్యూ ఆదాయము రు 7,89,84,000 లు లేలనాయనునిషయ మింకా జూడవలసియున్నది. ఈ అంచనాలు సరియగుచో వచ్చే సంవత్సరము ఆదాయము 11½ లక్షలు పొచ్చునని ఆశించుట పేరాశగాజాలదు. ఎక్సైజు కాఖయందు రు 499.28 లక్షలు ఆదాయముండునని అంచనా వేసితిమి. దీనినిబట్టి గత వత్సరముకంటే రు 189800 లు అధికాదాయము వచ్చునని నిజముగా నెంచుటకు వీలులేదు. గతవత్సరముకంటే 12 లక్షలు తక్కువ ఆదాయము వచ్చుననియే మొదట మేమంచనా వేసితిమి. కాని నల్లమందు ఆదాయమును లెక్కించుటయందు కొన్ని మార్పుల చేయపును భారత ప్రభుత్వమువారు పంపిన సూచనలనుబట్టి ఎక్కువ ఆదాయమున కంచనావేసితిమి. లైసెన్సీలకు నల్లమందు విక్రయించుటవలన వచ్చు ఆదాయము తయ్యగూడ నీ అంచనాలలో జేర్చితిమి. ఇదివరకు నల్లమందు కొరకు భారత ప్రభుత్వమువారికి చెల్లింపవలసిన మొత్తమును లెక్కించుచుండెడివారము. ఇరిగేషను, నావిగేషను మొదలుగు 13 వ విభమునందు కొన్ని భేదములు గానించుచున్నవి. ఈవత్సరము వరదల మరమ్మత్తులపై తక్కువ మొత్తమును చెచ్చించిన జాలునకు అభిప్రాయమే అందుకు కారణము ఋణముల మొత్త మధికముగ నుండుటచే వడ్డీక్రింద ప్రత్యేకింపబడిన మొత్తము పోచ్చెను. పరిశ్రమల కిక్కిరింపగానించు తగ్గుతల నామమాత్రమే. శింకోనా కాఖను నాణెజీవప్రధకులపై నడపుట కుదేకించుట ఇందుకు కారణము. మొత్తమునకు ఫలిత మేమనగా 1925-26 సం॥ర ఆదాయము రు 16,51,79,100 లుండునని అంచనా వేయబడెను. అనగా ఈవత్సరపు రివైజుడు అంచనాలకంటే 20,72000 అధికము.

క్రొత్త స్క్రీములకు ధనములేదు

ఆయవ్యయపట్టికను తయారుజేయు ప్రారంభించినపుడు పై ఆదాయము ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమునా రివివరకే పూని కొనియెన్న కార్యములకైనను సరిపోవని తెలియవచ్చెను. ఇది వరకు వివరింపబడినటులగా ఇంక్రిమెంటుల సేల్లు ఆచరణలోనికి రాగానే వ్యయము అధిక మయ్యెను. మన ఋణము పెరిగినకొలదిని ఋణ తీర్మానము నిమిత్తమును, వడ్డీ తీర్మానము నిమిత్తము చెల్లింపవలసిన మొత్త మధికముగ ముండెను. పెన్నను లిస్టులో కొందరి పేర్లు గతిం చిపోవుచున్నను ఆస్థానమున అంతకంటే పెక్కువ పెన్నములగు ఇతరులచే నాక్రమింపబడుచున్నది. నల్లమందు నకు గాను క్రొత్తగా కొంత చెల్లింపవలసియున్నది. భారతప్రభుత్వమువారు జారీజేసిన నిర్ణయముప్రకార మికమూడ-నీటిసరఫరా మరుగుకాలువల వసతులకొరకు ప్లానికసంఘములకు ఋణములనొసగుట ఇకమీద నిశ్చేదింపబడెను. ఇందులకు మనమిదివరకే యొనర్చినవాద్దానముల ప్రకారము 18 లక్షలను చెల్లింపవలెను. ఈమొత్తము ప్రభాగోగ్యకాఖా వ్యయముక్రింద (క్రొత్త వత్సరాయవ్యయపట్టికలో సహపాయ మొనర్చబడెను. దీనినిబట్టి క్రొత్తస్క్రీములకు ఏమాత్రముధనములేదు. యధాప్రకారముగా అన్నికాఖలవారును కొత్తస్క్రీములకు సూచనలకొనకొరె. అందులో చాలవరకు మిక్కిలిముఖ్యమైనవనుట కెట్టి సందియమునులేదు. కోయబత్తురు పెంట్లులజెయ్యువద్ద నోక్రొత్తగలు కట్టవలెననియు అటుగానిచో పరిపాలనకు భంగముగలుగుననియు అధికసంఘమువారు నూచించిరి. దీనిని 1వ తరగతిలో జేర్చిరి. రెండవ తరగతిలో 82 స్క్రీములు ఆత్యంత ప్రాసరములుగా నూచింపబడెను. సాంవత్సరాదాయమునుండి వానివ్యయమును భరింపవలెను. వీనిక్రింద 1925-26 సం॥ 2044 150 లు చెచ్చింపవలెను. ఇందులో రు 3 12164 లు వ్యయము ప్రతిసంవత్సరము సంభవించుచుండును. రు 1781 986 లు ఈవత్సరము మాత్రమే గలుగును. ఈస్క్రీములపై తుదివరకు చూచినచో రు 4486218 లు చెచ్చింపవలసియుండును. ఇవిగాక నీతరగతియందే ఇంకా స్క్రీములు గలవు. వీని కొరకు వెంటనే

రు 7 లక్షల చెప్పింపవలసి యుండును. తరువాత 25 లక్షల చెప్పింప వలసియుండును. మూడవతరగతిలో 122 స్కీములను తేల్చిరి. (అనగా ధనమున్నపుడు వీనికి పూనుకొనవచ్చును.) వీనిని ప్రారంభించుటకు రు 47,80740 లు చెప్పింపవలసియుండును. ఇవిగాక ఋణముల నొనర్చి ప్రారంభించవలసిన స్కీములు చాలాగలవు. వీనికి రు 361924 వ్యయమగును. మొత్తమతరగతిలో స్కీములకు రు 2408458 లు వ్యయమగును. నాల్గవతరగతిలో 9 స్కీముల నొందిరి. (అనగా నివిశిఖార్యజేయబడలేదు.) వీనిని పూనుకొనుచో వెంటనే రు 93420 లును తరువాత రు 361924 లును వ్యయమగును. ఈశిఖార్యులను మంత్రివర్గము నారును కార్యనిర్వాహకవ్యవస్థాపకులగుటచే చర్చించిరి. దీనిపట్టికముగా (1) (11) తరగతులలోని స్కీములన్నిటికిని, మూడవతరగతి స్కీములలో చాలవరకును ధనము నొసగుటకు ఏర్పరపబడెను. ఇందుగను మొత్తములో 88 లక్షలు 1925-26 ఆదాయమునందేయు రు 1 లక్షలు ఋణములవలనను భరింపబడును. వీనిలో-

జెయిల్ల కొరకు 2.98 లక్షలు నిర్ణయింపబడెను. ఇందులో నొకలక్షరూపములు, బహిర్యందు తుయలోగులగు ఖయిలీజెయిలునకు భవనముల నిర్మించుటకును, రు 1.45 లక్షలు జెయిలుపరిశ్రమల సంఘనూచనల నమలులో పెట్టుటకును చెప్పింపబడును. కోయంబత్తూరులోని నూలువడుకుయంత్రముల నభివృద్ధియొనర్చుటకు 1 లక్ష గూడ నిందుజేర్చబడెను.

ఇర్రెగేషను క్రింద రు 2.71 లక్షలు చెప్పింపబడును. ఇదివరకు వాదనామొనర్చబడిన వ్యయమునకు దీనితో సంబంధములేదు. ఇందులో బసవన్న కాలవనభివృద్ధిజేయుటకు 2 లక్షయు అల్లూరు మురుగుకాలువ నభివృద్ధిజేయుటకు 50 వేలయు, ఏరాణంబెరువును అభివృద్ధిజేయుటకు 40 వేలయు చెప్పింపబడును. మిగిలినపనులయొక్క వివరము ఆయవ్యయపట్టిక మొరారాండములో వివరింపబడెను.

వివిధ శాఖలకు క్రింద రు 2.24 లక్షలు చెప్పింపబడును. ఇందులో రు 1.98 లక్షలు కార్మికశాఖవారి ప్రచారమునభివృద్ధిజేయుటకు, బావులు, బాటలు బాగుజేయుట కొక లక్ష రూపముల మొత్తముగూడ ఇందు జేర్చబడెను.

ప్రేషనరీ, ప్రెంటింగు క్రింద రు 1.66 లక్షలు ప్రత్యేకింపబడెను. ఇందులో గవర్నమెంటు ప్రెస్సులోని పాతయంత్రముల స్థానమున కొత్తయంత్రములను పెట్టుటకు 1.37 లక్షయు మింట్టప్రెస్సు బిల్డింగుల యభివృద్ధికి 18 వేలయు, రిజప్రేషనునకు క్రిత్రిజిస్టరు లైండింగులకు 11 వేలయు చెప్పింపబడును.

జెనరలు పరిపాలన క్రింద రు 1.41 లక్షలు ప్రత్యేకింపబడును. మదరాసు రికార్డు ఆఫీసులో, క్రిత్త బ్లాకులనిర్మించుటకు 95 వేలయు రామనాథు తాలూకా ఆఫీసు ఇండ్లకు రు 30 వేలయు, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమును సృష్టించుట కొక ప్రత్యేకాధికారిని నియమించుటకు రు 11 వేలయు చెప్పింపబడును.

అటవీశాఖ క్రింద రు 1.40 లక్షల లాగబడెను. ఇందు 75 వేలు మాంటుస్టువార్డుగాటు రోడ్డును పొడుగించుటకు 54 వేలు, మాంటుస్టువారు అడవులలో నధికారులకు గృహావసరాల సేర్పరుచుటకు 11 వేలు వర్కింగు ప్లాను పర్మిటుల సేర్పరుచుటకు.

ఎరిన్సీ ప్రదేశములు వీనికి 69 వేలు నిర్ణయింపబడెను. ఇందు 50 వేలు రూపములు విద్యావైద్య సహాయము కొరకు వంతునను అభివృద్ధియొనర్చుటకు 10 వేలు ఇటీవల అసలయ్యుచున్నందున బాగుజేయుటకు 7 వేలు క్రిత్రిడిస్ట్రెస్సరీల సేర్పరుచుటకును చెప్పింపబడును.

సోలీసు శాఖకు 45 వేలు, సబార్డినేటు ఆఫీసరులకు గృహావసరాల సేర్పరుచుటకు స్కీమున కొనగబడెను.

న్యాయ పరిపాలనాశాఖకు 44 వేలు లాగబడెను. ఇందు 19 వేలు కృష్ణాజిల్లా విభజనమునకును 25 వేలు మదరాసులో స్కూలుకాజు కోర్టు సేర్పరుచుటకును చెప్పింపబడును.

ల్యాండు రెవిన్యూశాఖ:-జిల్లా నిర్వహణమునకు గాను 12 గురు స్పెషలు తాసిల్దార్లను నియమించుటకు 88 వేలు లాగబడును.

విద్యాశాఖ:-కు 35 వేలు లాగబడెను. ఇందులో 25 వేలు యూరపియన్ పాఠశాలల భవనములను పరిరక్షములను

అభివృద్ధియొనర్చుటకు గ్రాంటుగా నొసగబడును. రు 4 వేలు రిఫర్వేటరీ, సీనియరు పబ్లికేషన్సులు (చెంగల్పట్టు) నందు పారిశ్రామిక తరగతుల నభివృద్ధి యొనర్చుటకును, 4 వేలు-పిల్లల కాసనముక్రింద రెండు ప్రైవేటు బాలికాపాఠశాలలను సర్టిఫైజేయుటకును చెప్పింపబడును.

వైద్యశాఖ క్రింద:-రు 10 వేలు, లక్కదీవులందును అమిక్ దీవులందును రెండు డిస్పెన్సరీల సేర్పరుచుటకుగా నొసగబడును.

స్టాంపులు:-మదరాసు స్టాంపు ఆఫీసునకు యంత్రములు కొనుటకుగాను 4 వేలు లాగబడును.

వైస వివరింపబడిన విధమున-రిజర్వడు శాఖల క్రిత్త స్కీములకు రు 14.85 లక్ష లాగబడును.

ప్రజాయ త్ర శాఖలకు

ప్రజాయ త్ర శాఖల స్కీములకు రు 24.66 లక్ష లాగబడును. అంచెక్కునభాగము - 11.68 లక్షలు - విద్యాశాఖకు బోవును. 500 కంటే ఎక్కువ జనసంఖ్యగల గ్రామములందు అదనముగా పాఠశాలల స్థాపించునట్లు ప్రోత్సహించుటకుగాను స్థానికసంఘములకు ధనసహాయ మొనర్చి ప్రాథమికవిద్య నభివృద్ధిజేయుటకు ఏర్పరపబడిన స్కీమునకు 2.97 లక్షలు చెప్పింపబడును. ప్రైవేటు పాఠశాలలకు ఎక్స్ట్రామెంటు గ్రాంటుల కొనసగుటకు 2 లక్షలును, గృహ, భోజనగృహసంఘాల నభివృద్ధిజేయుటకు 1.80 లక్షయును చెప్పింపబడును. సెకండరీస్కూల్స్ గృహములకొరకు స్థానికసంఘములకు సహాయ మొనర్చుటకు రు 1.5 లక్షయును, మాన్యుయల్ విద్యగరపు తరగతుల సేర్పరుచుటకు రు 1.15 లక్షయును చెప్పింపబడును.

మేరీరాణి ప్రైవేటు పాఠశాలయందున్నట్లుగాను సేర్పరుచుటకు 1 లక్ష చెప్పింపబడును. సెకండరీస్కూల్స్ పరిరక్షముల కొరకు స్థానిక సంఘములకు ధనసహాయమును 15 వేలు, స్థానిక సంఘముల పాలనక్రింద గల పెట్టుకాస్తు స్కూల్స్ యభివృద్ధికి రు 15 వేలు ఎ. వి. ఎస్. కల్యాణ విశాఖపట్నములో హాస్టలు నిర్మించుటకు రు 15 వేలు విద్యార్థుల వైద్యపరీక్షకొరకు రు 18 వేలు, మలబారులో కొన్ని ప్రదేశములందు మాషిఖా బాలరకు నిర్బంధప్రారంభవిద్య నొసగుటకు రు 11 వేలు; బాలభటసంఘములకు గ్రాంటులకు రు 10 వేలు, గ్రంథాలయముల అభివృద్ధికొరకు రు 10 వేలు, ఉత్తరసర్కారులలో ప్రభుత్వ వాణిజ్య విద్యాపాఠశాల సేర్పరుచుటకు రు 9 వేలు, ఇంగ్లండు నకింకా ఇర్వురు విద్యార్థులసంపుటకు రు 8 వేలు చెప్పింపబడును.

బాటలకు వంటెనలకు:-4.48 లక్షలు ప్రత్యేకింపబడెను. ఇందు స్థానికసంఘములకు రు 3.77 లక్షలు లాగబడును. పానంపూజా వంటెనలకొరకును రు 1.24 లక్ష, మలబారులోవరదలవలన గలిగిన నష్టముల మరచుటకు జేయుటకు 1 లక్ష, కాళహస్తి నువ్వను సదిమీదవంతున కొరకు 65 వేలు, నీలగిరిలో బ్రిటన్ రోడ్డు నిర్మాణమునకు, మరమ్మతులకు రు 50 వేలు, టెలిఫోన్-హుక్స్ కోర్టు నభివృద్ధిజేయుటకు 48 వేలు, పరలాయి-కాసిక్రావుకోర్టును చెప్పింపబడుటకు రు 28 వేలు ఈశాఖ స్కీములలో ముఖ్యవ్యయములు.

వైద్యశాఖ:-కు 2.76 లక్షలు ఏర్పరపబడెను. ఇందు 1 లక్ష-గుంటూరులో వైద్యపాఠశాల హాస్పిటలు భవనముల కొరకును 89 వేలు, కాలికట్టులో హెడ్ క్వార్టర్లు హాస్పిటలునకు రెండుమిషను భవనముల కొనుటకును, రు 80 వేలు-హాస్పిటలు భవనముల నిర్మించుటకు స్థానికసంఘములకు సహాయ మొనర్చుటకును, రు 25 వేలు ప్రైవేటు వైద్యశాలలకు బిల్డింగు గ్రాంటులనొసగుటకును, రు 15 వేలు- రాయచూరువైద్యశాలలో ప్రీజింగుచాంబరుకును, రు 12 వేలు మదనపల్లిలోని మిషను క్లయికోగవైద్యశాలకు గ్రాంటును హెచ్చించుటకును, 12 వేలు హెడ్ క్వార్టర్లు వైద్యశాల (విశాఖపట్నము) యందు అంటురోగ వైద్యుల నెక్కువజేయుటకును, పరిరక్షముల హెచ్చించుటకును, రు 12 వేలు వైద్యాధికారులకును, సబార్డినేటులకును బయోకెమిస్టరీ ఎక్కువజేయవలెను, దంతశస్త్రములయందు తరిగిదు నొసగుటకును, రు 10 వేలు మదరాసు పిచ్చివారి వైద్యశాలలో రోగులు పడుకొను పరువుల సభివృద్ధి పరుచుటకును చెప్పింపబడును.

వ్యవసాయము - వెటిరినరీ - సహకార శాఖ

కు రు 2.18 లక్షలు మంజూరు జేయబడును. ఇందు 1.58 లక్ష వ్యవసాయశాఖకు. ఇందు ముఖ్యవ్యయము లేవనగా. రు 99 వేలు కృష్ణాజిల్లాలో ధాన్యముయొక్క గుణము నభివృద్ధి పరుచు ప్రేషనును నిర్మించుటకు, రు 29 వేలు కోయంబత్తూరు వ్యవసాయ కల్యాణలో సబార్డినేటుల గృహావసరాల సభివృద్ధి యొనర్చుటకు, 10 వేలు, అప్పుడు సబార్డినేటుల యొక్కయు దిమాన్ ప్రేషను మేష్ట్రీలయొక్కయు సంఖ్యను హెచ్చించుటకును రు 7 వేలు నంజనాదులో బంగాళా దుంపల వ్యవసాయ

పరిశ్రమలోని యువోగ్యులకు గృహావసరాల సేర్పరుచుటకును, రు 4 వేలు తమలపాకులతోటల జబ్బులగురించి పరిశోధన లానర్చుటకును, చెప్పింపబడును. వెటిరినరీ శాఖకు రు 56 వేలు లాగబడును. ఇందు రు 22 వేలు మదరాసు వెటిరినరీ కల్యాణ భవనములను ఎక్కువజేయుటకు, రు 25 వేలు ఆన్వీనిటీని వెటిరినరీ వైద్యశాల భవనములను అధిక మొనర్చుటకు రు 5 వేలు క్రిత్తగా 8 వెటిరినరీ డిస్పెన్సరీల సేర్పరుచుటకు 8 వేలు ప్రయాణ మొనర్చుచు వైద్య మొనర్చు అధికారుల సంఖ్యను హెచ్చించుటకు; చెప్పింపబడును. సహకారశాఖ స్కీములకు రు 9 వేలు ఇవ్వబడును. ఇందు రు 8 వేలు కల్యాణనందు (తంజావూరుజిల్లా) పనిజేయుటకు కార్మిక శాఖయందు అదనముగా ఇన్స్పెక్టర్ నియమించుటకును, రు 1 వెయ్యి, మదరాసులోని రాష్ట్రీయ సహకారసంఘమునకు సహాయ మొనర్చుటకును చెప్పింపబడును.

ఆరోగ్యశాఖకు రు 43 వేలు యొసగబడెను. ఇందు ముఖ్యవ్యయము లేవనగా:-రు 21 వేలు కింగు ఇన్స్టిట్యూటులో విద్యుచ్ఛక్తి వసతుల సభివృద్ధి యొనర్చుటకు, రు 9 వేలు అదనముగా పదిమంది మునిసిపిలు ఆరోగ్యాధికారుల నియమించుటకు, రు 5 వేలు, మదరాసు హెల్త్ కమిషనరీ సహాయ మొనర్చుటకు, రు 5 వేలు ఇంజనీరింగు కల్యాణ (గిండియందు పరిశోధనకొరకు-పట్టణ మురుగు ప్రవాహముల చెడగొట్టు యంత్రముల సేర్పరుచుటకును, రు 2 వేలు-హెల్త్ కమిషనరీ పాఠశాల యందు నల్లుగు స్త్రీలకు తరిగియెత్తు నిర్మించుటకును చెప్పింపబడును.

వివిధములు:- జిల్లాసంఘములకు, స్థానికసంఘములకు కన్వెన్షియందు ధనసహాయ మొనర్చుటకు రు 68 వేలు లాగబడును.

రిజిస్ట్రేషను శాఖకు రు 49 వేలు లాగబడును. అందు 30 వేలు భవనముల కొరకును 10 వేలు క్రిత్తగా సబురిజిస్ట్రరీ ఆఫీసుల సేర్పరుచుటకు 9 వేలు కృష్ణాజిల్లా విభజనమునకు చెప్పింపబడును.

పారిశ్రామిక శాఖకు:- రు 102 లక్ష నిర్ణయింపబడెను. ఇందు ముఖ్యవ్యయము లేవనగా రు 42 వేలు పంపింగు ఇజనులను కొనుటకు, రు 25 వేలు ప్రైవేటు పారిశ్రామికపాఠశాలలకు బిల్డింగు గ్రాంటులకు, రు 15 వేలు, వైపాకాలలకు పరిశీలన కరముల గ్రాంటులకు రు 9 వేలు తోళ్ల స్కూలులందు పరిశోధకయంత్ర సామగ్రిని కొనుటకు, రు 6 వేలు వైపాకాలలకు విద్యార్థులకు తరిగిదు నొసగుటకు సదుపాయము లొనర్చుటకు, రు 4 వేలు కేరళ సబ్బుప్రాక్టరీలో క్రిత్రిపనులను ప్రారంభించుటకు చెప్పింపబడును.

పబ్లికువర్క్సు శాఖ:-రు 86 వేలు ఇయ్యబడును. ఇందులో 15 వేలు పల్లెచియందు సబువిభజనలో ఆఫీసరునకొగృహమును నిర్మించుటకును వెల్లూరులో ఎక్స్ క్యుటీవు ఇంజనీరునకు గృహమును నిర్మించుటకును చెప్పింపబడును, రు 6 వేలు నరసాపురములో ఒకసబుడివి జనలు అందుబాదీయరు ఆఫీసు సేర్పరుచుటకు చెప్పింపబడును.

ఎక్స్ ప్రెజ్ శాఖ:-కు వెల్లూరునందు అసిస్టెంటుమిషనరునకు గృహమును నిర్మించుటకును, కంకరీ దుర్గపర్మిటుయొక్క ఇన్స్పెక్టరునకు గృహావసరాల సేర్పరుచుటకును రు 80 వేలు ప్రత్యేకింపబడెను.

ప్రేషనరీ:-క్రింద రు 19 వేలు వ్యయ మంగీకరింపబడెను. ఇందు రు 15 వేలు “రిజిస్టరు ఆఫ్ హోల్డింగ్సు”ను తయారు జేయుటకు కాగితములకును, రు 4 వేలు ఉత్తర సర్కారులలో స్థాపించబడు వాణిజ్య పాఠశాలకు టైపురైటరులను కొనుటకును చెప్పింపబడును.

ఫిషరీసు శాఖ:-ఈశాఖకు రు 8 వేలు నియ్యనదేశంపబడెను. ఇందు రు 6 వేలు కర్నూలుజిల్లాలో ప్రేమావద్దు త్వముల ఫాణము నభివృద్ధిజేయుటకును రు 2 వేలు మత్స్యముల క్యూరింగు యార్డులో యువోగ్యుల పునర్నిర్మాణ మొనర్చుటకును చెప్పింపబడును.

పంచాయతుల రిజిస్ట్రారు జెనరలునకు పర్సనలుఅసిస్టెంటును, ఎక్కువమంది గుమాస్తాలను నియమించుటకుగాను జెనరలు అడ్మినిస్ట్రేషను క్రింద 7 వేలు ప్రత్యేకింపబడెను.

సయింటిఫిక్ శాఖ:-కు రు 6 వేలు నిర్ణయింపబడెను. ఇందు రు 4 వేలు కందువిగ్రహముల రక్షించుటకును, రు 1 వెయ్యి- ప్రభుత్వవస్తు ప్రదర్శనశాలలోని నాణెముల యొక్కయు సిల్వ యొక్కయు పట్టికను తయారుజేయుటకును చెప్పింపబడును.

12. గత సంవత్సరమువలెనే ఆప్టచేయుట బడ్జెటు తయారుచేయబడెను. 1925-26 సంవత్సరములో 198.3 లక్షలు ఆప్టచేయుట అధికార మియవలసినదని యిండియాప్రభు

త్యమువారిని గోరితము. ఇదివరకు యాయవలసిన అప్పులకై బాడగా 19.94 లక్షలు యాసంవత్సరముందు యాయవలసియున్నది. ఇదిగాక 9.50 లక్షలు రాష్ట్రీయ అప్పు భారాక్రింద తీర్చవలసియున్నది. సంవత్సరాంతమునకు 145.190 లక్షలు ఋణమును తీర్చవలసియున్నది.

అప్పులనీకొను 1985 లక్షలలోను 25 లక్షలు నీటిపారుదల వర్షాన్ని నిమిత్తము వినియోగింపబడును. ఈ మొత్తము లో 4.71 లక్షలు పేటూరు ప్రాంతాక్రిందను, 1.96 వాణిజ్యమునకు పహాయముచేయుటకు పేట్టుబడిగ నీయబడును. 58.88 లక్షలు రాష్ట్రీయ ఋణభారాకోరకు దీయబడును. మదరాసు కార్యకేమనునకు నీటిసదుపాయమునకును మరుగు పోవుటకును సౌకర్యములను నిర్మించుటకు 6 లక్షలు అప్పుయిచ్చుటకు బడ్జెటునందు యేర్పాటుచేయబడెను. కుత్తుకడి పోర్టుట్టునకు 6 లక్షలు యాయబడును. 28 లక్షలు కొచ్చిను పోర్టుట్టున కీయబడును. 13.18 లక్షలు జిల్లా పురపాలక సంఘములకు, 4 లక్షలు పార్శ్వశివారు చట్టముక్రిందను, 12.88 లక్షలు చిల్లర వివిధమైన శాఖలకును అప్పునిచ్చుటకును, 21 లక్షలు భూములను బాగుచేసికొనుటకును వ్యవసాయ మభివృద్ధిచేయుటకును గల కాపనములక్రింద అప్పుయిచ్చుటకును నీయబడును. కొలరూనునది మీద నూతన వారావధి నిర్మించుటకుగాను 6 లక్షలలో సహితముగ 20.62 లక్షలు నిరాచార్యకరముగ అప్పును చేయుచున్నాము. కొలరూనునదిమీద నంతనను నిర్మించుటకు మొత్తము 18.79 లక్షలు గావలయును. 88.08 లక్షలు రివిన్యూనందు లోటు భరించేయుటకు గావలయును. అంతలనుగురించి వివరించుటకు అవశ్యకతలేదు. కాని ఒక్కవిషయము దెల్పవలసియున్నది. మాజిల్లా తిరుగుబాటునందు నష్టమెందినవారలకు నీయబడిన అప్పునందు 7.04 వమాలుచేయబడినట్లు నివిలుబడ్డలు ఎన్టీమేటుయొక్క 885 వ పేజీలో దెల్పబడెను. మొత్తము మీద యా 897401 లు అప్పు యాయబడెను. ఇంతవరకు యా మొత్తములో యేమియు వమాలుచేయబడలేదు. ఎడ్డెయినను వమాలుచేయలేదు. మాజిల్లా సేరముల కాపనము నచులునందుంచక పోవుటచే మామూలు ప్రకారముగ వమాలుచేయబడిన జరిమానాలవలన ఎప్పు ధనము నష్టమునొందినవారలకు మజరాగా నీయబడునని అభియోగముగావెను. 1924-వ సంవత్సరము అక్టోబరు మాసమునందుండి అభియోగములును, జరిమానాలును ఉపసంహరింపబడెను. మొత్తముమీద తొమ్మిదికోట్లు వమాలు చేయబడెను. ఈ ఉపాఖ్యాన మింతటితో విరమించుటమంచి దని ప్రభుత్వముజలెను. వ్యక్తులకు 4.91 లక్షలను రబ్బరుకు పెసెలకు 4.07 లక్షలను అప్పు యాయబడెను. నష్టము పరిహారము ను బట్టి అప్పు యాయబడలేదు. చాలవరకు మాలోచించి వ్యక్తులకిచ్చిన అప్పును, రబ్బరు కంపెనీలకిచ్చిన అప్పులో 2.18 లక్షలను బూరిగ దీక్షింతులనూని రబ్బరు కంపెనీలో నొక దానికి యా 41,260 లు మజరాగా నిచ్చుట న్యాయముగనందునని ప్రభుత్వము జలెను. ఈ పద్ధతిక్రింద '47 చిల్లర' అను అంశము వచ్చును. స్వల్పపద్ధతిక్రింద వమాలుకాని అప్పులక్రింద 'యిది క్రొంతయు, చిల్లరఖర్చులక్రింద క్రొంతయు యిది చేస్తుబడెను.

18. బడ్జెటునందు 88 లక్షలు లోటువచ్చుచుండుటచే ఆర్థికసభ్యులకు సంకల్ప పీకరముగలేదు. జాతీయ నిర్మాణ శాఖలకు తగినంతద్రవ్య మొసగబడలేదని సభ్యులు అసంతృప్తి నొందవచ్చును. పలేటూరులందు నీటి సదుపాయములును నైదొడ్డపచారములనుగలిగించు స్త్రీములను నిర్మించుటకు ప్లానిక పరిపాలన మంత్రిగారు గోరుచున్నారు. విద్యావ్యాప్తిని నిమిత్తము చిన్న చిన్న తప్పబడుగులు చేయుచున్నారనియు అంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు ధనము గావలయుననియు విద్యాశాఖ మంత్రి గోరుచున్నారు. వ్యవసాయాభివృద్ధికి పారిశ్రామిక విజృంభణమునకును విత్తము గావలయునని అభివృద్ధి శాఖామంత్రి మొరల్దేవుచున్నారు. రిజర్వుశాఖవారు ధనము కావలయునని గోరుచున్నారు. చాల కాలమునుండి నిర్మించుటకు నిల్చుచేయబడిన గవర్నమెంటు ప్రస్తుతావసర నిర్మాణమును యిక ఉపేక్షించుటకు వీలులేదు. వివిధ గ్రామల ఉద్యోగులకును గృహవసతులను గలిగింపవలసియున్నవి. సబార్డినేటు పోలీసుశాఖయందు గృహ నిర్మాణములను బూర్తి గావించవలసియున్నవి. చాల అపీలు చాలబడెను. మరాఠుత్తులు చేయవలయును. నూతన గోదావరి జిల్లాకోరకు క్రొత్త భవనములు నిర్మింపవలసియున్నది. ఖర్చునకు మతిగలదు. కొంతకాలమువరకును నూతనపు పనులను గావించుటకు సామ్యులేదు. ప్రారంభించబడిన కట్టడము నను బూర్తి గావించుటకు సామ్యులేదు. ఇందుకోరకు ఆర్థికముగ బన్నావిధించవలయును. ఆర్థికముగ బన్నావిధించుట ప్రజలకిష్టములేదు. దిగగోత, రిట్రెంచిమెంటు చేయుటచే పనులు కత్తి సామర్థ్యముగ జరుగుట కవకాశములేదు. కాని రాష్ట్రీయ కట్ట భారమును దొలగించెదననిదలచెదము. అదియే మన భారమును కొంతవరకు తగ్గించును.

కొన్ని ప్రాంతములందు రాష్ట్ర మొత్తద్రవ్యధానము దున్నిచని గోల చేయబడనో ఆరాష్ట్రమునకు భారత ప్రభుత్వము ఉపకరణము గావించునని యెంచబడుచున్నది. ఇట్లు చే

యుటకు గతముందు కారణములుగలవు. కానిన పినపరిస్థితులందు రాష్ట్రీయవాదము కేంద్ర వాదమునందు విధి జంపబడుచున్నప్పుడు యిట్టి యుక్తికి తావులేదు. ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యమును పొందుటయే మన గమ్యస్థానము. ఈకోరికనుబట్టియే మదరాసు భారమును దగ్గించవలసినదని యాసంవత్సరముందు కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు నూచింపబడెను. అంతయుకాక వరదలచే నాశనమగుటవలన పునర్నిర్మాణభారమునమీదన పడెను. బడ్జెటునందులోయందుట రాష్ట్రీయ కష్టమును దగ్గించుటకు కారణముకావలదు. తగ్గించుటచే ననో ఆత్మహత్యలేదు, భారత ప్రభుత్వముయొక్క బడ్జెటునందు కేమను చూపబడిననో మనము మనభారమును కొంత తగ్గించవలసినదని కోరవచ్చును. కాన మన మెల్లరమును ఏకపాత బద్ధులమై యావిషయమున బనిచేసి రాష్ట్రీయముయొక్క ఆర్థిక భారమును క్రొంతవరకును దగ్గించుటకు భారత ప్రభుత్వముచై ఒత్తిడి చేయవలయును.

14 భారతదేశ ప్రభుత్వముయొక్క ఆర్థికపత్రము 4వ వారమునాడు ప్రచురించబడెను. అనుకొనినట్లు కొంతకేమను చూపబడెను. 2½ కోట్లు రాష్ట్రీయభారములను దగ్గించుటకు వారు వినియోగించెదరు. దివల్యాధిను నిబంధనల ప్రకారముగ 126 లక్షలు మదరాసునకు తగ్గించబడును. ఈమాత్రముపకరణము గావించుటచే భారత ప్రభుత్వమును మన మెల్లరమును అభివృద్ధిచేయవలసియున్నది. ఇది చాలదు. కాని యామాత్రమునను మన భారమును తగ్గించినందులకు మనము సంతోషించవలయును.

కాని 126 లక్షలు తగ్గించబడునని అసంబ్ధియందు నూచించింపబడెను. ఉత్తరపు ఈ యపడలేదు. తంతు అంతయును నడచి రివివ నీయబడువరకును సేను దెల్పిన అంతలందు మార్పుచేయ వీలులేదు. ఆర్థిక చట్టము ఆమోదించబడవలయును. పిమ్మట తీర్మానము అసంబ్ధియందు ప్రచురించబడవలయును. అంతవరకును మనకష్టము లంతమొందవు కాని రాజకీయకారణములచేతలాభదాయకముగ భూచనను సభ్యులు ప్రతిఘటించెదరని సేను చలవలెను. కాని సభ్యులపై ఇతర ప్రాంతములందుండి ఒత్తిడిగలుగజేయుచుండున్నవి. కాన మనము ఈ ఉపకాంతిని బొందుటకర్హులమనియు సభ్యులకు దెల్పి రాష్ట్రీయముయొక్క కేమమునకు ప్రయత్నించవలయును. భారత ప్రభుత్వపు ఆదాయ కేమమును యితరకార్యములకు ఉపయోగించుటకు తీర్చివేసిన ప్రయత్నము లితరరాష్ట్రీయ ప్రయత్నించుచున్నారు. వారి సభ్యులు అసంబ్ధిలో గలరు. వారు ప్రచారముచేయుచున్నారు. వారిసంఘము కానగ నిర్మాణ క్షేత్రముననున్నది. దెక్కుఉపన్యాసవేదికలపై నుండి ప్రచారము జరుపబడుచున్నది. కాని యంత్రాకారుల లాభములను రైతులలాభమును కాడవలసియున్నప్పుడు ఏపక్షమునకు జయును నాటిల్లనన్నదో అను అంశముపై నాకు సంశయములేదు. కాని యావిషయమై బాధ్యత అసంబ్ధి సభ్యులపై నెలించియున్నది. కాని ఒక వారములో అసంబ్ధియందు ఈవిషయమై చర్చ జరుగనున్నది. చర్చఫలిత మెట్లుండునో సేను జోస్యము చెప్పవలెను.

ప్రశ్నోత్తరములు

నేటిదినము సమావేశమైన, కాపనసభయం దీక్రింది ప్రశ్నోత్తరములు జరిగెను.

ఏజన్సీ ఫిరూరి
విశాఖపట్నం జిల్లాయందలి ఫిరూరి ప్రదేశములందలి సామాన్య పోలీసుదళము యొక్కయు, స్ట్రెకింగు ఫోర్సుయొక్కయు పోలీసు అధికారులయొక్కయు సంఖ్య తెలుపవలయుననియు వీరి నింతకాల మచుట నుంచుటకు కారణమేమో తెలుపవలయుననియు రా|| సి.వి.యస్. నరసింహ రాజుగారు ప్రశ్నించిరి.

ఈప్రదేశమునందున్న చింతపల్లి కృష్ణదేవిపేట పోలీసుస్టేషనులయందు ఇరువురు సబ్ ఇన్స్పెక్టరులు 4 రు హెడ్ కాన్స్టేబులులు 27 రు కాన్స్టేబులులు యున్నారనియు ఈస్టాబ్లిష్మెంట్ సైన్యముపోలీసుకు జేరిన 50 మందితో కూడిన దళమును నానుకమిమనుడు ఆఫీసులను ఇరువురు జమీదారులు ఒక బ్రిటిష్ ఆఫీసులతో సహా ఫిరూరిప్రదేశముం దున్నారనియు శాంతిసంరక్షణమునకు వీరు అవసరమనియు హోంమెంబరు గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

సి. వి. ఎస్. నరసింహ రాజుగారు ఏజన్సీ ప్రదేశమున నుంచబడిన నాన్ కమిషన్ డుద్యోగుల సంఖ్యను తెలుపవలెనని యడుగగా హోంమెంబరు గారు నోటిసు గావలెననిరి.

సత్యమూర్తిగారు:— ఏజన్సీ ప్రదేశమున నిండు సైన్యము పోలీసుదళము నుంచుట కవసర మేమనియు సామాన్యదళము జాలదాయనియు ప్రశ్నించిరి. దేయాంగమంత్రి ప్రత్యుత్తర

మొసగును, ప్రత్యేకావసరము గలిగి-ఏజన్సీలోని పోలీసుదళము నియమించబడలేదనియు-సాధారణ వ్యవహారాధ్యాయము చురదెననియు నుడివిరి. వారికను వ్యయము ఇదివరకు ఎక్స్ట్రా కాన్ట్రీక్రింద ప్రత్యేకింపబడిన మొత్తమునుండి భరింపబడుచుండెను. ఈదళమును తగ్గించు విషయము లామెంబరుగారికి సంబంధించినది అని నుడివెను.

సైన్యము పోలీసుదళమును తగ్గించుటకు గురించి లామెంబరు ప్రత్యుత్తరమొసగును అదళమును తగ్గించుట అవసరమని తాను దలచుట లేదనిరి.

మంత్రులు కొన్ని కార్యదర్శుల జేరములు

కడచిన సంవత్సరము బడ్జెటుచర్చయందు మంత్రులు, కాన్సిలు కార్యదర్శులజేరములు బల్లెముల విషయముగురించియు, ప్రజాదయ త్రాఖుల పరిపాలనము గురించి సంపూర్ణముగ చర్చజరుగుటకు అవకాశములేకుండెననియు, ఈసంవత్సరమైనను సంపూర్ణముగ చర్చజరుగుట ప్రత్యేక అవకాశము లిచ్చుటకు ప్రభుత్వమువా రెట్టి ఏర్పాటులుగావించిరని సల్లానాగారు ప్రశ్నించిరి.

ఇంతవరకు అవలంబించబడుచున్న విధానమునుమార్చి సభ్యులకందరకు అనుకూలముగ క్రొత్తవిధానము ప్రభుత్వమువారికి స్ఫురించుటలేదనియు, ఏదైనను ఒక దిమాండుపై ఆర్థికముగ చర్చజరుగుటకు సభవారి కుద్దేశమున్న, సభవారే అట్టి అవకాశమును కలగజేసికొన వచ్చుననియు ఆర్థికసభ్యుడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

ఇది కాననసభవారి యందరకును సంబంధించిన విషయముగుటచే, నీ విషయమును చర్చించుట కొకప్రత్యేకకాలమును నియమించెదరా? అని సల్లానాగారు ప్రశ్నించిరి.

గ్రహముగారు:—సభవారట్లు గోరునెడల సావిత్రియను గవర్నరుగారికి తెలుపుకొనవచ్చును. ప్రత్యేకకాలము నగా సరిగ సర్దుగుటలేదు. మంత్రివేరముగ్రాంటును చర్చ కార్యక్రమమునందు జేర్చబడియున్నది. అవిషయమును చర్చించుటకు ఒకదినమున కొక ప్రత్యేక సమయముని యుద్దేశించునో నది సాధ్యముగాదు.

సల్లానాగారు:—సేనుద్దేశించున దదిగాదు. గత సత్సరములవలె మంత్రులజేరముల చర్చించుట కవకాశము లేకుండ కార్యక్రమమును ఏర్పరచ, అవిషయమును చర్చించుటకు కొంత కాలము నొసగవలెనని నానుభిప్రాయము.

గ్రహముగారు:—సభ్యుల విషయమును చర్చింపగోరునో, తామే అందుకు వ్యతిరేకముననుటలొనర్చుకొనవచ్చును.

సత్యమూర్తిగారు:—గత సత్సరము-మంత్రుల జేరముల చర్చించుటకు వ్యతిరేకముగబడలేదని రామలింగారెడ్డిగారు జెప్పగా, అదిషయమును సానుభూతితో విచారించెదనని అధ్యక్షుడు గతసత్సరము వాదన మొనర్చియుండెను.

అధ్యక్షుడు:—నావద్దకింకను వేరేమొగ్రాంటుల చర్చకు గావించబడిన ఏర్పాటులకు సంబంధించిన కాగితములు రాతేదు. అవి వచ్చినపుడు ఈవిషయమున సభ్యుల యభిప్రాయముల గురించి గవర్నరుగారికి తెలిపెదను.

కన్నాటు ప్రభుదంపతుల ఆగమము

నేటిదినము మధ్యాహ్నం 2.30 గంటలకు

ఎగ్రాన్టీమరులో కన్నాటుప్రభు దంపతులు చెన్నపురికి వచ్చిరి. ఈస్టీమరులో 10 గంటలకు రావలసి యుండెనుగాని అనివార్యములగ కారణములవల్ల ఆలస్యముగ వచ్చెను. గోడను ప్రభుదంపతులు వారికిస్వాగత మొసగిరి. పిమ్మట వారు ప్రభుతధవనమునకు వెలిరి.

ఏ. ఎస్. దొరస్వామయ్యగారు:—చక్కటి పేషరు కాగితపు బరువు బ్లాంకుగాను, పేషరుకట్టరు, రంగుల కేకుల నుండరమైన క్యాండ్లరును, మంచి బొమ్మలుగల కాగితపు క్యాండ్లరులను పంపినందులకు కృతజ్ఞతన తెలుపుచున్నాము. దొరసామయ్యగారు స్టేటు ఎక్స్ప్రెస్సు సిగరెట్లకును, కాగితపు వర్తకులు చార్లెసుమార్గను కంపెనీకిని, సబ్బులను చేయు పియ్యకంపెనీకిని, విసోలియా సబ్బు కంపెనీకిని హైజిల్లు కంపెనీ లినకు బ్రదర్స్ డైలీలు సబ్బునకును ఏజెంట్లుగ నున్నారు. వీరు పంపిన క్యాండ్లరులు వగైరాలు సుప్రసిద్ధములైన వైకంపెనీలను చెందియున్నవి.

మన మధ్యస్థునింకవలెనన్న గ్రామసభలు, తాలూకాసభలు, జిల్లాసభలు, రాష్ట్రీయసభలు కట్టుబట్టిన పద్ధతులమీద సాఫల్యమును నిరంతరము గడియారమువలె పనిచేయుచున్న యేర్పాటు జేయవలెను. అట్లు గాక సంవత్సరమున కొకసారి యేదో ఒక చోటజేరి తీర్మానములు చేసినంతమాత్రమున ఫలిత మేమాత్రము చేకూరక పోవడమే గాక యీసభ లొకసాంవత్సరిక విస్తృతముక్రింద పరిణమించి హాస్యాస్పదములగును. ఒక సంఘముయొక్క వృద్ధిక్షయములు అసంఖ్య మనునదియే అచారవ్యవహారముల మీద ఆధారపడియుండును. తోడి సంఘములకంటె మనసంఘము వెనుకబడి యుండుటలయని వితర్కించుచుచిన మాడుకారణములు గానించుచున్నవి. 1 విద్యలో వెనుకబడియుండుట, 2 సంఘమునందు దినానక్షత్రములవలె వేళ్ళమీద లెక్కింపబడినట్లు అశుభములు అల్పసంఖ్యాకులుగ విద్యార్థితులు కొంచున్నవారు కృషి, వాణిజ్య, పారిశ్రామికవిద్యుత్తులు హేయములనియు, ఆవృత్తులవలించుట అనాగరికమనియు భావించి అందు ప్రవేశించక పోవుట, 3 సంఘములోని దురాచారములను తొలగించి సంఘాభివృద్ధిరములగు సదాచారములను జేశకాలపరిధితుల కనువగులగున నలకొల్పక పోవుట.

విద్య

ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధ ప్రారంభోచిత విద్యకు చట్టములమున అధికారమిచ్చినను అచటచట తప్ప లోకలబోధలు ముగిసిపోవుట దాని ననలునం దుంచలేకపోవుట జూడకడం కొంచినీయుగ నున్నది. ఆచట్టముయొక్క సంపూర్ణ లాభములను మన మనుభవింపవలెనన్న దాని నమలులోనికి వచ్చునట్లు తగు ప్రయత్నములు చేయుటయే గాక ప్రతివారును తమ తమ బాల బాలికలను తప్పక పాఠశాలలకు బంపి వాటికి విద్య నలపడజేయ బాధ్యులై యున్నారు. ప్రారంభవిద్యవలన సామాన్యమైన లోకజ్ఞానము మాత్రమే గలుగుటచే అంతటితో తృప్తి పొందిన లాభములేదు గనుక కృషి వాణిజ్య పారిశ్రామికాదులకు సంబంధించిన కళలతోగూడిన ఉన్నతవిద్య దేశాభివృద్ధికి తొందరగా ముగియలే అట్టివిద్య నభ్యసించ విశేషకృషి చేయవలసియున్నది. అవి పట్టణములకు మాత్రమే గాక ఖండాంతరములకు కూడ జూయి అభ్యసించవలసియుండుటచే ధనికులకుతప్ప సామాన్యులకు పేదవానికి సాధ్యముకాదు గాన మనలో సానబట్టిన మూగరత్నముల వలె విద్య నభ్యసించ నర్హులయిన పేదవాలు రనేకులందరియు ధనాభావముచే విశేషవ్యయముతోగూడిన పట్టణములకు దృష్టించినను ఉన్నతవిద్యను బడయ బాలకులైనారు. కాబట్టి వారికి విద్యాదాన మొసంగుట మన ముఖ్య కర్తవ్యము. ఇది గాక పట్టణములలోని విద్యార్థులు తగిన సదుపాయములు లేక వివిధములగు కష్టపట్టెములకు లోబడుచున్నందువలన వారికొరకు అవసరమయిన ఫలములందు తగినవసతి గృహముల నిర్మించుటతంత్రావశ్యకము. విద్యనభ్యసించు ఖుముగా విద్యుత్తువలె మనలో మూలములకు వ్యాపించి చుట్టూరినీక రావలెననిన సంఘములోని ప్రతివారును తమ తమ శక్తివంచనలేక ధారాళముగ విరాళము లొసగి విద్యాభివృద్ధికై నిరంతరము పాటుపడవలెను. అట్లు చేయనియెడల మన విధిని మనము తప్పినవార మగుటయేగాక మన సంతానమును ముందు తరమువారికి విషము పోసినవారమగుదుము. కాన ఇందు కొరకు మన మందరము కడు పట్టుదతో విశేషకృషి చేయవలసియున్నది.

పరిశ్రమలు

కామధేనువునంటి భూగర్భమునుండి సమస్త ససోత్పత్తిని జేయ వ్యవసాయమెంత యావశ్యకమో వాటిని దేశకాల పరిస్థితులకు తగినట్లు లుపయోగములోనికి తెచ్చుకొనుటకు పరిశ్రమలుకూడ అంత అవశ్యకము. పారిశ్రామిక విద్యాభ్యాసము మనలో భూస్వామియైనందు ముడిపదార్థముల నుపయోగించుకొను మార్గము తెలుగకపోవుటచే ఖండాంతరముల కిక్కుప ధరలకు పీటని గొనిపోయి హెచ్చుమూల్యములకు తిరిగి వాటిని వసు కూపమునకు ప్రసాదించుగతి సంభవించినది. కుట్టుకొనునూదులు కట్టుకొను బట్టలు వ్రాసికొను కలములు, పూసికొను సోపులు, అగ్గిజేయ నగ్గిపెట్టెలు మొదలగు నిత్యజీవనమున కత్యవసామైన సామాన్యవస్తువులగుట మన మితరులమీద ఆధారపడియుండుట జూడ మనయజ్ఞానమును అశక్తతను దేశముయొక్క దౌర్భాగ్యనితిన తెల్పకయే తెల్పుచున్నది. ఈ దుస్థితినుండి వెలుపడి మనము సమస్త కర్మరములతో తులనాగుటకు గాను వివిధములగు పారిశ్రామికవిద్యలలో ప్రవేశించి అందుత్తీర్థులగుటయేగాక వాటిని క్రియాపాపమున తెట్టుట మనవిధియైయున్నది.

మద్యపానము

మద్యపానమువలన మనలో ననేక కుటుంబము లధోగతి

పాలయి దారిద్ర్యదేవతకు నిలయుచున్నవని సంగతి మీకెల్లరకు తెల్లమే. దీనిని నేచిందుచార చేయు. ధనమానములను పూర్తిగా గోలుపోవుటయే గాక రక్తమాంసములు క్షీణించి అమూల్యమైన శరీరాశోగ్యముచేడి ఆకాలశృత్యువువార బడుచుండిరి. ఇది అనేకానాములకు హేతుభూతమగుటచే మన పూర్వులు దీనిని పంచమహాపాతకములలో నొకటిగా పరిగణించి యున్నారు. కాన సర్వానర్థ పరంపరలకు మూలమగు యాపానపితాచము మన సంఘమునుండియేగాక, మనదేశమునుండికూడ ఎంత త్వరగా వెడలగొట్టిన అంత శ్రేయస్కరము. ఇందుకు గాను మద్యపాన నిషేధసంఘము లూయార స్థాపించి పట్టుదలతో ప్రచారము చేయుట అవసరమై యున్నది.

వరకుల్ల కన్యాశుల్కములు

ఈశుల్కముల చేతనేగాక వివాహకార్యములనుందు ఒక రినిజూచి ఒకరు పోటీపడి గౌరవహాని యగు నేమోయనియెంచియు, అధికవ్యయములు చేయుటచేతను కూడా మనలో ననేక కుటుంబములు నాశమైపోవుట తలస్థించుచున్నది. ఇందులో ఆడపిల్ల లెక్కువగల కుటుంబమైయెడల వారి దుస్థితి చెప్ప అడవిలో లెక్కవగల కుటుంబమైయెడల వారి దుస్థితి చెప్ప నలవియేకాదు. ఏలయు పాటలలోవలెనే హెచ్చుపాటలు పాడి నవారికే ఐదుడు చిక్కుట సంభవించుచున్నది. ఇది చాల విచారకరమైన యంశము. తమ విషయములలో తలదండ్రులనుబట్టి చుచున్నపాట్లు చూడలేక అచటచట అనేకకన్యలు వారిబాధలునుప ఆత్మహత్యలు జేసికొనుచున్నారను సంగతి వాస్తవప్రతికలలో చాలమంది చూచియే యుందురు. ఈవిషయము లన్నియు తమకు బాగుగా తెలిసినవియే గనుక నేనంతగా మనవిజేయ నవసరములేదు. కాన వరకుల్ల కన్యాశుల్కములు తీసికేయుటయే గాక అధిక వ్యయప్రయాసములకు మూలమైన అయిదు కోజుల పెండ్లిపద్ధతి మాన్పించి కొద్దివ్యయముతో వివాహములను జేయుమాగములను నూచించుట వాంఛనీయు.

అంటరానితనము

శంకర, రామానుజ, మతములవారమని చెప్పకొనుచు శ్లో॥ చండాలాస్తు సభు ద్విభోస్తు గురు రిశ్యేహ మనీషామమ అని శ్రీమత్ శంకర భగవత్ పాదులవారు చండాలు నకు నమస్కరించి ఆదైవ్యసిద్ధి నొందెనుట గమనించక, శ్లో॥ అహం బ్రహ్మస్మి తత్త్వమసి ఇత్యాది వేదవాక్యములను మరచి మన భారతమాతకు జన్మించి మనహిందూమతములో నుండి, మనరాముని కృష్ణుని పూజించి, మనదేవాలయాలయందు భక్తిగలిగి, హైందవులమని జెప్పుకొనుచు మనయందు వినయవిధేయతలను జూపుచు, మనభూములను నేవ్యముజేసి, మనకు సమస్తసస్యసంపదల సహకూర్పుచున్న వాల్మీకి, నుతం గ, ఆరుంధరి, మొదలగు, ఋషిసంతతివార లగు 7 కోట్ల నిమ్మజాతివారకు మనసోదరులను సామాన్య మనుజులకేగాక కుక్క, పంది, మొదలగు పీన జాతి వృగములకుగల హక్కులను కూడ వారికొసగక వీధులనడువనీయక బడులలోనికి రానీయక, గుడులలోనికి పోనీయక నూతులలో నీరుచేడుకొననీయక పోవుటయేగాక అంటరానివారుగను చూడరానివారుగను చెప్పరాని వారుగను పరిగణించి వెలిగ నుండుటచే వారిలోన నేతలు మన మతమునందు నమ్మకమునకెంచి మతాంతరు లగుటయేగాక దేశ హితైకకార్యములందు మనతో కలియకపోవుట కూడ తలస్థమగుచున్నది. ఈఅంటరానితనము మైజాతుల యందుగల జాత్యహంభావము మిన్నంటుటచే ఏర్పడిన క్రూరాచారమేగాని దైవనిర్మితమును, శాస్త్రసిద్ధమును ఎంతమాత్రము కాదు. ఇట్లు చేయుచున్న మనము యితరదేశములకు వలసపోయిన మన భారతీయసోదరులను అన్యదేశీయులు అతిహింసయుగా హమమన్నారని విలపించుటకు మనకు సిగ్గెలలేవున్నదో తెలియకున్నది. ఇందుకు తోడిజాతులతోపాటు మన సంఘమునందునుకూడ చాల బాధ్యతగలదు. ఈ అంటరానితనమును మండు గలుపుటకు తగుప్రయత్నముల జేయుట మన పరమధర్మము. ఎంతకాలమున రకు యిది అంతరించుకయుండునో అంతకాలమువరకు మనకు సాంఘికరాజకీయ మోక్షములు గగనకుసుమములని గ్రహించ వలెను.

సహకార పరపతిసంఘములు.

ప్రజల లాభముకొరకు మన దొరతనమువారలన ఇప్పుటికి నుమారు 20 సంవత్సరములక్రింద స్థాపింపబడి యున్నను దీనివలన మన సంఘము లంతగా లాభము పొందినటు కనపడదు. ఈ ఉద్యమములో అనేకలాభము లంతర్గతములై యుండుటచే దీనిని పేదలపాలిటి పెన్నిధియనుట కెంతయో తగియున్నది. ఈసంఘములద్వారా కృషివాణిజ్యములు మొదలగు సమ పనుల కొరకు పేదలగువారికి తక్కువ వడ్డీకి అనుకూలమయిన

వాయిదాలతో కానలసినసొమ్ము తీసికొన విలుగుటచే సామాకార్ల జారినుండి తప్పించుకొనుటయేగాక వికమత్వము సంఘీభావము పెంపొందించుకొనుట కనేకావకాశము లున్నవి. ఇందునిషయములు కోఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటు వారవసరమయిన సలహాలనియ్య సిద్ధముగానున్నారు. కాన యీసంఘము లిదివరలో ఉన్న చోట్ల వాటిని వృద్ధిపరచుటకును, లేని గ్రామములందు వీటినిస్థాపించి తగ్గారా కలుగు అనంతములగు లాభములను బొందుటకును యత్నించగోరెదరు.

రాజకీయ హక్కులు

రాజ్యపరిపాలనా యంత్రము ప్రజలిచ్చు పన్నులముల ముననే నడచుచుండును. కొంచె మిందు మిందు యావత్తు పరిపాలనాభారము వ్యవసాయదారులే వహించుచున్నారనుట లోకప్రసిద్ధము. పరిపాలనాభారము వహించువారలే రాజ్యాంగ ఆంశములగు పాల్గొనుట ముఖ్యవసరము. వ్యవసాయమే ప్రధానవృత్తిగా గలిగి వివిధములగు పన్నుల భరించు మనసంఘము రాజకీయ విషయములందు ఉపేక్షాభావము గలిగియుండుటవలన మన సంఘమునకు తగినటుల ఎక్కువయింది అందు ప్రవేశించక పోవుటచే వృద్ధినిండక వెనుకబడి యుండుట తలస్థమయినది. ఒక సంఘముయొక్కగాని దేశముయొక్కగాని దౌన్యత్యము వారనభవించు రాజకీయహక్కులను బట్టియుండును. కాన ఎల్లరును రాజకీయసంస్థ లన్నిటియందు ప్రవేశించ అభినివేశము కలిగియుండవలెను.

11

అభ్యిక్షులు-శ్రీరాజా బొమ్మదేవర నాగన్ననాయుడు బహద్దరు జమీందారుగారి ఉపన్యాసమునుండి ఈక్రింది భాగములు ముద్రితములు.

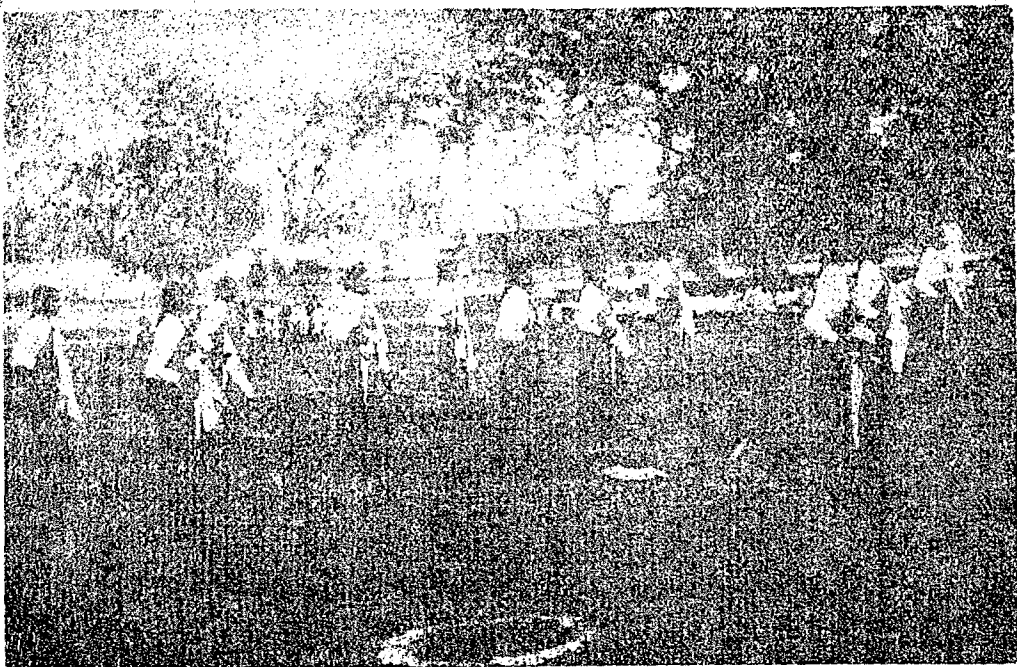
మనసంఘము వెనుకబడియుండుటకు కారణములు, 1 విద్య, వికమత్వత లేకపోవుట 2 సంఘమును అనరించుచున్న దురాచారములు మొదలయినవి తొలగించుకొనకపోవుట అని నా అభిప్రాయము.

విద్య

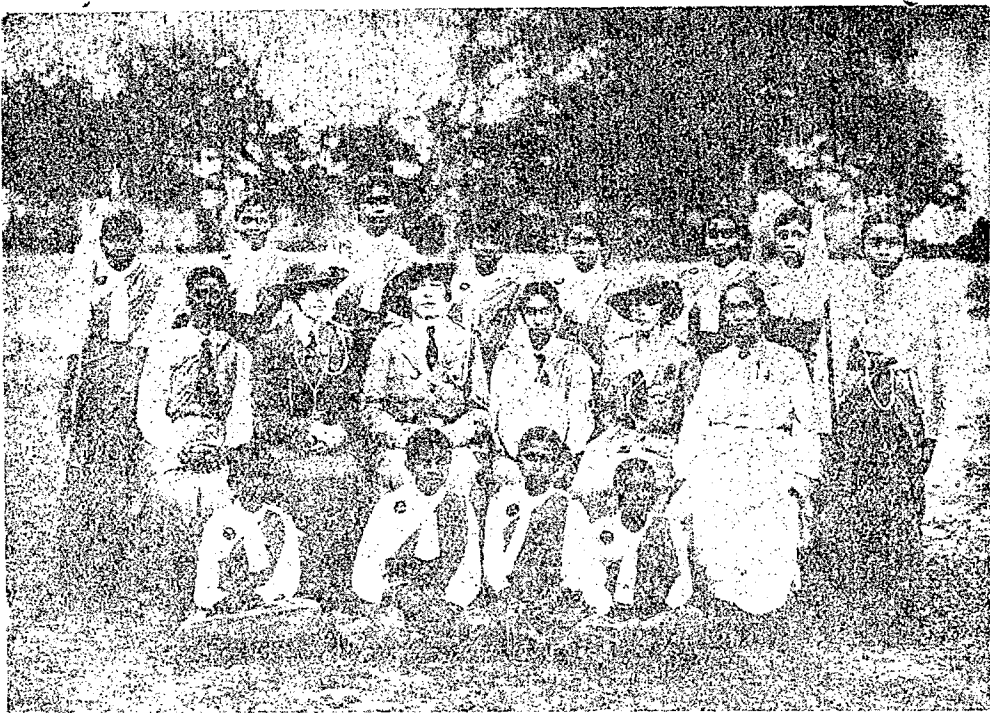
మనలోకూడ కొందగు ప్రముఖులు విద్యాభ్యాస మొనరించి యున్నతోద్యోగములందును, దేశహితకార్యములందును పట్టుదలతో పనిచేయుచుండిరి. కాని సాటికులములందున్న వారికంటె యెక్కువ అల్పసంఖ్యాకులు కనుపట్టుచున్నారు. విద్య యందేమి, సంఘీభావమునందేమి. మనము వెనుకబడియున్నాము. ఈలోపమును తొలగించుకొనుటకు ముఖ్యముగా విద్యయే కావలెను. విద్య లేనిది ప్రభుత్వోద్యోగములందు పాల్గొనుటకు అవకాశముగాని సమస్త శాస్త్ర పరిచయముగాని కలుగదు. ఈకొరంతను తొలగించుకొనుటకై సంఘాభిమాను లెల్లరును తమతమ శక్తికిం దగినటుల బాహు విద్యాభివృద్ధికై నిరంతరమును పాటుపడవలసియున్నది. మరికూ బాలికలకుకూడ విద్యనేర్పించుట అవశ్యకమై యున్నది. భగవంతుడు పురుషులతోపాటు స్త్రీలకుకూడ జ్ఞానసంపత్తును కలుగజేసియున్నాడు. స్త్రీలకు విద్యగలవక పోవుటవలన వారికి భగవంతుడు కలుగజేసిన తెలివి తేలుల నుపయోగించుకొనలేక పోవుచున్నారు. స్త్రీలకు విద్య లేకపోవుటవలన తమపిల్లలను పెంచుటలోను వారిని తరిఫియకు చేయుటలోను అవసరమైన జ్ఞానము వారికి లేకపోవుట తలస్థమగుచున్నది. అన్నిసంఘములకంటె ఈసంఘము వెనుకబడియుండుటకు స్త్రీవిద్య లేకపోవుట ఒక ముఖ్యకారణ వగుచున్నది. స్త్రీవిద్య మనకులాభివృద్ధికి శ్రేయస్సును యిచ్చుతగినదైయున్నది. విద్యావిషయమై నుదహరించిన యంశములనుబట్టి యిప్పుడు బాగా వృద్ధిపొందియున్న అన్నిసంఘములను చూచి వారు నడుచుచున్న మంచినార్గములను మాత్రము మనము గ్రహించి అమించిని మనము అచరణలోనికి తెచ్చి వృద్ధిపొందవలసియున్నది.

మద్యపానముపై గైరా నిషేధవస్తువులు.

మద్యపానము మొదలగు దురభ్యాసములు విశాచములవలె మన సంఘమును పట్టిపీల్చి పిప్పికేయుచున్నవి. బ్రాంది, విస్కీ, గుండెను ఆర్యును. అమ్మ్య గుండెను తినివేయును. ఈమొదలగు పానీయములవలన వ్యయప్రయాసలే గాక గౌరవహాని శరీరహాని కలుగుచున్నవి. సిగరెట్లుకాల్కులు యింతలేదుగాని అన్నిసంఘములతోపాటు మనసంఘమును కూడా పట్టి పీడించుచున్నది. ఈసిగరెట్లు నెక్కువగా కాల్కులవలన గుండెలో నీరునుపిల్చి నష్టపరుచుచున్నది. మట్టికాల్కులలో యంతచెరువులేనప్పటికి ఎక్కువ వైద్యమును శ్లేష్మమును వృద్ధిపరచి కొంతచెరువుకు లుగజేయుచున్నది. గంజాయి వినియోగించుట అంతవిశేషము

చెన్నైలో చాలిరాధలుల ప్రదర్శనము
బాలికలు కేంద్రాంతో నిగ్గులుబిచ్చుట

చాలిరాధలుల ప్రదర్శనపు సోటీలో ఛాలెంజింగ్స్ గెలచినవారు

గా లేకపోయినను దానివలన వైద్యోగ మెక్కుచు దానికీ క్రితగ్గగానే వనస్సును కలత నొందించుచున్నది. నల్లగుండు, నల్లమకూడ వైద్యభ్యాసములలో చేసిన అయివున్నది. కాఫీ, టీ, వగైరాలంతగా చెరువుచేయనివైనను వాటివలన ప్రయోజనమేమియు లేకపోగా వ్యయమెక్కువగుచున్నది. పాశ్చాత్యదేశములలో శిశుల మెక్కువగా నుండుటచేత కొంతవేడికొరకు ఏర్పరచుకొనబడినదిగాని ఇంక ఉష్ణదేశమున కవసరములేదు. ఈ పయన చెప్పబడిన ఆభ్యాసములు ప్రయోజనములేని, అవసరమైన ఆభ్యాసములై యున్నవి. ఈ ఆభ్యాసములు అన్ని సంఘములు సవరించుకొనదగినవై యున్నవి.

గోపాపదధి.

స్త్రీలకు యెక్కువ గోపాపదధి పెట్టుటచేత వారు స్వాతంత్ర్యమును బాతుగా కోలుపోవుట కలుగుచున్నది. ఈ గోపాపదధి సంఘమునకు ఒక పెద్దారతను గలుగజేయుచున్నదని నాయభిప్రాయము.

పొరపాటు ఆచరణలు

క్రాపింగునలన నున్న ఎండవేడిని వోగ్యలే పోవుట తలపడుచున్నది. హట్టు, పట్టు, మేజోడు, బూటు ఇవి సంఘముకు ఎక్కువ వ్యయమును కారణభూతము లగుచున్నవి. ఇవి మన వేడివేళముకు అవసరములై మన సంఘము యొక్క చిన్నమును ముగుసవరమును.

III

ద్వితీయ తెలగమహాజనసభ - పూర్ణ

22 ఫిబ్రవరి లేదిన యేలూరు తాలూకా పూర్ణగామంలో శ్రీరాజా బొమ్మదేవర నాగన్న నాయకు బహుధుర జమీందారు గారి ఆధిపత్యమున జరిగిన ద్వితీయ తెలగమహాజనసభవారిచే గావింపబడిన ముఖ్యతీర్మానములు.

తెలగబాలర విద్యాభివృద్ధి కేసలవాళ్ళులను విడచివెట్టి క్రైయాపాకముగా పనిచేయవలసినదయ మున్నవైననని

యా సభవారు అభిప్రాయపడుచు యీ దిగువ పేర్కొనబడిన పెద్దచునుప్పులు [పేర్లు వదలివేయబడినవి. ఆల|| ప|| స||] ఒకమిట్టిగా నేర్పడి తెలగబాలరకు పీయినవలయునన సంతిభవనముని నిర్ణయింపటకు కావలసిన ధనమును పోషించేయుటకు ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

అక్కరకు వచ్చెడి మీదతెలగబాలర విద్యాభివృద్ధి కేసలవాళ్ళు చేయుటకుగాను ప్రతియేట చందాలను జరుచేయుట ఆకర్షకమనియు అందుకుగాను మనమును అందును పల్లపు భూములకు ఎకరము 1-కి 0-1-0 చొప్పున మొరకకు ఎకరము 1-కి 0-0-4 చొప్పున చందాలు యిచ్చునట్లుగా ఇతరాదాయములమీద రూపాయికి 0-0-1 చొప్పున యిచ్చునట్లును అట్టిచందాలను క్రమప్రకారము జరుచేయుటకు వైతీర్మానములందు చెప్పబడిన కమిటీవారు దిగియేర్పాటు చేయుటకును యీసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

స్వసభాభివృద్ధి కేసలవాళ్ళు ప్రత్యేకవార్షిక యజ్ఞసమన్యాయము వారపత్రికను త్వరలో స్థాపించుటకై పేస 1 కి రు 10 ల చొప్పున 2000 పేర్లు వసూలుచేయవలయుననియు యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు. మండపల్లిగిండి వెంకటదురుండిన కాపుప్రతిభ తగుప్రోత్సాహము కలుగజేయవలయుననియు సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ప్రస్తుతము సంఘమునావేశించిన వరకు దురాచార పిశాచము ఆకాస్త్రీయమనియు హేయమనియు మితిమీరినవివాదములు అన్యదాయకములనియు యెంచి యీదురాచారములను విస్మరించవలసిన యీ సభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

మద్యపానమువలన ఆరోగ్యమునకును ఆర్థికస్థితికిని కలుగునష్టములను ఎరిగియుండియు వేరుపురుగునలై ప్రాణమానధనములను, రూపుమాపుచున్న యీ నెడ్డములవాటను ఆత్మకృత్తిగా మానుకొనవలయునని సంఘమువారివెల్లరను యీ సభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

పొరపాటు జాయింట్లు కమిటీవారి సిఫారసు ప్రకారము భూమిపన్నుకట్టుటకు చేయవలసినయేర్పాటులను పొందుపరచుచు భూమిపన్నుకట్టుట నొకదానిని చట్టవిరూధిగానభయందు ప్రవేశపెట్టుటకు ప్రభుత్వమువారు చేయుచున్న ఆలస్యమువలన యీసభవారికి కలుగుచున్న భయమును అసంతృప్తిని వెల్లడించుచు యీసభవారు తమభూములపన్నుల విషయమై కాశ్యతపెట్టి తెల్పింట్లును ఏర్పాటుచేసినగాని రహితులకాలములయు సంతృప్తిగానుండదని యీ సభవారు స్పష్టముగను నిష్కర్షగను అభిప్రాయపడుచున్నారు.

ఉత్తర కృష్ణ జిల్లాలో చేరిన పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా ప్రదేశమునందు తగిన నూతన వరివిత్తనములు మొదలగునవి తయారు చేయుటకును కాస్త్రీకముగా వరి మొదలగు పంటల విషయమై అవసరమైన పరిశోధనములు చేయుటకును ఆనువైన అగ్రికల్చరల్ సొసైటీ అనుసర్పారు పాలము నొకదానిని స్థాపించుటయొక్క ఆత్మవశ్యకతను అవసరమును ప్రభుత్వమువారికి నొక్కిచూపుచు అట్టిపాలము విషయమై యిదివరకు చాలా కాలమునుండి ప్రభుత్వమువారి విచారణనందుకున్న ప్రపోజిషన్ ఇంతరకును అమలులో పెట్టవలయునని యీ సభవారు విచారమును అసంతృప్తిని వెల్లడించుచు అచిరకాలమువశే ప్రభుత్వమువారు సదరు పాలమును స్థాపించగలండుటకు హెచ్చరికతో ప్రార్థించుచున్నారు.

మన జీవనాధారమైన వ్యవసాయమునందు మనకుచేడోడు దోడుగానుండి నునకెల్లకాలములయందును తోడ్పడుచు మనపై ఆధారపడుచుండు నిమ్మబాతులవాపట్ట అస్పృశ్యతా దోషమును తొలగించుట మనవిధి అయివున్నదని యీ సభవారు నొక్కివక్కాణించుచున్నారు.

ధర్మాదాయముల ఆదాయ వ్యయములను సరిమానుటకై సంఘము యేర్పరచినందులకు ప్రభుత్వమువారికి కృతజ్ఞతాపూర్వకములైన వందనము లర్పించుచు సదరు సంఘమునకై కృపి సర్విన గౌరవనీయులగు శ్రీరాజా రామారాయణింగారిని అభినందించుచున్నారు.

* * *
ఉ. కా పొనరించి దేశములు కాటెయ నొందక యుండకేయుటన్, కాపు లనంగ సద్యకము గాంచినవర్ణము వాడ గోవులై, భూపరిపాలనంబునను బొంబివోవుచు బంటకావులై, మాపులు పేపులం ప్రజల మస్సుదా రయి రెంచి మాడంగన్||

ఉ. ఇట్టిమహోన్నతస్థితికి హేతువులై భోజితలంబునన్ బుట్టినకాపులార! గుణభూషణులార! పురాణవర్ణితం బట్టిభవచ్చరితమును స్వాంతమున న్యవహరింపజేసి మాపుట్టువు సార్థకం బగుచు బాల్మనుకృతి మెలంగ గోరితన్||
శ్రీపాద కృపముర్తిశాస్త్రి.

పత్రికల తంతివార్తల

అధిక రుసుము

భారత పత్రికారచయితల సంఘసమ్మతి

బొంబాయి, మార్చి 1:— ముంబు డబ్బీయకుండ పత్రికలకు పంపు తంతివార్తలను నూటికి 8 చొ|| యింకను యెక్కువచ్చాల్సి విధింపవలెనని భారత ప్రభుత్వము | జేసిననిర్ణయముపై భారతపత్రికారచయితల సంఘ కార్యనిర్వాహకవర్గము నేడు అసమ్మతిని చెల్పుచు యిట్లుయొక్కవచ్చాల్సి విధించుటవలన పత్రికల ఆర్థికస్థితికి చాలభంగకరముగ నుండునని దెలిసిరి. ఈసంఘమున కుపాధ్యక్షులగు ఏ రంగస్వామి అయ్యంగారు, యస్. సి. కేల్కార్, కే. సి. రాయగారు నిప్పుకు ఢిల్లీలోనుండుట చేత పోస్టు టెలిగ్రాఫుల ప్రభుత్వసభ్యుని దర్శించి కావలసినపని జేయవలెననిగూడ యీకమిటీ యేర్పాటుజేసెను.

కోర్టులను తరస్కరించుటకుగూర్చు నబిల్లుపై భారత ప్రభుత్వమునకు విన్నవించుటకు ఏ. రంగస్వామి అయ్యంగారు, హెచ్. వి. ఎడ్వర్డుస్, యస్. ఎ. బ్రెల్లి, పి. జోసెఫ్ గారలు గల ఉపసంఘమొకటి కావలసినచిత్తును దయారుజేయుటకు నియమించిరి.

పత్రికారచయితల సంఘమునందు సభ్యుల నెక్కువజేయుటకు కావలసిన ప్రచారముజేయుటకు కార్యనిర్వాహకులు తీర్మానించి యీసంఘముయొక్క నిబంధనలను సంస్కరింపబడును, ఈవిషయమై సలహాల యిచ్చుకొనుటకును మరియొక ఉపసంఘమును నియమించెను. (ఆ. ప్రెస్)

దామెర్ల రామారాయ స్మారక సభ

హరిద్రనాథ చటోపాధ్యాయగారి ప్రశంస

చెన్నపురి ఆంధ్రవిద్యార్థుల సానుతాపము

కీర్తి శేఖరుల దామెర్ల రామారాయగారి యశశాలమరణమునకు విచారమును బెలుపుటగాను చెన్నపురి యాంగ్ విద్యార్థులు గతశనివారము సాయంత్రము శ్రీయుత హరిద్రనాథ చటోపాధ్యాయగారి యధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై ఈ క్రింది తీర్మానము చేకూర్చుకొనినారు.

తీర్మానము

ఆంధ్రదేశమున చిత్రకారులలో ఉత్తమోత్తముడును మాతృభూమియందలి యుత్తమ చిత్రకారులలో నొకడును, విస శ్రీయుత దామెర్ల రామారాయగారి అశశాలమరణము భారతీయ చిత్రకళకు ముఖ్యముగా ఆంధ్రకళకు మహాఘాతము గలిగించుటచే తమ విచారమును బెలుపుచేయుచు, శ్రీయుత దామెర్ల వేంకటరావుగారికిని వారసులుంబునకును తమ సానుభూతిని బెలుపుటకు ఈ చెన్నపురి ఆంధ్రవిద్యార్థి సభవారు తీర్మానించడమైనది.

వి. పట్టాభిరామయ్యగారు రామారాయగారి గుణగణములను వారి యద్యుతకళానైపుణ్యమును వర్ణించి వారు పేరు ప్రతిభల గడించుటకు ప్రారంభించిన సమయమునకే ఈ ప్రపంచమునందీ తొలిగింపబడినందులకు గాఢమగు సంతాపమును తెలిపిరి ఆంధ్రదేశమున దీనివలనందీయ భావ యందును చిత్రకళయందును ఇతరవిషయములందును నూతనచైతన్యము వ్యాపించుచుండెను. భావయందును కవిత్వమునను నూతనపథముల ద్రోశుచు భావను పెంపొందించుచున్నారు. అదిగముగనే ఆంధ్రదేశ చిత్రకళను ప్రాణముపోసి పెంపొందించినది. దామెర్ల రావుగారి, వారిజుండుగారి చిత్రకళాజ్ఞానమునకు చిన్నప్పటినుండియు ఓహదమిచ్చి దాని నభివృద్ధిపరుచుటకు వారిసోదరుడగు దామెర్ల వేంకటరావుగారు సర్వవిధముల సహాయమొనర్చి బొంబయి చిత్రకళాశాలకు పంపి విద్య జేపించెను. 1928 సం॥ కాకినాడలో చిత్రకళాప్రదర్శనము జరిగినపుడు రామారాయగారి అద్భుత కళానైపుణ్యము ప్రజలకు వ్యక్తమయ్యెను. తన జీవితకాలము నందే ఇతను బాల్యమునందే - సమకాలికులచే మెప్పువడయుట చాల గొప్పవిషయము. ఆతడు రంగులకంటే భావముకొరకధికముగ శ్రద్ధదీసికొనును.

ముద్దుకృష్ణయ్య గారు, తరువాత తన యనుతాపమును బెలుపుచు, ఇంత చిన్నవయస్సుననే ఖండ ఖండంతరములయందుగూడ కీర్తిని సంపాదించిన రామారాయ గారు అజంతాకళలను ఆంధ్రులయందు పునరుద్ధరించు నని ఆంధ్రదేశ మాత్రమేకాని యుండె ననియు, వారి అశశాలమరణమువలన - ఆంధ్రజీవితమునకు దీరని కొరత వాటిల్లిన దనియు నుడివిరి. ఈ ప్రతి దోర గారు మొట్టమొదట రామారాయగారి కళాజ్ఞానమును గనుపెట్టి ఆతనిని బొంబయి చిత్రకళాశాలకు పంపవలసినదని వారి యన్నగారగు వేంకటరావుగారికి నూచించెను. రామారాయగారు రంగమున ప్రవేశించక పూర్వము ఆంధ్రచిత్రకళ యనునది సజీవముగనే లేదని చెప్పవచ్చును. రామారాయ గారు కొంతమంది బాలురను తేల్చి వారికి చిత్రకళ నేర్పుచుండెను. తనయొక్క కళానైపుణ్యము నొకనకు కిష్టముకైన నొకగక పూర్వమే అశశాలమృత్యువు వాత బడుట భారతదేశముంతటికిని గొప్పనష్టము. వారంతవరకు వ్రాసిన చిత్రపుటలే ప్రపంచముంతటిచేతను గొనియాడబడుచుండెను. వారు వ్రాయునొచ్చిన చిత్రపుటలు వెనుకటివానికన్న చాల అద్భుతముగ నుండునని విజ్ఞులుకొందరు పలికిరి. రామారాయగారు తన అంతశ్శక్తుల నన్నిటికిని ప్రపంచమునకు వెల్లడిచేయక పూర్వమే మరణించుటచే - ప్రజలందరకును అపారమగు నష్టము గలిగెను.

హరిద్రనాథ చటోపాధ్యాయగారు

అధ్యక్షుడు, రామారాయగారితో తనకుగల పరిచయమును వివరించుచు రామారాయ గారి సద్గుణములను నైపుణ్యమును ప్రశంసించి ఆతడు నిజముగ కళానిర్మాతయనియు ఋషియనియు నుడివిరి. రామారాయగారితో గల పరిచయకాలము స్వల్పమే. అయినను అపరిచయము, మైత్రి గాఢమైనవి. విశాఖపట్టణము నుండి తిరిగివచ్చుచు నేను రాజమహేంద్రవరములో నిలిచినపుడు, దామెర్ల వేంకటరావుగారి యాహ్వానముపై వారి ఇంటికి వెళ్ళితిని. అచ్చట రామారాయ గారిని చూచుట తటస్థించెను. ఆతనిని జూడగనే ఆతడు సుంచితజ్ఞాని యను నభిప్రాయము

నాస్పృహయమున గలిగెను. వారి గృహముందు గోడలన్నియు అద్భుతముగ చిత్రపుటలతో నలంకరింపబడి యుండెను. ఇది ఎచ్చటివని వేంకటరావుగారిని వెంటనే ప్రశ్నించితిని. చిత్రకళావిజ్ఞుడగు తనతమ్ముడు వ్రాసిన వని యతడు చెప్పెను. అట్టి గృహమునకు వచ్చుటకు మొదట కొంత నిరాకరించినందుల కప్పుడు నాలో నేనే లజ్జించుకొంటిని. రామారాయగారు సన్నగా పాడవుగా నుండునగాని దృఢ గాత్రుడు. ఆతని యవయవములన్నిటి యందును పురుషత్వము ప్రకాశించుచుండును. కాని ఆతనికిండ్లయందు పురుషత్వమును స్త్రీత్వమును గూడ గన్పడును. ఆతని ఆత్మ స్త్రీపురుషసమన్వితముగలదే అందుకు కారణము చిత్రకారుని యందలి రెండు నుసమముగ నుండును. ఆతడు సిగ్గుపడు. స్వభావముగలవాడు. అందులోపాగడ్డయన్న అమితమగుసిగ్గు ఆతని నైపుణ్యమునితరుల ప్రశంసించినపు డెంతమాత్రమును విన సహించుటలేదు. అనేకసమయములం దలిబాగూతతో పరీక్షించి కనిపెట్టినతరువాత నేనీరీతిగ జెప్పచున్నాను. కాకినాడలో జరిగిన ప్రదర్శనమందు, ఆతనిచిత్రపుటలగాంచి ప్రేక్షకుల మితముగ ప్రశంసించుచుండిరి. అవాక్యముల నాతడు వినినప్పు డమితముగ సిగ్గుపడి అచ్చటనుండజాలక రాజమహేంద్రవరమునకు వెడలిపోవువరకు నిలువలేదు. ఇదిచాల గొప్పగుణము.

రామారాయగారి ఆత్మ చాలగొప్పది. ఆతడెక్కువగ ఆలోచించుచుండెడివాడు. హృదయమందు గలుగుచుండుభావాందోళనచే నిట్టిది జనించును. ఆతనిని మాటలలోనికి దింపుట మొదట నాకు చాలకష్టమయ్యెను. రెండవసారి తాతడు నన్ను మేడమీది తనగదిలోనికి దీసికొనివెళ్లి తనచిత్రపుటలను, పరికరములను జూపి ఇది నానివసించు ప్రపంచమునినుడిచెను. నిజముగా నదియే యాతడునివసించు ప్రపంచము. అట్టివారికే ప్రాపంచికాదంబరములవసరములేదు. గొప్ప ఆత్మబలముగల వారెవ్వరును. చాలనిరాడంబరముగ నలవాటులతోడనే యుండురు. రామారాయగారి జీవితమందును వారిచిత్రపుటలందునుగూడ అట్టినిరాడంబరత్వమే గాన్పించును.

రామారాయగారు పసపు పట్న, ఆకుపచ్చ, ఎరుపురంగులను ఎక్కువ ప్రేమించును. వారిచిత్రపుటల జూచినవారి కిది వెంటనే బలమగుటలు. ఆతడు తనచిత్రపుటలందు ఏరంగుల ప్రేమించునో, ఆతడు కొనుపస్త్రములు మొదలగువానియందు గూడ వారంగులనే ఎన్నుకొనును. ఆతనిచిత్రపుటలకును ఆతని జీవితమునకును ఇట్టివ్యత్యత పూర్తిగా గలదు.

దెంగాలు చిత్రకళనుగురించియు అవసీంద్రనాథ టాగూరుగారినిగురించియు రామారాయగారి యభిప్రాయము నొకనాడ జడిగితిని. ఆధునికులతో అవసీంద్రనాథ టాగూరు గొప్ప చిత్రకారుడనియు, రేఖారచయనదత్తనీలో సముద్రదేవనియు కాని ఆతడు చాల సోమరిపోతనియు భాగ్యవంతుడగుటయే అందులకు కారణమనియు, రామారాయ గారు నడివిరి. రామారాయగారి వాక్యములు నిజము అవసీంద్రనాథ టాగూరు సంవత్సరమునకు రెండుబాములను మాత్రము రచించును. చిత్రకారుడుగూడ నొకకార్యమే యనియు ప్రతిదినమును పనిజేయవలెననియు రామారాయగారు నడివిరి. ఆతడు ప్రతిదినమును 5, 6 చిత్రపుటలందు పనిజేయును. ప్రతిదినముట్లు పనిజేయనిది తనవనస్సునకు సంతృప్తియొందనని యాతడు నుడిచెను. చిత్రకారుడు కార్యమడై యుండవలెను. రామారాయగారి విషయమును గమనించెను. చెనుటలోడ్చి పనిజేసి కళాదేవతను సంతోషపరచి ఆమెప్రసాదము సంపాదించవలెను. అట్లు కృషిజేసినచోగాని ఆమెకు ఆనందము జనింపదు. చిత్రకారునకు ముందు Inspiration జనింపవలెనను విషయము నిజమే కాని ఆభావము అధికమగుటకు నిరంతరస్వయంకృషిగూడ నవసరము. భావజననముగలగు మనమెట్టిప్రయత్నమును జేయక ఊరకకూర్చునరాదు. దానియంతట నది వచ్చువరకు వేచియున్నంతవరకు మానవుడెక్కువ జేయజాలడు. ఇది నా స్వానుభవములోనిది.

రామారాయగారు చనిపోయెననువార్త వినినపుడు నేను దానిని నమ్మలేదు. నమ్ముజాలను. పొంచభౌతికముగ ఆతనిదేహ హము, అగ్నిదేవున కొకగంటనే పు విందొనర్చియుండవచ్చును. ఆతనియాత్మ ప్రతివారి కరీరములందును వ్యాపించియున్నది.

మీ రెవ్వనిగోల్పోయితిరో ఇంకను మీరు పరిగ గ్రహించుటలేదు. మీరు కోల్పోయిన దొక కుటుంబములోని రామారాయగారు, ఒక చిత్రకారునేగాదు; మీమీ జీవములలోని అత్యంతప్రాముఖ్యముగ నొకభాగమును గోల్పోయితిరి. కొంత కాలము గడచినపిదప నావాక్యములు మీకర్థమగును. వెనుక

నీవిషయము నెట్లు గ్రహించజాలకపోతిమని-అప్పుడు మీలో మీరే ఆశ్చర్యపడుదురు.

కూరజేవత చాలగొప్పది. భగవంతుడు కొన్ని సమయములందు కూరడుగనుండును. కూరత్వము, సామ్యర యనునవి తుదకు మానవకల్పితపదములేకదా. భగవంతుడు తనస్వప్తిని పునర్నిర్మాణ మొనర్చుకొని రామారాయగారిని తనకు సహాయముగ గొనిపోయియుండవచ్చును. ఆతడిసమయమున నెచ్చటనో గూరుచుండి ప్రకృతియందలి తత్వములకు వర్ణములు రచించుచుండియుండవచ్చును. మీరు ప్రయత్నించినయెడల దిగంతములను- చిత్రపుటలపై చిత్రపుటల రచించుచున్న రామారాయ గారు గాంచవచ్చును. ప్రకృతియం దెచ్చటనో అప్పుడప్పుడే విచ్చుచున్న పుష్పదళములను, సృష్టియందలి సుందరదృశ్యములను రచించుచుండును.

శ్రీమంగళగిరి లక్ష్మీనరసింహ స్వామి

బ్రహ్మచార్యవము ఈనెల 5 వ తేదీని

ప్రారంభమగును

ఈనెల 5 వ తేదీ మొదలు 10 వ తేదీ వరకును మంగళగిరిలో బ్రహ్మచార్యవము జరుగును. గుంటూరుమండల కాంగ్రెసు వంటిరులు అధ్యక్షులు 20 మందియైన కావలెను. ఉచితముగ భోజనమునకును బసలకును ఏర్పాటు చేయబడును. రాకపోకల ఖర్చులను వలంటిరులే భరింపవలెను. 5 వ తేదీ ఉదయమునకు మంగళగిరిలో నుండవలెను. నిరుడు మంగళగిరికికచ్చిన వలంటిరులే మరల వచ్చిన, చాల మేలు. ఆంధ్రరాష్ట్రమునందలి వలంటిరులు రానర్దులు (మంగళగిరి విలేజును తంజివూరు)

భారతి సచిత్రమాసపత్రిక

పత్రికాంద్రమాసాదిని ప్రచురింపబడును

సచిత్రమాసపత్రిక - ప్రతినందికయందును 3, 4 రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు, గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక విషయములతో ప్రతిమాసమునను 200 పుటలు కలిగియుండును.

సంవత్సర చందా	రూ 6 0 0
అర్ధసంవత్సరము	,, 3 0 0
విడిపత్రిక	,, 0 10 0

మాదిరిపత్రిక గోరువారు అణాలు 0-10-0 ప్లాంపులు పంపిన పంపబడును. ఉచితముగ వంకజాలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత చందాదార్లుగ చేరినయెడల ఆ సొమ్ము మినహాయింపుకొని తక్కినసొమ్ముమాత్రము వంకవచ్చును.

ప్రస్తుతము పోస్టలు యాల్య ప్రకారము. 0-2-0, రిజిస్టరుచార్జి, 0-3-0 తపాలు చార్జి అధికమగుచున్నది. మీరే ముందుగ మణి యార్డరు పంపిన శుభార్థులగును. పి. పి. లు వంటి నచో సొమ్ము, మాకు ఒక్కొక్కప్పుడు ఆలస్యముగ చేరుటయు పత్రికలు పంపుట ఆలస్య మగుటయు సంభవించును.

మేనేజరు, భారతి.

పోస్టుభాష్య నెంబరు 212 ను చూడు.

రెయిల్వే గ్రాంటులు

భారత శాసనసభయందు చర్చ

శ్రీశ్రీ, ఫిబ్రవరి 28:—రెయిల్వే గ్రాంటు డిమాండ్ పై చర్చించుటకు నేడు చివరలో జా సార్లలో జరిగిన మూడు రోజులలోను 15 డిమాండ్లలో మూడు మాత్రము పరిష్కారముయ్యెను. మిగిలిన 12 డిమాండు నేడు సాయంత్రము 5 గంటల లోపల సమ్యక్తుల దీక్షికోనవలయును. అప్పుడు చర్చనాపగా సర్ బ్లా కెటుగారు పంపత్తె రాయవ్యయవక్రమును సమర్పింప లేచెదరు. వచ్చేవారము 8.4 తేదీలందు బడ్జెటు మొత్తము వివర చర్చయ్యు, 8.7 తేదీలందు గ్రాంటు డిమాండులపై సమ్యక్తుల యుచ్యుకొనుటయు జరుగు నని హోం మెంబరుగారు ప్రకటించిరి.

మూడవ తరగతి ప్రయాణికుల యిబ్బందులు

గంగానంద సిన్హా గారు మూడవ తరగతి ప్రయాణికులకు గల సౌకర్యము లేమియు తృప్తికరముగ లేవని చెప్పి టైమ్ నామ మాత్రము 100 రూపాయలను తగ్గింపవలెనని ప్రతిపాదించిరి. ఎక్కువ బండ్లను తగిలించవలెనని ఆయన కోరెను. మూడవ తరగతి ప్రయాణికుడు కంట 15 శేర్లు గాక 20 శేర్లు బరువు నుచితముగ దీక్షికోని పోవునట్లు చేయవలెనని శ్రీ శ్రీ. చందుగారు కోరిరి.

గయా ప్రసాద సింగుగారు తమ రాష్ట్రములలో ప్రయాణికులకు గల యిబ్బందులను ప్రత్యేకముగ చెప్పిరి.

రెడ్డిగారి రీతిపాదనము బలపరచిరి.

ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్తరము

సర్ భారల్లు ఇన్స్ గారు ప్రభుత్వ పక్షమున ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు రెయిల్వే బోర్డు మూడవ తరగతి ప్రయాణికుల కష్టములను గూర్చి యెక్కువ ఆలోచించుచుండునని చెప్పెను. అనంతర సభ్యులు రైల్వేలోని యెక్కువ పోర్టులను జదివిన యెడల రెయిల్వే యెక్కువ యావిషయమై యెమిప్రయత్నముల చేసికొని తగిలించగలరు. ఈ విషయముల సారాంశము సాంపర్క పాలసాని వేదికయందు గూడ జేర్చబడినది.

గయా ప్రసాద సింగుగారు:— ప్రతిరోజును బండ్లు క్రిక్కిరిసి యుండుటను జూచుచుండ నివేదికలు జదివిన లాభమేమి?

సర్ భారల్లు ఇన్స్:— గయా ప్రసాద సింగుగారు నివేదికలను చదువలేదని నా కర్థమగుచున్నది. (నవ్వు) కాబట్టి యేమేమిందు జేయుచున్న ప్రయత్నములను ప్రశంసింపజాలకున్నాను. ఈ సంవత్సరము 7258 మూడవ తరగతి బండ్లను యేర్పాటు జేయుచున్నాము. ఇంకను యిది యెక్కువ జేయవచ్చునా యని ఆలోచించుచున్నాము. బొంబాయి, కలకత్తా, మద్రాసులలో దగ్గరదగ్గర స్టేషనులకు రైల్వేలో క్రిక్కిరిసియుండునట్లు లేకుండుటకై విద్యుచ్ఛక్తి సుపర్యోగించుట యేమార్గము. బొంబాయిలో నవ్వడే ఒక రైలు కిట్లు జేసితిమి. ఇంకను యెక్కువ జేసెదము. కొందరప్పుడే కలకత్తాలో సిద్ధమగుచున్నారు. మద్రాసు రైలులకు విద్యుచ్ఛక్తి జెట్టుటకు ముందు వివరముల కొరకు వేచియున్నాము.

గంగానంద సిన్హా గారు తీర్మానము నుపసంహరించుకొనిరి.

రెయిల్వే పనివారల సంఘముల కష్టములు

జోషిగారు వర్గింపు ఖర్చుల క్రింద 100 రూపాలను తగ్గింపవలెనని ఉపపాదించుచు రెయిల్వే పనివారల సంఘముల యొక్క రైల్వే యెక్కువ కొందరికై ఖరీదైన ఆసంతృప్తికరముగ నుండెనని చెప్పిరి. ఆయన జి. వి. పి. రెయిల్వే యెక్కువ అచటి సంఘ లేఖకు ప్రత్యుత్తరమైన నీమకుండుటను నిదర్శనముగ చెప్పిరి. ఒక సంఘమునందు కార్యనిర్వాహకులు రైటివా రుండుటచేత అసలే గుర్తింపకుండ కొందరు యెక్కువ తిరస్కరించినట్లు ఆయన చెప్పెను. ప్రభుత్వమువారు సంఘములను గుర్తించునట్లు యే యెక్కువ తరువు జేయవలెనని ఆయన కోరెను.

సానిండియను రెయిల్వేలో కొందరు పనివారలను అన్యాయముగ సమైక్యీకరించుచు సన్నెన్న నశేయగా కార్యక సంఘ రాయబారమును యెక్కువ తిరస్కరించి లేఖకుగూడ ప్రత్యుత్తరము వ్రాయకుండుటను ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పిరి.

పటేలుగారు:— ఆ సంఘాధ్యక్షుడు డెవడు?

చెట్టిగారు:— ఆయన అనెల్లీ సభ్యుడే యగుచున్నాడు. [స్మిల్లింగ్]

ప్రభుత్వమువారు కార్యక సంఘములను ప్రోత్సహించు కాలము వచ్చినదని చువ్వలుగారు జెప్పిరి. భారతదేశమునందు వర్తక సంఘములు యేర్పడియున్నవి. ఈ సంఘములను గుర్తింపవలసియున్నది. పోస్టులకాని పనివారలకు తమకష్టములను చెల్లుకొనవలెనని రాయబారము వచ్చెదరని చెలియగా పోస్టుల సంఘములను సర్ బి. యన్. మిత్ర వానిని గుర్తించెను. ఆయన వ్రాసిన పుస్తకమును సర్ భారల్లు ఇన్స్ చదివిన తెలియగలదు.

సర్ కాంబెల్ కోడ్సుగారు తాము రెయిల్వేల యెక్కువ చాలమందితో మాట్లాడితినియు, వారికి ఆసంఘములు రాగా యేర్పడి సమైక్యీకరింప సహాయకరముగ నుండిన గుర్తించు నభిలాష గలదనియు జెప్పిరి.

సర్ భారల్లు ఇన్స్ గారు చువ్వలుగారు మాటలకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు సర్ బి. యన్. మిత్రగారి పుస్తకములో చదువుటకన్న తాను కార్యకాఖ్యయందున్న పుడే యిప్పుడు సభలో వచ్చిన ప్రేమయూనియనువీల్లు విస్తరింపబడుటచేత పరిశ్రమలసభ్యు డావు పుస్తకము వ్రాయగలెనని చెప్పెను. వర్తక సంఘములు ముఖ్యమని ఆయన అంగీకరించెను. కాని సర్ కాంబెల్ కోడ్సు జెప్పినట్లు వర్తక సంఘములు ప్రారంభదశలోనుండి కార్యక సంఘములకు సరియైన నిర్మాణము లేకుండెను. ఈ సంఘములు దుర్బలమైనవన్నందుకు తార్కాణము ఒక రెయిల్వేలో నొక సంఘమునందు 7 వేలమంది పనివారలు సభ్యులుగ నుండి చందా లీయకపోవుటచేత 1200 కు తగ్గిపోయినట్లు చెప్పెను. గాని యిచ్చుచున్నది. ప్రేమయూనియనువీల్లు అంగీకరించిన యెడల రెయిల్వే యెక్కువ గుర్తించలేదను ఆక్షేపణ రాదని సర్ భారల్లు ఇన్స్ గారు జెప్పిరి. పనివారలు విద్యావిజ్ఞానాభివృద్ధి గాంచియు, సభా కార్యనిర్వాహకులు రైటివారలు సదుద్దేశ్యములతో నుండియున్నగాని యీ వర్తక సంఘము లభివృద్ధి యగుటకై నను యిట్లు లోడ్డడదు. జోషిగారి ఉపపాదనము ఓడిపోయెను. 55 మంది ప్రతిపూలముగను 49 మంది అనుకూలముగ నుండిరి.

రెయిల్వే ఉన్నతోద్యోగములు. భారతీయులు

రెయిల్వే అఫీసరులగునను, నువీరియరు సభాజీవీలు అఫీసరులగునను భారతీయులు శిక్షబడయుటకు అవకాశము లేని విషయమై రంగచారిగారు చర్చనుచెప్పిరి. మునీసాలీగారు రంగచారిగారి ఆక్షేపణను బలపరచిరి. ఈ విషయములం దొక శిక్షణ పద్ధతియుండుట సాధ్యమగుదని సిక్కుగారు నూచించిరి. భారతదేశములో శిక్షణమున కవకాశములు లేకపోగా ఇంగ్లాండుకు పోయి శిక్షణము బడయుటకై నను భారతీయ విద్యార్థులకు అధికారము ఆటంకముల గలగజేయుచున్నారని శ్రీ. సి. నియోగిగారు రద్దీ జేసిరి.

సర్ బి. యన్. మిత్రగారి రిమార్క్స్ ప్రాకమిషనరుగ ఇంగ్లాండులో నున్న కొలదికాలపు అనుభవమునబట్టి మాట్లాడుచు కొందరు భారతీయులు శిక్షణము బడయుటకై ప్రాకమిషనరు రెయిల్వే అధికారులతో యేర్పాటు జేసికొనుట జెప్పెను. ఏదైన రెయిల్వేలో అప్రెంటిసులకు ఖాళీయున్న యెడల ఇంగ్లీషు అప్రెంటిసులవలెను భారతీయులగుడ ప్రామిషముల జెల్లించునెడల ఇంగ్లీషు రెయిల్వే కంపెనీలు భారతీయులను దీక్షికోనుట కిష్టముగ నేయున్నారని ఆయన చెప్పెను. ఉన్న కష్టము భారతీయులకు అశిక్షణము బడయుటకు ముందే ఇండియాలోని రెయిల్వేలలో ఉద్యోగము ఖరారుగావలెనందున.

రామచంద్రరావుగారు యావిషయము చాలము ఖచ్చితమనియు, విలీంగులకు కమిషను నివేదించిన నాటినుండియు యీ శిక్ష నేరుటకై యేర్పాటును జేయబడలేదనియు జెప్పిరి.

భారతదేశము చాలా విస్తారమైనదగుటచేత రెయిల్వే లేమి చేయుచున్నవో సభ్యుల కెప్పటికప్పుడు తెలియకున్నదని హింద్ జేగారు విచారించిరి. ఈ విషయమై గల అపొహను ఆయన తొలగింపగోరును. లీనూచుల ప్రకారము నూటికి 71 చొ॥ ఇండియను రైక్రూయిట్లను దీక్షికోనుచున్నను యిక్కుమంది సంతృప్తి కల్గిన నీ వారు నూచించిరి. టేటు రెయిల్వేలలో సంవత్సరమునకు రవాణాకాఖ్య 10 మంది అఫీసరులను, ఇంజనీరింగుకాఖ్య 16 మంది, ఇంజనునడుపులలో 9 మందియు కన్న యెక్కువయ్యుండరు. ఈ కొద్దిమందికి శిక్షణ నొసంగుటకు పెద్ద ఖర్చుపెట్టి కేంద్ర నిర్మాణమును స్థాపింప న్యాయముగాదు. అయితే రెయిల్వే బోర్డువారు రూరకుండలేదు. చాలమంది భారతీయులకు శిక్షణమునకై ఇంగ్లాండుకు పోయినందులకు ఆయన విచారమును చెప్పెను. ఇంగ్లాండులో శిక్షణము ఇండియాలో నుపయోగముగ నుండదు. వారందరూ భారతదేశమునకు కావలసినవిధమున నీచట శిక్షణమును మరల బొందవలసియుండును. లోక చొటివుకాఖ్య అనునికాభివృద్ధి

పనులు చెలునుకొనుటకై ఇంగ్లాండులో నేర్చుకొన్న దానికి తోడు ఇండియాలో గూడ నేర్చుకొనవలసియుండును. ఇంజనీరింగుకాఖ్యయందు శిక్షణ గాంచినవారిని కావలసినంతమందిని పంపాదించుటలో కష్టము లేదు. బ్రాన్సు పోర్టేనును విషయమున చందానీలో మార్చి 1 వ తేదీ నొక పాఠశాల స్థాపింపబడును. ఇండియాలో కేంద్ర నిర్మాణమునకు మూలము గాగలదు. చందానీ రెయిల్వేలో హెడ్ క్వార్టర్లైనై, కొన్ని భవనములు ఖాళీగా నుండుటచేత వదిలివేయింపబడెను. ఇక్కుమందు మంచి తగిన చొట కొత్తగా ఒక పాఠశాలను వారికి వసతిగ నుండుటకు వసతి గృహమునుగట్టుట యొక్క ముగింపు. కొత్త భవనములను కట్టుటకు ఖర్చును యీసభవారు లెక్కజేయకపోవచ్చును. ఈ లోపల చందానీ నుండియే రైక్రూయిట్లు మెంటు జరుగవచ్చును. రైక్రూయిట్లు జేయబడినవారు మంచిన మధురలయ యుండవలెనని ఆయన గట్టిగ జెప్పెను. రెయిల్వే అఫీసరులకు తయారుజేయుటకు ఉపన్యాసములు పనికిరావని ఆయన సమ్యక్ము. దీక్షికోడు అనుభవ ముండవలయును.

రంగచారిగారి లేదో అడ్డు ప్రశ్న జేయగా హింద్ జేగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు చందానీలో భారతీయులను యూరోపియనులగుడ శిక్షణము నేర్పబడుచున్నందున, ఉభయకాలము వారును పనిలో నుండుటవలన శిక్షణమునకు దీక్షికోనబడుచున్నారని చెప్పిరి. నక్షిణ దేశ విషయము తమకు తెలియదని రంగచారిగారికి జెప్పిరి. కాని తిరుచినాపల్లిలో నొక వర్క్ మెపు కట్టబడుచున్నదనియు, యిదివర కేర్పాటు లేకున్న ప్రయినింగు స్కూలు స్థాపించుట కేర్పాటు జేయదని చెప్పిరి. రంగచారిగారు తమ ఉపపాదనము నుపసంహరించుకొనిరి. అంతట సభ్యులు ఫలాహారమునకై లేచిరి.

ఫలాహారానంతరము

రైలుపట్టాలమధ్య వేయు స్టీఫల్ కాంట్రాక్టు విషయమై చర్చదీక్షికోనివచ్చునట్లు దునిచందుగారు చెప్పిన యుపపాదనమును తమపక్షమువారు వద్దనిరని ఫలాహారానంతరము తెలియజేసిరి.

35 లక్షలు తగ్గించుట

కొన్ని స్వల్ప విషయములు పరిష్కార మైనపిదప సర్ పురూషోత్తమదాసు తామూరుదాసుగారు మెయిన్ టెన్నెస్ ఆపరేషనుల వర్గింపు ఖర్చు డిమాండునుండి 50 లక్షలు దీనిజేయవలెనని ఉపపాదించి ఒక ముఖ్య విషయమును చెప్పిరి. స్టోర్లులో యేమాత్రము మొత్తమైన తగ్గునెడల దానిని రెవిన్యూవ్యయములోగాక సర్ల క్రింద వ్రాయవలెనని సర్ జేసెలు బ్లాకెటు గారు క్రిందటి బడ్జెటు ఉపన్యాసమున జెప్పిరి. సింగారు ఆపారిభాషిక వివరముల జెల్లి ప్రస్తుత స్థితి సరిగా నేయున్నదనిరి. సర్ కాంబెల్ కోడ్సుగారు యావిషయమంతయు నగమ్యమగుచున్నదనియు స్టోర్ లెక్క వని ల వ యం డు ట ర ల న చాల కష్టము గ నుండెనని చెప్పిరి. జే. మెహతాగారు సర్ పురూషోత్తమదాసుగారిని బలపరచిరి. సర్ జేసెలు బ్లాకెటు యేదో అగమ్యము సంభవించెనని అంగీకరించిరి. ఆయన క్రిందటి బడ్జెటు సమయమున నట్లు జెప్పినట్లుల బహుకొనిరి. కాని రెయిల్వే బడ్జెటును వేరుజేయు విధానము నెవ్వరెవరలో మాత్రమే అంగీకరింపబడెను. నెవ్వరెవరు ముందు 32 లక్షలు రెవిన్యూకు మార్చబడెను. జెనరలు రెవిన్యూ మొత్తము చాలతగ్గునని ఆయన దీనిని మార్చలేదు. ఇంతేగాక యిదివర కీవిరాళములు చాల యెక్కువగ నున్నట్లు భావింపబడుచుండెను. ఈ కొద్దిమొత్తమును ఆయన దీక్షికోనగోరెను. సభవారు దానిని సర్ల క్రింద జేర్చగోరునెడల రెయిల్వే జర్నల్లో తగ్గిపోయి, లోటుతగ్గి, యీసంవత్సరము సర్ల క్రింద యెక్కువకు తోడ్పడునని చెప్పెను. (నవ్వు)

సర్ పురూషోత్తమదాసుగారు 50 లక్షలు బదులు 35 లక్షలు తగ్గించిన జూలునని బహుకొనిరి. ఇందులకు సభవా రంగీకరించిరి. మరికొన్ని ఉపపాదనములు జేయబడెను గాని అయ్యవి ఉపసంహరించుకొనబడెను, లేదా ప్రోసివేయబడెను.

జరిమానాలనిధిని యేక్కువ పనివారల ఖర్చునకు ఉపయోగించెదరని సర్ భారల్లు ఇన్స్ గారు హామీనియగా జోషిగారు 50 రూపాయలు కోయవలెనని చెప్పిన ఉపపాదనము నుపసంహరించుకొనిరి.

పనివారలను డిక్షికోనుజేసినపుడు వారి అప్లికేషను రెయిల్వే బోర్డుగాక కేంట్లు అడ్డె జరికొన్నిలు విచారించవలెనని జోషిగారు నూచింపగా సర్ భారల్లు ఇన్స్ గారు ప్రోసివేసిరి. రెయిల్వే బోర్డు పనివారలయందు కట్టుబాట్లకు లోపము జరుగకుండ జూడవలెను.

ప్రయాణికుల వద్దనుండి టిక్కెటు డబ్బులు సరిగా వసూలుగుటలేదనియు, సామాను లగేజీయకుండు దీక్షికోని పోయినందులకు యెక్కువ ఖర్చులు సరిగా వసూలుగుటలేదనియు కర్నలు

క్రాంత్యంగుల సర్వోచార్యులగుటకు దృఢి. ఈలోపమున
మాట నిజమేయనిగాని పెరుగుచున్నదనియు వాణిజ్యంగసభ్యు
డొప్పుకొనెను. 7 లక్షల పెన్షన్లను పనులుచేయుటకు ప్రభు
త్వమువారు 11½ లక్షలను ఖర్చుచేసి సిబ్బందిని పెట్టవలయును.
ప్రభుత్వమువా రీవిషయమై రెయిల్వేకాన్సల్టెన్సు సంఘముతో
సర్పంచి రెయిల్వే ఆఫీసునవరించి టిక్కెట్లతీసుండ ప్రయాణము
చేయుట కిష్టంపడగిన నేరము చేయుటకు వీలగునేమోయని వి
చారించిరి. ఈ విషయమై ప్రభుత్వమువారు త్వరలోనే శం
టలు అడ్డెజరి కాన్సిలులో సంప్రతింపవచ్చును. లగ్జి ఎ
క్సెసు విషయమైగూడ ప్రభుత్వమువా రాలోచించుచున్నారు.

గయా ప్రసాదసింగుగారికి హింద్ జేగారు ప్రభుత్వరమి
చ్చును మోకారముఖాలు వర్ణవంశవగట్టులను ప్రభుత్వము
వారు వదిలివేయలేదని హింద్ జేగారు తెలిపిరి. ఆ పని ప్రస్తుతము
లాభకరమునందకపోవుటచేత ఒక సంఘము ఆపియించబడినది.

పై తరగతి బండ్ల నెక్కువ చేయుటకు మొత్తములో
80 లక్షలు తగ్గింపవలెనని బి. సి. రాయగారు తపపాదించిరి.
క్రింది తరగతిబండ్లను యెక్కువచేయుట యెక్కువ ముఖ్యమని
యన చెప్పెను. రంగారావుగారు యందుకు సవరణ నుపపా
దించుచు 10 లక్షలను తగ్గింపవలెననికొరిరి. దక్షిణ దేశమున
రెయిల్వేల దుస్థితిని ఆయన బెల్గా హింద్ జేగారు పై
తరగతి బండ్లను యెక్కువ చేయు
టయందుగల అవసరమును తెలిపిరి. లిండ్సేగారు యాతీర్వాస
మునకు ప్రతికూలముగ నుండిరి. కాని 87 మంది అనుకూలముగను
49మంది ప్రతికూలముగ నుండుటచే అంగీకరింపబడినది.

జమ్నాదాసు మెహతాగారు పైకవ్యంగుల కిండ్లశిల్ప
రమ ఉపాంశుక్రింద 10 లక్షలను తగ్గింపవలెనని ఉపపాదించిరి.
ఇంబలిమొత్తము చాలయెక్కువగనన్నదని ఆయనతలంపు. సిం
గారు ప్రభుత్వరమిచ్చుచుండ రిగంటయ్యెను. చర్చముగించు
కాలమునచ్చెను. జమ్నాదాసుగారి ఉపపాదనను వోటుకుబెట్ట
గా 58మంది అనుకూలముగను 48మంది ప్రతికూలముగనుండి
అంగీకరింపబడినది. అంతట చర్చముగిసెను.

15డిమాండ్లలోను 7 మాత్రము పరిష్కార మయ్యెను. 8
యింకను విచారణలోనున్నవి.

రెయిల్వేబడ్జెటును వేరుచేయుటవలన యిందుకొనివేసిన
ను జెనరలు రెవిన్యూకు లాభ మేమియులేదనియు, రెయిల్వే
ఫర్వమునాత్ర మెక్కువగననియు గమనింపవలయును.

ఇప్పటి కీసభ క్రిక్కిరిసెను. బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టబడ నుం
డెను. (ఆ. ప్రె.)

బెంగాలు శాసనసభ

క్రాంతిబలము సభోద్దేశము

కలకత్తా, మార్చి 1:—బెంగాలు శాసనసభయందు క్రా
ంత్యంగుల సేవలను లిబరలుపక్షము యాక్రిందివిధముగ నొకతీర్మా
నమును గావించుకొనినట్లుల యిచట నొకపత్రిక ప్రకటించుచు
న్నది:—

[1] ఈక్రింది బెల్లు నుద్దేశ్యము లున్నయెడల భారతీ
యులుగాని, యూరోపియనులుగాని, అంగ్లో యిండియనులు
గాని యేవర్ణముతోనైనను సహకారము చేయవచ్చును. [2] ముఖ్య
ముగ పంగరాష్ట్రీ తేమునున్న మొత్తముమీద భారత సా
మ్రాజ్య తేమునున్న రక్షించుటకు ప్రభుత్వమును బలపరచుట
గాని ప్రతిఘటించుటగాని అవసరమైనట్లుల బలపరచును. 3
నిన్నుజాతుల యొక్కయు తెనెంటుయొక్కయు అవసరములను
కనుగొని వారిస్థితిగతులను బాగుచేయుటయు, వివిధములగు జా
తులకును తరగతులకును, ముఖ్యముగ భూస్వామికిని తెనెంటు
కును గమరసభావము గుదురునట్లుల చేయుటయు ధర్మమై
యున్నది. (4) వ్యక్తిత్వప్రాయ భేదములున్నను కలిసి ఒకటి
గా వోటియవలెను. (5) ఈపక్షమునకు సర్వ ప్రవాస చంద్ర
మిత్రుగారి ని ఆ భ్య త్తు దు గ ను వా య తు దు గ ను
అంగీకరింపవలెను. (6) బెంగాలు లో స్థిర
మైన మంత్రివర్గమును నిర్మించు విషయమై ఆలోచించుటకు
యీఅధ్యక్షునిని గవర్నరుగారి వద్దకు పోవుట కధికారమియ
వలయును. (7) 1925 ఫిబ్రవరి 17 న తేదీని ద్వంద్వవిధానము
కు బలపరచున మంత్రివర్గ మేర్పడినదానికి తోడ్పడరా
దు. (8) 17 న ఫిబ్రవరి తేదీని ద్వంద్వవిధాన ధర్మమును బలప
రచిన సభ్యులే మంత్రివర్గముగ నేర్పడి వారికి తోడ్పడవలెను.
ఇందు వ్యక్తులనుగూర్చియు పక్షపాతము నుండరాదు.

(ఆ. ప్రె.)

వైటుకొన్నిలులో బడ్జెటు ప్రవేశము

మాక్వాటర్సుగారి ప్రసంగము

అడ్డెజరికమిటిల నియామకము

ఫిల్లీ, ఫిబ్రవరి 28:—వైటుకొన్నిలులో నేడు మాక్వా
టర్సుగారు బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టకముందు అధ్యక్షుడు వివిధ
కాఖల అడ్డెజరు ప్రాండింగు కమిటీల సభ్యులను ఎన్నుకొన
బడినవా రెవరెవరో ప్రకటించిరి.

హోండిపార్ట్ మెంటుకు సర్. మెనక్జీదాదాభాయి,
సర్ దేవప్రసాద సర్వాధికారి, డాక్టరు ద్వారకనాథమిత్రు,
నెత్తా, సర్ ఆమీరద్దీను అహమదు, సర్ ఉమరు హాయి
తుఖానుగారు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

వాణిజ్యకాఖకు, సర్. మెనక్జీదాదాభాయి, బెలు,
నెత్తా, సర్ ఆర్థుప్రూం, కరండికరు, యమనుఖానుగార
తెన్నుకొనబడిరి. విద్యాకాఖకు హాజీమహమ్మదు ఇన్స్టలుచాదగీ
కరండికరు, నజీకను, సర్ దేవప్రసాద సర్వాధికారి, రజా
అలీ, సర్ ఉమరుహాయితుఖానుగార తెన్నుకొనబడిరి.

పారిశ్రామికకాఖకు నెత్తా, సర్ దేవప్రసాదసర్వాధి
కారి, సర్ ఆర్థుప్రూం, లల్లాభాయి క్యామలదాసు, యా
మనుఖాను, రామశరణదాసుగార తెన్నుకొనబడిరి.

బడ్జెటు ప్రసంగము

విరుగంటల విరునిమిమమునకు మాక్వాటర్సుగారు బడ్జె
టు ప్రసంగమును గావించలేచిరి. ఆఫీసుల స్థానమునందు
కరెన్సీ కంట్రోలరు డెన్సింగుగారుండిరి. ఆర్థిక కార్యదర్శి
ప్రసంగము 40 నిమిషములు పట్టెను. ఈసంవత్సరము రికోట్ల
24 లక్షలు మిగులునని ఆయన చెప్పినపుడు మార్పు ప్రబ
తెను. ప్రభుత్వమువారు యామిగిలియున్న డబ్బును రాష్ట్రీయ
కప్పములను తగ్గించుటకు వినియోగింపబడునని చెప్పినపుడు
మద్రాసు, సంగి రాష్ట్రములు, పంజాబు, బర్మారాష్ట్రముల
సభ్యులు సంతోషమును తెలిపిరి. ఆర్థికకార్యదర్శి బెంగాలు
మాటయేనని, బెంగాలు కిరకను మాడు సంవత్సరములు
రికి లక్షల రెమిషను వచ్చునని చెప్పిరి. ఈప్రకటనముగూడ సా
ర్వమును గలుగజేసెను. పెట్రోలుపై దిగుమతిపన్ను గ్యాలనుకు
4 అణాలకు తగ్గింపబడునట్లు ప్రకటించినపుడు బెలుగారును,
దిగపటియా-రాజాగారును ఆర్థికసభ్యుని ఆభినందించిరి. పెషా
నరు ఇస్తామి యాకభాకాలకు యితర విద్యాలయములతోబాటు
ఆర్థికసహాయము చేయునట్లు ప్రకటించినపుడు రజాఅలీగారును
యితర సభ్యులును 'వినుడు' వినుడు' అనిరి.

ఆర్థికసభ్యుడు ముగించుచు నిట్లుచెప్పెను. "కష్టములు
తోలగి సాంఘికభిన్నభిద్ధి గాంచుచున్నామని నమ్ముచున్నాము.
రాష్ట్రీయప్రభుత్వములు పరిశ్రమలు, వ్యవసాయము, విద్య,
పురపాలనసభ్యము మున్నగు కార్యములచేయుట కిప్పుడవకాశము
గల్గినది." (మార్షము)

బడ్జెటు ప్రసంగము చేయుచున్నంతనేపుడు మాక్వాట
ర్సుగారు నిల్చునియేయుండిరి. వారు ఏమియు వ్రాసికొని
రాకుండ క్షాపకశక్తిచే విజృంభింపజేసి ఉపన్యసించుచు సంఖ్య
లను పూర్తిగ చేప్పిరి. ఇంజనలకు అధికారులునుగూడ కలసి
వారి నభినందించిరి.

సభ అంతట ఆపివేయబడినది. మరల సోమవారము
సమావేశమగును. (ఆ. ప్రె.)

సేనా 1.5 కు సు మ వి. పి.
రు 2.0.0. కు సు మ ఛార్జీ వేరు

యీమందు గనేరియా అను సెగరోగమును 24 గంటలలో
నివారింపి మాత్ర ద్వారమునుండి వెలువడు ప్రాపమును మా
త్రము విడుదలపప్పుడు గలుగు చురుకుపోటు, మొదలగు కార్య
లను, వెంటనే నిలిపివేయును. స్త్రీలకుగలుగు యేవిధమయిన
కుమునవ్యాధు లయిననూ ఆశ్చర్యముగా కుదుర్చును.

ఆనందకుటీరము, పోస్టుబాక్సు. 246
మదరాసు.

నక్సన్ దంతచూర్ణము:—పల్లువ్యాధులను పోగొ
ట్టుటకు ఇదియే మంచి
ద్రవ్యము. 1 డబ్బు రూ 1.4-0.

టి. ఎన్. స్వామినాథ శాస్త్రి,

నెం. 1 ఆలంగా త్రిశిల్లపేటి తిరువల్లి క్లె. జి. మదరాసు.

బెంగాలుమంత్రి పదవులు

అనధికారసభ్యులప్రయత్నములు

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 28:—బెంగాలులో మంత్రివర్గము నేర్ప
రుచు సంవత్సరమున అనధికార సభ్యులప్రయత్నములు విరివిగ
జరుగుచున్నవి. మంత్రుల తీరులవిషయమై ప్రభుత్వసభ్యు
కుపపాదించినతీర్మానము నామోదించిన హిందుమహమ్మదీయ
సభ్యులసమావేశములు జరిగినట్లు తెలియుచున్నది. మహమ్మదీ
యేతరసభ్యుల లిబరలుపక్షముకట్టి స్థాపించబడినది. కాసనసభ్యు
లలో 21 రు ఈపక్షమునందు చేరుున్నారు. ఈసంస్కరణము
లను ఆధారముగ గైకొని రాజకీయముల లాభముల పొందుటకు
చట్టసమ్ముతముగు విధముగ ప్రయత్నించుట, మొస్తను నిర్వయమును
రద్దుచేసి రాష్ట్రీయసభ ఆర్థిక సౌకర్యములను గలుగజేయవలయు
నని ఈపక్షమువారి ఉద్దేశములైయున్నవి. (బ్రిటిషు సామ్రా
జ్యమునందు భరతదేశమునకు బాధ్యతాయత్ర ప్రభుత్వమును
సంపాదించుట ఈపక్షమువారి యాశీయును.

సర్ మిత్రుగారు మంత్రిపదవి సంగీకరింపరు

ఈపక్షమునకు సర్. సి. సి. మిత్రుగారు నాయకులు
గను అధ్యక్షులుగను ఎన్నుకొనబడిరి. మంత్రివర్గము నియమించు
విషయమై పక్షమువారి అభిప్రాయములను గవర్నరుగారికి
తెలుపుటకు నాయకునకు అధికారమివ్వబడినది. దేశపు హక్కు
లను కాపాడుటకు ఈపక్షమువారు ప్రయత్నించెదరు. తదను
గుణ్యముగ వీరు మంత్రులకు తోడ్పడుచుండెదరు. లేక ప్రతి
ఘటించుచుండెదరు. అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ ప్రతినిధి ప్రశ్నిం
పగ తాను మంత్రిపదవిని అంగీకరింపనని సర్ ప్రాబెష్ మిత్ర
రుగారు తెలిపిరి. ప్రస్తుతపు ఆర్థిక పరిస్థితులలో లాభకరముగవని
ఏమంత్రియు చేయజాలడను కారణమును వారు నూచించిరి.
ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులలో తాను ఉద్యోగమునందుండ
కుండి ఉద్యోగమునందున్న దానికంటె దేశమునకు ఎక్కువ
లాభకరముగ పనులచేయవచ్చునని వారు అభిప్రాయపడిరి.
తనతోపాటు తనపక్షమునకుచేరిన మరియొక ప్రముఖుకుకూడ
మంత్రిపదవిని అంగీకరింపకుండుటకు తీర్మానించినట్లు సర్
మిత్రుగారు తెలిపిరి. (ఆ. ప్రె.)

కీ|| శే|| కుకూరు నారాయణశాస్త్రిగారు

ఈ మాఖబహుళ ౧౧ లు పరలోకమున శేరిరి.

విరుబళ్ళూరి యందుండెడివారు. ఆంధ్రాంగ్ల భాషల
యందు పాండిత్యము గల్గియుండినవారు; రసన తైరమైన కవన
భోరణి గల్గియుండినవారు;

పిన్ననాటనుండియు దేశసేవయం దాసక్తులై యుండిన
వారు; సర్వోత్తమరావుగారికి తోడ్పడుచున్నవారు, కన్నా
మండలమున, నంద్యాలపురమునకు కాపురమువచ్చియుండిరి. పిరి
అకాలమృత్యువునకు వగచుచున్నారము.

ఈమిత్రునిఆత్మకు పరలోకమున పరిపూర్ణ శాంతి గలుగు
గాక! ఇందిమామనున శాస్త్రిగారి కుటుంబమునకు మా సాను
భూతిని బెల్లుకొనుచున్నాము. అని ఒకవిలేఖరి మాకు వ్రాయు
చున్నాడు.

ఆంధ్ర రాష్ట్రమున

కాంగ్రెసుసభ్యులను చేర్చుట

రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమువారి హెచ్చరిక

"నూలుచందావరకుపైని కాంగ్రెసుసభ్యులను చేర్చుపని
ఆంధ్రరాష్ట్రమున ఉత్సాహకరముగా జరుగుటలేదు. ఇంతవర
కు 285 మందిమాత్రమే నూలుచందాను చెల్లించిరి. అన్ని కాం
గ్రెసుసంఘములవారును కాంగ్రెసు ఉద్యోగులును ప్రచారప
లును చాలచురుకుగా పనిచేయవలెను. సభ్యులను చేర్చవలెను.
వారివద్దనుండి చందానూలు వసూలుచేయవలెను. వెంటనే రిపో
ర్టులను రాష్ట్రీయసంఘకార్యాలయమునకు (రాజమహేంద్రవర
ము) పంపవలెను. భారతకాంగ్రెసుసంఘమువారు చాల తొందర
చేయుచున్నారు. వారికిని మహాత్మునకుగూడ యేమి రిపోర్టులను
పంపవలసియున్నది" అని కార్యదర్శి శ్రీయత చెన్నేటి సత్య
నారాయణగారు తంలివా రనెనెరి.

హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రి

సర్వవత్తు మహాసభ ఉపసంఘ సమావేశము

ధర్మ, మార్చి 1:— హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రి గూర్చి ఒకవిధానమును తయారుజేయుటకు జనవరి చివరవరములో సర్వవత్తు మహాసభ కమిటీచే నియమింపబడిన ఉపసంఘము సేతుపాయలపేట రెయిన్ నా హోటల్ లో సమావేశమైరి. ఎట్టినిర్ణయమును గాలేదు. మరల యెప్పుడుగాడెడలో జరిగెను. గాంధీగారి ధర్మశ్రవణంబిరి. సభ్యులు వాదాపు 15 మందివచ్చిరి. ఇందు మా లా నా మ హా మ ధీ ధా లా నా షా క త రీ, పం డి త మో తీ లా లునెహ్రూ, జిన్నా, సర్ అబ్దుల్ ఖాయం, డాక్టరుసయ్యదు మహమ్మదు, యల్. సి. శేల్కారు, స్వామిశ్రద్ధానందు గారలు గలరు. ముఖ్యముగ రావలసినవారిలో లాలా లజపత్తాయగారు రాలేదు. కాని హిందూమహమ్మదీయ మైత్రినిగూర్చిన గాంధీగారి అభిప్రాయములపై ఆయన స్థిరమైనములు అలసాబాదు 'ఫీడరు'లో ప్రచురింపబడినవి మాత్రము ముఖ్యముగ చర్చాంశములుగ నుండెను. ఈవ్యాసమునందు లాలా లజపత్తాయగారు యిట్లు వ్రాసిరి:—

క్రొత్తజడంబడిక తేసికొనుటకు వచ్చిన తొందరయేమీ లేదని, కొన్నిరాష్ట్రములో హిందువులకును కొన్నింటిలో మహమ్మదీయులకు మెహారిటీ నిచ్చు శుద్ధేశ్యము నంగీకరణము లేదనిరి. అన్నిభాషలును మతములును ఉపశాఖలును స్వరాజ్యము వచ్చినపుడు కాననసభలందును యితర నియోజక సంస్థలందును ప్రాతినిధ్యముండుటలతోకవిధానమును గూర్చి ఆలోచించి సర్వీసులందుగూడ యాజుల కన్నిటికీ ప్రాతినిధ్య ముండు యిదుగూర్చి సలహా నిచ్చుటకుఉపసంఘము నియమింపబడినటుల జాపకముండుకొనవలెను. ఈఉపసంఘము నియమింపబడినవిషయక కొన్నిసార్లు సమావేశమై మరల నిశ్చయము తయారుజేయుటకు గూడుటకాదు విరమించెను. కాని లక్నో జడంబడికను సంస్కరించుటకూర్చియు, కాననసభలందును యితరసంస్థలందు ప్రాతినిధ్య మాత్రమును గూర్చియు యెట్టినిర్ణయమును గాంచి పట్టు గానింపకు.

ప్రస్తుతమున్న అనుమానపు స్థితిలో సంయుక్త విధానమును దానిని తయారుజేయుట అసంభవమని గాంధీగారు జెప్పినటుల చెలియుచున్నది. కొద్దిగా చర్చయైన విషయక అభ్యర్థులకు గాంధీగారును జెనరలు సెక్రటరీ వండిత మోరీలు నెహ్రూగారునుకలసి స్థితిగతులను వివరించుచు పూర్తిల ప్రతికల కొకనిషిడికను త్వరలోనే సమర్పించుటకు మాటపై సభ ఆపి తయరజెను. మరలసభుధుసమావేశమగునో తెలియదు. (అ.ప్రె.)

బర్మానులు గాని నేరనులను వెడలుగొట్టు బిల్లు

రంగూను, మార్చి 1:— 1925 నేరనిచారణ సంఘ చలనల నడవరించి జర్నాప్రభుత్వమువారు జర్నానులు కాని వారిని సెంట్రల్ ప్రొవిన్సుల నేరనులకుండు కేసులను నెహ్రూగారి నిర్ణయములకు గోరబడినను చెడలగొట్టుట కంగీకారమునిచ్చు ఒక బిల్లును ప్రచురించిరి. ఈకాసనను '1925 ఎక్స్ ప్లెయిన్ ఆఫ్ అఫెండర్స్ బిల్లు' అనబడును.

బాబరు అకాలి కేసు

కోర్టువారి తీర్పు

లాహోరు, ఫిబ్రవరి 28:— లాహోరు అడివనలు సెషన్సుజడ్జియగు టాపుగారు బాబరు అకాలి కేసునందు 675 తీర్పు చెప్పిరి. అది చాల దీర్ఘము గ నుండెను. తీర్పు ముగించుచు జడ్జిగారు యిట్లు జెప్పిరి. నిందితులతో 84 రుని విడుదలచేయుట కేసును పరిశీలించి నేరాకోపణ మొనర్చినవారి పట్ల ఎట్టి అసమర్థతను నూచించుటలేదు. కుట్రనేరము, కుట్ర చేసిన నేరములకు తావోపగుట ఈ రెండునేరములను ప్రత్యేకించి నిర్ణయించుట కోర్టువారిపనిగాన పరిశీలన మొనర్చుట పోలీసువారి పనికాదు. కేసును సెషన్సుకు పంపిన మాజిస్ట్రేటు గారు కొంత అధికముగ క్రొత్తతో కేసును పరిశీలించి యుండవచ్చునుగాని ఇట్లెన్నడు జరుగుటలేదు.

జనవరి 12 వ తేదీని నిందితులలో 67 మంది దోషులని యు మిగిలిన 21 రుపై దోషము రుజువుచేయలేకపోయిన సాక్ష్యములేదనియు జూరి వారు అభిప్రాయము తెలిపిరి. సెషన్సు జడ్జిగారు నిందితులలో 54 రుని కేసుంచి మిగిలిన 34రుని విడుదలచేసిరి. అయిదుగురికి మరణదండన 11 రకు యావజ్జీవ ద్వీపాంతరవాసము, మిగిలినవారికి మూడు మొదలు 7 సంవత్సరములవరకు వారివారి నేరముల ననుసరించి కేసులు విధింపబడెను. కొందరికి జరిమానాలుకూడ విధింపబడెను. తీర్పు చెప్పబడగానే కేసుంపబడిన ఖైదీలు 'సత్ ప్రీ ఆకాలి' అని కేకలువెచ్చిరి. మొత్తముమీద కేసునందు 91 మంది నిందితులుండెరి. విచారణ ముగియునదికి మువ్వరు మరణించెరి.

మరణదండన పొందినవారు

1. కమనసింగు. వీరు ఈకుట్రకు నాయకులు 2. 3. కరం సింగు, నందసింగు. వీరు ఇరువురిపై సుబేదారు గోవిందసింగు గారిని చంపిననా నేరము మోపబడెను. 4. బాబు కాంతసింగు. వీరిసంఘమునందు ముఖ్యులు. స్వయముగ ఒకహత్య గావించి రనియు ఇతరులపహాయముతో ఎన్నియోహత్యలు బందిపోటులు గావించిరనియు నేరము మోపబడెను. 5. 18 సంవత్సరముల వయసుగల కులీపుసింగు. ఎన్నియోహత్యలు గావించిరను నేరము వీరిపై మోపబడెను. (అ.ప్రె.)

కెరన నాయలు అమ్మటకు యే జెంట్లు కావలెను

వివరములకు వెళ్లినచో లేనియా ఆయలోకంపెనీ ఆఫ్ యిండియా లిమిటెడ్, వార్డెన్ గారూర్ను ఏజెన్సీ తెనాలికి వ్రాయవలెను.

జవ్వాజి వెంకటలక్ష్మీనరసింహస్వామి.

ప్రకటన

తెనాలి తాలూకాకోర్టువారిచే స్థాపింపబోవు నాణ్యు అయిత్వదత్తకాలకు యోగ్యతగలిగినటువంటిన్ని అనుభవ నీయులు అయినటువంటిన్ని నలుగురుపైద్యులు నెల 1 కి రు 40-1-50 వీరముమీద కావలసియున్నారు. వారివారి యోగ్యతాపత్రాలను దరఖాస్తులతో ప్రెసిడెంటుగారికి 1925 వ వరి మార్చి 10 వ తేదీలోగా చేరులాగున పంపప్రార్థితులు.

కొనరాజు రామయ్య,

ప్రెసిడెంటు, తాలూకాకోర్టు తెనాలి.

19-2-25.

చెన్నపురి బజారుధరలు

మార్చి నెల 2-వ తేది సోమవారము

1. ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 30 0 0 మొదలు	42 0 0 నాకు
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు వరకు
శనుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి రు	14 0 0 14 8 0
నెల్లూరివి ,, డిటా ,,	15 8 0 16 0 0
డిల్లివి ,, డిటా ,,	16 4 0 16 8 0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,,	8 12 0 9 0 0
శువ్వులు ,, ,,	20 0 0 24 0 0

2. పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205 ,,	10 8 0 11 0 0
సెనగలు ,, డిటా ,,	10 8 0 13 0 0
పెసలు ,, డిటా ,,	12 8 0 13 0 0
మినుములు ,, డిటా ,,	18 0 0 15 0 0
ఉలవలు ర 164 ,,	8 8 0 9 0 0

3. నూనెవస్తువులు

శువ్వులనూనె బా 1-కి ,,	155 0 0 156 0 0
నెయ్యి మ 1-కి ,,	14 0 0 22 0 0
కొండాపురంవేరునెనగపప్పుబా1కి,,	55 0 0 66 0 0
ఇతరప్రజేశము ,, ,,	50 0 0 58 0 0
వేరునెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు	120 మిమకొనూనె 122
అముదము బా 1-కి ,,	187 0 0 188 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి ,,	145 0 0
హారపసుపు ,, ,,	100 0 0 105 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి)బా1కి,,	122 8 0 133 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు	50,55
కాళహస్తీపాయకటు ,, ,,	70,75
జెల్లము బా 1-కి రు	35 0 0 52 8 0
చింతపండు బా 1-కి ,,	30 0 0 52 8 0

5. ఇనుము

పట్టా రకం బా 1-కి ,,	82 0 0 88 0 0
చదరంప ,, ,,	32 0 0 35 0 0

6. లోహములు

వెండి 100 కులంకితు ,,	74 0 0 75 0 0
బంగారము, కులము 1-కి ,,	21 12 0 22 0 0
సవరము 1-కి ,,	18 15 0
ఇత్తడి బా 1-కి ,,	260 0 0 275 0 0
రాగి డిటా ,,	300 0 0 310 0 0
అస్కాచక్కెర బా 1-కి ,,	35 2 9 35 4 9

7. రంగులు అతిజరైన

ఆవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు ,,	70 0 0 72 0 0
తొట్టికృష్ణము డిటా ,,	
సింహం డిటా ,, గుర్రం డిటా ,,	

8. దూది

బోండా వెస్తుబారువ 1-కి రు	300 0 0
పల్నాడు దూది ,, ,,	240 0 0

9. నూలు

కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి ,,	8 0 0
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,,	6 0 0
పుష్కూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి ,,	8 8 0
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,,	7 12 0
నూకాయేనుగ నెం 20 ,,	10 10 0
జపాన్ నెం 20 ,, ,, 40 ఏ లేమిలు అయినను ,,	18 6 0
గోకాకు నెం 12½ ,,	9 12
వడ్కూర్ నెం 24½ ,,	11 4 0
14½ క్విల్క పత్తి ,,	8 0 0
నెం 20 బెన్ని సింహం యీటె ,,	10 10 0
నెం 22 ,, ,, ,, ,,	10 14 0
నెం 12½ బెన్ని పర్క-ను ,,	9 0
నెం 14½ ,, ,, ,, ,,	9 4

లోకమయహరకస్తూరిమాత్రం

విజ్ఞాపన

మహాభాగా, 25 సం॥ లనుండి నేను లోకనేవ చేయుచుండునంగతి తమకు తెలిసియుండవచ్చును. (తరి సం॥ రము లక్షలకొలది కుటుంబములు నన్ను చాలాప్రీతితో ఆదరించుచున్నారు. ఇండియావారుమాత్రమే గాక బర్మా, సిలోన్, మలయానేటు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందుండు వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందరును నన్ను ఆదరించుచున్నారు. సమయము వచ్చినప్పుడు నన్ను మరచుటలేదు. నాపేరు (లోకమయహరకస్తూరిమాత్రం) చంటిపిల్లలు, భాలింతలు, పడుచు వారు, ముసలివారు, వారు పికననేల సమస్త మానవజాతియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తజీవములు, పక్షిజన్మములు, మాంసము, శీతవాతము, ప్రక్కలఈడ్చు, అకలితేకుండుట, మలబద్ధము, జిర్ణించినభేదము, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్గు (క్వాసకోసము, పళ్లనొప్పి, నడుమునొప్పి, ఇన్ ఫ్లూఎంజా, ప్లేగుజ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు అనుపాసపత్రికలోనున్న ప్రకారము వాడిన తప్పక నుణుగును. నలు దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యతాపత్రికలు వేనకుటలు గలవు. ఒకదాని నాతో స్నేహముచేసిన వారు మరెప్పుడు నన్ను మరచరు.

800 మాత్రముగల బుడ్డి 1 కి ధర 0.4-0. పోస్టుఖర్చు వేరు 6 బుడ్లు నెల పోస్టుఖర్చుతో రు 1-8-0 12 బుడ్లు రు 2-18-0. 25 బుడ్లు రు 5-8-0. కావలసినవారు ఈ దినన విలాసమునకు వ్రాయుడు. ఆయుర్వేద వైద్యపాత్రపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

జూబులు

ఆంధ్రవిద్యాభివృద్ధిసంఘము - చెన్నపురి

ఆంధ్రవిద్యాభివృద్ధిసంఘము కోత్సవము 12-8-25 సోమవారము సాయంత్రము 5 గంటలకు ట్యూటోరియల్ కాలేజి హాలులో జరుపుటకును, ఆసయమున సంఘసభాపతియైన ము. రా. శ్రీ. వి. రామదాసు పంతులుగారు కౌన్సిలు ఆఫ్ ట్యూటోరియల్ సభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడినందులకు సంతసము తెలుపుచు వారి కొక అభినందనపత్రికను ఆర్పించుటకు సభ గావించబడును.

సర్. కూర్మాశంకర రెడ్డినాయుడుగారు ఆధిపత్యమును వహించుచు నంగీకరించిరి.

ఆంధ్రవిద్యాభివృద్ధిసంఘసభ్యులెల్లరు తప్పక విచ్చేయవ్రాఖితులు.

సా. ము. కృష్ణమూర్తి.

కార్యదర్శి.

గౌరవీయా గ్రంథాలయము

రాజమహేంద్రవరము

రామచంద్రపురం తాలూకా బోర్డు వారు శ్రీగౌతమీ గ్రంథాలయమునకు రు. 116.0-0 లు విరాళమును దయతో పంపియుండిరి. అందులకు గ్రంథాలయము వారు రామచంద్రపురం తాలూకా బోర్డువారికి కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ వందనములర్పించుచున్నాడు. పిరుమాసిన ఉత్తమూర్తమును తక్కిన తాలూకా బోర్డు, జిల్లా బోర్డు మ్యూనిసిపల్ సంఘములవారు అపలంబించి ఆంధ్రదేశమున కెల్ల ఆగ్రహము నలంకరించిన శ్రీగౌతమీ గ్రంథాలయమునకు సర్వవిధముల సహాయపడెదమని వేడుచున్నాము.

గౌరవకార్యదర్శి.

కృష్ణామండల, స్థానిక ప్రభుత్వమువారికిని విద్యావిచారణాధికారులకు నొకవిజ్ఞప్తి!

ఈమండలమున ప్రారంభవిద్యతోపాటు మాధ్యమిక విద్యనుగూడ వ్యాపింపజేయఁదలంచి యీమండలముననున్న ప్రతిశిక్షణాగృహమున నొక మాధ్యమికపాఠశాలను నెలకొల్పటకు నిశ్చయించినట్లు వినుటకెంతయు సానందకరమేగాని యిదివరకు నీమండలమున మాధ్యమికపాఠశాలలు "కృచి తువృష్టి కృచిదల్ప వృష్టి" యన్నట్లున్నచో తాలూకాకు నాలుగైదు నాలుగైదుమైళ్ల కొక్కొకటి చొప్పునను, మాధ్యమికపాఠశాలలుండి యున్నవి. కొన్ని తాలూకాలలో విద్యాగంధ మెంతమాత్రమున్ను లేదు. తన్మూలముననే, యనాగరికత, యింకను నచ్చట పడలేదు. కాన తాము బాగుగ విచారించి యిదివరకు, మాధ్యమికపాఠశాలలు లేనిచోట అట్టి పాఠశాలలకు వెళ్లిచదువుకొనుటకు వీలైనసౌకర్యములు లేనిచోట ఏజన్సీసరిహద్దు గ్రామములు గలచోట యిదివరకు నేర్పొందియో విద్యావశ్యకము నెరిగినచోట లేంతే నొకటి రెండు స్థాపించుట యత్యవశ్యకము ఏలూరు తాలూకా చింతలపూడి డివిజన్, యర్నగూడెం తాలూకా లక్ష్మవరంభిర్రా, తిరువూరు డివిజన్ లోని విస్సన్నపేట ప్రాంతముల విద్య కొరతయియున్నట్లున్న ప్రస్తుత మాయాగ్రామములే మాధ్యమిక పాఠశాల స్థాపనార్హ స్థానములనియు, నిందులముగా విశదపరచుకొనుచున్నాను.

(విద్యాభిమాని)

శ్రీపరమహంసస్వామి మఠము - నార్సేపాడు

1886 వ సంవత్సరమునకు సరియైన నలనామసంవత్సరములో గుంటూరు జిల్లా సత్తెనపల్లి తాలూకా నార్సేపాటిగ్రామ కాపురస్థుడు తెలిదేవరపల్లి పాపయ్యగారి కుమారుడు శేషయ్యగారు రుద్దికొద్దారి పం. పువ్వు బంగార ఆశురసన్యాసమును పుచ్చుకొని పరమహంసస్వామి అని పిలువబడుచు మాఖి శుకర సాయంత్రం 8 గంటల పరలోకప్రాప్తి చెంది పార్శ్వమినాడు సమాధి ప్రవేశించిరి. శ్రీస్వాములవారు నిరతాన్నప్రదాతలును శేషాధ్యక్షులగుచున్న, సత్సప్రసక్తకులున్నా ఆయి ఉండిరి. వారంతరించిన సమయములో జరుగవలసిన పూజావిధానములను, అన్నప్రసాదమును ఘనముగా 1000 వరకు వారి కుమారులు ఖర్చు పెట్టిరి. వారికి 12 మంది శిష్యులు ఉన్నారు అందులో కొందరు కొంతద్రవ్యము సంపాదించి ఒక చిన్న మఠమును రి మూరలపాడుపు, రియార్ల వెడల్పు కలిగినది ఏర్పరిచి

నారు. 8-2-25 తేదీని పాడుకలు పెట్టి పరమపద ఉత్సవము అన్న దానము వారి కుమారుల నే జరుపబడెను. ఈవైమతమునకు గాను గున్నం రాయి జిల్లకొండ 219-2-0 లు ఖర్చు అయినది. శ్రీస్వాములవారి శ్మశానముగూడను వెంకటాచలముయ్యగారు రాత్రింబవలు కష్టపడి 20 శాజులలోపల పని పూర్తిచేసి కట్టుబడిరాయి వస్త్రాలు బాడుగలులేకుండా (ఘనము 60/- ను న్ను, గుంటూరినుంచుచ్చిన జేబువారిమేస్త్రీలకు వారి స్వగృహముననే భోజన పానీయము లిచ్చి పనులన్నియు పూర్తి చేసినందుకు శ్రీహనుమయ్యగారికిన్న, గ్రామములో సహాయము చేసిన రహితులకున్న శ్రీస్వాములవారి మతమునకు చందా లిచ్చిన శిష్యులకున్న భక్తిపురస్కరముగా వందనము లర్పించుచున్నాను.

(ఒక భక్తుడు.)

వకీలు, బి. ఎల్. పరీక్షలు

ఈ మార్చి నెల 18 వ తేదీని మద్రాస్ యూనివర్సిటీ సెనేట్ మీటింగ్ లో శ్రీయుత కె. ఎస్. వెంకటరమణి ఎం. ఎ; బి. ఎల్ గారు వకీలుపరీక్షకును, బి. ఎల్ పరీక్షకును జరుపుటకు నిష్పాదున్నట్లు విద్యార్థులు బి. ఏ. పరీక్షలో తేరియుండవలయుననుటకు తొలగించి, కనీసము ఇంటర్మీడియేట్ పరీక్షలో తేరియుండిన జాబునను తీర్మానము నుపపాదించురు.

ఇది యెంతయు న్యాయమున నవసరమునైన తీర్మానము ఇంటర్మీడియేట్ పరీక్షలో తేరినవారికి మెరికల్, ఇంజనీయరింగ్ మున్నగు కాఖల డిగ్రీపరీక్షలకు జరుప ననుమతి యిచ్చి ఆ ఇంటర్మీడియేట్ పరీక్షలో తేరినవారిని వకీలుపరీక్షకును, బి. ఎల్. పరీక్షకును జరుపననుమతి యిచ్చుకుండుట అన్యాయము. కొన్ని సంవత్సరములకు బూర్వము ఎస్. ఏ. ఆని పిలువబడుచుండిన సదరు ఇంటర్మీడియేట్ పరీక్షలో తేరినవారే వకీలుపరీక్షకు జరుప ననుమతి యిచ్చియుండిరి. అట్లే ఇప్పుడును ఇంటర్మీడియేట్ పరీక్షలో తేరినవారిని వకీలు పరీక్షకు, బి. ఎల్ పరీక్షకు జరుపనిచ్చుట విశ్వవిద్యాలయమున నవసరమున నయియున్నది. ఇండియాలోని తక్కిన యన్ని యూనివర్సిటీలలో నీపద్ధతియే యవలంబింపబడుచున్నది అట్టి యనుమతి మరల నిష్పాదిచ్చుచో ఇంటర్మీడియేట్ పరీక్షలో తేరి మిగుల నూత్నుబుద్ధులగు యువకులను లుద్యోగమునకై గవర్నమెంటువారిని వేధింపక న్యాయవాదివృత్తి నవలంబించి సంతృప్తులై జీవించగలుగుదురు. కాన సెనేట్ మెంబర్లు దయామయులై శ్రీయుత కె. ఎస్. వెంకటరమణి, ఎం. ఏ, బి. ఎల్ గారి తీర్మానము నీయూనివర్సిటీవారి రంగీకరించునట్లు చేయుదురని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఒక అభిలాషి.

ప్రకటన

1977

ఏలూరు పి. డి. ము. కోర్టులో

అసలు నెం 807/24

Between

వాది:—యస్సాయిలహజ్జ అబ్దుల్లా.

ఎడవీరు

(ప్రతివాదులు:—1. అబ్దుల్ గనీమూర్ మహమ్మదుమోతి

2. వుస్సాక్ మూసా.

యా ప్రతివాదులు వాదికి యివ్వబడిన ఖాతా బాక్సి అనగా దావామొత్తం రు. 459-15-0 లున్న యందుకు దావాలగాయతు అనగా 81.8-24 తేదీ లగాయతు సామ్యముచేసెదనకు నె 1-కి 100 కి 1-0-0 చొప్పున వడ్డీసహా రాబట్టుకొనుటకు యీ ప్రతివాదులపయిన ఏలూరు ప్రిన్సిపలు డి. మనసజుకోర్టులో అసలు నెం 807/24 రున దావాచేసి యెన్నిసార్లు ప్రతివాదులకు సమ్మతముచేయించినా దావాసంగతి తెలిసియుండిన్ని సమ్మతము పుచ్చుకొనుండా కాలయాపన చేయుచున్నాడు. అందువల్ల కోర్టువారు 6-8-25 తేదీకి తిరిగి వాయిదాజేసినారు 6-8-1925 తేదీని పయినచెప్పబడిన ప్రతివాదులు ఏలూరు ప్రిన్సిపలు డి. మనసజుకోర్టుకు హాజరయి వారి ఆక్షేపణలు యున్నయెడల కోర్టువారికి తెలుపుకొనవలసినది. అలాగు 6-8-25 తేదీని హాజరు కానియెడల ప్రతివాదులపక్షోక్తుమందు డిక్రీయిప్పించుమని కోరబడును. సదరు ప్రతివాదులకు యిదివరకు వాయిదాలకు కోర్టు ద్వారా సమ్మతముచేయించియు వాయిదాసంగతి తెలియజేయుచు ప్రతివాదులకు రిజిస్ట్రేషన్ చేసినట్లు పోస్టుద్వారా పంపించి యున్నాము యీ ప్రకటన కోర్టు ప్రత్యక్షపరకారం చేయించడమయినది.

ఏలూరు }
26-2-25 }

టి. పానకాలరావు,
వాది తరపు ప్రజ్ఞుడు

శివరాత్రి ఉత్సవము

హత్యరాల (రాజంపేట తాలూకా)

21-2-25 నుండి 28-2-25 తేదీ వరకు రాజంపేటకు సమీపమున రి మైళ్ల దూరములో హత్యరాలలో మహోత్సవము జరిగినది. సదరు తిరునాళ్లకు ఈసంవత్సరము జన స్తోమము ఎక్కువ వచ్చియుండినది. వెనుకటి సంవత్సరములలో యీతిరునాళ్లయందు జరుపబడిన యేర్పాటులకంటె యీసంవత్సరము, రాజంపేట తాలూకాబోర్డు ప్రసిడెంటువారును, రాజంపేట హోటలు ఆఫీసరుగారును, రాజంపేట యూనియన్ బోర్డు ప్రసిడెంటువారును, ప్రజల ఆశీర్వాదములను, ప్రజల సౌకర్యములను, ప్రజల ఆత్మతమలు కలుగకుండుటలగునను, తగుమైన యేర్పాటులు కావించియుండిరి.

రాజంపేట స్కూలు బాలురు ప్రజల యువకారముకొరకు విరామములేక ప్రయాసపడిరి. అందరు యీచిన్నబాలురు చేయుకార్యములను చూచివిక్కిలి సంతసించిరి.

స్కూల్ బాలురు తిరునాళ్లలో రాజంపేట తాలూకా బోర్డు ప్రసిడెంటువారు ప్రతి ఉదయము పలహారములు యిప్పించిరి.

పుల్లంపేట మాకల వెంకటసుబ్బయ్య గారును, రాజంపేట కన్యకాపరమేశ్వరి ఉధయకర్తలును భోజనపదార్థములు అమర్చిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

బొంబాయిలో వైద్యవిద్యాభివృద్ధి

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 27:— బొంబాయి ప్రభుత్వము వారి ప్రధాన వైద్యాధికారి (సర్జన్ జనరలు) గ్రాంటువైద్య కళాశాలయందు గతరెండు వత్సరములనుండియు సంఖ్య హెచ్చగుటచే విద్యార్థులకు గావలసినపరికరములు చాలకపోయెననియు దానివలన నసంతృప్తిపలి, యంగ్లదేశమునందలి వైద్య సంఘమువారు వెంటనే యభివృద్ధికి దగుపదార్థము లేర్పడనియెడల బొంబాయివారి వైద్యలీనదములను సహకరింపమనియు గావున పురపాలకసంఘములోని యానుప్రతులయ నైద్యవిద్యార్థులకు తరిఫీదునిచ్చటకు బ్రయత్నింపబడుచున్నదనియు ముందు అభివృద్ధులు గలుగునట్లు లేర్పాటులు గావించబడెననియు తెలిపిరి.

బొంబాయి పురపాలకసంఘమువారిచే స్థాపింపబడనున్న వైద్యకళాశాలకు బహిరంగసంస్థానమున ప్రధాన వైద్యుడుగనున్న జీవరాజ్ మెహాయగారిని నెలకు రు. 2000/-లు శిలమునై నియమించిరి.

సెంట్రలు బాంకి వాటాదారులు సభకుడి సాంకేతిక నివేదిక సంగీకరించిరి. ఒక్కమహిదాసానియగారు మాత్రము తమ యనంగీకారమును వెల్లబెచ్చిరి. కార్యనిర్వాహకుల బాగడుగు కొండలు వాటాదారులు ముచ్చటించిరి.

మాత్రసంబంధమైన వ్యాధిచే గలిగిన అతినరముల బలహీనతకు అత్యద్భుత నివారిణి 1442

నేను దేవకోట నాలుకొడినగరత్తార్ సంఘమునకుచేరిన వర్తకుడను. కడచిన కొన్ని సంవత్సరములనుండి నేను అతినరముల బలహీనతచేతను, దుర్బలత్వముచేతను బాధపడుచుంటిని. నేను అనేక ప్రాక్టర్లను ఔషధములను సేవించియు స్వల్పగుణముగూడ కలగలేదు. తరువాత నేను నిరాశచెందితిని. అదృష్టవశమున నాన్న హితుడొకడు ప్రస్తుతము మద్రాసు జార్జి టౌను, ఆర్మీనియన్ పీథిలో నెం. 72 కు, గృహమునందున్న పండిత స్వామిశ్రీనివాసఆయ్యగారిని నాకు పరిచయము చేసిరి. స్వల్పకాలము ఔషధసేవ చేసినంతమాత్రముననే నాకు గొప్పగుణము కలిగినది. ఇప్పుడు నాకు శ్రాంతి అసక్తి, పలుత్వము గలిగినది.

ఒకకోరికి అతిమాత్రమువ్యాధిచే హృదయమునవృద్ధుండైనరాచకురువును పండితులవారు శస్త్రచికిత్సలేకనే జయముగా బాగుచేయుటను నేను స్వయముగా చూచితిని.

ఆర్. ఎమ్. ఏ. ఆర్. ఆర్. ఎమ్. అరుణాచలం చెట్టి,

దేవకోట, ప్రావైలరు, ఇంపీరియల్ ఆయిల్ కంపెనీలు, నెం. 12 నెకండులైనుబీచి, మద్రాసు. 28-2-1925.

వారి నలహాకట్టు ముద్దు. 15-0-0

నిజాంరాష్ట్రాంగ్రజన కేంద్ర సంఘ తీయసమావేశము-మధిర

ఆంధ్ర-కేంద్ర ప్ర.

రావుబహద్రు సామల వేంకటరెడ్డిగారి ఆరంభోపన్యాసము.

నల్లగొండలో జరిగిన ద్వితీయసమావేశసందర్భమున, మహా బూబునగరము సంఘమువారి యాహ్వానము ననుసరించి, ఈ సమావేశము మహాబూబునగరమునందు జరుపుట నిశ్చయింపబడినది. కడచిన ఆదివారం (ఆక్టోబరు) నెలలో స్థానిక ప్రముఖులు యత్నములు సలిపిరి; కాని అనివార్యములగు కారణములవలన వచ్చుట సమావేశము జరుగుట కవకాశము కలుగదయ్యెను. మైదానాచాడు, సిరింద్రాచాడులలో పేగు తీవ్రముగా న్యాపించి యుండుటచే, సమావేశమునకు తగిన ఏర్పాటులు జరుగుటకు కలుగలేదు. ఈ ఆలస్యము కొంత నిరుత్సాహకరమైనను, మధిర ఆంగ్రజన సంఘమువారి యాహ్వానమువలన త్వరిత సమావేశమునకు మన మిచ్చుట గూడుట చాల సంతోషకరము. కొన్ని ఇతర సంఘములవారును, ఈ సమావేశము నాహ్వానించి యుండిరి. కాని అనేక సౌకర్యములను దృష్టియందుంచి మధిర యే కుద్ర నిశ్చయింపబడియెను.

ఆరంభమునందీయ, ఆంగ్రజనసంఘము లొనర్చిన పని విశేషముగ విద్యావైఖానిక విషయ మైనదేయనుట స్పష్టము. కేంద్రసంఘనియమములు, ప్రథమ ద్వితీయసమావేశచర్యలు, నిత్య జీవితమున వానివలన ఆంగ్రజనసంఘములకు రాజకీయము లలో గాని మతములలో గాని సంబంధ మెంతమాత్రము లేదని తెలిపడను. మనసంఘములందు అన్ని మతములవారు చేరియు న్నారు. అయినను, ఇటీవల నొకరు మనసంఘములు రాజకీయ, మతవిషయము లని పత్రికలలో వ్రాసిరి. కార్యదర్శి వెంటనే ప్రతికాముఖమున మన సంఘములయందేకము లట్టివికాని ప్రకటించిరి. దానివలన పొరబాటు లొగియుండవచ్చును. ఏమూలైన నట్టిపొరబాటు తిరిగి ఉన్న దేహియనునంతయు తోచి నందున, కేంద్ర సమావేశమునకు నగు నేను "ఆంగ్రజన సంఘములకు రాజ్యాంగ విషయములలో గాని మతవిషయములలో గాని ఎట్టి సంబంధమును లేదు" అని ప్రకటించుచున్నాను.

కేంద్రసంఘనియమముల ప్రకారము జల్లాసంఘములు షుక్రముగా స్థాపితమై యుండినచో నేటి సమావేశము మరి యొకవిధముగానుండెడిదే. అట్లుకానందువలన ప్రతియాంగ్రజన సంఘమున ప్రతినీధి సభకి ప్రార్థించవలసివచ్చినది. ఈవిధముగా కేంద్రసంఘ కార్యములు జరుగుట కష్ట మగును. కనుక మరి యొకవత్సరమునకైనను మనము జల్లాసంఘములకు సక్రమముగా నిర్మించుకొనవలసియున్నాము.

ఆంగ్రజనసంఘము లిప్పుడుచేయుచున్న పని విశేషముగా గ్రంథాలయముల సంబంధమైనది. ఆంగ్రజనసంఘములవలన నడువబడుచున్నాక విద్యాగ్రంథాలయముల నేకములు దేశమున గలవు. వీనినిగిగియు తెలిసికొని కేంద్రసంఘమువలన వీని కవసరమగు ప్రణాళియు లభింపజేయు నుద్దేశముతో అట్టిగ్రంథాలయముల ప్రతినిధులను ఈ సమావేశమునకు రావ్రార్థించితిని అట్టి ప్రతినిధులతో సంప్రదింపి మన యుద్ద్యమమునకు బలము, యశము కలుగునూర్చును నరయదము కాక!

* * *

II.

అహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు మానపాటి తిరుమలరావు గారి ఉపన్యాసము

ఆంగ్రోద్యమము

నిజాం రాష్ట్రములో, సాంగ్రోద్యమమునకు చీజము యథార్థముగ నాటబడిన ఘడినము, మైదరాచాడునందలి శ్రీకృష్ణదేవరాయల ఆంగ్రభాషానియము స్థాపించబడినది. ఇది 1900. ఈ చీజమును నాటిసాగరము విఖ్యాత భాషాభిమానులకు మనగాల సంస్థానాధీశులును నగు శ్రీ శ్రీ కాళానాయని కేంకటరాంరావుబహద్రువారికి వీరి కొనర్చిన పనిత్రారంభమునకు కీ. శ. కొమఱ్ఱాజు లక్ష్మణరావుగారును, కీ. శ. రావిచెట్టి లింగారావుగారును, శ్రీమంతుడి పోమరాధరావుగారును సహాయముగా నుండిరి. ఇరువది నాల్గు వత్సరముల క్రింద నాటబడిన ఈ యుద్ద్యమచీజము శ్రీమక్రమముగా మొలకయై, నృద్ధి నంది నవంబరు 1920 వత్సర రాష్ట్రములోని ముఖ్యస్థలములను కొన్ని ప్రదేశములలో గ్రంథాలయ స్థాపనకు దారితీసెను. ఇతరభాషల ప్రాబల్యము విశేషము

గా గల ఈయాంగ్రప్రాంతములందు ఆంగ్రవాచక ప్రపంచ మను నది ఆ స్థితియునకు వచ్చెను. ఈకాలముయొక్క తుదిభాగమున నేర్పడినదే మధిరలోని ఉస్మానియా గ్రంథాలయము.

ఆంగ్రజనసంఘములు మనవత్రికలు

నవంబరు 1920 లో మొట్టమొదటి ఆంగ్రజనసంఘ మునది మైదరాచాడునందు స్థాపితమయ్యెను. దానివెనుకెట్ల నట్టి సంఘములే యనేకము లేర్పడెను. కొంతకాల మైనపిదప ఈసంఘముల కృషి నేకముఖమునకు దెచ్చుటను, దేశమున విద్యాపత్రిక, జ్ఞానాభిలాషలకు పెంపొందించుటకును వీనియన్నిటికిని కొలికిపూస వంటి దగు కేంద్రసంఘ మొకటి జూలై 1923-వ వత్సరమున ప్రాతినిధ్యపద్ధతివైన నేర్పడెను. ఈపద్ధతి ననుసరించియే మామధిరయం దొకఆంగ్రజనసంఘము స్థాపిత మయ్యెను. ఈ యాంగ్రజనసంఘ మేర్పడ సాగినది మొదట దేశమున గ్రంథాలయము లేన్నియోవలెనని. ప్రతి వారమున ఆధమమొకటియైన సంస్థ వెలువడుచున్నది. దీనికి ఆంగ్రదేశమునందలి మనసోదగులు దేశభాషావిషయమున చేయుచున్న ఘననేపథ మనవారిప్పుడు బాగుగాగ్రహించి అందలి లాభములను పొందుచున్నారు. వారికిని మనకును, విద్యావైఖానిక విషయములయందు సమీప సంబంధ మేర్పడుచున్నది. ఇరువురకు నమానములగు, పూర్వచరిత్ర, కళావైభవము, సారస్వతము ఈరెండుప్రాంతములవారి భ్రాతృభావమును బలపర్చుచున్నవి.

ఆంగ్రజన సంఘములు వెలువడిన కొలదిమాసములకే "నీలిగిరి" "తెనుగుపత్రిక"లు బయలుదేరి నిజాం రాష్ట్రాంగ్రదేశమునకు సమచిత్రమున ప్రబోధము కలిగించుచున్నవి. "ఆంధ్రాభ్యుదయము" "వైష్ణవచారిణి"యను మాసపత్రికలు ఈరాష్ట్రమున నవినభావముల వెనజలుచున్నవి.

మనప్రభుత్వమువారు

సంపూర్ణదయామయులును, మహామనోహరమైన మన నిజాముప్రభుత్వమువారును, ప్రజలలోవిద్యవ్యాపించుటకై సంవత్సరమునకు ౬౦ లక్షలకన్న నెక్కువద్రవ్యమును వ్యయముచేయుచున్నారు. వీరియందారుబుద్ధి ప్రశంసార్హము. అయినను, చాలాకాలమునుండి వెనుకబడియున్నవార మగుటచే మనలో చదువనేర్చినవారిసంఖ్య గడచిన జనవరిగణనప్రకారము నూటికి ౩ అని తెలియుచున్నది. కనుక నే మనప్రభుత్వమువారు మహాచార మానసముతో చేయుప్రయత్నములతోబాటు మనమును విద్యావిషయములందు, ద్రవ్యముతోను ఇతరమార్గములను, సహాయమొనర్చి రాబోవు జనవరిగణనమువరకు మనరాష్ట్రములో చదువ నేర్చినవారిసంఖ్య ద్వివిధ ఆంగ్రదేశములోవలె అధమము నూటికి ౧౦ వరకైనను మెచ్చుచేసి చూపవలెను. అందుకొరకు మనము గ్రంథాలయ ప్రతికాపన మందిరములను పాఠశాలలను స్థాపించవలెను. శ్రీ శ్రీపత్రికలను స్థాపించియు, ఉన్నవానికి సహాయముచేసియు, ఉత్తమమును వ్యాపింపజేసువలెను. ఉపన్యాససభల సమావేశపరచియు, వక్తృత్వమును వ్యాపరచనను ప్రోత్సహపరచు పోటీపరీక్షల నేర్పరచియు, వేదపరీక్షలను లేజము కలిగించియు, నూతనోత్సాహమును సత్ప్రవర్తనమును వృద్ధిపరుపవలయును. అట్లు చేయమే ఉన్న తాళయపూరితు లగు మహామనోహరమైన మన ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశములకు విరుద్ధముగా సంచరించినవార మగుదుము.

ప్రజాహితేవనము

దురదృష్టవశమున మన దేశమునందు ప్రజాహితేవనమునందు ప్రేమ చాల తక్కువ. ఈ విషయమున జవాబుదారి గలవారు విద్యావంతులగువారు. విద్యావంతుడగు ప్రతివాడును, తన కుటుంబసభాము మాత్రమే కాక ఎంతకొద్దినైనను సరే, తనకే కిక్కిరిగిన ఏదేని దేశహితకార్యము చేయునలవాటు కలిగి యుండవలెను. మహా మేధాసంపన్నులును, అనభివృద్ధులును నగు తామందరియొక్క ఉత్తమాదాహరణమువలనను, సదుపదేశములవలనను, మనప్రభుత్వమువారి సత్ప్రయత్నములవలనను, మనదేశమునగల లోపములు తొలగి మన కాన్నత్యము లభింపగలదు.

* * *

మింగిలి వెంకటరామారెడ్డి దేశముఖుగారి అధ్యక్షోపన్యాసము

నిజాంరాష్ట్రాంగ్రజనకేంద్రసంఘ తీయసమావేశ సం దర్భమున అహ్వానసంఘమువారు ఈగ్రంథాలయసభ నేర్పరచి ప్రత్యేకముగ గ్రంథాలయోద్యమమును గురించి మాట్లాడుకొనుట కవకాశమును గల్గించినందుకు వంద్యులు. తాలూకాప్రధానములను గిట్టి సభలను జరుపు సలహా టిదివరకు లేదు. మధిర

ఆంగ్రజనసంఘమువారి విషయమున మార్గదర్శకులై రి. ఆంగ్రభాషాభివృద్ధికరములగు ప్రయత్నములు మనదేశమునందు గుమూరు ౨౩ సంవత్సరములనుండి జరుగుచున్నను నానాభాగములందు గ్రంథాలయముల ప్రతినిధులొక్కచోట జేరి ఉద్యమాభివృద్ధి కవసరమగు విషయములనుగురించి సంభాషించుకొనుట కేర్పడిన మొట్టమొదటిసమావేశ మిదియే. ఇట్టియపూర్వసభ తులన విహించుటకు విద్యావంతులును, మేధాసంపన్నులును, మాతృభాషాభివృద్ధికై శ్రద్ధాభక్తులతో నిరంతరము కృషిపలుపుచున్నవారను అనేకులుండ నాకే ఈకారనము నొనగూర్చిన ఆహ్వానసంఘమువారికి నాకృతజ్ఞతను దెలుపుచున్నాను. సోదర ప్రేమతో నాయధ్యక్షుల సంగీరించిన సభాసదులను నేటి కార్యక్రమమును సక్రమముగ నడుపుటయందు నాకు తోడ్పడ బ్రార్థించుచున్నాను.

ఆంగ్రజాతి మిక్కిలి ప్రాచీనమైనది. ఆంగ్రులకు నిజాం రాష్ట్రమే జన్మస్థానమని చరిత్రపరిశోధకులు నిశ్చయించుచున్నారు. మనరాష్ట్రములో ఆంగ్రము మాతృభాషగా గలవారి సంఖ్య ౬౪ లక్షలు. మొత్తము జనసంఖ్యలో ఆంగ్రులు సగభామనకంటె నెక్కువగనున్నారు. వైఖాళ్యమునందుగూడ తెలంగానా యని వ్యవహరింపబడు ఆంగ్రభాగము సగముకంటె నెక్కువగనున్నది. ఈరాష్ట్రములో ముఖ్యముగ వాడబడు తెలుగు, మహారాష్ట్రము, కన్నడముయను నాలుగు దేశభాషలలో తెలుగుభాషకే ప్రాధాన్యవిషయవచ్చునని తెలుచున్నది. మాధుర్యమునందుకు, వాఙ్మయవికాసమునందును, భాషాసౌష్ఠవమునందును, అక్షరరమ్యతయందును ఆంగ్రభాషయే ఇతరభాషలకంటె మిన్న యనిపించుకొనినది. ఇది కేవలము మన మభిమానముతో జెప్పుకొనువిషయము గాదు. ఇతరదేశములు సమీతము దీనిని "ఇటాలియన్ ఆఫ్ ది ఈస్టు" అని పొగడియున్నారు. ఇట్టి మృదుమధురమైన మనమాతృభాష మనరాష్ట్రమునందు అన్యభాషాపదసమ్మిళితమైకడుకోచనియించుగు దుష్ప్రీతియందున్నది.

ఇప్పుడిప్పుడే జనసామాన్యమునందు మాతృభాషాభిమాన ము కురించినది. మనమందరము దాని యభివృద్ధికై నిరంతరకృషి పలుపవలసియున్నది.

భాషాభివృద్ధికిని, విజ్ఞానప్రసారమునకు అనేకసాధనములుగలవు. వీనిలో గ్రంథపఠనము మిగుల శ్రేష్ఠమైనది. గ్రంథములనుగురించి 200 సంవత్సరములకు పూర్వము నొకపాశ్చాత్యకవి ఈదిగువ వ్రాయబడిన ప్రకారము నుడివియున్నాడు:—

"కొట్టుతిట్టులు లేకుండ, కోపతాపములు లేకుండ, డబ్బుదగ్గము గైకొనక, బోధించునపాధ్యాయులు పుస్తకములే. వానిసన్నిధికి జోయినచో నవి నిద్రించుచుండవు. గనానవిషయమునుగురించి ప్రశ్నించినచో నవి యేమియు దాచవు. వానినిగూర్చి దురభిప్రాయపడినచో నవియెన్నడును సణగకొనవు. అవి వేకులజూచి అవిపరిపాసించవు." కావున జ్ఞానాత్మకంబగు గ్రంథసమదాయము అన్నివిధములైన భాగ్యములకంటె మిన్నయని భావింపవలెను. సత్యప్రధానున రియై, సుఖియై, వివేకియై, కాస్త్రజ్ఞుడై, భక్తిపరుడై యుండగోరెడు ప్రతిమనుజుడు తప్పక గ్రంథాభిలాషియై యుండవలెను.

పూర్వకాలమున లిపియేర్పడుటకునునుపు మనయుఖులు విజ్ఞానమును అటువేలసంవత్సరములవరకు గాపాడిరి. వేదకాలము నాటినుండి ఇప్పటివరకు వేదపన్నములసంత తండ్రి కొడుకునకు జెప్పచున్నాడు. లిపియేర్పడినతరువాత మనపూర్వులు తాటాకులపైనను, కొయ్యలపైనను, రాగిలేకులపైనను, శిలపైనను వ్రాయుచుండిరి. కనుక పూర్వపువిజ్ఞానమును, మనము తెలిసికొనగోసచో నిట్టివి శిలగునంతవరకు నేకరింపబడవలయును.

వర్తమానకాలమున ముద్రణాయంత్రముల సహాయమున మన కెట్టి ఇబ్బందులు లేక గ్రంథములు లభించుచున్నవి. ఇట్టియవకాశమును బోగొట్టుకొనక గ్రంథసమదాయమును ప్రతి గ్రామమునందు ప్రోగుచేయుటయే దానిద్యారా జనసామాన్యము లాభమునుబొందునట్లు జేయుటయే ముఖ్యధ్యయై యున్నది. భాషాభివృద్ధి, విజ్ఞానప్రసారమునకే కాక ప్రజలలో అన్యోన్య సహకారమును, స్నేహభావమును గలిగించుటకు గ్రంథాలయములు సాధనభూతము లగును.

దేవాలయములందు ధనాధ్యులును, వీధివారును ఎట్టి భక్తివిశ్వాసములను జూపుచున్నారో, సరస్వతీ ఆలయము తనందగు సీగ్రంథాలయముల పట్ల సహితము ప్రజలు సమానమైన ఆదరణమును జూపవలెను. దేవాలయములేని గ్రామము నివాసయోగ్యము గాదన్న భావము మనవారియందు వ్యాపించియున్నది. ఇట్లే గ్రంథాలయముల దృష్టికముగూడ గమనించి, ప్రతిగ్రామమునందు గ్రంథాలయమును స్థాపించు యత్నములు చేయబడవలెను. ఇట్టిజ్ఞానోత్సాహులు ఎన్ని యున్నను చాలవు.

ॐ

అన్యతాంజనము

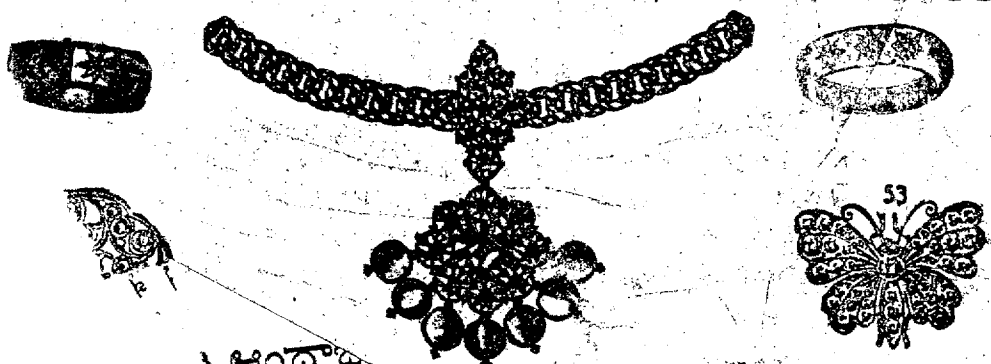
అన్యతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బీతో నహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.

మద్రాసు పెన్సిలు ఫ్యాక్టరీ, మద్రాసు—(కేవలం తెలుగు ఫ్యాక్టరీ)

1964

Star of India H,HB, B పెన్సిల్లు జాయింగునరెయిన రకములు. మామూలు వ్రాతకు మా పెన్సిల్లంత మేలురకము. అంత చాక్కా ఇంకేవీ మీకు దొరకవు. (National, pioneer, Fort St., George) Star of India కాపీ పెన్సిల్లు పెన్సిల్లు సుఖముగా వ్రాయును. అరగవు. మా Blue, Red, Green పెన్సిల్లు మంచి మేల్లేనవి. మీరు ఈ పెన్సిల్లకొంటే మనోభ్రమలు పోవును. మద్రాసు పెన్సిల్లుతప్ప మరేవీ ముట్టనేముట్టవద్దు. వ్యాపారసదుపాయములన్నియు చేయుదుము. సమూహాత్మకము.

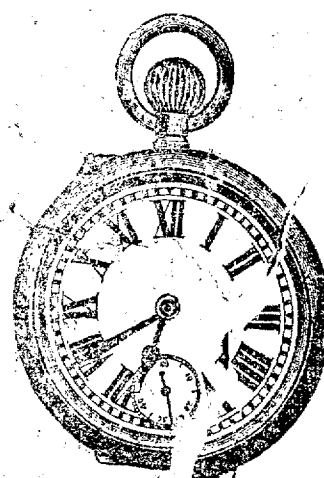
వి. పెరుమాళ్లు శెట్టి & సన్స్, మద్రాసు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం నాణ్యతా నియంత్రణ కమిషన్, బెజవాడ. ప్రభుత్వం నాణ్యతా నియంత్రణ కమిషన్, బెజవాడ. ప్రభుత్వం నాణ్యతా నియంత్రణ కమిషన్, బెజవాడ.

సుప్రసిద్ధమైన లీవర్ రెండు సంవత్సరము.

సియారము

కొన్ని చిన్న సైజు. లా మేల్లేనవి. ప్రత్యేక ఉద్యోగములు ఉపయోగించునది. ముడికొని చమటగాని లోనికిపోకుండా వెనుక వైపున రెండు మూతలు గలవు. అనేక సంవత్సరములుగా చాలా వాడుకలో యుంటున్నవి. ధృ 5-4-0. ప్రతి గడియారమున్నూ మారే సరిమాచి పంపబడును.

భారత వాచి కంపెనీ, నెం. 1, తంబు చెట్టివీధి, మద్రాసు.

మానఫోల్డాసిని మాత్రము

30 మాత్రము 0-10-0 (కది అణాలు)

శ్రమకులభవం! (పోగుబుల్లులతో తేల్చకము) గణావధికము! శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి వైద్యకాకల మాత్రము దివ్యామృతము. అదీర్థము, అరుది, అగ్రలింకలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలహీనము, విక్రమము, పార్శ్వములు, కిరణము, శక్తి, అగ్ని, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పు బోగొట్టి జీవమును మంచి యారోగ్యమునకు గు.

ఈ మాత్రము మేహవార నొప్పులను వెంటనే నుం. యందు అనేక ఫలములు చేరినవి. అనుభవము వధుగుణభేదము పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు. మా:— (1078)

అయ్యు ర్షేద వైద్యనిలయం, పోస్టు నిడుమూలు, ఎ.బి.రెడ్డి, కృష్ణాజిల్లా.

1-కి వెలకు మించు రు. 0.4-0

ను రలకురాచిన పేరు ఈ పే నకిం. చర్మ లకు నోని యుండక పెండుకలు పెరుగు.

హరి 1-కి రు. 0.8-0

ంజనం డి.బి. బయ్య-మదరాసు

Forty St. INDRA